

กระบวนการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพสู่การเป็นผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพ:
กรณีศึกษากองพิสูจน์หลักฐานกลาง

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์
มีนาคม 2560

กระบวนการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพสู่การเป็นผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพ:
กรณีศึกษากองพิสูจน์หลักฐานกลาง

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์

มีนาคม 2560

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

กระบวนการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพสู่การเป็นผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพ:
กรณีศึกษากองพิสูจน์หลักฐานกลาง

บทคัดย่อ
ของ
เอกदनัย ธิมาชัย

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์
มีนาคม 2560

เอกदनัย ธิมาชัย. (2560) . กระบวนการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพสู่การเป็นผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพรุ่นใหม่: กรณีศึกษากองพิสูจน์หลักฐานกลาง. ปรินทิฟอนซ์. วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษา: อาจารย์ ดร.ฐาศกร จันประเสริฐ.

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ค้นหาความหมายของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพ และศึกษามูลเหตุที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเข้าสู่อาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานทั้งมูลเหตุภายในตัวบุคคล และจากบริบทแวดล้อม 2) ทำความเข้าใจกระบวนการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพสู่การเป็นผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพ และ 3) ศึกษาผลที่ได้รับจากการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานทั้งในระดับบุคคล และองค์กร โดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) การศึกษาเฉพาะกรณี (Case Study) และใช้การศึกษาแบบ Instrumental Cases โดยเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูล (Information-Rich Case) ที่เป็นตัวแทนกลุ่มอาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานที่มีการปฏิบัติหน้าที่แบบมืออาชีพ 8 นาย ผลการศึกษาพบการกล่าวถึงความหมายของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพใน 2 มิติได้แก่มิติที่เน้นการปฏิบัติงาน และในมิติที่เน้นกระบวนการทำงานและในการศึกษามูลเหตุที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเข้าสู่วิชาชีพของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพ ได้แบ่งกลุ่มของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพออกเป็น 2 กลุ่มได้แก่ผู้ที่เข้าสู่วิชาชีพทันทีหลังจบการศึกษา และผู้ที่เข้าสู่วิชาชีพหลังจากผ่านประสบการณ์งานด้านอื่นมาก่อน ซึ่งทั้ง 2 กลุ่มได้พบมูลเหตุของการตัดสินใจเข้าสู่วิชาชีพทั้งมูลเหตุภายในตนเอง และมูลเหตุจากบริบทแวดล้อม ในการทำความเข้าใจกระบวนการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพพบว่าการถ่ายทอดสามารถแบ่งออกเป็น 3 ช่วงได้แก่ ช่วงก่อนเข้าสู่วิชาชีพ ช่วงระหว่างอยู่ในวิชาชีพ และเมื่อมีความเป็นมืออาชีพ โดยบุคคลได้รับการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพผ่านตัวแทน และกลวิธีที่หลากหลาย โดยตัวแทนได้แก่ พ่อแม่ ครูอาจารย์ เพื่อน กิจกรรมในสถานศึกษา เพื่อนร่วมงาน ผู้ตรวจพิสูจน์รุ่นพี่ ผู้บังคับบัญชา ฝ่ายฝึกอบรม เจ้าหน้าที่ธุรการ หน่วยงานข้างเคียง สถาบันการศึกษา และสื่อหนังสือต่าง ๆ การศึกษาผลที่ได้รับจากการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพได้แบ่งผลของการถ่ายทอดออกเป็นผลระดับบุคคล 3 ด้านได้แก่ ด้านความรู้ความคิดผลด้านจิตใจ และผลด้านทักษะและความชำนาญ และผลระดับองค์กร 3 ด้านได้แก่ ด้านการเป็นองค์กรที่สามารถถ่ายทอดความรู้ด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานให้กับหน่วยงานอื่น ด้านการเป็นองค์กรที่ได้รับความเชื่อถือด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานจากหน่วยงานอื่นและประชาชน และด้านการเป็นองค์กรขั้นที่มีชื่อเสียงและเป็นที่รู้จักในด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐาน

PROFESSIONALSOCIALIZATION TO PROFESSIONAL FORENSIC SCIENTISTS:
A CASESTUDYOF CENTRAL SCIENTIFIC DETECTION DIVISION

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Science Degree in Applied Behavioral Science Research
at Srinakharinwirot University
March 2017

Ekdanai Timachai. (2017). *Professional Socialization to Professional Forensic Scientists: A Case study of Central Scientific Detection Division*. Master Thesis, M.S. (Applied Behavioral Science Research) . Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Dr.Thasuk Junprasert.

The research aimed to 1) explore the definition of professional forensic scientists, as well as look at the internal attributions of individuals and the surrounding context that contributed to the decisions to enter career in forensic science, 2) gain a better understanding of professional socialization process of professional forensic scientists from the stage prior to the career path, during the practice and to the period when they are considered fully professional forensic practitioners and 3) study the effects caused by professional socialization process using qualitative research, case study and instrumental cases as the methods. A total of eight professional forensic practitioners are selected as informants representing forensic science occupational group. The study yields two dimensions of the definition: practice-oriented and process-oriented. The study of the information involving individuals' decisions to enter the profession separates the informants into two groups. The first group comprises of professional forensic scientists who enter the profession right after graduation while the second group consists of forensic scientists with previous work experiences in different professional fields. Both groups find that the motivations behind their decisions derive from internal reasons and surrounding context. The professional socialization process of professional forensic scientists can be categorized into three different stages: prior one's entering the profession, in between one's practice of the profession, and after one's acquirement of the required level of professionalism. There are several agents and strategies that contribute to the occurrence of professional socialization process. The agents range from parents, teachers, friends, activities in educational institutions, co-workers, senior colleagues, commanding officers, training department, administration officers, related agencies, educational institutions including books and publications. At the individual level, the study of the effects the informants attain from professional socialization process can be divided into three aspects: knowledge, mentality, and expertise/proficiency. At the organizational level, the three aspects encompass the organization's ability to transmit forensic knowhow to other agencies, recognized credibility and performance in forensic science and acknowledged reputation and standard in the professional practice of forensic science.

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนงานวิจัย
จาก
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์นั้นถือว่าเป็นเรื่องที่ยากของผู้วิจัย และยังหากเป็นปริญญานิพนธ์ทางด้านพฤติกรรมศาสตร์ที่ใช้ความรู้ทั้งจากสังคมวิทยา และจิตวิทยา และเป็นการวิจัยในรูปแบบวิธีวิจัยแบบเชิงคุณภาพแล้วยิ่งมีความความยากต่อความเข้าใจของผู้วิจัยที่มีพื้นฐานความรู้จากทางด้านวิทยาศาสตร์ และปริญญานิพนธ์ชิ้นนี้คงไม่มีวันเป็นรูปเป็นร่างขึ้นมาได้หากขาดความช่วยเหลือหลายๆ ท่าน ทำให้ผู้วิจัยรู้ว่าการทำงานสรรค์สร้างปริญญานิพนธ์นี้ลำพังใช้แค่ ความตั้งใจ ความความอดทน และกำลังกายของตัวผู้วิจัยเองปริญญานิพนธ์นี้คงสะดุดหยุดลงกลางคันเป็นแน่หากขาดความช่วยเหลือจากบุคคลสำคัญเหล่านี้

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.ฐาตุร จันประเสริฐ อาจารย์ที่ปรึกษาหลักผู้มากด้วยความรู้ ประสบการณ์ และพลังใจ ผู้คอยแนะนำปรับปรุงปริญญานิพนธ์ให้มีความเป็นพฤติกรรมศาสตร์ พร้อมทั้งเป็นผู้ที่คอยเคียงข้างผลักดัน และให้กำลังใจ เพื่อให้ปริญญานิพนธ์ออกมาเป็นรูปร่างทั้ง คอยแนะนำตอบข้อสงสัยในทุกๆ เรื่องแก่ผู้วิจัย และเมื่อเผชิญอุปสรรคอาจารย์ยังคอยช่วยเหลือและหาทางออกให้กับผู้วิจัยเสมอ ขอกราบขอขอบคุณท่านอาจารย์เป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยุทธนา ไชยจุล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นริศรา พึ่งโพธิ์สม และอาจารย์ ดร.ศรัณย์ พิมทอง และดร. สุธารัตน์ ดันติวิวัฒน์ ที่ได้กรุณาเสียสละเวลาอันมีค่าของทุกๆ ท่านเพื่อมาเป็นกรรมการสอบเค้าโครงปริญญานิพนธ์ พร้อมทั้งให้คำแนะนำปรับปรุงปริญญานิพนธ์เพื่อปรับแต่งและแก้ไขข้อบกพร่องเพื่อความสมบูรณ์ของปริญญานิพนธ์ เพื่อให้ปริญญานิพนธ์นี้สมบูรณ์ที่สุด และอยู่ในความเป็นพฤติกรรมศาสตร์

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พันตำรวจโท ดร.สฤณี สืบพงษ์ศิริ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยุทธนา ไชยจุล และอาจารย์ ดร.อมราพร สุรการ ที่กรุณาเสียสละเวลาอันมีค่าของทุกๆ ท่านเพื่อมาเป็นกรรมการสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์ และให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงปริญญานิพนธ์ของผู้วิจัยให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณคณาจารย์สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ทุก ๆ ท่านที่ได้เป็นผู้ถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ด้านการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ และได้อบรมขัดเกลาผู้วิจัยจากนักวิทยาศาสตร์ที่มีความรู้แต่ในมิติของวิทยาศาสตร์ ให้มีความเข้าใจในความเป็นพฤติกรรมศาสตร์มากยิ่งขึ้น และขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ทุก ๆ ท่านของสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ที่คอยช่วยเหลือ แนะนำ และอำนวยความสะดวกให้กับผู้วิจัยเสมอมา

ขอกราบขอขอบคุณผู้บังคับการกองพิสูจน์หลักฐานกลางที่ได้ให้ผู้วิจัยได้ใช้กองพิสูจน์หลักฐานกลางเป็นพื้นที่ในการเก็บข้อมูล เจ้าหน้าที่ผู้ตรวจพิสูจน์ทุก ๆ ท่านซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลในการปริญญานิพนธ์นี้ที่ได้เสียสละเวลาเพื่อให้ข้อมูลและให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลเป็นอย่างดีจนผู้วิจัยได้ข้อมูลที่ครบถ้วนในการสรรค์สร้างปริญญานิพนธ์ และขอขอบพระคุณกลุ่มงานตรวจทางเคมี

และพิธีกร กองพิสูจน์หลักฐานกลางสถานที่ทำงานของผู้วิจัย และพี่ๆ น้องๆ ในกลุ่มงานที่ได้อำนวยความสะดวกในการทำงานปริญญาณิพนธ์แก่ผู้วิจัยเสมอมา

ขอขอบคุณเพื่อน ป.โท รุ่น 11 เพื่อนร่วมรุ่นที่ได้อยู่ร่วมกันมา และคอยให้ความช่วยเหลือที่ดีเสมอมาไม่ว่าจะเป็นเรื่องการเรียนที่คอยช่วยเหลือกันฝ่าฟันอุปสรรคในการเรียน มีมิตรภาพที่ดีต่อกันมาเสมอและไม่เคยเปลี่ยนแปลง ขอขอบคุณรุ่นพี่ รุ่นน้อง สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ ที่ให้ช่วยเหลือในเรื่องต่างๆ โดยเฉพาะ เก่งต๊อป น้องอ้น เป็นผู้ที่อยู่เบื้องหลังความสำเร็จในงานปริญญาณิพนธ์นี้ในครั้งนี้ เป็นผู้ที่ยกย่องให้คำปรึกษาไม่ว่ายามสุขหรือยามทุกข์ เป็นผู้คอยให้กำลังใจในการทำปริญญาณิพนธ์เป็นที่คอยจุดดิ่งให้ผู้วิจัยกลับมามีเรี่ยวแรงกำลังใจจนทำให้ผู้วิจัยมีพลังลุกขึ้นมาทำให้ปริญญาณิพนธ์นี้เป็นรูปร่างรวมทั้งขอขอบคุณท่านอื่นๆ ที่ไม่ได้เอ่ยนาม ณ ที่นี้ที่มีส่วนทำให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จได้ในวันนี้ และขอขอบพระคุณ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่มีความกรุณาและเห็นคุณค่าของปริญญาณิพนธ์นี้และได้สนับสนุนทุนเพื่อการวิจัย ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อผู้วิจัยและปริญญาณิพนธ์

ขอกราบขอบพระคุณคุณแม่ และคุณพ่อของผู้วิจัยที่ให้การสนับสนุน และเป็นกำลังใจในการเรียนและการทำปริญญาณิพนธ์ครั้งนี้และเมื่อพบอุปสรรค ปัญหา ทั้งในเรื่องต่างๆ และงานและการเรียนบ้านก็ยังคงเป็นที่พักพิงที่ดีที่สุดเสมอ

พันตำรวจโท เอกดนัย ธิมาชัย

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหาการวิจัย	1
คำถามการวิจัย	6
ความมุ่งหมายของงานวิจัย	6
ขอบเขตของการวิจัย	7
ความสำคัญงานวิจัย	9
นิยามศัพท์เฉพาะ	10
2 แนวคิดทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
ส่วนที่ 1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับวิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐาน	12
ส่วนที่ 2 ทฤษฎีการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพ	14
ส่วนที่ 3 ทฤษฎีการเรียนรู้	21
ส่วนที่ 4 ทฤษฎีทางสังคมวิทยา และจิตวิทยาที่เกี่ยวข้อง	23
ส่วนที่ 5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพ	32
ส่วนที่ 6 วิธีการศึกษาเฉพาะกรณี (Case study)	37
ส่วนที่ 7 กรอบแนวคิดการวิจัย	38
3 วิธีการดำเนินการวิจัย	41
ส่วนที่ 1 พื้นที่ในการวิจัย	41
ส่วนที่ 2 ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัย	42
ส่วนที่ 3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	44
ส่วนที่ 4 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	47
ส่วนที่ 5 ขั้นตอนในการเก็บข้อมูล	48
ส่วนที่ 6 การวิเคราะห์ข้อมูล	48
ส่วนที่ 7 การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล	49
ส่วนที่ 8 การพิทักษ์สิทธิ์ของผู้ให้ข้อมูล	50
4 การวิเคราะห์ข้อมูล	51
ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐาน	52
ส่วนที่ 2 ความหมายของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพ	56

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 (ต่อ)	
ส่วนที่ 3 มูลเหตุที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเข้าสู่วิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐาน ...	69
ส่วนที่ 4 กระบวนการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพสู่การเป็นผู้ตรวจพิสูจน์ หลักฐานมืออาชีพระหว่างช่วงชีวิตของบุคคลทั้งก่อนเข้าสู่วิชาชีพ ระหว่างอยู่ใน วิชาชีพ และเมื่อมีความเป็นมืออาชีพ	87
ส่วนที่ 5 ผลที่ได้รับจากการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพของผู้ตรวจพิสูจน์ หลักฐานมืออาชีพ	138
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	153
สรุปและอภิปรายผล	153
ข้อจำกัดการวิจัย	170
ข้อเสนอแนะงานวิจัย	170
บรรณานุกรม	172
ภาคผนวก	178
ประวัติย่อผู้วิจัย	185

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

1	ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลหลัก	53
---	---------------------------------------	----

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายในตัวบุคคลพฤติกรรมและสิ่งแวดล้อม	26
2 กรอบแนวคิดการวิจัย	40
3 ความหมายของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพร	68
4 เหตุที่เกี่ยวกับการตัดสินใจเข้าสู่วิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานของผู้ที่เข้าสู่ วิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานทันทีหลังจากจบการศึกษา	76
5 เหตุที่เกี่ยวกับการตัดสินใจเข้าสู่วิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานของผู้ที่เข้าสู่ วิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานหลังจากผ่านประสบการณ์งานด้านต่างๆ มาก่อน ..	86
6 กระบวนการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพสู่การเป็นผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมือ อาชีพช่วงชีวิตวัยเด็กกับครอบครัว	97
7 กระบวนการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพสู่การเป็นผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมือ อาชีพช่วงชีวิตภายในรั้วการศึกษา	113
8 กระบวนการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพสู่การเป็นผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพ ช่วงชีวิตการทำงานก่อนเข้าสู่วิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐาน	117
9 กระบวนการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพสู่การเป็นผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพ ช่วงชีวิตระหว่างอยู่ในวิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐาน	129
10 กระบวนการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพสู่การเป็นผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมือ อาชีพระยะเมื่อมีความเป็นมืออาชีพ	137
11 ผลที่ได้รับจากการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพ	152

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหาการวิจัย

จากสถานการณ์ในปัจจุบันไม่ว่าจะเป็นการขยายตัวของสังคมเมือง การหลั่งไหลของคลื่นมหาชนเข้าสู่เมืองใหญ่เป็นหนึ่งในหลาย ๆ สาเหตุที่ส่งผลต่อการเพิ่มขึ้นของอาชญากรรม และความรุนแรงในสังคมอย่างเช่นกรุงเทพมหานครซึ่งเป็นเมืองที่มีลักษณะที่เป็นมหานคร (Metropolitan) โดยกรุงเทพมหานครเป็นเมืองที่มีลักษณะการเจริญเติบโตแบบ เมืองโตเดี่ยว (Primate City) โดยเป็นเมืองที่มีขนาดใหญ่ที่สุด มีความเจริญทั้งทางเศรษฐกิจ สังคมและมีจำนวนประชากรในเมืองสูงจนทั้งห้าเมืองอื่นๆ (กาญจนา ตั้งชล. 2550) โดยเมืองที่มีลักษณะการเจริญเติบโตแบบเมืองโตเดี่ยวจะมีปริมาณของการเกิดเหตุอาชญากรรม และความรุนแรงสูงกว่าเมืองอื่นๆ และหากเมืองยิ่งมีความเจริญเติบโตมากเท่าใดอัตราการเกิดเหตุอาชญากรรม และความรุนแรงยิ่งสูงขึ้นเท่านั้น คนี และราฟาเอล (Kneebone; & Raphel. 2011) และกรุงเทพมหานครยังมีอีกหลายปัจจัยที่เป็นสาเหตุของการเกิดเหตุอาชญากรรม และความรุนแรง ไม่ว่าจะเป็นจำนวนประชากรของกรุงเทพมหานครที่มีจำนวนถึง 8.3 ล้านคน (สถิติสาร. 2557) และมีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นในทุกๆ ปีโดยการเพิ่มขึ้นของประชากรเป็นอีกเหตุปัจจัยที่ส่งผลต่อการเพิ่มขึ้นของเหตุอาชญากรรมเออดอลกุ่มมัส (Erdal Gumnus. 2003) และนอกจากการเพิ่มขึ้นของประชากรชาวกรุงเทพมหานครแล้วยังมีอีกสาเหตุของการเกิดเหตุอาชญากรรม และความรุนแรง เช่นอัตราการว่างงานของประชากรโดยกรุงเทพมหานครมีสถิติผู้ว่างงานปีละประมาณ 7 แสนคน (สำนักงานสถิติแห่งชาติ. 2557) โดยการว่างงานเป็นสาเหตุหนึ่งของการเพิ่มขึ้นของเหตุอาชญากรรมไม่ว่าจะเป็นการ ฆาตกรรม และปล้นทรัพย์ และความเหลื่อมล้ำทางสังคมยังส่งผลต่อการเพิ่มขึ้นของเหตุลักทรัพย์มาซาฮิโระชิซึมา (Masahiro Tsushima. 1996)

จากสถิติอาชญากรรม 5 กลุ่มได้แก่ กลุ่มคดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญ กลุ่มคดีชีวิต ร่างกายและเพศ กลุ่มคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์ กลุ่มคดีที่น่าสนใจ และกลุ่มคดีรัฐเป็นผู้เสียหาย ของกองบัญชาการตำรวจนครบาลนั้นแสดงให้เห็นว่าจาก พ.ศ. 2555 มีจำนวนคดีที่หน่วยงานในสังกัดกองบัญชาการตำรวจนครบาลได้รับแจ้งจับกุม และดำเนินคดี จำนวน 106,877 คดีและในปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 มีจำนวนคดีที่หน่วยงานในสังกัดกองบัญชาการตำรวจนครบาลได้รับแจ้งจับกุม และดำเนินคดี จำนวน 99,362 คดี ถึงแม้ว่าโดยภาพรวมสถิติอาชญากรรม 5 กลุ่มของกองบัญชาการตำรวจนครบาลในปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 มีแนวโน้มที่ลดลง แต่เมื่อได้เปรียบเทียบกับเป็นรายคดีได้พบว่าคดีกลุ่มที่ 2 คดีชีวิตร่างกายและเพศประเภทคดีพยายามฆ่าเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.3 ในคดีกลุ่มที่ 3 คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์ ประเภทคดีวิ่งราวทรัพย์เพิ่มขึ้นร้อยละ 3.3 ประเภทคดีชิงทรัพย์เพิ่มขึ้นร้อยละ 19 และในคดีกลุ่มที่ 5 คดีรัฐเป็นผู้เสียหาย พบว่ามีคดีที่เกี่ยวข้องกับอาวุธสงครามเพิ่มขึ้นร้อยละ 36 เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา (สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. 2557) โดยประเภท

ของคดีที่เพิ่มนั้นไม่ว่าจะเป็น คดีพยายามฆ่า คดีชิงทรัพย์ คดีชิงทรัพย์ และคดีที่เกี่ยวข้องกับอาวุธสงคราม ล้วนเป็นคดีที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อน และความหวาดระแวงกันในสังคมจนกลายเป็นช่องว่างที่จะทำให้อาชญากรก่ออาชญากรรมได้ง่ายและรุนแรงขึ้น โดยหน้าที่ในการจับผู้กระทำความผิดมาลงโทษและลดการเกิดอาชญากรรมให้บรรเทาเบาบางเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจให้สมกับคำพูดที่ว่า “ผู้พิทักษ์สันติราษฎร์” ผู้มีหน้าที่ในการดูแลกฎหมายและจับผู้กระทำความผิดมาลงโทษ รวมถึงการรวบรวมพยานหลักฐานการกระทำความผิดของอาชญากรเพื่อเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม

การรวบรวมพยานหลักฐานในการกระทำความผิดของอาชญากรมีความสำคัญใน 3 ส่วนของกระบวนการยุติธรรม ได้แก่ในขั้นของการสืบสวนสอบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจชั้นของพนักงานอัยการและในชั้นการไต่สวนในชั้นศาล เพื่อใช้ในการสืบพยานหลักฐานในการไต่สวนพิจารณาคดีและนอกจากเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่สืบสวนสอบสวนที่เป็นผู้มีหน้าที่ในการรวบรวมพยานหลักฐานในคดี แต่ยังมีหน่วยงานที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับพยานหลักฐานโดยทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยเจ้าหน้าที่ตำรวจในการรวบรวมพยานหลักฐาน คือกองพิสูจน์หลักฐานกลาง ภายใต้สังกัดสำนักงานพิสูจน์หลักฐานตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติซึ่งเห็นได้จากคดีการหายตัวไปอย่างมีประสิทธิภาพของครูชาวญี่ปุ่นที่กำลังเป็นที่สนใจของประชาชนในช่วงปลายปี 2557

เจ้าหน้าที่เร่งพิสูจน์หลักฐาน คดีฆ่าเห็นศพครูญี่ปุ่น โดยเจ้าผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานได้รับมอบหมายให้เข้าเก็บวัตถุพยานในสถานที่ต่างๆ ที่เชื่อว่าผู้ต้องหาใช้เป็นสถานที่ก่อเหตุโดยมีการเก็บหลักฐานทั้งในส่วนของ ดินจากรถที่ใช้เคลื่อนย้ายศพ รอยลายนิ้วมือแฝงตามสถานที่ต่างๆ DNA ของชิ้นเนื้อ และคราบเลือดที่พบ และหลักฐานที่สำคัญอื่นๆ เพื่อใช้เป็นหลักฐานในการดำเนินคดีต่อผู้ต้องหา

โดยสำนักงานตำรวจแห่งชาติได้มอบหมายให้สำนักงานพิสูจน์หลักฐานตำรวจมีหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับการพิสูจน์หลักฐาน วิทยาการตำรวจ การตรวจสถานที่เกิดเหตุ การถ่ายรูป การทะเบียนประวัติอาชญากรการจัดเก็บสารบบลายพิมพ์นิ้วมือ และการสอบประวัติการกระทำความผิดของผู้ต้องหาและบุคคลทั่วราชอาณาจักรเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานสืบสวนสอบสวนของหน่วยอื่นๆ โดยเจ้าหน้าที่ที่ทำหน้าที่ดังกล่าว คือผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานโดยผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจชั้นสัญญาบัตรที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้ตรวจพิสูจน์ของสำนักงานพิสูจน์หลักฐานตำรวจในการตรวจพิสูจน์หลักฐานนั้นพนักงานสอบสวนและศาลมีอำนาจสั่งให้ทำการตรวจพิสูจน์ไม่ว่าจะเป็นบุคคล วัตถุหรือเอกสารอื่นใดโดยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ได้ (จรัญ ภักดีธนากุล. 2551)

โดยการตรวจพิสูจน์หลักฐานนั้นเป็นกระบวนการที่สำคัญกระบวนการหนึ่งในการสืบสวนดำเนินคดีเพื่อนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษและหากไม่มีการตรวจพิสูจน์หลักฐาน เราอาจจะไม่สามารถนำตัวผู้กระทำความผิดในคดีสำคัญ และคดีที่ซับซ้อนมาลงโทษทำให้ส่งผลร้ายต่อสังคมเพราะมีโอกาสที่ผู้กระทำความผิดจะกลับมากระทำความผิดซ้ำ และการนำการตรวจพิสูจน์หลักฐาน

เข้ามาประยุกต์ใช้ร่วมกับกระบวนการยุติธรรมอย่างมีประสิทธิภาพย่อมเป็นการป้องกัน และปราบปรามการก่ออาชญากรรมได้อีกทาง (สราวุธ เบญจกุล. 2550)

จากปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐาน ในบทบาทของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานโดยวิธีการทางวิทยาศาสตร์เพื่อเป็นหน่วยงานที่มีส่วนช่วยในการนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษได้อย่างถูกต้อง ถึงแม้ว่าผลทางคดีบางครั้งไม่ได้สิ้นสุดหยุดลงโดยผู้กระทำความผิดถูกลงโทษเท่านั้น ยังมีทั้งการช่วยเหลือสังคมเพื่อป้องกันปรามการเกิดอาชญากรรม และเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชนในสังคม

ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานนั้นเป็นเจ้าหน้าที่ผู้มีความรู้ความสามารถในด้านวิทยาศาสตร์จบการศึกษาจากมหาวิทยาลัยในสาขา ฟิสิกส์ เคมี ชีววิทยา และจุลชีววิทยา หรือในสาขาอื่นที่สำนักงานพิสูจน์หลักฐานตำรวจเป็นผู้กำหนด ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานเมื่อเข้ามารับราชการนั้นจะต้องผ่านการอบรมทั้งภาคทฤษฎี และปฏิบัติ ตามหลักสูตรนักวิทยาศาสตร์ (สบ 1) ของสำนักงานพิสูจน์หลักฐานตำรวจเพื่อปรับพื้นฐานและเรียนรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐาน และการฝึกปฏิบัติงานเป็นผู้ช่วยผู้พิสูจน์หลักฐาน โดยเจ้าหน้าที่ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานใหม่ต้องฝึกปฏิบัติงานในฐานะผู้ช่วยผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานไม่น้อยกว่า 1 ปี และมีผลการปฏิบัติงานเป็นผู้ช่วยตรวจพิสูจน์หลักฐานในสาขาที่ตนสังกัดไม่น้อยกว่า 200 คดี และผ่านการทดสอบความรู้ความสามารถ ทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติจึงจะสามารถสอบเลื่อนขั้นเป็นผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐาน (คำสั่งสำนักงานพิสูจน์หลักฐานตำรวจที่ 306/2552)

จะเห็นได้ว่าในการพัฒนาจากการเป็นผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานใหม่จนสามารถสอบเลื่อนขั้นเป็นผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานได้นั้น จะต้องผ่านการถ่ายทอดความรู้ทั้งในภาคทฤษฎีที่เกี่ยวกับความรู้ในการตรวจพิสูจน์และการเรียนรู้จากผู้ตรวจพิสูจน์พี่เลี้ยงในการฝึกปฏิบัติงานซึ่งเป็นกระบวนการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพเพื่อให้เกิดความรู้ความสามารถ และทักษะในการปฏิบัติงาน และยังรวมไปถึงค่านิยม วัฒนธรรม ค่านิยมและบรรทัดฐานของวิชาชีพอีกด้วย โดยกระบวนการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพที่ผู้วิจัยมีความสนใจในการทำการศึกษประกอบด้วย 3 ช่วงของการถ่ายด้วยกันได้แก่ระยะก่อนเข้าสู่วิชาชีพที่เป็นการถ่ายทอดในวัยเด็กจนเติบโตแต่หากยังไม่เข้าสู่อาชีพ ระยะระหว่างอยู่ในอาชีพเป็นระยะที่ได้รับการถ่ายทอดหลังจากได้เข้าทำงานในอาชีพที่ตนต้องการและเมื่อมีความเป็นมืออาชีพเป็นระยะที่ประสบความสำเร็จและได้รับการยอมรับว่ามีความเป็นมืออาชีพ

และจากการลงพื้นที่เพื่อการเก็บข้อมูลเบื้องต้นพบว่าการฝึกผู้ตรวจพิสูจน์ใหม่นั้นเพื่อให้การฝึกที่มีมาตรฐานเดียวกันทางกองพิสูจน์หลักฐานกลาง จึงได้รับมอบหมายให้เป็นหน่วยงานหลักในการอบรมความรู้ในการตรวจพิสูจน์หลักฐานแต่ละด้านและใช้เป็นสถานที่ฝึกปฏิบัติงานด้านการตรวจพิสูจน์รวมถึงเป็นหน่วยงานหลักในการทดสอบผู้ช่วยผู้ตรวจพิสูจน์เพื่อเลื่อนเป็นผู้ตรวจพิสูจน์ โดยมุ่งหวังให้ผู้ตรวจพิสูจน์ปฏิบัติหน้าที่อย่างมีมาตรฐานและมีความเป็นมืออาชีพ โดยถ้าหากผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมีการปฏิบัติหน้าที่แบบไม่มีมาตรฐาน มีการแสวงหาผลประโยชน์ในการทำงาน และหากผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานไม่มีความเป็นมืออาชีพจะทำให้เกิดผลกระทบกับ

กระบวนการสืบสวนสอบสวนในการใช้ผลการพิสูจน์หลักฐานในการนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษ และการพิสูจน์ความบริสุทธิ์ของผู้ถูกกล่าวหา รวมไปถึงกระทบต่อภาพลักษณ์ความน่าเชื่อถือของหน่วยงาน นโยบายของผู้บัญชาการสำนักงานพิสูจน์หลักฐานตำรวจในปี 2557 ที่ว่า “เป็นตำรวจมืออาชีพ ด้านพิสูจน์หลักฐานเพื่อความผาสุกของประชาชน”

และความเป็นมืออาชีพ หรือ Professional เป็นคำที่ใช้กันอย่างแพร่หลายในแต่ละสาขาวิชาชีพโดยในบางวิชาชีพได้กำหนดเป็นค่านิยมของวิชาชีพ (Core value) ที่ทุกคนในวิชาชีพนั้นๆ ต้องปฏิบัติให้ได้เพื่อความเป็นมืออาชีพ (จาลักษณ์ ขุนพลแก้ว. 2551) โดยผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานได้กำหนดความสามารถหลัก (Competencies) เพื่อเป็นหนทางสู่ความเป็นมืออาชีพ และสำเร็จในวิชาชีพโดยผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานต้องเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการตรวจพิสูจน์หลักฐาน และสามารถตรวจพิสูจน์หลักฐานได้อย่างถูกต้องแม่นยำ มีการทำงานอย่างเป็นระบบมีความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นมีความเป็นผู้นำ และเข้าใจผู้รับบริการ (Virginia jobs. 2014) และผู้วิจัยได้ลงพื้นที่เพื่อค้นหาความหมายของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพจากมุมมองของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐาน โดยพบว่าผู้ตรวจพิสูจน์มืออาชีพต้องมีความรู้ความเชี่ยวชาญในสาขาที่ตนปฏิบัติหน้าที่เป็นคนช่างสังเกตสามารถตั้งสมมุติฐานในการตรวจพิสูจน์ และตรวจพิสูจน์วัตถุพยานได้อย่างถูกต้องแม่นยำ ไม่บิดเบือนผลการตรวจพิสูจน์มีความเข้าใจขอบเขตของงานตรวจพิสูจน์ และมีการทำงานอย่างเป็นระบบด้วยความรวดเร็วและละเอียดรอบครอบมีความสามารถในการสื่อสารพร้อมทั้งเป็นผู้ฟังที่ดี มีความเป็นผู้นำและสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง และนอกจากนี้ผู้วิจัยได้ค้นหาความหมายของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพจากมุมมองของนักวิชาการพบว่าผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพต้องเป็นผู้ที่มีความรู้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ และทักษะในการตรวจพิสูจน์อย่างถูกต้องแม่นยำ และไม่ถูกครอบงำจากสิ่งแวดล้อมหรือจากอคติ (Bias) ของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานเองมีการทำงานอย่างเป็นระบบมีการใช้ทรัพยากรในการทำงานอย่างคุ้มค่า และรู้จักผิดชอบชั่วดี

กล่าวโดยสรุปคุณสมบัติของผู้ตรวจพิสูจน์มืออาชีพได้ดังนี้ ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพต้องเป็นผู้มีความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ และมีทั้งทักษะและประสบการณ์ในด้านที่ตนมีความเชี่ยวชาญสามารถตั้งสมมุติฐานในการทำงาน เข้าใจจุดมุ่งหมายของงานและสามารถตรวจพิสูจน์หลักฐานได้อย่างถูกต้องและแม่นยำสามารถใช้ทรัพยากรในการทำงานอย่างคุ้มค่า มีความสามารถในการสื่อสารสามารถถ่ายทอดความรู้และเป็นผู้รับฟังที่ดีเข้าใจผู้อื่น และมีการทำงานอย่างเป็นระบบเข้าใจระบบการทำงานกับวัตถุพยานมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องมีภาวะผู้นำและสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

และจากการที่ผู้วิจัยได้รวบรวมงานวิจัยที่ศึกษาในหัวข้อที่ใกล้เคียงกับการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพนั้นผู้วิจัยได้พบงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการถ่ายทอดทางสังคมทั้งในรูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณ และในรูปแบบเชิงคุณภาพโดยในรูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณผู้วิจัยพบงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการศึกษาความสัมพันธ์ของการถ่ายทอดทางสังคมกับพฤติกรรมการทำงานเช่นงานวิจัยของ วิรติ ปานศิลา (2542) งานวิจัยของ ณัฐยานันท์พงษ์ประวัติ (2552) และงานวิจัยของ

อัจนา เตมีย์ (2554) และยังพบการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของการถ่ายทอดทางสังคมกับเอกลักษณ์วิชาชีพ เช่นงานวิจัยของ สมศักดิ์ สีดากุลฤทธิ์ (2554) และงานวิจัยของ นันทนา น้ำฝน (2536) และยังพบงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของการถ่ายทอดทางสังคมกับความผูกพันต่อองค์กร เช่นงานวิจัยของทิพย์วรรณ มงคลกล้าดี (2554) และงานวิจัยของจรัส อุ่นจิตวิวัฒน์ (2548)

และการวิจัยในรูปแบบของการวิจัยเชิงคุณภาพผู้วิจัยพบงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพในอาชีพต่างๆ เช่นงานวิจัยของ เอมอร ทองเจียว (2538) งานวิจัยของ ศุภิมา นฤมล (2530) งานวิจัยของ ศุภมาส ศิลป์บุษยา (2550) งานวิจัยของ กมลวรรณ การมปราชญ์ (2553) และงานวิจัยของ ณัฐพงษ์ ธรรมรักษาสี (2557) และงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ในอาชีพ เช่นงานวิจัยของธวัชพรธรรม์ ดันสกุล (2547) งานวิจัยของ สมพล มาสุปรีดี (2548) งานวิจัยของ โสภณ แก้วล้อมทรัพย์ (2544) งานวิจัยของ บุษกร โกมลภมร (2551) งานวิจัยของภาณุภา แจ่มดอน (2551) และงานวิจัยของ ดุสิต พงศาพิพัฒน์ (2544)

และนอกจากงานวิจัยของไทยแล้วผู้วิจัยยังได้รวบรวมงานวิจัยของต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการถ่ายทอดทางสังคมของอาชีพพยาบาลในงานวิจัยของ บิกิตา บิสโฮลBrigittaBisholt (2012) และงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการถ่ายทอดทางสังคมของอาชีพตำรวจ เช่นงานวิจัยของ ออลลิซัน แชนเพล และลอนน์ แลนซ่า คาดีชAllison Chappell &LonnanzaKaduce (2009) งานวิจัยของ จอห์น ฟาน มาเนนJohn Van Maanen (1972) และงานวิจัยของ แมททิว แคมเบลMatthew Campbell (2009)

จากการที่ผู้วิจัยได้รวบรวมงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการถ่ายทอดเชิงสังคมเชิงวิชาชีพ ทั้งงานวิจัยของไทย และของต่างประเทศนั้นผู้วิจัยได้พบว่าการเข้าสู่การประกอบอาชีพนั้นการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้ประกอบอาชีพต้องเรียนรู้ โดยแบ่งออกเป็นสามช่วงด้วยกันประกอบด้วยการถ่ายทอดทางสังคมก่อนเข้าสู่วิชาชีพโดยผ่านตัวแทนไม่ว่าจะเป็นสถาบันครอบครัว พ่อ แม่ พี่ น้อง และคนในครอบครัวโดยผ่านการอบรมเลี้ยงดูทางตรง และทางอ้อม สถาบันการศึกษาผ่านครูอาจารย์โดยผ่านการสั่งสอนโดยตรง หรือทางอ้อมโดยผ่านกิจกรรมต่างๆ การเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านสื่อต่างๆเป็นการเรียนรู้อาชีพก่อนการเข้าสู่อาชีพการเรียนรู้เมื่อเข้าสู่อาชีพ ผ่านการเรียนรู้ผ่านการอบรมทั้งภาคทฤษฎี และปฏิบัติ และการเรียนรู้จากเพื่อนร่วมอาชีพ และการแลกเปลี่ยนประสบการณ์จากรุ่นพี่ และช่วงสุดท้ายคือช่วงของการกลายเป็นผู้ถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพในสายอาชีพนั้นๆ

และจากการรวบรวมงานวิจัยที่ผ่านมาในงานวิจัยของไทยผู้วิจัยยังไม่พบงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐาน และถึงแม้ว่าในงานวิจัยของต่างประเทศจะงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับอาชีพตำรวจแต่เป็นการศึกษาเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ตำรวจทั่วไป ไม่ได้ศึกษากับอาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานโดยผู้วิจัยได้พบว่างานวิจัยที่ผ่านมาในงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับงานด้านพิสูจน์หลักฐานยังมีอยู่น้อย และส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยด้านการบริหารงาน และด้านการสร้างนวัตกรรมที่ช่วยในการตรวจพิสูจน์หลักฐานและจากการพูดคุยกับผู้ตรวจพิสูจน์เบื้องต้นทำให้ทราบว่าในปัจจุบัน

กองพิสูจน์หลักฐานกลางมีผู้ดำรงตำแหน่งผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานจำนวน 138 นาย และจำนวนของผู้ตรวจพิสูจน์มีแนวโน้มที่จะลดลงในทุก ๆ ปี โดยหนึ่งในหลายสาเหตุของการลดลงของผู้ตรวจพิสูจน์เนื่องมาจากการงานตรวจพิสูจน์หลักฐานเป็นคุณวุฒิที่เฉพาะทางทำให้มีผู้ทำงานในสายงานนี้มีจำนวนน้อยอยู่แล้ว และเจ้าหน้าที่ตรวจพิสูจน์มีการย้ายสายงานไปในหน่วยงานที่มีค่าตอบแทนสูงกว่างานตรวจพิสูจน์หลักฐาน

ในการศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพสู่การเป็นผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพนั้นผู้วิจัยมีความสนใจที่จะใช้วิธีวิจัยแบบเชิงคุณภาพเนื่องจากผู้วิจัยมีความประสงค์ที่จะเก็บข้อมูลรวมถึงแปลผลข้อมูลอย่างลุ่มลึก และการเพื่อทำความเข้าใจกระบวนการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพสู่การเป็นผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพในทุกแง่มุมผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่าวิธีวิจัยแบบเชิงคุณภาพมีความเหมาะสมในการศึกษา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการขับเคลื่อนนโยบายของสำนักงานพิสูจน์หลักฐานตำรวจเพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานให้มีการปฏิบัติหน้าที่แบบมืออาชีพ รวมไปถึงใช้เป็นแนวทางในการคัดเลือกผู้ที่จะเข้ามาสู่อชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐาน และเพื่อใช้เป็นแนวทางในการค้นหาตัวแปรที่สำคัญในการวิจัยเชิงปริมาณเพื่อศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพในอนาคต และเพื่อให้ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมีความรู้ความเข้าใจ และตระหนักถึงการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเป็นมืออาชีพเพื่อความผาสุกของประชาชนได้อย่างสมบูรณ์

คำถามการวิจัย

1. ความหมายของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพจากมุมมองของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานเป็นอย่างไร และมีมูลเหตุใดบ้างที่ทำให้ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพตัดสินใจเข้าสู่อาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานทั้งมูลเหตุภายในตัวบุคคล และมูลเหตุจากบริบทแวดล้อม
2. กระบวนการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพสู่การเป็นผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพในแต่ละช่วงชีวิตของบุคคล ทั้งในระยะก่อนเข้าสู่อาชีพ ระหว่างอยู่ในอาชีพ และเมื่อมีความเป็นมืออาชีพเป็นอย่างไร
3. กระบวนการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพส่งผลอย่างไรต่อผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐาน ทั้งในระดับบุคคล และระดับองค์กร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อค้นหาความหมายของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพ และศึกษามูลเหตุที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเข้าสู่อาชีพของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพทั้งมูลเหตุภายในตัวบุคคล และมูลเหตุจากบริบทแวดล้อม

2. เพื่อทำความเข้าใจกระบวนการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพสู่การเป็นผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพนั้ในแต่ละช่วงชีวิตของบุคคล ทั้งก่อนเข้าสู่อาชีพ ระหว่างอยู่ในอาชีพ และเมื่อมีความเป็นมืออาชีพ

3. เพื่อทำความเข้าใจผลที่ได้รับจากการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานทั้งในระดับบุคคล และผลในระดับองค์กร

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพสู่การเป็นผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพนั้ ผู้วิจัยมีความมุ่งหมายที่จะค้นหาความหมายของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพจากมุมมองของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพเอง และยังศึกษามูลเหตุที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเพื่อเข้าสู่วิชาชีพของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพ ทั้งมูลเหตุภายในตัวบุคคลและมูลเหตุจากบริบทแวดล้อม และทำความเข้าใจกระบวนการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพสู่การเป็นผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพในแต่ละช่วงชีวิตของบุคคล ทั้งก่อนเข้าสู่อาชีพ ระหว่างอยู่ในวิชาชีพ และเมื่อมีความเป็นมืออาชีพในประเด็นเนื้อหาเกี่ยวกับเนื้อหาในการถ่ายทอด (Content) ,ตัวแทนในการถ่ายทอด (Agent) และกลวิธีในการถ่ายทอด (Tactic) และนอกจากศึกษากระบวนการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพสู่การเป็นผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพแล้ว ยังศึกษาครอบคลุมถึงผลที่ได้รับจากการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพ ของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานทั้งในระดับบุคคล และระดับองค์กร

ขอบเขตด้านวิธียการวิจัย

ในการศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพสู่การเป็นผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพนั้ ผู้วิจัยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้การศึกษาเฉพาะกรณี (Case Study) และใช้การศึกษาแบบ Instrumental Cases โดยเป็นการเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูล (Information-Rich Case) ที่เป็นตัวแทนของกลุ่มอาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานเพื่อตอบคำถามการวิจัย ในการค้นหาความหมายของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพ พร้อมทั้งศึกษามูลเหตุที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเข้าสู่อาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานทั้งมูลเหตุภายในตัวบุคคล และจากบริบทแวดล้อม เพื่อทำความเข้าใจกระบวนการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพสู่การเป็นผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพตั้งแต่ช่วงก่อนเข้าสู่อาชีพ เมื่ออยู่ในวิชาชีพ จนถึงเมื่อมีความเป็นมืออาชีพและยังศึกษาผลที่ได้รับจากการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพ ของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานทั้งในระดับบุคคล และองค์กร โดยผู้วิจัยได้ใช้เทคนิคการเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เป็นเครื่องมือหลักเพื่อเก็บข้อมูลในการศึกษาเกี่ยวกับการศึกษากระบวนการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพสู่การเป็นผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานได้อย่างลุ่มลึกในทุกแง่มุม

ขอบเขตด้านพื้นที่

ในการศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพสู่การเป็นผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพนั้นผู้วิจัยได้เลือกพื้นที่ในการวิจัยหรือสนามวิจัย คือกองพิสูจน์หลักฐานกลาง สำนักงานพิสูจน์หลักฐานตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เนื่องจากหน่วยงานดังกล่าวนอกจะเป็นหน่วยงานที่ทำการตรวจพิสูจน์ของกลางในคดีต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นทั้งในกรุงเทพมหานคร และส่วนภูมิภาค แต่ยังมีอีกหน้าที่หนึ่งที่มีความสำคัญในการตรวจพิสูจน์เช่นกันคือมีหน้าที่ในการสร้างผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานรุ่นใหม่เพื่อออกไปปฏิบัติหน้าที่ในการตรวจพิสูจน์หลักฐานในพื้นที่ต่าง ๆ โดยมีเจ้าหน้าที่เข้ารับราชการใหม่และยังไม่ได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานนั้น กองพิสูจน์หลักฐานกลางจะมีหน้าจัดการฝึกอบรมความรู้ด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานจนกว่าจะสามารถปฏิบัติหน้าที่ตามลำพังได้ จึงถือได้ว่ากองพิสูจน์หลักฐานกลางมีหน้าที่ในการประสิทธิ์ประสาทความรู้ในด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐาน อีกทั้งผู้วิจัยเป็นผู้ตรวจพิสูจน์ในตำแหน่งนักวิทยาศาสตร์ (สบ 2) กลุ่มงานตรวจทางเคมีและฟิสิกส์ กองพิสูจน์หลักฐานกลางและกองพิสูจน์หลักฐานกลางมีความยินดีที่จะให้ใช้พื้นที่ในการวิจัย

ขอบเขตของผู้ให้ข้อมูล

ในการศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพสู่การเป็นผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพนั้น ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ตามคุณสมบัติ (Inclusion Criteria) โดยเน้นเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่เป็น Information Rich casesในการศึกษากระบวนการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพสู่การเป็นผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพโดยผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลออกเป็น 2 กลุ่มได้แก่

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก เป็นผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานซึ่งมีคุณสมบัติหลัก โดย เป็นเจ้าหน้าที่ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานของกองพิสูจน์หลักฐานกลางที่ดำรงตำแหน่งนักวิทยาศาสตร์ระดับ สบ3ขึ้นไป โดยเป็นผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานและไม่ได้อยู่ในตำแหน่งบริหาร และเคยได้รับการประกาศเกียรตินิยมในระดับกองบัญชาการขึ้นไป และเป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับจากเพื่อนร่วมงาน ว่าเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่แบบมืออาชีพ เป็นผู้ปฏิบัติตนไม่เคยมีประวัติต่างพร้อย ไม่เคยถูกตั้งคณะกรรมการสืบสวนสอบสวน หรือลงทัณฑ์ทั้งทางวินัยหรือการปฏิบัติงาน และเป็นผู้ที่เคยได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชาให้ปฏิบัติหน้าที่อาจารย์ผู้สอนด้านการตรวจพิสูจน์และเป็นผู้ที่สมัครใจในการให้ข้อมูลในประเด็นที่ศึกษาอย่างลึกซึ้ง และต่อเนื่องตลอดการวิจัย เพื่อเป็นกลุ่มข้อมูลหลักในการค้นหาความหมายของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพ พร้อมทั้งศึกษามูลเหตุในการตัดสินใจเข้าสู่อาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานทั้งมูลเหตุภายในตัวบุคคล และมูลเหตุจากบริบทแวดล้อม และเพื่อทำความเข้าใจกระบวนการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพสู่การเป็นผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพในแต่ละช่วงชีวิตของบุคคล ก่อนเข้าสู่อาชีพ ระหว่างอยู่ในอาชีพ และเมื่อมีความเป็นมืออาชีพ และทำ

ความเข้าใจผลที่ผู้ตรวจพิสูจน์ได้รับจากการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐาน ในระดับบุคคล และระดับองค์กร

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล เป็นบุคคลที่มีความใกล้ชิดกับผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานที่เป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักไม่ว่าจะเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ความรู้อันด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐาน เพื่อนร่วมงาน และผู้บังคับบัญชา โดยต้องเป็นผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักและต้องเป็นผู้ที่สมัครใจให้ข้อมูลในประเด็นที่ต้องการศึกษา และต่อเนื่องตลอดการวิจัยเพื่อใช้เป็นข้อมูลเพิ่มเติมในประเด็นต่างๆ และยังสามารถใช้ในการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลที่ได้รับจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักได้อีกด้วย

ในการเก็บข้อมูลเพื่อศึกษากระบวนการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพสู่การเป็นผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมีอาชีพในครั้งนี้จะทำการเก็บข้อมูลในประเด็นที่ต้องการศึกษาจากผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานที่เป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลรองโดยผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลจนกว่าข้อมูลที่ได้รับจะอิ่มตัว และผู้วิจัยสามารถตอบวัตถุประสงค์การวิจัยได้อย่างชัดเจนจึงหยุดเก็บข้อมูล

ความสำคัญของการวิจัย

งานวิจัยในครั้งนี้เพื่อค้นหาความหมายของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมีอาชีพจากมุมมองของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐาน พร้อมทั้งศึกษามูลเหตุที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเข้าสู่อาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานทั้งมูลเหตุภายในตัวบุคคล และมูลเหตุจากบริบทแวดล้อม สามารถใช้เป็นส่วนช่วยในการกำหนดนโยบายของหน่วยงาน และยังสามารถใช้เป็นแนวทางในการคัดเลือกบุคคลที่จะเข้าสู่อาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐาน และนอกจากนี้ยังสามารถใช้เป็นข้อมูลและแนวทางในการพัฒนาความรู้ความสามารถของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานแล้วยังสามารถใช้ตัวแปรต่างๆ ที่ค้นพบในการวิจัยครั้งนี้เป็นพื้นฐานในการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับ ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐาน งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการถ่ายทอดเชิงวิชาชีพ ทั้งในรูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อทำความเข้าใจกระบวนการถ่ายทอดทางสังคมทางวิชาชีพของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานว่าเป็นอย่างไร เพื่อให้ทราบถึงรูปแบบและกระบวนการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพในแต่ละช่วงชีวิตของบุคคล ก่อนเข้าสู่วิชาชีพ ระหว่างอยู่ในวิชาชีพ และเมื่อมีความเป็นมืออาชีพ รวมไปถึงการทำความเข้าใจผลของการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐาน โดยศึกษาผลของการถ่ายทอดทั้งในระดับบุคคล และระดับองค์กร เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการอบรมและพัฒนาความรู้ความสามารถของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมืออาชีพ และมีประสิทธิภาพ

นิยามศัพท์เฉพาะ

การถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพ หมายถึงการถ่ายทอดทางสังคมเมื่อบุคคลเข้าสู่วิชาชีพ ทั้งระยะก่อนเข้าสู่วิชาชีพ ระหว่างอยู่ในวิชาชีพ และเมื่อมีความเป็นมืออาชีพ เพื่อให้บุคคลมีความรู้ ทักษะ ความสามารถ และยังรวมไปถึงการซึมซับวัฒนธรรมของวิชาชีพ ค่านิยมของวิชาชีพ และบรรทัดฐานของวิชาชีพ

ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐาน หมายถึง เจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐาน หรือผู้ชำนาญการที่เป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจชั้นสัญญาบัตรตั้งแต่ยศร้อยตำรวจตรีขึ้นไป ที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้ชำนาญการของสำนักงานพิสูจน์หลักฐานตำรวจมีหน้าที่ในการใช้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์และวิทยาการต่าง ๆ ผนวกเข้ากับประสบการณ์ และความชำนาญ เพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริงและมีหน้าที่ในการลงความเห็นในคดี

ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพ หมายถึง ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานที่มีความรู้ด้านวิทยาศาสตร์มีทักษะ และประสบการณ์ในด้านที่ตนมีความเชี่ยวชาญ สามารถตั้งสมมติฐานในการทำงานเข้าใจจุดมุ่งหมายของงาน สามารถตรวจพิสูจน์หลักฐานได้อย่างถูกต้องแม่นยำสามารถใช้ทรัพยากรในการทำงานอย่างคุ้มค่า มีความสามารถในการสื่อสารสามารถถ่ายทอดความรู้ เป็นผู้รับฟังที่ดีและเข้าใจผู้อื่น มีการทำงานอย่างเป็นระบบเข้าใจระบบการทำงานที่เกี่ยวข้องกับวัตถุพยาน มีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องมีภาวะผู้นำ และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

บทที่ 2

แนวคิดทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพสู่การเป็นผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมีอาชีพนั้นผู้วิจัยได้ใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และเพื่อที่จะศึกษากระบวนการถ่ายทอดทางสังคมของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมีอาชีพผู้วิจัยได้ประมวลแนวคิดทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในภาพกว้าง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล โดยผู้วิจัยจะไม่นำทฤษฎีมาครอบงำปรากฏการณ์ที่ทำการศึกษา และให้ความสำคัญกับผู้ให้ข้อมูลหลัก และผู้ที่เกี่ยวข้องโดยผู้วิจัยจะไม่ละเลยข้อเท็จจริงและข้อค้นพบในบริบทของปรากฏการณ์ที่ทำการศึกษา โดยผู้วิจัยได้ประมวลแนวคิดทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

ส่วนที่ 1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับวิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐาน

- 1.1 ความหมายของวิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐาน
- 1.2 ความสำคัญของการตรวจพิสูจน์หลักฐาน และผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐาน
- 1.3 บทบาทและหน้าที่ของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐาน

ส่วนที่ 2 ทฤษฎีการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพ

ส่วนที่ 3 ทฤษฎีการเรียนรู้

ส่วนที่ 4 แนวคิดทฤษฎีทางสังคมวิทยา และจิตวิทยาที่เกี่ยวข้อง

- 4.1 ทฤษฎีทางสังคมวิทยา
- 4.2 ทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่
- 4.3 ทฤษฎีปฏิสัมพันธ์สัญลักษณ์
- 4.4 ทฤษฎีทางจิตวิทยา
- 4.5 ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม
- 4.6 ทฤษฎีแรงจูงใจสองปัจจัย
- 4.7 ทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรม
- 4.8 แนวคิดเกี่ยวกับเจตคติ

ส่วนที่ 5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพ

ส่วนที่ 6 วิธีการศึกษาเฉพาะกรณี (Case study)

ส่วนที่ 7 กรอบแนวคิดการวิจัย

ส่วนที่ 1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับวิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐาน

1.1 ความหมายของวิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐาน

“ การพิสูจน์หลักฐาน ” เป็นการใช้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์มาเพื่อใช้อธิบาย และพิสูจน์ความจริงที่ข้องเกี่ยวกับคดีตั้งแต่การสืบสวนสอบสวนต้องอาศัยงานด้านนิติวิทยาศาสตร์ วิทยาการและเทคโนโลยีต่างๆ มาช่วยเปิดเผยความจริงในคดี โดยเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติหน้าที่ในการตรวจพิสูจน์หลักฐานคือผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐาน โดยการพิสูจน์หลักฐานมีหลักฐานปรากฏขึ้นครั้งแรกในช่วงกลางศตวรรษที่ 19 โดยAlphonse Bertillon เป็นผู้คิดหลักการของการในการระบุตัวบุคคลที่เรียกว่า “Anthropometry” หรือ “บุคคลสองคนไม่มีโอกาสที่จะมีขนาดร่างกายตรงกันทุกประการ” โดยเป็นการใช้การวัดขนาดของส่วนต่างของร่างกายเพื่อเป็นหลักฐานในการชี้ตัวบุคคลจนเป็นที่ยอมรับ ต่อมา Sir. Robert Henry ได้ใช้ลายพิมพ์นิ้วมือในการระบุตัวบุคคลซึ่งเรียกว่า “Dactylography” เพื่อมาใช้แทน “Anthropometry” โดยใช้จุดลักษณะสำคัญบนรอยพิมพ์นิ้วมือในการระบุตัวบุคคลและใช้มาเป็นมาตรฐานจนถึงปัจจุบัน (อรรถพล แซ่มสุวรรณวงศ์ ; 2546)

จากความหมายของการพิสูจน์หลักฐานสามารถสรุปความหมายของวิชาชีพของผู้ตรวจพิสูจน์ได้ว่า เป็นผู้ที่ใช้หลักการทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีวิทยาการ และประสบการณ์ เพื่อเปิดเผยข้อเท็จจริงและ ลงความเห็นในคดีเพื่อให้สามารถนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษ

1.2 ความสำคัญของการตรวจพิสูจน์หลักฐาน และผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐาน

การตรวจพิสูจน์หลักฐานเป็นหน้าที่ที่สำคัญอย่างยิ่งในการสืบสวนสอบสวนเพื่อการไขข้อเท็จจริงของคดีและการนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษ และยังมีหน้าที่อื่นๆ ในการสนับสนุนงานสืบสวนสอบสวนอีกด้วยโดยตามพระราชกฤษฎีกา แบ่งส่วนราชการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2552 มาตราที่ 4 ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของสำนักงานพิสูจน์หลักฐานตำรวจใน (ข) ว่ามีหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับการตรวจพิสูจน์หลักฐาน วิทยาการตำรวจ การตรวจสถานที่เกิดเหตุ การถ่ายภาพ ทะเบียนประวัติอาชญากรการจัดเก็บสารบบลายพิมพ์นิ้วมือ และการสอบประวัติการกระทำความผิดของผู้ต้องหาและบุคคลทั่วราชอาณาจักรเพื่อสนับสนุนการสืบสวนและสืบสวนของหน่วยอื่นๆ โดยเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว คือผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐาน โดยในการตรวจพิสูจน์หลักฐานนั้นมีความสำคัญในการสืบสวนและสอบสวนดำเนินคดีเพื่อนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษ และหากไม่มีการตรวจพิสูจน์หลักฐาน เราอาจไม่สามารถนำตัวผู้กระทำความผิดในคดีสำคัญและคดีที่ซับซ้อนมาลงโทษได้ทำให้เกิดผลร้ายต่อสังคมเพราะมีโอกาสที่ผู้กระทำความผิดจะกลับมากระทำความผิดซ้ำ และการนำการตรวจพิสูจน์หลักฐานเข้ามาประยุกต์ใช้ร่วมกับกระบวนการยุติธรรมอย่างมีประสิทธิภาพย่อมเป็นการป้องกันและปราบปรามการก่ออาชญากรรมได้อีกทาง (สราวุธ. 2550) ดังนั้นยิ่งการตรวจพิสูจน์หลักฐาน มีความสำคัญเท่าไรผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานในฐานะผู้ปฏิบัติหน้าที่ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานย่อมมีความสำคัญเช่นกัน

1.3 บทบาทและหน้าที่ของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐาน

อำนาจตามหน้าที่พระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2552 ดังนี้ (สำนักงานพิสูจน์หลักฐานตำรวจ. 2556)

1. เป็นฝ่ายอำนวยการด้านยุทธศาสตร์ให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติในการวางแผนควบคุมตรวจสอบ ให้คำแนะนำ และเสนอแนะ การปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ของสำนักงานพิสูจน์หลักฐานตำรวจและหน่วยงานในสังกัด
2. ดำเนินการเกี่ยวกับการพิสูจน์หลักฐาน วิทยาการตำรวจ การตรวจสถานที่เกิดเหตุ การถ่ายรูป การทะเบียนประวัติอาชญากร การจัดเก็บสารบบลายพิมพ์นิ้วมือ และการตรวจสอบประวัติการกระทำความผิดของผู้ต้องหาและบุคคลทั่วราชอาณาจักรเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานสืบสวนสอบสวนของหน่วยงานอื่นๆ
3. ดำเนินการเกี่ยวกับการตรวจพิสูจน์เอกลักษณ์บุคคล และส่งกลับในกรณีเหตุวินาศภัยหรือเหตุพิเศษอื่นๆ
4. ดำเนินการเกี่ยวกับงานฐานข้อมูลวัตถุระเบิด รวมทั้งสนับสนุนด้านวิชาการตรวจพิสูจน์วิเคราะห์ เก็บกู้ และทำลายวัตถุระเบิด เฉพาะกรณีที่มีลักษณะพิเศษ
5. ดำเนินการเกี่ยวกับการฝึกอบรมงานด้านพิสูจน์หลักฐาน และงานด้านวิทยาการตำรวจของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ
6. ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐหรือองค์กรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพิสูจน์หลักฐาน และงานวิทยาการตำรวจทั้งในประเทศและต่างประเทศ
7. ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องหรือได้รับมอบหมาย

การตรวจพิสูจน์หลักฐานเป็นวิชาชีพที่ต้องใช้ผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะทางแต่ละด้านในการปฏิบัติหน้าที่ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐาน และยังเป็นงานที่มีประโยชน์อย่างมากต่อการสืบสวนสอบสวนเพื่อนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษโดยใช้ทั้งความรู้ทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และประสบการณ์เพื่อพิสูจน์ความจริงของคดี และเหตุการณ์ต่างๆ และยังการตรวจพิสูจน์หลักฐานเป็นวิชาชีพที่ผู้ปฏิบัติงานเพื่อความถูกต้องในการลงความเห็นในการตรวจพิสูจน์หลักฐานจึงเป็นวิชาชีพที่จำเป็นต้องมีความเป็นมืออาชีพในการปฏิบัติงานโดยกว่าที่จะเป็นผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานที่ได้รับการยอมรับว่ามีการปฏิบัติงานอย่างมืออาชีพ ผู้ตรวจพิสูจน์จะต้องผ่านกระบวนการการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพเพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ผู้ตรวจพิสูจน์ และผ่านประสบการณ์การทำงานเพื่อให้ได้รับการยอมรับว่าเป็นผู้ปฏิบัติงานอย่างมืออาชีพ โดยผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษากระบวนการการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพสู่การเป็นผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพ

ส่วนที่ 2 ทฤษฎีการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพ

2.1 ความหมายและความสำคัญของการถ่ายทอดสังคมเชิงวิชาชีพ

การถ่ายทอดทางสังคม อาจใช้คำเรียกได้ในหลายคำไม่ว่าจะเป็นการขัดเกลาทางสังคม การอบรมบ่มเพาะ แต่ทุกคำมีความหมายเดียวกัน คือกระบวนการเรียนรู้ เพื่อปรับตัวให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมไม่ว่า จะเป็นชนบทหรือเมือง จารีตประเพณี การถ่ายทอดทางสังคม เป็นกระบวนการที่ซับซ้อนโดยสังคมจะเป็นผู้กำหนดความเหมาะสมในแต่ละสังคมเอง (งามตา วณิชานนท์. 2545)

แต่การถ่ายทอดทางสังคมและการถ่ายทอดเชิงวิชาชีพมีความหมายที่คล้ายคลึงกันโดย การถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพ เป็นกระบวนการที่บุคคลจะได้มาซึ่งความรู้ ทักษะและเอกลักษณ์ ในวิชาชีพ รวมถึงค่านิยม และบรรทัดฐาน โดยบุคคลที่ผ่านกระบวนการนี้จะได้รับทั้ง ความสามารถ ความคิด ค่านิยม และเจตคติในแต่ละวิชาชีพและเป็นที่คาดหวังของสาธารณะ (วิรัตน์ ปานศิลา. 2542) และมีเกณฑ์การพิจารณาวิชาชีพโดยคาร์โรลเจย์ออสเตอร์ (Carol J. Auster. 1996: 114 – 115) 5 แนวทางดังนี้

1. มีรูปแบบทฤษฎีที่เป็นระบบ คือต้องมีแนวทางที่เป็นระบบ
2. สามารถมีอำนาจทางวิชาชีพ บนความรู้และทักษะในสาขานั้น ๆ โดยลูกค้าหรือ ผู้รับบริการเชื่อและทำตามคำแนะนำของผู้ประกอบอาชีพ
3. มีเอกลักษณ์ที่แน่นอนบนพื้นฐานของทักษะ และความรู้ โดยบุคคลอื่นไม่สามารถประกอบ วิชาชีพนี้ได้หากไม่มีการอบรมทางวิชาชีพอย่างเหมาะสม
4. ต้องมีกฎข้อบังคับของจริยธรรมในวิชาชีพเป็นของตัวเอง
5. ต้องมีวัฒนธรรมที่เป็นกลุ่มวิชาชีพเอง มีภาษา สัญลักษณ์ และบรรทัดฐานเป็นของ ตนเอง

จากเกณฑ์ทั้ง 5 ข้อในการจำแนกวิชาชีพ แสดงให้เห็นว่า ผู้ตรวจพิสูจน์ของสำนักงาน พิสูจน์หลักฐานตำรวจมีรูปแบบและทฤษฎีในการทำงานทางด้านนิติวิทยาศาสตร์ที่ซับซ้อน เพื่อ แก้ปัญหาและลงความเห็นในคดี สามารถมีอำนาจในวิชาชีพ โดยมีความรู้และทักษะในวิชาชีพ ผู้ตรวจ พิสูจน์ และผู้รับบริการจะยอมเชื่อและทำตามคำแนะนำ และสามารถให้คำแนะนำที่ผู้อื่นที่ ไม่ได้อยู่ในสายอาชีพนี้ให้ได้ ผู้ตรวจพิสูจน์เป็นวิชาชีพที่ต้องผ่านการอบรมที่เหมาะสมทั้งทางด้าน ทักษะและความรู้ ผู้ตรวจพิสูจน์มีจริยธรรมของผู้ตรวจพิสูจน์ คือการรายงานผลการตรวจพิสูจน์ที่ ถูกต้อง และไม่บิดเบือนผลการตรวจพิสูจน์ การรักษาความลับของคดี การไม่เห็นแก่ผลประโยชน์ (สำนักงานพิสูจน์หลักฐานตำรวจ . 2556) และมีวัฒนธรรมที่เป็นของกลุ่มวิชาชีพ มีภาษา สัญลักษณ์ บรรทัดฐาน และประเพณีปฏิบัติของตนเอง ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ผู้ตรวจพิสูจน์ของสำนักงาน พิสูจน์หลักฐานตำรวจมีคุณสมบัติครบทุกด้านของการเป็นวิชาชีพ

2.2 แนวคิดการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพ

จากการศึกษาผู้วิจัยได้ทบทวนและรวบรวมแนวคิดการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยไว้ดังนี้

โดยแคทซ์ และคาห์น (Katz; & Kahn. 1978: 377–378) แบ่งการถ่ายทอดทางสังคมเป็น 3 ระยะดังนี้

1. การถ่ายทอดทางสังคมระยะแรก (Early Socialization) เป็นการถ่ายทอดในวัยเด็กซึ่งเป็นกระบวนการภายในครอบครัวโดยการถ่ายทอดเพื่อเป็นสมาชิกของสังคม
2. การถ่ายทอดทางสังคมล่วงหน้า (Anticipatory Socialization) เป็นการถ่ายทอดเพื่อให้รู้บทบาทหน้าที่ของวัยผู้ใหญ่ในด้านต่าง ๆ โดยถ่ายทอดผ่านระบบทางการศึกษา เพื่อการเตรียมเข้าสู่วิชาชีพ
3. การถ่ายทอดทางสังคมเพื่อเข้าสู่สมาชิกองค์กร (Socialization Practice of Organization) เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นภายหลังที่บุคคลเข้าสู่สังคมการประกอบอาชีพเพื่อเตรียมเข้ารับการอบรมในองค์กร เพื่อรับรู้กฎระเบียบ และเป้าหมายขององค์กร

โดยแนวคิดของ แคทซ์ และคาห์น นี้มีความสอดคล้องกับแนวคิดของแซมพูค (จรัล อุณหิตวิวัฒน์. 2548: 12-13; อ้างมาจาก Champoux. 2000: 101) ได้มีการแบ่งขั้นตอนของการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพออกเป็น 3 ขั้นตอนในวัยทำงานของบุคคลดังนี้

1. ขั้นการเลือก หรือ การถ่ายทอดทางสังคมล่วงหน้า (Choice : Anticipatory Socialization) เป็นขั้นแรกของการถ่ายทอดก่อนที่บุคคลจะเข้าทำงานในองค์กร ให้บุคคลได้มีการเตรียมตัวก่อนที่เป็นพนักงานใหม่ขององค์กร โดยผู้รับการถ่ายทอดจะได้ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะงาน และองค์กรที่ตนจะต้องเข้าทำงาน และพิจารณาว่าตนมีความเหมาะสมกับงาน และองค์กรหรือไม่
2. ขั้นเข้างาน หรือ เผชิญงานใหม่ (Entry : Encounter) ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนหลังจากที่พนักงานผ่านการคัดเลือกและเข้ามาทำงานในวันแรกซึ่งเป็นขั้นที่สองของการถ่ายทอดโดยพนักงานใหม่จะเริ่มเรียนรู้บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบและกฎต่าง ๆ ขององค์กร และเป็นช่วงที่พนักงานใหม่จะเกิดความวิตกกังวล ขาดความมั่นใจ แต่ถ้าหากองค์กรมีการจัดการอย่างเหมาะสมจะส่งผลดีต่อพนักงานต่อไป
3. ขั้นการเปลี่ยนแปลงเป็นสมาชิกขององค์กร (Change : Metamorphosis) ขั้นตอนนี้ เป็นขั้นตอนที่พนักงานใหม่ประสบความสำเร็จในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ขององค์กร และตัวพนักงานใหม่มีความสบายใจในบทบาท มีความวิตกกังวลที่ลดลง ยอมรับค่านิยมต่าง ๆ ขององค์กรและการปรับตัวเข้ากับเพื่อนร่วมงาน

จากแนวคิดของการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพของ แคทซ์ และคาห์น และแซมพูคที่มีการกล่าวถึงการถ่ายทอดใน 2 ด้านคือการถ่ายทอดทางสังคมที่เป็นการถ่ายทอดก่อนเข้าสู่วิชาชีพเพื่อเป็นการเตรียมตัวก่อนเข้าสู่วิชาชีพหรือองค์กร และการถ่ายทอดทางวิชาชีพหลังการเข้าสู่

วิชาชีพเพื่อเป็นการให้บุคคลปรับตัวกับบทบาทหน้าที่ใหม่ที่ได้รับ และพัฒนาตนเองจนสามารถเป็นที่ยอมรับในกลุ่มอาชีพหรือกลุ่มองค์กรได้

และในขณะที่ โด และไรท์แมน (บังกอร์ โสพส. 2537: 100-101; อ้างอิงจาก Deaux; & Wrightman. 1991.) ได้แบ่งขั้นตอนของการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพโดยได้อธิบายถึงการเปลี่ยนงานของบุคคลโดยแบ่งไว้ 9 ขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นแสวงหาการคัดเลือก (Investigation) เป็นระยะก่อนการเข้าเป็นสมาชิกองค์กรเป็นช่วงที่บุคคลค้นคว้าหาข้อมูลเพื่อทำความเข้าใจและทำความรู้จักองค์กร หรือเป็นการค้นหากลุ่มหรือองค์กรที่ต้องการเข้าเป็นสมาชิกโดยพิจารณาจากข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับองค์กรนั้นที่ได้รับ และถือว่าเป็นการถ่ายทอดทางสังคมขององค์กรให้กับบุคคลที่เข้ามารับการคัดเลือกเข้าทำงานในนอกจากนี้ กระบวนการคัดเลือกซึ่งประกอบด้วย การพิจารณาคูณสมบัติ ความสามารถ ฯลฯ ล้วนแต่มีส่วนในการถ่ายทอดระบบวัฒนธรรมและสังคมขององค์กรทั้งสิ้น

2. ขั้นการบรรจุเข้างาน (Entry) เป็นช่วงระหว่างก่อนการเป็นสมาชิกขององค์กรในขั้นนี้อาจมีการปฐมนิเทศ การเลี้ยงต้อนรับน้องใหม่ หรือมีอาจมีพิธีการสาบานตนก่อนเข้ารับตำแหน่ง ขั้นนี้เป็นการอบรมการถ่ายทอดทางสังคมแบบเป็นทางการ เพื่อชี้แจงระเบียบ แบบแผน นโยบายสวัสดิการต่างๆ แนะนำบุคคล สถานที่ เครื่องมือที่ใช้ในการทำงาน รวมถึงการสร้างข้อผูกมัด และการแสดงความจริงใจและความพร้อมของสมาชิกใหม่

3. ขั้นการเรียนรู้ (Socialization/Learning) ขั้นตอนนี้เกิดการเรียนรู้จากการชี้แนะและการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติงานในการทำงานซึ่งต่อเนื่องมาจากขั้นการบรรจุเข้างาน ในขั้นการเรียนรู้ สมาชิกใหม่จะได้รับการถ่ายทอดอย่างไม่เป็นทางการจากหัวหน้างาน เพื่อนร่วมงาน ในขั้นนี้บุคคลจะได้รับการกระตุ้นให้ซึมซับวัฒนธรรมระเบียบประเพณีขององค์กรจากสื่อหรือบุคคลต่างๆ และเป็นขั้นการปรับตัวในบทบาทใหม่ในองค์กรอีกด้วย

4. ขั้นการยอมรับ (Acceptance) เป็นขั้นที่บุคคลที่เข้าทำงานในองค์กรหรือเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มเกิดการยอมรับและมีการเปลี่ยนแปลงค่านิยม เจตคติ และจิตลักษณะ ต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับองค์กร มีความผูกพันกับบุคคลอื่นในองค์กรและกับตัวองค์กรโดยผ่านการเข้าเป็นสมาชิกโดยสมบูรณ์ ความสงสัยในบทบาทความสามารถ และความคลางแคลงใจที่เพื่อนร่วมงานมีต่อตนได้หมดไป มีการถ่ายทอดทางสังคมที่เด่นชัด โดยผ่านข้อมูลผูกพันเรื่องของการทดลองงานแล้ว ทำให้ความผูกพันในองค์กรของบุคคลจะสูงขึ้นด้วย

5. ขั้นดำรงรักษา (Maintenance) เป็นขั้นที่บุคคลรู้สึกเป็นสมาชิกขององค์กรอย่างเต็มที่ และองค์กรจะพยายามรักษาสมาชิกไว้ด้วยค่าตอบแทน การให้แรงเสริมด้วยรางวัลต่าง ๆ โบนัสและค่าตอบแทนอื่นๆ เท่าที่จะเป็นไปได้ ในขั้นนี้บุคคลได้ผ่านการเข้าเป็นสมาชิกโดยสมบูรณ์ขององค์กร บุคคลมักจะมีคามสบายใจ และสามารถปฏิบัติงานได้อย่างอัตโนมัติด้วยความเชี่ยวชาญและคุ้นเคย

6.ขั้นหักเห (Divergence) ในขั้นนี้เป็นขั้นที่บุคคลเริ่มหันเหที่จะมองหางานใหม่เนื่องจากบางครั้งการเจรจาต่อรองไม่ประสบความสำเร็จ หรือองค์กรไม่สามารถตอบสนองความต้องการของบุคคลได้

หรือมีข้อคำถามเกิดขึ้นในใจ ความรู้สึกผูกพันกับกลุ่มหรือองค์กรเริ่มลดลง และเริ่มหาข้อมูลความรู้เกี่ยวกับองค์กรใหม่

7. ขั้นการถ่ายทอดทางสังคมอีกครั้ง (Resocialization) ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่องค์กรจะเรียกความสำนึกในสมาชิก โดยองค์กรจะพยายามจูงใจหรือให้แรงเสริมจนเป็นที่พึงพอใจทั้งบุคคลและองค์กร เช่น การให้รางวัลและแรงเสริม โบนัส เลื่อนขั้น ปรับตำแหน่ง เป็นต้น

8. ขั้นลาออกจากการเป็นสมาชิก (Exit) ขั้นนี้เป็นขั้นที่สมาชิกจะลาออกหรือให้ออกจากองค์กรอาจเป็นไปตามวาระ การเกษียณอายุหรือวาระฉุกเฉิน ทั้งกลุ่มและองค์กรย่อมมีการเตรียมตัวเพื่อวาระนี้ หรือการโยกย้ายของบุคคลไปอยู่ในตำแหน่งที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจหรือเกี่ยวข้องกับบุคคลน้อยลง

9. ขั้นการจดจำความหลัง (Remembrance) ขั้นตอนนี้แม้ความผูกพันจะลดลง แต่ความผูกพันระหว่างกลุ่มกับบุคคลทั้งที่น่าพอใจและไม่น่าพอใจจะยังคงอยู่และสะท้อนถึงอนาคตขององค์กรอีกด้วยโดยบุคคลรุ่นต่อไปจะใช้ในการประเมินองค์กร โดยองค์กรต่าง ๆ ทราบดีถึงความสำคัญในด้านนี้จึงพยายามกล่าวถึงผู้เกษียณที่ออกไปในทางที่ดีเพื่อเป็นแบบอย่างกับรุ่นต่อไป

ส่วนซูเปอร์ (Super, 1975) และคณะได้ศึกษาแบบฉบับของการประกอบอาชีพเป็นการศึกษาระยะยาว 20 ปี และพบลำดับขั้นการพัฒนาทางอาชีพ 5 ขั้นดังนี้ (อ้อมเดือน สดมณี. 2543: 17)

1. ระยะเจริญเติบโต (Growth Stage) เริ่มตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 14 ปีเป็นการพัฒนาภาพอัตมโนทัศน์ด้วยการเลียนแบบบุคคลสำคัญรอบข้างทั้งในครอบครัว และโรงเรียนเด็กจะเริ่มสนใจอาชีพในช่วงอายุ 11-14 ปีและจะมีความสนใจมากขึ้นความสนใจขึ้นอยู่กับความพึงพอใจในการเลือกเป้าหมายและการทำกิจกรรม และจะเริ่มพิจารณาความสามารถของตนซึ่งเป็นพื้นฐานในการพิจารณาอาชีพต่อไป

2. ระยะสำรวจ (Exploration Stage) ระยะนี้อยู่ในช่วงอายุ 15-24 ปีเป็นระยะที่บุคคลเริ่มที่จะสำรวจตัวเองเพื่อแสวงหาข้อมูล และประสบการณ์ซึ่งได้มาจากการทำกิจกรรมในห้องเรียนและการทำงานพิเศษในช่วงอายุ 15-17 ปี จะเริ่มมีการทดลองเลือกอาชีพด้วยเหตุผลหลายประการไม่ว่าจะเป็นความต้องการความสนใจ ความสามารถแต่จะไม่ตัดสินใจในการเลือกอาชีพที่แน่นอน จนถึงช่วงอายุ 18-21 ปีจะเป็นช่วงที่คนเริ่มพิจารณาถึงอาชีพต่าง ๆ ด้วยปัจจัยที่เป็นจริง เช่นโอกาสด้านการประกอบอาชีพ เริ่มมีการฝึกหัดเฉพาะด้าน และหลังจากนั้นจะเริ่มฝึกปฏิบัติและเริ่มเข้าสู่อาชีพ

3. ระยะเริ่มต้นประกอบอาชีพ จะอยู่ในช่วงอายุ 25-44 ปีเป็นช่วงที่พบกับงานที่เหมาะสมหรือพอใจและเริ่มทำงาน ในช่วงอายุ 25-30 ปีเป็นระยะที่บุคคลเริ่มที่จะตัดสินใจในการประกอบอาชีพแล้ว แต่ถ้าหากอาชีพยังไม่มีที่เหมาะสม หรือไม่พอใจอาจมีการเปลี่ยนอาชีพได้ใหม่จนถึงอายุ 31-45 ปีและเมื่อได้อาชีพที่เหมาะสมแล้วบุคคลจะเริ่มมีความมั่นคงในอาชีพเพื่อสร้างฐานะให้กับตนเอง

4. ระยะความมั่นคงในอาชีพ จะอยู่ในช่วงอายุ 45-64ปีเป็นช่วงที่บุคคลมีความมั่นคงในชีวิต และแสวงหาความก้าวหน้าในการทำงานบุคคลจะยึดมั่นในอาชีพและรักษางานที่เหมาะสมกับตนไว้

5. ระยะประสิทธิภาพการทำงานลดลง อยู่ในช่วงอายุ 65 ปีจนถึงเสียชีวิตในช่วงอายุนี้บุคคลจะมีส่วนร่วมในงานลดลง

จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพที่ได้กล่าวมาข้างต้นในแต่ละแนวคิดแบ่งการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพเป็นระยะต่าง ๆ ที่แตกต่างกันออกไป และในการทำการศึกษานี้ผู้วิจัยต้องการทำการศึกษาระบวนการการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพสู่การเป็นผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพในแต่ละช่วงชีวิตของบุคคล ทั้งก่อนเข้าสู่วิชาชีพเป็นช่วงที่บุคคลจะค้นหาและเรียนรู้เกี่ยวกับลักษณะงานเป็นการถ่ายทอดทางสังคมล่วงหน้าเพื่อประเมินว่าตนเหมาะสมกับงาน และองค์กรหรือไม่ ระหว่างอยู่ในวิชาชีพเป็นช่วงที่บุคคลได้รับการถ่ายทอดทางสังคมเมื่ออยู่ในวิชาชีพโดยเป็นการเรียนรู้บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ และกฎประเพณี ระเบียบต่าง ๆ ขององค์กร และระยะเมื่อมีความเป็นมืออาชีพโดยเป็นระยะที่บุคคลได้รับการถ่ายทอดและเป็นสมาชิกขององค์กรโดยสมบูรณ์เป็นระยะที่มีความมั่นคงและยึดมั่นในอาชีพและเริ่มมองถึงความก้าวหน้าและเตรียมความพร้อมสู่ระดับผู้บริหารองค์กรต่อไปโดยผู้วิจัยจะศึกษาในส่วนของตัวแทนในการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพ เนื้อหาในการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพและกลวิธีในการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานที่มีการปฏิบัติงานแบบมืออาชีพ และการนำทฤษฎีที่กล่าวมาข้างต้นมาใช้ในการศึกษาปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นนั้น เพียงเพื่อเป็นแนวทางในการเก็บข้อมูล และแปลผลข้อมูลเท่านั้น ผู้วิจัยจะไม่นำมาครอบงำปรากฏการณ์และข้อค้นพบในบริบทที่ผู้วิจัยทำการศึกษานี้

2.3 ตัวแทนในการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพ

การถ่ายทอดทางสังคมสเมลเซอร์ (จากณัฐพงษ์ ธรรมรักษาสีธิ. 2557; อ้างอิงจาก Smelser. 1998.) ได้กล่าวว่าการถ่ายทอดทางสังคม คือ การที่บุคคลเรียนรู้ทั้งทักษะ และเจตคติที่เกี่ยวข้องกับบทบาทในสังคมของตนจนพัฒนาบุคลิกภาพจากการมีปฏิสัมพันธ์กับคนอื่นในสังคม จนกลายเป็นสมาชิกขององค์กรโดยผ่านอิทธิพลของพ่อ แม่ ครู เพื่อนและตัวแทนอื่นๆ จากความหมายดังกล่าว พบว่าสิ่งที่ได้รับการถ่ายทอดทางสังคมนั้นจะได้รับอิทธิพลจากการถ่ายทอดจากตัวแทนในการถ่ายทอดเพื่อเข้ามาเป็นสมาชิกของวิชาชีพไม่ว่าจะเป็นทางด้าน ความรู้ ความสามารถ ทักษะ วัฒนธรรม ตลอดจนบุคลิกภาพ ที่จะสามารถใช้ในการประกอบอาชีพได้และตัวแทนที่เกี่ยวข้องกับการถ่ายทอดทางวิชาชีพของผู้ตรวจพิสูจน์ประกอบด้วย ครอบครัว สถานศึกษา เพื่อน และองค์กรกลุ่มอาชีพ เป็นต้น

จากการศึกษาแนวคิดการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแทนในการถ่ายทอดเชิงวิชาชีพทำให้เห็นว่าตัวแทนในการถ่ายทอดมีความสำคัญในการที่บุคคลจะประกอบวิชาชีพต่าง ๆ รวมไปถึงวิชาชีพ

ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานนั้นแต่ละบุคคลจะมีตัวแทนในการถ่ายทอดแตกต่างกันไปในแต่ละวิชาชีพซึ่งตัวแทนในแต่ละวิชาชีพไม่ว่าจะเป็น ครอบครัว สถานศึกษา เพื่อน สื่อมวลชน และองค์กรในการทำงานโดยมีเนื้อหาในการถ่ายทอดแตกต่างกันไปในแต่ละวิชาชีพโดยเมื่อมีตัวแทนในการถ่ายทอดแล้ว อีกส่วนหนึ่งที่สำคัญ คือเนื้อหาในการถ่ายทอด

2.4 เนื้อหาในการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพ

การถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพแต่ละอาชีพต่างก็มีความแตกต่างกันทั้งจุดเด่นในด้านทักษะ ความรู้ความสามารถ บุคลิกภาพและค่านิยม และวัฒนธรรมในแต่ละอาชีพที่แตกต่างกันออกไป ซึ่ง เซาว์ และคณะ (Chao et al. 1994: 730-743) ได้ศึกษาเกี่ยวกับเนื้อหาของการถ่ายทอดทางสังคมและพบว่าเนื้อหาในการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพมี 6 ประการได้แก่

1. ความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงาน (Performance Proficiency) คือ การเรียนรู้เพื่อแสดงการทำงานอย่างถูกต้อง และเป็นเนื้อหาส่วนที่อยากที่สุดในการถ่ายทอดทางสังคม ดังที่ เฟลดแมน (Feldman. 1981) ได้กล่าวไว้ว่า ไม่ว่าจะมีการถ่ายทอดให้กับพนักงานมากเท่าไร แต่หากพนักงานไม่มีความสามารถหรือมีศักยภาพไม่มากพอ ทำให้โอกาสในการประสบความสำเร็จมีน้อยมาก ดังนั้นความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์กับการถ่ายทอดทางสังคมก่อนที่จะเข้าสู่อาชีพ เช่น การฝึกอบรม การศึกษา และประสบการณ์เดิม ต้องกำหนดว่าสิ่งใดที่ต้องเรียนรู้ต้องมีความสามารถอย่างไรถึงจะทำงานได้ดี ส่งผลต่อกระบวนการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพ

2. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนในองค์กร (People) คือ สิ่งที่ได้รับจากการมีปฏิสัมพันธ์ คือ สิ่งที่ได้รับจากการมีปฏิสัมพันธ์ในองค์กร เป็นส่วนของเนื้อหาที่ส่งผลต่อความสำเร็จความพึงพอใจในการทำงาน ดังนั้นสมาชิกในองค์กรหรือกลุ่มอาชีพจะมีบทบาทสำคัญในการถ่ายทอดทางสังคม เป็นเนื้อหาที่บุคคลต้องเรียนรู้การใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันทั้งที่เกี่ยวกับการทำงานและไม่เกี่ยวกับการทำงาน ผู้เรียนรู้จะได้เรียนรู้ถึงพลวัตรของกลุ่ม ลักษณะทางบุคลิกภาพของกลุ่ม ซึ่งเนื้อหาในส่วนนี้จะทำให้คนมีทักษะทางสังคมและพฤติกรรมเป็นที่ยอมรับของสมาชิกในองค์กร

3. การเมืองในองค์กร (Politics) คือ เนื้อหาในส่วนของการถ่ายทอดทางสังคมอย่างที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการที่เกี่ยวข้องกับ โครงสร้างอำนาจกับความสัมพันธ์ของงานในองค์กร สมาชิกใหม่จะเรียนรู้และปรับตัวเข้าสู่อาชีพหรือองค์กร สมาชิกใหม่ต้องรับรู้ว่ามีใครมีความรู้และอำนาจมากกว่าผู้อื่นในองค์กร เรียนรู้แบบแผนและบทบาทของตนในมิติของการเมืองในองค์กร

4. ภาษา (language) คือ เนื้อหาที่เกี่ยวกับภาษาหรือคำศัพท์เฉพาะกลุ่มในองค์กรหรือกลุ่มอาชีพ สมาชิกจะได้รับการถ่ายทอดเนื้อหาการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับภาษาที่ใช้สื่อสารกันเองในกลุ่มอาชีพ ซึ่งเป็นศัพท์เฉพาะกลุ่มเท่านั้น

5. เป้าหมายและค่านิยมขององค์กร (Organizational Goals and Values) คือ เนื้อหาที่เกี่ยวกับเป้าหมาย บรรทัดฐานและค่านิยมที่เฉพาะเจาะจงของแต่ละกลุ่มอาชีพจะทำให้สมาชิกเข้าใจเกี่ยวกับกฎและหลักการขององค์กรเพื่อที่จะเป็นหนึ่งเดียวกับองค์กร

6. ประวัติองค์กร (History) คือการเรียนรู้ความเชื่อ ประวัติและวัฒนธรรม และข้อปฏิบัติต่างๆ ขององค์กรทำให้เข้าใจในองค์กรมากขึ้น และรวมถึงประวัติของคนในองค์กร เพื่อการปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมในองค์กร

โดยในแต่ละวิชาชีพจะมีเนื้อหาในการถ่ายทอดที่แตกต่างกันไป และอาจไม่จำเป็นที่จะต้อง มีเนื้อหาที่ตายตัว และอีกส่วนที่สำคัญในการถ่ายทอดคือกลวิธีในการถ่ายทอดโดยจะมีกลวิธีในการ ถ่ายทอดแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล และวิชาชีพ เช่นเดียวกับวิชาชีพผู้พิชัญหลักฐานเองก็มีการ ถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพที่แตกต่างจากวิชาชีพอื่น โดยมีทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยแต่ละ เนื้อหาเป็นการถ่ายทอดให้บุคคลมีความรู้ความสามารถ และมีทักษะที่จะสามารถปฏิบัติงานได้

2.5 กลวิธีในการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพ

ในวิชาชีพเจ้าหน้าที่ผู้ตรวจพิชัญหลักฐานในแต่ละตัวแทน แต่ละเนื้อหา ย่อมต้องใช้วิธีใน การถ่ายทอด ที่แตกต่างกันออกไปโดย แวน มาแนน และชิน (Van Mannen; & Schein. 1979) ได้ พัฒนาโมเดลวิธีการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพ โดยองค์กรสามารถนำมาใช้พัฒนาพนักงานใหม่ ในการถ่ายทอดค่านิยมบรรทัดฐานและทักษะการปฏิบัติงาน มีด้วยกัน 6 รูปแบบและมองว่าการ ถ่ายทอดทางสังคมมีผลต่อการเรียนรู้ของพนักงานใหม่ในองค์กรซึ่งแต่ละวิธีประกอบด้วยคู่ตรงกัน ข้าม (จรัล อุ่นจิตวิวัฒน์. 2548: 14-16) ประกอบด้วย

1. การถ่ายทอดทางสังคมแบบเป็นรายกลุ่มหรือรายบุคคล (Collective vs. Individual) กลวิธีแบบกลุ่มเป็นการจัดเนื้อหาในการถ่ายทอดประสบการณ์ชุดเดียวกันเพื่อให้บุคคลที่เข้ามาใหม่ เรียนรู้พร้อมกันเป็นกลุ่ม กลวิธีแบบรายบุคคลเป็นการถ่ายทอดทั้งเนื้อหาและประสบการณ์ต่อ สมาชิกใหม่เพียงคนเดียวโดยลำพัง และแยกจากบุคคลอื่นในองค์กร

2. การถ่ายทอดทางสังคมแบบเป็นทางการหรือไม่เป็นทางการ (Formal vs. Informal) คือ การถ่ายทอดที่มีโปรแกรมเนื้อหาการฝึกอบรมจัดแยกสำหรับผู้เข้าทำงานใหม่อย่างชัดเจนและเป็น ทางการ ส่วนการถ่ายทอดทางสังคมแบบไม่เป็นทางการจะไม่มีกระบวนการบทบาทพนักงานใหม่อย่า เฉพาะเจาะจง และไม่แยกกิจกรรมเนื้อหาในฝึกอบรมออกจากสมาชิกคนอื่นที่มีประสบการณ์ มากกว่าโดยพนักงานใหม่จะเรียนรู้บทบาทใหม่ตามสบายหรือไม่เป็นทางการ

3. การถ่ายทอดทางสังคมแบบยอมรับลักษณะเดิม หรือแบบถอดถอนลักษณะเดิม (Investiture vs. Divestiture) การถ่ายทอดแบบยอมรับลักษณะเดิมคือ กระบวนการที่ พนักงานใหม่ สามารถใช้ความรู้ความสามารถ และทักษะของตนที่มีอยู่อย่างเต็มที่ และการถ่ายทอดแบบถอดถอน ลักษณะเดิมคือ พนักงานใหม่จะถูกปฏิเสธคุณลักษณะบางประการ และให้เนื้อหาความรู้ ความสาม ารถและทักษะเข้าไปแทน

4. การถ่ายทอดทางสังคมแบบตามลำดับขั้นตอนและไม่เป็นขั้นตอน (Sequential vs. Random) การถ่ายทอดทางสังคมแบบตามลำดับขั้นตอน คือ องค์กร หรืออาชีพนั้นๆ กำหนด ขั้นตอนและเนื้อหาในการถ่ายทอดแบบเป็นลำดับขั้นตอนจนกว่าจะปฏิบัติงานในขั้นนั้นๆ ได้ ส่วน

การถ่ายทอดทางสังคมแบบไม่เป็นขั้นตอนคือการถ่ายทอดมีลำดับขั้นไม่ชัดเจนหรือมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ สามารถจัดประสบการณ์เนื้อหาใดก่อนหรือหลังก็ได้

5. การถ่ายทอดทางสังคมแบบมีตัวแบบ หรือแบบที่ไม่มีตัวแบบ (Serial vs. Disjunctive) การถ่ายทอดทางสังคมแบบมีตัวแบบนั้นคือการจัดผู้ที่มีประสบการณ์มากกว่าและมีตำแหน่งใกล้เคียงกันให้การดูแลและถ่ายทอดเนื้อหาต่าง ๆ ให้กับพนักงานใหม่อย่างใกล้ชิด ส่วนการถ่ายทอดทางสังคมแบบไม่มีตัวแบบ พนักงานใหม่ไม่มีผู้ที่มีประสบการณ์หรือตัวแบบที่จะมาบอกพนักงานใหม่ถึงเนื้อหาที่สำคัญของงาน

6. การถ่ายทอดทางสังคมแบบตารางเวลาคงที่ หรือแบบตารางเวลาไม่คงที่ (Fixed vs. Variable) การถ่ายทอดทางสังคมแบบตารางเวลาคงที่ คือการจัดการเนื้อหาในการอบรมแก่พนักงานใหม่ตารางกำหนดเวลา ที่แน่นอนและมีความสัมพันธ์กับการทำงานแต่ละขั้นตอน ส่วนการถ่ายทอดทางสังคมแบบตารางเวลาไม่คงที่คือการที่พนักงานใหม่ได้รับการถ่ายทอดที่ไม่มีกำหนดเวลาที่แน่นอน

จากการทบทวนแนวคิดทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการถ่ายทอดเชิงวิชาชีพทำให้เห็นว่ากระบวนการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพเป็นกระบวนการที่ซับซ้อนเพื่อถ่ายทอดการเรียนรู้ทักษะ ความรู้ความสามารถ บรรทัดฐาน ค่านิยม ความเชื่อ และวัฒนธรรมองค์กรซึ่งมีความสำคัญต่อการปฏิบัติหน้าที่ในการทำงานและในการศึกษาที่เกี่ยวข้อง กระบวนการการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพสู่การเป็นผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพ โดยใช้หลักการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพเป็นแนวทางโดยในการศึกษาโดยได้แบ่ง ระยะของการขั้นตอนในการถ่ายทอดเชิงวิชาชีพเป็น 3 ระยะที่จะทำการศึกษาได้แก่ ระยะก่อนเข้าสู่วิชาชีพ ระหว่างอยู่ในวิชาชีพ และเมื่อมีความเป็นมืออาชีพ ในประเด็นในการถ่ายทอดอีก 3 ประเด็นได้แก่ ตัวแทน (Agent) เนื้อหา (Content) และกลวิธี (Tactic) เพื่อค้นหาลักษณะที่เป็นรูปแบบเฉพาะที่แตกต่างจากวิชาชีพอื่น

ส่วนที่ 3 ทฤษฎีการเรียนรู้

และนอกจากทฤษฎีการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพที่ผู้วิจัยใช้เป็นทฤษฎีหลักในการศึกษากระบวนการการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพสู่การเป็นผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพแล้วนั้น และเพื่อให้สามารถอธิบายผลของการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพได้อย่างครบถ้วนผู้วิจัยจึงได้ใช้ทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อการศึกษาผลของการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพอีกด้วย

3.1 ทฤษฎีการเรียนรู้ของบลูม

Bloom's Taxonomy ได้มีการจำแนกระดับของการเรียนรู้ออกเป็น 3 ด้านได้แก่ ด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย และในแต่ละด้านได้มีการจัดระดับของการเรียนรู้จากต่ำสุดไปถึงสูงสุด และจากทฤษฎีการเรียนรู้ของบลูมได้มีการปรับปรุงใหม่ตามแนวคิดของ Anderson และ

Krathwohl (Anderson; & Krathwohl. 2001) ได้มีการแบ่งระดับขั้นของการเรียนรู้ไว้ 6 ระดับดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ความรู้ที่เกิดจากความจำ (knowledge)

ขั้นที่ 2 ความเข้าใจ (Comprehend)

ขั้นที่ 3 การประยุกต์ (Application)

ขั้นที่ 4 การวิเคราะห์ (Analysis) สามารถแก้ปัญหาและตรวจสอบได้

ขั้นที่ 5 การสังเคราะห์ (Synthesis) สามารถนำส่วนต่างๆ มาประกอบกันเป็นรูปแบบได้

ขั้นที่ 6 การประเมินค่า (Evaluation) วัดได้ และตัดสินได้บนฐานของเหตุและผล

และได้มีการจำแนกจุดมุ่งหมายในการเรียนรู้ออกเป็น 3 ด้าน

1. ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) เป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากพฤติกรรมทางด้านสมองเป็นพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับสติปัญญา ความรู้ความคิด ความเฉลียวฉลาด ความสามารถในการคิดเรื่องราวต่างๆ โดยได้มีการความสามารถทางสติปัญญาออกเป็น 6 ระดับได้แก่

1.1 ความรู้ความจำ เป็นความสามารถในการเก็บรักษาประสบการณ์ต่างๆ ที่ได้รับรู้ไว้ และสามารถระลึกถึงได้ตามต้องการ

1.2 ความเข้าใจ เป็นความสามารถในการจับใจความสำคัญ และสามารถแปลความการตีความ ขยายความหรือการกระทำอื่นที่สื่อถึงความเข้าใจ

1.3 การนำความรู้ไปใช้ เป็นขั้นที่สามารถนำความรู้และประสบการณ์ไปใช้ในการแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ต่างๆ ได้ ซึ่งต้องอาศัยความรู้ความเข้าใจจึงจะสามารถนำความรู้ไปใช้ได้

1.4 การวิเคราะห์ เป็นความสามารถในการแยกแยะเรื่องราวต่างๆ ออกเป็นส่วนย่อยๆ แบ่งเป็นแต่ละองค์ประกอบที่สำคัญได้ สามารถมองเห็นส่วนต่างที่มีความสัมพันธ์กันของส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกันได้ และความสามารถในการวิเคราะห์นั้นแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล

1.5 การประเมินผลเป็นการตรวจสอบสิ่งที่ตนเองได้เรียนรู้เพื่อรับเข้ามาสู่บริบทของตนเองและตัดสินว่าสิ่งนั้นถูกหรือผิดบนเงื่อนไข และมาตรฐานที่สามารถตรวจสอบได้บนพื้นฐานของหลักการและเหตุผล

1.6 การสร้างสรรค์ เป็นความสามารถในระดับสูงที่สุดของการเรียนรู้ โดยเป็นการรวบรวมองค์ความรู้ด้วยการสังเคราะห์ เชื่อมโยงเพื่อให้เกิดความรู้ใหม่ตามมา

2. ด้านจิตพิสัย (Affective Domain) เป็นพฤติกรรมทางด้านจิตใจเช่น ค่านิยม ความรู้สึก ความซาบซึ้ง ทศนคติ ความเชื่อ ความสนใจและคุณธรรม พฤติกรรมทางด้านนี้อาจไม่ได้เกิดขึ้นทันทีทันต้องอาศัยระยะเวลาจึงจะสามารถผลของการถ่ายทอดได้ โดยได้แบ่งออกเป็น 5 ระดับได้แก่

2.1 การรับรู้ เป็นกระบวนการที่บุคคลให้ความสนใจต่อเรื่องราวต่างๆ ที่ตนเองสนใจ เลือกที่จะรับรู้ความหมายของเรื่องราว โดยการใช้ประสบการณ์เดิมของตนเองที่มีอยู่ในแต่ละบุคคล

ไม่ว่าจะเป็นความเชื่อ ทศนคติ ความเชื่อ แรงจูงใจในขณะนั้น และหลังจากนั้นบุคคลจะเลือกเก็บเรื่องราวบางอย่างไว้ในความทรงจำ

2.2 การตอบสนอง เป็นการกระทำที่แสดงออกมาในรูปของความเต็มใจยินยอมและพอใจต่อสิ่งเร้านั้นๆ ซึ่งเป็นตอบสนองที่เกิดจากการเลือกสรรแล้ว

2.3 การเกิดค่านิยม เป็นการเลือกปฏิบัติในสิ่งที่เป็นที่ยอมรับของสังคม การยอมรับนับถือในคุณค่านั้นๆ หรือการปฏิบัติตามจนกลายเป็นความเชื่อแล้วเกิดทัศนคติที่ดีในเรื่องนั้นๆ

2.4 การจัดระบบ เป็นการสร้างแนวคิดการจัดระบบของค่านิยมที่เกิดขึ้นโดยอาศัยความสัมพันธ์ โดยถ้าค่านิยมนี้เข้ากันได้กับค่านิยมเดิมบุคคลก็จะยึดถือต่อไป แต่ถ้าเป็นค่านิยมที่ขัดกับค่านิยมเดิมอาจเกิดการยอมรับค่านิยมใหม่หรือเลิกค่านิยมนั้นไป

2.5 บุคลิกภาพ เป็นการนำค่านิยมที่บุคคลยึดถือมาเป็นพฤติกรรมจนกลายเป็นนิสัยประจำตัว โดยพฤติกรรมทางด้านนี้ เริ่มจากการรับรู้จากสิ่งแวดล้อมเกิดปฏิกิริยาตอบโต้ กลายเป็นความรู้สึกด้านต่างๆ จนพัฒนาเป็นค่านิยมพัฒนาเป็นความคิดอุดมคติ

3. **ทักษะพิสัย (Psychomotor Domain)** เป็นพฤติกรรมที่แสดงให้เห็นถึงความสามารถในการปฏิบัติงานได้อย่างแคล่วคล่องชำนาญ เป็นการแสดงออกมาได้โดยตรงโดยมีเวลาและคุณภาพของงานเป็นตัวชี้วัดระดับทักษะของพฤติกรรม โดยประกอบด้วยพฤติกรรมย่อย 5 ระดับ ได้แก่

3.1 การรับรู้ เป็นการที่บุคคลรับรู้เกี่ยวกับเรื่องที่ตนเองสนใจ

3.2 กระทำตามแบบ เป็นการกระทำตามเรื่องราวที่ตนเองรับรู้

3.3 การหาความถูกต้อง เป็นพฤติกรรมที่บุคคลปฏิบัติด้วยตนเองโดยไม่ต้องอาศัยการชี้แนะเมื่อกระทำซ้ำและพยายามหาความถูกต้องในการปฏิบัติ

3.4 การกระทำอย่างต่อเนื่อง เป็นการกระทำหลังจากการตัดสินใจเลือกรูปแบบที่เหมาะสมกับตนเอง และกระทำตามรูปแบบนั้นอย่างต่อเนื่องเป็นการฝึกฝนอย่างต่อเนื่องจนสามารถปฏิบัติได้อย่างรวดเร็ว

3.5 การกระทำอย่างเป็นธรรมชาติ เป็นความสามารถในการปฏิบัติได้อย่างคล่องแคล่วโดยอัตโนมัติและเป็นธรรมชาติ

ส่วนที่ 4 ทฤษฎีทางสังคมวิทยา และจิตวิทยาที่เกี่ยวข้อง

นอกจากทฤษฎีการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพที่ผู้วิจัยใช้เป็นทฤษฎีหลักในการศึกษากระบวนการการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพสู่การเป็นผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมีอาชีพแล้วผู้วิจัยยังได้มีการรวบรวมทฤษฎีทางสังคมวิทยา และจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพเพื่อศึกษาในประเด็นอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

4.1 ทฤษฎีทางสังคมวิทยา

4.1.1 ทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่ (Structural Functionalism)

ทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่ (Structural Functionalism) เป็นทฤษฎีที่มองสังคมในระดับมหภาคโดยเป็นการศึกษาสังคมแบบภาพรวมและในระดับกว้าง โดยเปรียบสังคมเหมือนกับร่างกายที่มีระบบการทำงานที่ซับซ้อนที่ทำงานประสานกันก่อเกิดเสถียรภาพ (Stability) และเกิดความสมดุลโดยทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่ องค์ประกอบของทฤษฎี 2 ส่วนด้วยกัน (Macdonis 1998: 17-18) คือ โครงสร้างสังคม (Social Structure) และหน้าที่ของสังคม (Social Structure) โดยแต่ละกลุ่มและสถาบันต่างๆ ที่รวมกันเป็นสังคมนั้นต่างมีหน้าที่เป็นของตัวเอง และแม้หากสังคมเกิดการเปลี่ยนแปลงและเกิดการเสียสมดุล และระบบอื่นของสังคมในส่วนอื่นจะทำหน้าที่ให้สังคมกลับมาสมดุลใหม่อีกครั้ง (Shepard 2001:19) จากแนวคิดของ ทาลคอตท์พาร์สัน (Talcott Parsons) ที่แนวคิดหลักได้ระบุว่าระบบต่างๆ ของสังคมหน้าที่หน้าที่เพื่อเคลื่อนให้สังคมเดินไปข้างหน้า และพาร์สันยังเชื่อว่าหากสังคมเกิดการเปลี่ยนแปลงที่ส่วนใดส่วนหนึ่งหรือทั้งระบบ ส่วนที่จะเป็นสิ่งที่ยึดเหนี่ยวสังคมให้ทนทานต่อการเปลี่ยนแปลงคือวัฒนธรรม รวมไปถึง บรรทัดฐาน ความเชื่อ และค่านิยมของสังคม และพาร์สันได้ระบุหน้าที่พื้นฐานของสังคม 4 ประการที่เรียกว่า AGIL ประกอบด้วย

1. การปรับตัว (Adaptation : A) คือ สังคมนั้นจำเป็นต้องปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ต่างๆ อีกทั้งยังต้องปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อม หรือปรับตัวให้เข้ากับความต้องการของระบบ
2. การบรรลุเป้าหมาย (Goal attainment : G) คือ สังคมต้องมีการกำหนดเป้าหมายเพื่อให้ระบบทำหน้าที่ให้บรรลุเป้าหมายต่างๆ
3. การบูรณาการ (Integration : I) คือ สังคมจะต้องกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่างเพื่อให้เกิดความสอดคล้องในระบบย่อย
4. การรักษาแบบแผน (Latency : L) คือ สังคมต้องสร้างการฟื้นฟู และธำรงแรงจูงใจของคนในชุมชนเพื่อให้ยึดถือเป้าหมายหลักของสังคม

ดังนั้นการศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพสู่การเป็นผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมีอาชีพนั้นผู้วิจัยได้เลือกแนวคิดทฤษฎี ของทาลคอตท์พาร์สัน (Talcott Parsons) นั้นเนื่องจากผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานนั้นเป็นวิชาชีพที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในหน่วยงานทางราชการเป็นกลุ่มวิชาชีพที่อยู่รวมตัวกัน และเป็นสังคมที่มีเป้าหมาย บรรทัดฐาน และวัฒนธรรมองค์กรที่ชัดเจน และเป็นกลุ่มวิชาชีพที่ต้องมีทั้งการปรับตัวอยู่ตลอดเพื่อให้เข้ากับสภาพแวดล้อม และความต้องการของสังคม และยังมีกำหนดเป้าหมายขององค์กรให้ชัดเจนและผลักดันให้ไปถึงเป้าหมาย และหน่วยงานใหญ่อย่างกองพิสูจน์หลักฐานกลางยังประกอบไปด้วยแผนกย่อยๆ ที่องค์กรมีหน้าที่ที่จะทำให้เกิดความสัมพันธ์และการบูรณาการในการทำงานได้อย่างสอดคล้องกัน และที่ขาดไม่ได้คือการรักษาแบบแผนโดยกองพิสูจน์หลักฐานกลางได้มีการรักษาแบบแผนของวัฒนธรรมองค์กรและการสืบทอด

วัฒนธรรมโดยขั้นตอนทั้ง 4 ขั้นตอนนั้นสามารถกระทำได้โดยผ่านการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพ เพื่อให้องค์กรนั้นพัฒนาเดินหน้าต่อไป

4.1.2 ทฤษฎีปฏิสัมพันธ์สัญลักษณ์ (Symbolic Interaction Theory)

ในการศึกษาเกี่ยวกับการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพสู่การเป็นผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพนั้นผู้วิจัยใช้มุมมองของทฤษฎีปฏิสัมพันธ์สัญลักษณ์ (Symbolic Interaction Theory) ในมุมมองระดับปัจเจกบุคคลในการถ่ายทอดเนื่องจากในการถ่ายทอดทั้งผู้ที่เป็นผู้ถ่ายทอด และผู้รับการถ่ายทอดย่อมต้องมีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างซึ่งกันและกัน เพื่อเป็นการพัฒนาตัวตน (self) ของบุคคลเพื่อการพัฒนาตัวตนสู่การเป็นผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานทฤษฎีปฏิสัมพันธ์สัญลักษณ์เป็นทฤษฎีที่มองว่า บุคคลมีการปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันโดยใช้การสื่อสารเป็นสัญลักษณ์ในการปฏิสัมพันธ์ตามแนวคิดของจอร์จเฮร์เบิร์ต มีด (George Herbert Mead) นั้นได้ระบุถึงถึงเรื่องของจิต (Mind) ตัวตน (Self) และสังคม (Society) เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นในสังคมและส่งผลให้บุคคลเกิดการตีความหมายในพฤติกรรมที่บุคคลสื่อออกไป และการที่ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานจะสามารถปฏิบัติหน้าที่ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานได้นั้นต้องมีการสวมบทบาทผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐาน ถือได้ว่าเป็นการเข้าไปสวมบทบาทจากกระบวนการปฏิสัมพันธ์จากการทำงานในบทบาทผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐาน จากบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติหน้าที่ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานและมีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน ไม่ว่าจะเป็นการฝึกอบรมเกี่ยวกับการตรวจพิสูจน์หลักฐานรวมถึงการที่ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานได้มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นๆ เช่นเพื่อนร่วมงาน ผู้บังคับบัญชา หรือพนักงานสอบสวน เป็นต้นเพื่อเป็นการพัฒนาตัวตน (Self)

โดยถือว่าขั้นการสวมบทบาทของบุคคลทั่วไป (Generalized Other) เป็นขั้นที่ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานได้มีการยึดถือความเชื่อทั่วไป ค่านิยม บรรทัดฐานของสังคมที่มีการกระทำระหว่างกัน โดยในขั้นการสวมบทบาทของบุคคลทั่วไปนั้นเป็นขั้นที่ไม่ได้ติดตัวมาแต่กำเนิดโดยต้องมาเรียนรู้ภายหลังโดยผ่านขั้นตอนสำคัญอีก 2 ขั้นตอนประกอบด้วย ขั้นการเล่นบท (Play stage) เป็นขั้นที่เด็กเรียนรู้การสวมบทบาทของบุคคลสำคัญ โดยเด็กอาจได้เรียนรู้ในการสวมบทบาทผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานจากการสวมบทบาทของบุคคลสำคัญ เช่น พ่อ แม่ หรือพี่ และขั้นเกมกีฬา (Game Stage) เป็นขั้นที่บุคคลจะเกิดการพัฒนาความสามารถในการมองสถานการณ์ต่างๆ และสถานการณ์เกี่ยวกับตนเองได้มากขึ้น สามารถสวมบทบาทที่มีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น

และ จอร์จเฮร์เบิร์ต มีด ได้ชี้ให้เห็นว่าอัตมโนทัศน์แห่งตนนั้นเป็นสิ่งที่เราเองจะได้รับผลกระทบกับบุคคลที่ให้ความสำคัญกับเรามากกว่าบุคคลอื่น และผู้ที่เราใช้ในการตัดสินใจพฤติกรรมของเรานั้นเป็นผู้ที่มีความสำคัญกับเรามากที่สุดซึ่งเราเรียกว่าคนสำคัญ (Significant others) เช่น ตัวอย่างการเกิดการแสดงความก้าวร้าวของเด็ก กับพี่เลี้ยงของเด็ก และกับผู้ที่เป็นมารดาของเด็กเองถึงแม้เด็กจะมีความก้าวร้าวเหมือนกันแต่เด็กจะตอบสนองกับบุคคลทั้งสองแตกต่างกัน

นอกจากนี้เรายังใช้บุคคลบางกลุ่มในการประเมินตัวเรา ทักษะ คุณค่า ความเชื่อ และบรรทัดฐานของเรา โดยบุคคลกลุ่มนี้เราเรียกว่ากลุ่มอ้างอิง (reference group)

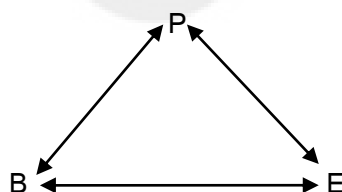
โดยในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยใช้ทฤษฎีปฏิสัมพันธ์สังคมเป็นแนวทางในการศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพในแต่ช่วงชีวิตของบุคคล ในระยะทั้งก่อนเข้าสู่วิชาชีพ และระหว่างอยู่ในวิชาชีพและยังใช้ศึกษาเงื่อนไขจากสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จในวิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานได้อย่างไรมีการพัฒนาตัวตนมาอย่างไร

4.2 ทฤษฎีทางจิตวิทยา

นอกจากแนวคิดทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่ และทฤษฎีปฏิสัมพันธ์สังคมที่เป็นแนวคิดทฤษฎีทางสังคมวิทยาแล้วผู้วิจัยยังใช้แนวคิดทฤษฎีทางจิตวิทยาที่มีมุมมองลักษณะภายในตัวบุคคลเป็นมุมมองคุณลักษณะทางจิตใจที่เกี่ยวข้องกับการถ่ายทอดทางสังคม และการเรียนรู้ โดยผู้วิจัยได้นำเอาแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมทฤษฎีแรงจูงใจสองปัจจัย ทฤษฎีต้นไม้อัจฉริยะ และแนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการศึกษากระบวนการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพสู่การเป็นผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานแบบมืออาชีพได้แก่

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม

การเรียนรู้ทางสังคมเป็นทฤษฎีการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นโดย Albert Bandura โดยการเรียนรู้ในความหมายของ Bandura นั้นคือการเรียนรู้เพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมโดยไม่พิจารณาในด้าน การแสดงออกของพฤติกรรม ดังนั้นจึงถือว่าเมื่อมีการเรียนรู้ความรู้ใหม่เกิดขึ้นจะถือว่าการเรียนรู้ได้เกิดขึ้นแล้ว และจะแสดงพฤติกรรมเมื่อมีโอกาสที่เหมาะสม Bandura ระบุว่าพฤติกรรมของบุคคลนั้นเกิดจากปัจจัยส่วนบุคคลทั้งต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น ปัญญา ชีวภาพ และปัจจัยภายในอื่น ๆ ปัจจัยด้านพฤติกรรม ร่วมกับปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมที่ส่งผลซึ่งกันและกัน

ภาพประกอบ 1 ปัจจัยบุคคลทั้งต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น ปัญญา ชีวภาพ และปัจจัยภายในอื่น ๆ (P) ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม (E) และปัจจัยด้านพฤติกรรม (E) ที่ส่งผลซึ่งกันและกัน

โดยกระบวนการเรียนรู้ทางสังคมเริ่มจาก การเรียนรู้โดยการสังเกต (Observation Learning) โดยเป็นการเรียนรู้จากตัวแบบทั้งจากตัวแบบที่เป็นบุคคลจริง และตัวแบบที่เป็นสัญญา

ลักษณะ โดยผู้เรียนรู้จะปรับรูปแบบของพฤติกรรมเพื่อให้เกิดความเหมาะสมกับตนเอง การควบคุมตนเอง (Self – Regulation) เป็นกระบวนการในการกำกับพฤติกรรมของตนเอง ด้วยกระบวนการสังเกตตนเอง กระบวนการตัดสินใจ และกระบวนการแสดงปฏิกิริยาต่อตนเอง โดยบุคคลจะมีความพึงพอใจในพฤติกรรมที่แสดงออก หากผลที่เกิดขึ้นจากการแสดงพฤติกรรมเป็นผลที่ดีหรือมีความพึงพอใจ และในทางกลับกันหากผลที่ได้รับหลังจากการแสดงพฤติกรรมนั้น เป็นผลร้ายหรือไม่พอใจก็จะส่งผลต่อการแสดงพฤติกรรม นอกจากนี้ในเรื่องการรับรู้ความสามารถของตน (Self Efficacy) กล่าวว่า การรับรู้ความสามารถของตนเองเป็นความเชื่อของบุคคลว่าตนมีความสามารถในการที่จะกระทำสิ่งต่างได้ และบุคคลรับรู้ว่าจะตนมีความสามารถว่า ตนเองมีความสามารถที่จะกระทำได้ และสามารถจะทำได้สำเร็จบุคคลก็จะตัดสินใจที่จะแสดงพฤติกรรมออกมา (Bandura. 1975: 2-3) โดยการรับรู้ความสามารถของตนเองส่งผลต่อ ความคิด และการกระทำ

1.2 การเรียนรู้โดยการสังเกต (Observation Learning)

Bandura เชื่อว่าการเรียนรู้เกิดขึ้นจากการสังเกตพฤติกรรมที่ตนสนใจ ของตัวแบบแล้วนำมาปรับให้เข้ากับตนเองเพื่อให้เกิดความเหมาะสมกับตนเอง (Bandura. 1968: 99-108) โดยผ่าน 4 ขั้นตอนดังนี้

1. กระบวนการความใส่ใจ (Attention Processes) เป็นกระบวนการตอนพื้นฐานในการทำให้สามารถเก็บรายละเอียดของพฤติกรรมของตัวแบบ (Model) ได้เช่น ในการทำงานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานนั้นมีตัวแบบด้วยกันหลายรูปแบบไม่ว่าจะเป็น ผู้บังคับบัญชา หรือเพื่อนร่วมงานที่ประสบความสำเร็จในการทำงาน โดยบุคคลจะเลือกตัวแบบที่ตนมีความสนใจ และมีความใส่ใจมาเป็นตัวแบบของตนเองขึ้นอยู่กับเป้าหมายของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานแต่ละคน

2. กระบวนการเก็บจำ (Remember Processes) เป็นกระบวนการที่บุคคลจะนำพฤติกรรมของตัวแบบเข้ามาเก็บในความทรงจำ เพื่อนำไปใช้ในโอกาสต่อไป โดยอาจจะมีการเปลี่ยนแปลงไปเนื่องจาก การรับรู้ และการตีความของแต่ละบุคคล

3. การกระทำ (Production Processes) เป็นกระบวนการในการนำพฤติกรรมของตัวแบบมาเสนอในแบบของตนเอง โดยเทียบเคียงกับพฤติกรรมที่สังเกตได้และปรับมาเป็นพฤติกรรมของตนเองโดยขึ้นอยู่กับ ความสามารถทางกาย และทักษะในพฤติกรรมย่อยๆ ต่างๆ

4. กระบวนการจูงใจ (Motivational Processes) เป็นกระบวนการจูงใจเป็นกระบวนการที่จะทำให้บุคคลตัดสินใจว่าจะแสดงพฤติกรรมนั้นๆ หรือไม่ โดยบุคคลที่ได้เรียนรู้พฤติกรรม จะแสดงออกมาก็ต่อเมื่อมีแรงจูงใจเป็นตัวกระตุ้น

1.3 ประเภทของตัวแบบ (Models)

ตัวแบบนี้แบ่งออกเป็น 2 ประเภทดังนี้

1. **ตัวแบบที่เป็นบุคคลจริง (Live Model)** เป็นตัวแบบที่บุคคลสามารถสังเกต และมีปฏิสัมพันธ์ได้โดยตรง จึงเป็นแบบที่บุคคลสามารถสังเกตและเรียนรู้ได้ดีที่สุด เช่น พ่อแม่ ครู เพื่อน ผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน หรือบุคคลอื่นๆ ที่เราได้พบ และมีปฏิสัมพันธ์

2. **ตัวแบบที่เป็นสัญลักษณ์ (Symbolic Model)** เป็นตัวแบบที่ถูกเสนอผ่านสื่อต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น วิดีโอ โทรทัศน์ หนังสือต่าง ๆ โดยเป็นตัวที่สามารถนำเสนอแล้วสามารถทำให้เกิดการเรียนรู้กับบุคคลหลายคนได้ สามารถเก็บตัวแบบนี้ไว้เพื่อนำเสนอในโอกาสต่าง ๆ ได้ และยังสามารถจัดการกับสภาพแวดล้อมในการนำเสนอได้อีกด้วย

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมนั้นสามารถใช้ในการศึกษาเกี่ยวกับมูลเหตุของการตัดสินใจเข้าสู่วิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐาน ทั้งมูลเหตุภายในตนเอง และมูลเหตุจากบริบทแวดล้อม และกระบวนการการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพสู่การเป็นผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพ ในช่วงก่อนเข้าสู่วิชาชีพ ระหว่างอยู่ในวิชาชีพ และเมื่อมีความเป็นมืออาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานเป็นอาชีพที่ต้องผ่านการเรียนรู้ต่าง ๆ และยังคงปฏิบัติหน้าที่ร่วมกับผู้อื่นจึงทำให้เกิดการเรียนรู้จากตัวแบบต่างๆ ในชีวิตประจำวันในการทำงาน และอาจเกิดการเรียนรู้พฤติกรรมต่าง ๆ จากหนังสือ โทรทัศน์ หรือตัวแบบอื่นๆ ที่หล่อหลอมจน ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมีการปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมืออาชีพ

ทฤษฎีแรงจูงใจสองปัจจัย

ทฤษฎีแรงจูงใจสองปัจจัยของเฮิร์ซเบิร์ก (Two Factor Theory) โดยเป็นทฤษฎีที่กล่าวถึงแรงจูงใจที่เรียกว่า ทฤษฎีการจูงใจ – คำจูง (The Motivation Hygiene Theory) (Herzberg, 1959: 45-49) โดยเป็นทฤษฎีที่สร้างจากการศึกษาถึงสาเหตุความพึงพอใจ และความไม่พึงพอใจในการทำงาน ด้วยวิธีการสัมภาษณ์พนักงานโรงงานจำนวน 200 คนพบว่าความต้องการของบุคคลถูกจำแนกออกเป็น 2 กลุ่มได้แก่

1. ปัจจัยจูงใจ (Motivator Factors) มีความสัมพันธ์กันโดยตรงกับแรงจูงใจภายในที่เกิดขึ้นจากการทำงานเช่น ความสำเร็จของงาน การยอมรับนับถือ เป็นต้น โดยปัจจัยเหล่านี้ทำให้บุคคลเกิดความยินดีขึ้นจนในผลงาน และความสามารถของตนเอง ถ้าตอบสนองปัจจัยเหล่านี้ของผู้ปฏิบัติแล้ว จะทำให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดแรงจูงใจในการทำงานและมีการทำงานที่มีประสิทธิภาพต่อไปโดยปัจจัยจูงใจประกอบด้วย

1.1 ความสำเร็จของงาน (Achievement) หมายถึงการที่บุคคลสามารถทำงานได้อย่างเสร็จสิ้นและประสบผลสำเร็จอย่างดี

1.2 การได้รับการยอมรับนับถือ (Recognition) หมายถึงการได้รับการยอมรับนับถือจากผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน กลุ่มเพื่อน และบุคคลอื่นๆ ไป โดยในการได้รับการยอมรับนับถืออาจออกมาในรูปแบบของการยกย่องชมเชย

1.3 ลักษณะของงาน (Work Itself) หมายถึงความรู้สึกดี และไม่ตึงตังงานว่างานนั้นเป็นงานที่จำเจน่าเบื่อหน่าย หรือเป็นงานที่ทำทลายความสามารถ ก่อให้เกิดความริเริ่มสร้างสรรค์ หรือเป็นงานที่ยากหรือง่าย

1.4 ความรับผิดชอบ (Responsibility) หมายถึงความพึงพอใจที่เกิดขึ้นจากการได้รับมอบหมายงานให้รับผิดชอบงานใหม่ๆ และมีอำนาจในการรับผิดชอบงานอย่างเต็มที่

1.5 ความเจริญก้าวหน้าในตำแหน่งงาน (Advancement) หมายถึงการเปลี่ยนแปลงในสถานะตำแหน่งของบุคคลในองค์กร แต่ถ้าหากเป็นการย้ายตำแหน่งจากฝ่ายหนึ่งไปอีกฝ่ายหนึ่งโดยไม่มีการเปลี่ยนแปลงสถานะนั้นถือว่าเป็นเพียงการเพิ่มโอกาสเป็นการเพิ่มความรับผิดชอบไม่ใช่ความเจริญก้าวหน้าในตำแหน่งงาน

2. ปัจจัยห้า (Hygiene Factor) เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์โดยตรงกับสิ่งแวดล้อมของงาน ซึ่งเป็นปัจจัยที่ช่วยให้ความไม่พอใจในงานลดลง ซึ่งทำให้บุคคลสามารถทำงานได้ในองค์กรเป็นเวลานาน โดยปัจจัยเหล่านี้ไม่ถือว่าเป็นสิ่งจูงใจให้คนทำงานมากขึ้น แต่ช่วยให้บุคคลสามารถทำงานได้สบายขึ้น ป้องกันไม่ให้เกิดการออกจากงาน โดยปัจจัยนี้เหมือนเป็นขวัญและกำลังใจของคนทำงานได้แก่

2.1 เงินเดือน หมายถึงความพึงพอใจหรือไม่พึงพอใจเกี่ยวกับการเพิ่มเงินเดือนที่ได้

2.2 โอกาสที่จะได้รับความก้าวหน้าในอนาคต หมายถึงการได้รับการโยกย้ายตำแหน่งการที่บุคคลมีโอกาสนในการพัฒนาทักษะ และได้รับสิ่งใหม่ๆ เพื่อเพิ่มพูนในการทำงาน

2.3 ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา หมายถึงการพบปะพูดคุย ความเป็นมิตรต่อการเรียนรู้จากผู้บังคับบัญชา การช่วยเหลือเกื้อกูลจากผู้บังคับบัญชา ความซื่อสัตย์ การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้ใต้บังคับบัญชา ความไว้วางใจ

2.4 ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน หมายถึงการพบปะพูดคุย ความเป็นมิตร การเรียนรู้ในกลุ่ม และความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม

2.5 ความสัมพันธ์กับผู้ใต้บังคับบัญชา หมายถึงการพบปะพูดคุย และการปฏิสัมพันธ์ในการทำงาน ที่แสดงถึงความสัมพันธ์อันดีต่อกัน

2.6 สถานะของอาชีพ หมายถึงองค์ประกอบของสถานะอาชีพที่ทำให้บุคคลรู้สึกตึงตังงาน เช่น การมีรถประจำตำแหน่ง ห้องประจำตำแหน่ง หรือการมีอภิสิทธิ์ต่างๆ

2.7 นโยบายและการบริหารงาน หมายถึงการจัดการการบริหารองค์กรการให้อำนาจแก่บุคคลในการให้เข้าดำเนินงานให้สำเร็จรวมทั้งการติดต่อสื่อสารในองค์กร เช่นการที่บุคคลจะต้องรับทราบว่าเข้าจะต้องทำงานนั้นให้ใคร โดยนโยบายขององค์กรต้องชัดเจนเพื่อการดำเนินงานที่ถูกต้อง

2.8 สภาพการทำงาน หมายถึงสภาพแวดล้อมในการทำงานที่มีสิ่งอำนวยความสะดวกในการทำงานเช่น แสง เสียง อากาศ เครื่องมืออุปกรณ์ในการทำงาน รวมไปถึงปริมาณงานที่รับผิดชอบด้วย

2.9 ความเป็นอยู่ส่วนตัว หมายถึงสถานการณ์หรือลักษณะบางประการของการทำงานที่ส่งผลกระทบต่อชีวิตส่วนตัวหรือความรู้สึกของบุคคล เช่นการย้ายงานของบุคคลที่ต้องอยู่ใกล้หรือห่างจากครอบครัว

2.10 ความมั่นคงในงาน หมายถึงความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อความมั่นคงของงานและองค์กร

2.11 การปกครองบังคับบัญชา หมายถึงความรู้ความสามารถของผู้บังคับบัญชาในการดำเนินงาน ความยุติธรรมในการบริหารงาน รวมไปถึงความเต็มใจและไม่เต็มใจในการให้คำแนะนำของผู้บังคับบัญชาการมอบหมายหน้าที่ต่อผู้ใต้บังคับบัญชา

ทฤษฎีแรงจูงใจสองปัจจัยนั้นสามารถใช้ในการศึกษาเกี่ยวกับการศึกษามูลเหตุของการตัดสินใจเข้าสู่วิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพ โดยสามารถใช้ในการอธิบายมูลเหตุภายในของบุคคลในการตัดสินใจเข้าสู่วิชาชีพ

ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรม

ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรมเป็นทฤษฎีที่แสดงถึงความสัมพันธ์ในเชิงสาเหตุ และผลของพฤติกรรมของคนดีคนเก่งว่าพฤติกรรมเหล่านั้นมีสาเหตุทางจิตอะไรบ้างโดยเป็นการสรุปผลการวิจัยในเรื่องดังกล่าวของเยาวชน และประชาชนไทยช่วงอายุ 6-60 ปีจำนวนหลายพันคนซึ่งเป็นผลการวิจัยในช่วง 20 ปี (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2538: 1-9) โดยทฤษฎีต้นไม้จริยธรรมนั้นประกอบด้วย 3 ส่วนได้แก่ ดอกและผลที่แสดงถึงพฤติกรรมทำความดี ละเว้นความชั่ว การทำงานขยันขันแข็ง และพฤติกรรมต่างๆ ที่เป็นพฤติกรรมพลเมืองที่ดี และพฤติกรรมต่างๆ ที่น่าปรารถนา โดยมีสาเหตุของพฤติกรรมแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มได้แก่

ส่วนแรกส่วนลำต้นเป็นสาเหตุทางจิตอันประกอบด้วย 5 ด้าน

1. เหตุผลเชิงจริยธรรม
2. การมุ่งอนาคตและควบคุมตน
3. ความเชื่ออำนาจใจตน
4. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
5. ทศนคติ คุณธรรมและค่านิยม (ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมหรือสถานการณ์นั้น ๆ)

และส่วนที่ 2 ได้แก่ส่วนรากซึ่งเป็นส่วนที่ประกอบด้วยจิตลักษณะ 3 ด้าน

1. ความเฉลียวฉลาด
2. ประสบการณ์ทางสังคม
3. สุขภาพจิต

โดยจิตลักษณะทั้ง 3 ด้านเป็นปัจจัยในการพัฒนาจิตลักษณะ 5 ประการในส่วนลำดับขั้นของต้นไม้ม โดยบุคคลต้องมีต้องมีลักษณะจิตทั้ง 3 ด้านที่สูงและมีความพร้อมในการที่จะสามารถพัฒนาจิตลักษณะทั้ง 5 ด้านในส่วนของลำดับขั้นได้ และสามารถพัฒนาไปถึงส่วนของดอกและผลซึ่งเป็นพฤติกรรมคนดีคนเก่งได้

โดยทฤษฎีต้นไม้มจริยธรรมนั้นสามารถใช้ส่วนของลำดับขั้นซึ่งเป็นจิตลักษณะ 5 ประการในการศึกษาเกี่ยวกับการศึกษามูลเหตุของการตัดสินใจเข้าสู่วิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพ โดยสามารถใช้ในการอธิบายมูลเหตุภายในของบุคคลในการตัดสินใจเข้าสู่วิชาชีพสามารถใช้ในการศึกษากระบวนการถ่ายทอดทางสังคมของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพทั้งใน ช่วงก่อนเข้าสู่วิชาชีพ ระหว่างอยู่ในวิชาชีพ และเมื่อมีความเป็นมืออาชีพ

แนวคิดเกี่ยวกับเจตคติ

เจตคติ (Attitude) เป็นความรู้สึกโน้มน้าวจิตใจที่มีต่อสิ่งรอบข้างรวมไปถึงบุคคล และสถานการณ์ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการสนับสนุนหรือไม่สนับสนุน ความพึงพอใจหรือไม่พึงพอใจ เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย หรือไม่รู้สึกอะไรเลย โดยมีรากฐานมาจากความเชื่อที่อาจส่งผลถึงพฤติกรรมในอนาคต ดังนั้นเจตคติจึงเป็นความพร้อมที่จะตอบสนองต่อสิ่งเร้า และเชื่อมโยงกับพฤติกรรม โดนมีผู้ให้ความหมายของ เจตคติไว้หลายหลายดังนี้

โรเจอร์ส (Rogers. 1978) ได้ให้ความหมายของเจตคติว่าเป็นดัชนีชี้วัดว่าบุคคลนั้นคิดและรู้สึกอย่างไรกับสิ่งรอบข้างทั้งบุคคลและวัตถุต่างรวมไปถึงสถานการณ์ต่าง ๆ โดยมีรากฐานมาจากความเชื่อที่อาจส่งผลกับพฤติกรรมได้ในอนาคต เจตคติจึงเป็นมิติของการประเมินว่าตนเองรู้สึกอย่างไรกับสิ่งนั้นโดยอาจมีการแสดงออกทางพฤติกรรม

องค์ประกอบของเจตคติ

คิทซ์ และสกอตแลนด์ (Katz; & Scotland. 1969) ได้มีการแยกองค์ประกอบของเจตคติออกเป็น 3 องค์ประกอบคือ

1. องค์ประกอบด้านความคิด หรือความเข้าใจซึ่งเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “Cognitive Component” ซึ่งเป็นส่วนประกอบในการคิดของมนุษย์
2. องค์ประกอบด้านอารมณ์ ความรู้สึก หรือเรียกว่า “Affective Component” เป็นสิ่งที่เร้าความคิดอีกทอดหนึ่ง หากบุคคลมีความรู้สึกที่ดีหรือไม่ดี ก็แสดงสิ่งที่คิดออกมาต่างกัน
3. องค์ประกอบทางด้านพฤติกรรม เรียกว่า “Behavioral Component” เป็นการทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งเมื่อมีสิ่งเร้ามากระตุ้นทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมออกมา

โดยแนวคิดเกี่ยวกับเจตคตินี้ผู้วิจัยใช้เพื่ออธิบายวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อศึกษามูลเหตุที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเข้าสู่วิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพ โดยอธิบายจากการที่บุคคลมีเจตคติต่ออาชีพและแสดงพฤติกรรมออกมา

ส่วนที่ 5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพ

จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษา และรวบรวมงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพในประเด็นที่ศึกษาเกี่ยวกับผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพรองงานวิจัยของไทย และของต่างประเทศนั้นผู้วิจัยยังไม่พบบางงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานโดยตรง พบเพียงงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพของวิชาชีพอื่น ๆ โดยใช้การศึกษาในรูปแบบของการวิจัยเชิงปริมาณ รูปแบบของการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยในรูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณนั้นผู้วิจัยพบการศึกษาใน 3 ประเด็นได้แก่ 1) การศึกษาความสัมพันธ์ของการถ่ายทอดทางสังคมกับพฤติกรรมการทำงาน 2) การศึกษาความสัมพันธ์ของการถ่ายทอดทางสังคมกับเอกลักษณ์ของวิชาชีพ 3) การศึกษาความสัมพันธ์ของการถ่ายทอดทางสังคมกับความผูกพันต่อหน่วยงาน และความพึงพอใจในงาน

โดยประเด็นที่ 1 พบว่าการถ่ายทอดทางสังคมในการทำงานมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการทำงานจากงานวิจัยของ วิรติ ปานศิลา (2542) ที่ศึกษาจิตลักษณะ และการรับรู้เกี่ยวกับบทบาทที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการทำงานของบุคลากรสาธารณสุขระดับตำบล ในภาคเหนือของประเทศไทย โดยศึกษากับบุคลากรด้านสาธารณสุขระดับตำบลที่ปฏิบัติงานในสถานอนามัย เขตภาคเหนือของประเทศไทย จำนวน 634 คน ผลการวิจัยพบว่าการถ่ายทอดทางสังคมในการทำงานแบบอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการส่งผลต่อพฤติกรรมการทำงานด้านบริหาร พฤติกรรมการทำงานด้านวิชาการ พฤติกรรมการทำงานด้านปฏิบัติงานสนับสนุนการสาธารณสุขมูลฐาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐยานันท์พงษ์ประวัตติ (2552) ที่ศึกษาเกี่ยวกับศึกษาลักษณะทางจิต และการถ่ายทอดทางวิชาชีพพยาบาลที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานพยาบาลตามบทบาทวิชาชีพของพยาบาลจบใหม่ โรงพยาบาลมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐเขตกรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาเพื่อทำนายพฤติกรรมการทำงานตามบทบาทวิชาชีพของพยาบาลจบใหม่ จากการได้รับการถ่ายทอดทางวิชาชีพอย่างเป็นทางการ และการถ่ายทอดทางวิชาชีพอย่างไม่เป็นทางการ โดยศึกษากับพยาบาลจบใหม่ที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลรามารับดี และโรงพยาบาลศิริราช ครบ 1 ปีแต่ไม่เกิน 2 ปี จำนวน 274 คน ผลการวิจัยพบว่า การได้รับการถ่ายทอดทางวิชาชีพพยาบาลอย่างเป็นทางการสามารถทำนายพฤติกรรมการทำงานตามบทบาทวิชาชีพพยาบาลจบใหม่ และการถ่ายทอดทางวิชาชีพอย่างไม่เป็นทางการ ร่วมกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการทำงานตามบทบาทวิชาชีพพยาบาลจบใหม่ได้เช่นกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัจฉนา เตมียี (2554) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการถ่ายทอดทางสังคมในองค์กร จิตลักษณะ คุณภาพชีวิตการทำงาน และพฤติกรรมการทำงานของพนักงานโรงแรมในกรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการถ่ายทอดทางสังคมในองค์กร กับพฤติกรรมการทำงาน โดยศึกษากับพนักงานโรงแรมระดับ 5 ดาวในกรุงเทพมหานครจำนวน 400 คน ผลการวิจัยพบว่า การถ่ายทอดทางสังคมในองค์กรโรงแรมมีความเกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างพฤติกรรมการทำงานของพนักงานโรงแรม

และประเด็นที่ 2 การศึกษาความสัมพันธ์ของการถ่ายทอดทางสังคมกับเอกลักษณ์ของวิชาชีพ โดยจากงานวิจัยของ สมศักดิ์ สีสุดากุลฤทธิ์ (2554) ที่ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพที่ส่งผลต่อเอกลักษณ์วิชาชีพและพฤติกรรมปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของครูแนะแนว โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเพื่อพัฒนาแบบจำลองความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัยการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพที่ส่งผลต่อเอกลักษณ์วิชาชีพ โดยศึกษากับครูแนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 300 คน ผลการวิจัยพบว่าผลของการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพครูส่งผลโดยตรง และโดยอ้อมต่อเอกลักษณ์วิชาชีพครูผ่านการถ่ายทอดทางสังคมในระหว่างศึกษาในสถาบันครูฝึกหัด และจากประสบการณ์การทำงานในโรงเรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นันทนา น้าฝน (2536) ที่ศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบบางประการที่สัมพันธ์กับเอกลักษณ์เชิงวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบต่างๆ ที่มีความสัมพันธ์ กับเอกลักษณ์เชิงวิชาชีพ โดยศึกษากับนักศึกษาพยาบาลจำนวน 366 คน ผลการวิจัยพบว่า ปฏิสัมพันธ์เชิงถ่ายทอดทางวิชาชีพ กับอาจารย์พยาบาล กับพยาบาลวิชาชีพ กับเพื่อนนักศึกษาพยาบาล และกับบุคลากรในที่มสุขภาพ ส่งผลต่อเอกลักษณ์เชิงวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาล

และประเด็นที่ 3 การศึกษาความสัมพันธ์ของการถ่ายทอดทางสังคมกับความผูกพันต่อองค์กร และความพึงพอใจในงานโดยจากงานวิจัยของ ทิพย์วรรณ มงคลกล้าดี (2554) ที่ศึกษาเกี่ยวกับบทบาทการถ่ายทอดทางสังคมในองค์กร และจิตลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนที่เกี่ยวข้องกับความผูกพันต่อองค์กร และพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรพยาบาลวิชาชีพ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทของการถ่ายทอดทางสังคมในองค์กรกับความผูกพันต่อองค์กร และพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร โดยศึกษากับพยาบาลวิชาชีพจำนวน 405 คน ผลการวิจัยพบว่า การถ่ายทอดทางสังคมในองค์กรเป็นสิ่งสำคัญในการเสริมสร้างความผูกพันในองค์กร และพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร โดยพยาบาลวิชาชีพที่ได้รับการถ่ายทอดทางสังคมในองค์กรมาก มีความผูกพันต่อองค์กร และมีพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรมากกว่าพยาบาลวิชาชีพที่ได้รับการถ่ายทอดทางสังคมในองค์กรน้อย สอดคล้องกับงานวิจัยของ จรัส อุ่นจิตวิวัฒน์ (2548) ที่ศึกษาเกี่ยวกับกลวิธีการถ่ายทอดทางสังคมขององค์กรที่ส่งผลต่อความผูกพันในองค์กรสำหรับพนักงานสถาบันการเงินพิเศษของรัฐ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอิทธิพลของกลวิธีการในการถ่ายทอดทางสังคมขององค์กรที่มีผลต่อ ความพึงพอใจในงาน และความผูกพันในองค์กร โดยศึกษากับพนักงานสถาบันการเงินพิเศษของรัฐ 2 แห่ง จำนวน 744 คน ผลการวิจัยพบว่า การถ่ายทอดทางสังคมแบบตามลำดับขั้นเป็นตอนมากจะมีความพึงพอใจในงาน และความผูกพันในองค์กรมาก โดยพบกลวิธีในการถ่ายทอดทั้ง การถ่ายทอดทางสังคมแบบมีตัวแบบ การถ่ายทอดทางสังคมแบบยอมรับลักษณะเดิม และถ่ายทอดทางสังคมอย่างไม่เป็นทางการ

และในรูปแบบของการวิจัยเชิงคุณภาพนั้นผู้วิจัยพบการศึกษาใน 3 ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพได้แก่ 1) การศึกษากระบวนการการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพ 2) การศึกษาเกี่ยวกับเส้นทางอาชีพ และ 3) การศึกษาที่เกี่ยวกับวิถีชีวิตในแต่ละอาชีพ

โดยในประเด็นที่ 1 การศึกษากระบวนการการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพนั้นได้แก่ งานวิจัยของ กมลวรรณ คารมปราชญ์ (2553) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการอบรมกล่อมเกลากองการเมืองด้านจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยวัตถุประสงค์เพื่อทำความเข้าใจกับกระบวนการอบรมกล่อมเกลากองการเมืองด้านจริยธรรมที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยศึกษากับผู้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวน 3 คน ผลการวิจัยพบว่าการอบรมกล่อมเกลากองการเมืองด้านจริยธรรมผ่านตัวแทน สถาบันครอบครัวทั้งทางตรงและทางอ้อมโดยผ่านการอบรมเลี้ยงดู สถาบันศาสนาเป็นการอบรมกล่อมเกลากองการเมืองผ่านคำสอนทางศาสนา สถาบันการศึกษาโดยการอบรมกล่อมเกลากองการเมืองผ่านการเรียนในห้องเรียนและทางอ้อมผ่านการทำกิจกรรม สถาบันสื่อมวลชนผ่านข้อมูลข่าวสาร และสถาบันพรรคการเมืองโดยการอบรมกล่อมเกลากองการเมืองผ่านกอนอบรมและทางอ้อมผ่านการร่วมงานและการพูดคุยกับเพื่อนร่วมงาน สอดคล้องกับ งานวิจัยของณัฐพงษ์ ธรรมรักษาสี (2557) ที่ศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพของนักร้องแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมมีอาชีพเพื่อรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพของของนักร้องแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมมีอาชีพทั้งก่อนเข้าสู่วิชาชีพ ระหว่างอยู่ในวิชาชีพ และระยะมั่นคงทางวิชาชีพ โดยศึกษากับนักร้องแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมมีอาชีพจำนวน 9 คน ผลการวิจัยพบว่านักร้องแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมได้รับการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพทั้งทางตรง และทางอ้อมจาก ตัวแทนที่สำคัญในการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพให้กับนักร้องแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมมีอาชีพในระยะก่อนเข้าสู่วิชาชีพนั้นได้แก่ ครอบครัวและสถานศึกษา ในระยะอยู่ในวิชาชีพตัวแทนในการถ่ายทอดได้แก่ เพื่อนร่วมงาน พี่เลี้ยง ผู้ผลิต กลุ่มสื่อมวลชน และนักร้องแบบรุ่นใหม่ ส่วนระยะมั่นคงทางวิชาชีพนั้นเป็นผลที่เกิดจากการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพ ทำให้นักร้องแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม เกิดความเป็นมีอาชีพ และมีความยึดมั่นผูกพันในวิชาชีพ

และนอกจากงานวิจัยของไทยที่เกี่ยวข้องกับการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพที่ผู้วิจัยได้รวบรวมมาแล้วนั้น ยังมีงานวิจัยของต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพ ดังนี้งานวิจัยของบิกิตา บิสโฮลBrigittaBisholt (2012) ที่ศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการถ่ายทอดทางสังคมของวิชาชีพพยาบาลมีอาชีพ (The professional socialization of recently graduated nurses – Experiences of an introduction program) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกระบวนการถ่ายทอดทางสังคมของพยาบาลมีอาชีพเป็นอย่างไร ผลการวิจัยพบว่านักเรียนพยาบาลจะได้เรียนรู้จากการเรียนในวิชาพยาบาล และสิ่งสำคัญคือประสบการณ์จากการปฏิบัติงานจริงโดย นักเรียนพยาบาลจะได้รับการถ่ายทอดจากตัวแทนต่าง ๆ เช่น เพื่อนร่วมงาน รุ่นพี่ อาจารย์พยาบาล และนักเรียนพยาบาลจะเลือกและปรับมาเป็นรูปแบบของตนเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ออลลิซันแซพเพลและลอนน์ แลนซ่า คาติช (Allison Chappell; LonnLanza Kaduce. 2009) ที่ศึกษาเกี่ยวกับ Police Academy Socialization Understanding the Lesson Learner in a Paramilitary Bureaucratic Organization โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการถ่ายทอดทางสังคมของเจ้าหน้าที่ตำรวจตั้งแต่ฝึกอบรมจนปฏิบัติหน้าที่ ผลการวิจัยพบว่าการถ่ายทอดทางสังคมของเจ้าหน้าที่ตำรวจแบ่งออกเป็น

3 ระยะโดยเริ่มแรกจะเป็นการเรียนรู้ในห้องเรียนในส่วนของทฤษฎี และระยะที่ 2 คือเมื่อเริ่มเข้ามาปฏิบัติงานจะเป็นระยะของการปรับตัว ที่จะปรับระหว่างพฤติกรรม และทัศนคติ ต่าง ๆ ของตน กับ พฤติกรรม และทัศนคติ ต่าง ๆ ของกลุ่ม (Us Vs. Them) ระยะสุดท้ายเป็นระยะที่ 3 เป็นระยะที่ บุคคลจะยอมรับและปรับความต้องการจากระยะที่ 2 และปรับมาเป็นรูปแบบของตนเอง สอดคล้อง กับงานวิจัยของ จอห์น ฟาน มาเนน (John Van Maanen. 1972) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการถ่ายทอดทาง สังคมในการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจและการเปลี่ยนทัศนคติในการทำงาน โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อการถ่ายทอดทางสังคมในการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ผลการวิจัยพบว่าการถ่ายทอดทาง สังคมในการทำงานแบ่งออกเป็น 3 ชั้นได้แก่ที่ 1 คือชั้นเริ่มต้นเป็นการเรียนรู้จากบทเรียนต่างๆ การ เรียนรู้จาก ครูฝึกภาคสนาม อาจารย์ผู้สอนทฤษฎี ชั้นที่ 2 คือชั้นเผชิญหน้าเป็นชั้นที่ความรู้ต่างทั้ง ทัศนคติ พฤติกรรมที่เรารู้มาเผชิญหน้ากับทัศนคติ พฤติกรรมที่มีอยู่ของตนเอง และชั้นที่ 3 เป็น ชั้นที่เปลี่ยนอย่างสมบูรณ์เป็นชั้นที่เปลี่ยนทัศนคติ พฤติกรรมเป็นรูปแบบที่ตนคิดว่าเหมาะสมที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ แมททิว แคมเบล Matthew Campbell (2009) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการ ปรับตัวในการเข้าทำงานในสถานที่ทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ (Learning in early-career police: coming into the workplace) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการปรับตัวเพื่อเข้าทำงานในสถานที่ ทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ผลการวิจัยพบว่าการบวนการมีสามขั้นตอนคือเปลี่ยนจากการเรียน ทฤษฎีเริ่มการเรียนรู้เฉพาะทางกับผู้เชี่ยวชาญ ชั้นที่ 2 เป็นการเรียนรู้ในภาคสนามเพื่อให้มีความ เข้าใจมากขึ้น และชั้นที่ 3 ขึ้นเข้าปฏิบัติหน้าที่ใหม่และใช้ประสบการณ์ทั้งหมดที่ได้เรียนรู้ปรับมาใน รูปแบบของตนและปฏิบัติหน้าที่

และในประเด็นที่ 2 การศึกษาเกี่ยวกับเส้นทางการเข้าสู่อาชีพนั้น ได้แก่งานวิจัยของเอมอร ทองเจียว (2538) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการเข้าสู่อาชีพและการปรับตัวของอาชีพหมอนวดแผนโบราณ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์กระบวนการและเงื่อนไขสำคัญ ที่เกี่ยวข้องกับการเข้าสู่อาชีพ หมอนวด โดยศึกษากับหมอนวดแผนโบราณ จำนวน 15 คน ผลการวิจัยพบว่า การปฏิสังสรรค์กับบุ คลในอาชีพตลอดจนกลไกการขัดเกลาทางสังคมทั้งทางตรงและทางอ้อมทำให้ได้เรียนรู้และซึมซับ ค่านิยม บรรทัดฐาน ความคิดและความเชื่อ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภิมา นฤมล (2530) ที่ ศึกษาเกี่ยวกับวิถีปฏิบัติจนนำไปสู่การเป็นหมอนวดอาชีพ การศึกษากระบวนการกลายเป็นหมอ นวด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทำความเข้าใจประสบการณ์ของหมอนวด โลกของหมอนวด จากจุดยืน ของหมอนวด โดยศึกษากับหมอนวดที่ให้บริการในสถานบริการอาบอบนวดจำนวน 9 คนและอีก กลุ่มหนึ่งคือ บุคคลที่เกี่ยวข้องกับหมอนวด ผลการวิจัยพบว่า มีกระบวนการขัดเกลาเชิงอาชีพของ สถานบริการ อาบ อบ นวด ทำให้ได้เรียนรู้ถึงบทบาท อุดมการณ์ และบรรทัดฐาน สอดคล้องกับ งานวิจัยของ ศุภมาส ศิลป์บุษยา (2550) ที่ศึกษาเกี่ยวกับ กระบวนการเข้าสู่วิชาชีพการดำเนินชีวิต การทำงาน และการจัดการอารมณ์ (Emotion work) ของแอร์โฮสเตส โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทำ ความเข้าใจระบบความคิดมุมมอง ประสบการณ์การทำงาน และการจัดการทางอารมณ์ของ แอร์โฮสเตส โดยศึกษากับแอร์โฮสเตสสายการบินไทยจำนวน 10 คนผลการวิจัยพบว่าแอร์โฮสเตส ได้รับการขัดเกลาทางอาชีพผ่านการอบรมทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ และได้รับการขัดเกลา

อย่างเป็นทางการผ่านระบบอาวุโส และได้รับการขัดเกลาทางสังคมผ่านประสบการณ์ส่วนตัว และคำแนะนำจากผู้อื่น

และในประเด็นที่ 3 การศึกษาเกี่ยวกับวิถีชีวิตในแต่ละอาชีพนั้น ได้แก่งานวิจัยของ จุปนรรักษ์ ตันสกุล (2547) การวิจัยเกี่ยวกับอาชีพลิเกในอำเภอบ้านโป่ง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการประกอบอาชีพลิเก และวิถีชีวิตรวมไปถึงภูมิปัญญาในการถ่ายทอด โดยศึกษากับคณะลิเกในอำเภอบ้านโป่ง จำนวน 47 คณะ ผลการวิจัยพบว่า ภูมิปัญญาในการสืบทอดมี 2 วิธีคือการสืบทอดโดยตรงกับครูหรือบิดามารดากับการฝึกตัวตนเอง และงานวิจัยของ สมพล มาสุปรีดี (2548) ที่ศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการเข้าสู่อาชีพตัวตลก และการสร้างอาชีพ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทำความเข้าใจกลุ่มคนที่ประกอบอาชีพตัวตลกจากมุมมองของเค้าเอง ผลการวิจัยพบว่า การเข้าสู่อาชีพตลกนั้นมาจากการแนะนำชักชวนของเพื่อน และศึกษาผ่านการศึกษาศึกษาจากสื่อผ่าน วีดีโอ ซีดี จากต่างประเทศ และงานวิจัยของ โสภณ แก้วล้อมทรัพย์ (2544) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการเข้าสู่อาชีพขายบริการทางเพศของเยาวชนชาย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อภูมิหลัง วิถีชีวิต รวมไปถึงปัจจัยบางประการที่นำเข้าสู่อาชีพขายบริการ โดยศึกษากับเยาวชนชายที่มีอาชีพขายบริการทางเพศจำนวน 10 คน ผลการวิจัยพบว่า การเข้าสู่อาชีพส่วนใหญ่มาจากความสมัครใจโดยการแนะนำของเพื่อน โดยผู้ประกอบอาชีพมีความต้องการเงิน ค่านิยมด้านวัตถุนิยม และปัญหาครอบครัว และงานวิจัยของ บุษกร โกมลภมร (2551) ที่ศึกษาเกี่ยวกับเส้นทางสู่วิชาชีพพยาบาลภายใต้นโยบาย“ได้สันติสุข” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล และเหตุผลที่เข้ามาศึกษาวิชาชีพพยาบาลโดยศึกษากับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จำนวน 25 ราย ผลการวิจัยพบว่า ผลที่มีต่อทัศนคติที่ดีต่ออาชีพพยาบาลเพราะการสนับสนุนจากครอบครัว การศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการเข้าสู่อาชีพ และงานวิจัยของ ภาณุภา แจ่มดอน (2551) ที่ศึกษาเกี่ยวกับสภาพการทำงานของผู้รับงานไปทำที่บ้านกรณีศึกษาผู้รับงานไปทำที่บ้านในกิจการตัดเย็บเสื้อผ้าชุมชนจิตถาวรณ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกระบวนการเข้าสู่อาชีพผู้รับงานไปทำที่บ้านในกิจการตัดเย็บเสื้อผ้า โดยศึกษากับกลุ่มผู้รับงานไปทำที่บ้านในกิจการตัดเย็บเสื้อผ้าจำนวน 15 คน ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการเข้าสู่อาชีพเกิดจาก 4 ลักษณะคือ ความยากจนและเป็นผู้มีการศึกษาน้อย ได้รับการแนะนำจากญาติพี่น้อง เพื่อนและคนรู้จัก สมาชิกในครอบครัวประกอบอาชีพเย็บผ้ามาก่อน และว่างงานและงานวิจัยของ ดุสิต พงศาพิพัฒน์ (2544) ที่ศึกษาเกี่ยวกับ การเข้าสู่อาชีพ และชีวิตการทำงานของนักร้องคาเฟ่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการเข้าสู่อาชีพนักร้องและการทำงานในคาเฟ่ ผลการวิจัยพบว่า การเข้าสู่อาชีพนักร้องต้องมีการเรียนรู้ทางอาชีพ และพบว่าเพื่อนเป็นปัจจัยสำคัญในการเข้าสู่อาชีพ ตลอดจนมีส่วนในการถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์

จากที่ผู้วิจัยได้รวบรวมงานวิจัยทั้งงานวิจัยในประเทศ และงานวิจัยต่างประเทศพบงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับเส้นทางอาชีพในหลาย ๆ อาชีพทั้งในรูปแบบทั้งการวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพ แต่ยังไม่พบงานวิจัยใดที่ศึกษาเกี่ยวกับอาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐาน ถึงแม้ว่าผู้วิจัยจะพบงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับอาชีพต่าง ๆ แต่ยังไม่พบงานวิจัยชิ้นใดที่ศึกษาในแง่มุมมองของอาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐาน และยังไม่พบงานวิจัยที่ศึกษา

กระบวนการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพในอาชีพนี้โดยตั้งแต่เริ่มต้นจนจบกระบวนการโดยงานวิจัยที่พบส่วนใหญ่เป็นการแยกศึกษาเฉพาะการถ่ายทอดทางสังคม พฤติกรรมการทำงาน และเอกลักษณ์วิชาชีพ หรือใช้การถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพในการอธิบายผลการวิจัยในบางประเด็น เช่น เส้นทางอาชีพ และวิถีชีวิตในแต่ละอาชีพ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานนั้นส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยในการสร้างนวัตกรรมเพื่อพัฒนาการตรวจพิสูจน์ หลักฐาน และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงาน โดยผู้วิจัยมีความประสงค์จะค้นหาความหมายของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพ และศึกษาการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพของอาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานแบบทั้งกระบวนการ ตั้งแต่เริ่มต้นในการถ่ายทอดในแต่ละช่วงและยังศึกษาไปถึงผลที่ได้รับจากการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพรวมถึงการศึกษาในประเด็น เงื่อนไขที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเข้าสู่อาชีพ ทั้งเงื่อนไขภายในตัวบุคคล และเงื่อนไขจากสภาพแวดล้อมโดยอาศัยมุมมองทางด้านพฤติกรรมศาสตร์ในการศึกษา เนื่องในการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพสู่การเป็นผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพในครั้งนี้นั้น เป็นกระบวนการที่ซับซ้อนและยังมีประเด็นที่ต้องทำการศึกษาในหลายประเด็นดังนั้นเพื่อให้การวิจัยสามารถอธิบายปรากฏการณ์ได้อย่างชัดเจนและ ลุ่มลึกผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ที่จะใช้วิธีวิจัยในรูปแบบการศึกษาเฉพาะกรณี (Case study)

ส่วนที่ 6 การศึกษาเฉพาะกรณี (Case study)

ความหมายของการศึกษาเฉพาะกรณี

การศึกษาเฉพาะกรณี (Case study) นั้น Creswell ได้มองว่าวิธีการศึกษาเฉพาะกรณีนั้นเป็นวิธีการศึกษาที่เน้นไปที่ตัว Case ต้องการศึกษาและ Case ที่ต้องการศึกษาต้องมีความสมบูรณ์ในตัวเองทั้งในด้าน เนื้อหา เวลา และสถานที่หรือบริบท (Creswell. 1998) สอดคล้องกับStake มีความเห็นว่า การศึกษาเฉพาะกรณีเป็นการศึกษาที่มุ่งเน้นไปยังกรณีที่ต้องการศึกษาโดยกรณีที่ต้องการศึกษาต้องมีความสมบูรณ์ในตัวเอง (Stake. 2000) ส่วนด้าน Yin มีความเห็นว่าการศึกษาเฉพาะกรณีเป็นการแสวงหาความรู้แบบเชิงประจักษ์ที่ใช้ศึกษาปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในบริบท และช่วงเวลานั้นๆ โดยเป็นการศึกษาที่จะไม่แยกปรากฏการณ์ที่ต้องการศึกษาออกจากบริบทต่างและสภาพแวดล้อม แต่มุ่งเน้นที่จะทำการศึกษาปรากฏการณ์ในบริบท และสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่ (กมลวรรณ คารมปราชญ์. 2553: 64; อ้างอิงจาก Yin. 2003) และ ชายโพธิสิตา มองว่าการศึกษาเฉพาะกรณี คือการวิจัยที่มุ่งศึกษากรณีที่จำเพาะเจาะจงเน้นจุดที่ต้องการศึกษามีขอบเขตที่กำหนดไว้ชัดเจน มีความสมบูรณ์ในตัวเองโดยใช้การศึกษาที่เป็นมาตรฐานทั่วไปในทางสังคมศาสตร์โดยความหมายสามารถแบ่งได้เป็น 2 ประการประการแรก คือ เรื่องราว ปรากฏการ หรือบุคคล ฯลฯ ที่เจาะจงเลือกมาเพื่อเป็นประเด็นในการวิจัยในประเด็นหนึ่งให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ประการที่ ๒ คือ การศึกษาเรื่องราว หรือบุคคลที่ที่น่าสนใจ น่ารู้และยังไม่มีมีการเปิดเผยมาก่อน (ชาย โพธิสิตา. 2548: 152-161)

ดังนั้นการศึกษาเฉพาะกรณี เป็นการศึกษาที่เน้นไปที่Caseต้องการศึกษาโดยตัว Caseที่ต้องการศึกษามีความสมบูรณ์ในตัวเอง ทั้งบริบท ช่วงเวลา และสถานที่ โดยเป็นวิธีที่จะทำการศึกษาปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นนั้นจะไม่แยกปรากฏการณ์ที่ต้องการศึกษาออกจากสิ่งแวดล้อม แต่จะเป็นการศึกษาปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นบนบริบท และสภาพแวดล้อมนั้น ๆ โดยในการศึกษานั้นจะเลือกศึกษาประเด็นที่ต้องการศึกษาเพียงประเด็นใดประเด็นหนึ่งเพื่อให้สามารถอธิบายได้อย่างลุ่มลึก และชัดเจน

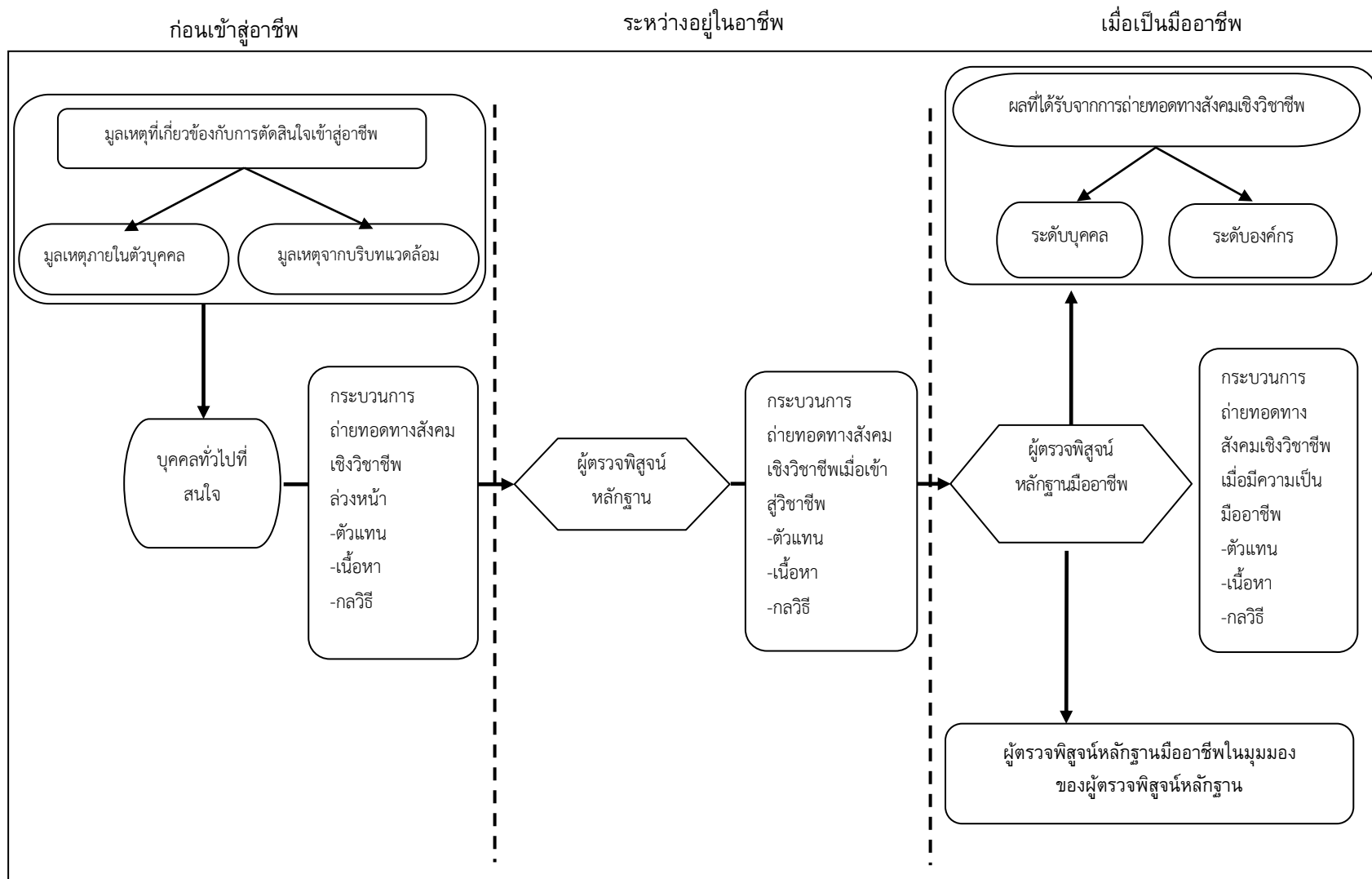
การที่จะคัดเลือกว่าสิ่งไหนจะเป็นกรณีตัวอย่างที่จะศึกษาได้หรือไม่เราควรพิจารณาจากสิ่งที่เราสนใจศึกษานั้นเป็นสำคัญและต้องกำหนดขอบเขตได้อย่างชัดเจน (ชาย โพธิ์สิตา. 2548: 154-155; อ้างอิงจาก Creswell. 1998; Stake. 2000) และในการศึกษาเกี่ยวกับการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพสู่การเป็นผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพนั้นผู้วิจัยได้ใช้แนวทางการศึกษาด้วยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยเป็นการค้นหาความจริงของปรากฏการณ์ ในประเด็นที่เกี่ยวกับกระบวนการถ่ายทอดทางสังคมทางวิชาชีพของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานอย่างละเอียด รวมไปถึงการทำความเข้าใจผลของการถ่ายทอดทางสังคมทางวิชาชีพทั้งในระดับบุคคลและองค์กร และการทำความเข้าใจเกี่ยวกับเงื่อนไขของความสำเร็จในอาชีพโดยเป็นการศึกษาในระดับปัจเจกบุคคล และเป็นการที่มีขอบเขตชัดเจน และมีความสมบูรณ์ในตัวเอง ทั้งทางด้านเนื้อหา เวลา และสถานที่ และในการศึกษานี้ผู้วิจัยใช้วิธีการศึกษาเฉพาะกรณีแบบ instrumental case โดยเป็นการใช้กรณีศึกษา เพื่อเป็นเครื่องมือในการศึกษา และเป็นตัวแทนของกรณีอื่นๆ โดยเป็นการค้นหาความจริงของปรากฏการณ์ และประเด็นที่เกี่ยวกับการถ่ายทอดทางสังคมทางวิชาชีพของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐาน และประเด็นอื่นๆ ตามวัตถุประสงค์การวิจัยอย่างถ่องแท้

ส่วนที่ 7 กรอบแนวคิดการวิจัย

โดยในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้ทฤษฎีการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพเป็นทฤษฎีหลักในการมุ่งทำความเข้าใจกระบวนการการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพสู่การเป็นผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพโดยโดยเป็นการทำความเข้าใจกระบวนการการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพตั้งแต่เริ่มต้นจนจบกระบวนการในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับ ตัวแทนในการถ่ายทอด เนื้อหาในการถ่ายทอด และกลวิธีในการถ่ายทอด โดยผู้วิจัยได้แบ่งช่วงระยะในการศึกษาออกเป็น 3 ระยะ คือ การถ่ายทอดทางสังคมในระยะก่อนเข้าสู่อาชีพผู้วิจัยจะศึกษาการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพในระยะที่เป็นการถ่ายทอดทางสังคมทางวิชาชีพล่วงหน้าทั้งในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับตัวแทนในการถ่ายทอด เนื้อหาในการถ่ายทอด และกลวิธีในการถ่ายทอด และศึกษาเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเข้าสู่อาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐาน โดยพิจารณาทั้งเงื่อนไขภายในตัวบุคคล และเงื่อนไขจากสภาพแวดล้อม ส่วนในระยะเมื่อเข้าสู่อาชีพผู้วิจัยจะศึกษาเกี่ยวข้องกับการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพในระหว่างอยู่ในอาชีพ และระยะเมื่อมีความเป็นมืออาชีพเป็นการศึกษาในระยะที่บุคคลเป็นสมาชิกขององค์กรโดยสมบูรณ์โดยจะศึกษาผลของการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพโดยจะศึกษา

ผลที่ได้รับจากการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพทั้งผลที่เกิดขึ้นในระดับบุคคล แลผลที่เกิดขึ้นในระดับองค์กร พร้อมทั้งยังค้นหาความหมายของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพร แต่ผู้วิจัยจะไม่ละเลยข้อมูลจากบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องเช่น คนในครอบครัว เพื่อนร่วมงาน และผู้บังคับบัญชาเป็นต้น โดยจะนำมาเพื่อใช้เป็นข้อมูลเสริมในประเด็นต่างๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความลึกซึ้งยิ่งขึ้น และยังสามารถใช้เป็น การตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลได้อีกด้วยโดยสามารถสรุปเป็นแผนภาพกรอบแนวคิดดังภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องกระบวนการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพสู่การเป็นผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพรู้ได้ใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้การศึกษาแบบกรณีศึกษา (Case Study) เป็นวิธีการวิจัยที่เน้นการศึกษากรณีเฉพาะเจาะจง และมีขอบเขตที่ชัดเจน มีความสมบูรณ์ในตัวเอง ไม่ได้เน้นวิธีการศึกษา (Method) ซึ่งจะทำให้เกิดความเข้าใจในองค์การปรากฏการณ์ การกระทำในประเด็นนั้นๆ (ชาย โพธิ์ธิศา. 2548: 152) โดยผู้วิจัยเลือกใช้รูปแบบ Instrumental Cases โดยเป็นการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูล (Information Rich Case) โดยเน้นผู้ที่เป็นตัวแทนของกลุ่มอาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานในการศึกษาเพื่อศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพสู่การเป็นผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพ เพื่อตอบคำถามการวิจัยในการค้นหาความหมายของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพ และการศึกษามูลเหตุที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเข้าสู่อาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพทั้งมูลเหตุภายในตัวบุคคล และจากบริบทแวดล้อม และเพื่อทำความเข้าใจกระบวนการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพในแต่ละช่วงชีวิต ได้แก่ช่วงก่อนเข้าสู่วิชาชีพ ระหว่างอยู่ในวิชาชีพ และเมื่อมีความเป็นมืออาชีพ ได้อย่างครอบคลุม และลุ่มลึก พร้อมทั้งศึกษาผลที่ได้รับจากการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพทั้งในผลต่อตัวบุคคล และผลต่อองค์กร โดยผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการดำเนินวิจัยดังนี้

ส่วนที่ 1 พื้นที่ในการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกพื้นที่ในการวิจัยหรือสนามวิจัย คือกองพิสูจน์หลักฐานกลาง ในสังกัดของสำนักงานพิสูจน์หลักฐานตำรวจ นอกจากกองพิสูจน์หลักฐานกลางนั้นเป็นหน่วยงานที่มีภารกิจหลักในการตรวจพิสูจน์วัตถุพยานในคดีต่างๆ ทั้งในเขตกรุงเทพมหานคร และส่วนภูมิภาคอีกทั้งกองพิสูจน์หลักฐานกลางยังเป็นหน่วยงานต้นแบบ ที่มีงานตรวจพิสูจน์หลักฐานที่หลากหลายจึงเป็นแหล่งรวบรวมองค์ความรู้ และในปัจจุบันกองพิสูจน์หลักฐานกลางยังได้รับมอบหมายให้เป็นหน่วยงานหลักในการจัดการอบรมความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการตรวจพิสูจน์หลักฐาน ให้กับเจ้าหน้าที่ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานที่เข้าบรรจุใหม่ และผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานท่านอื่นๆ ที่มีความสนใจ โดยมีการอบรมทั้งในส่วนของภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ เพื่อให้ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานที่เข้ารับการอบรมออกไปปฏิบัติหน้าที่ในการตรวจพิสูจน์หลักฐานในพื้นที่ต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นกองพิสูจน์หลักฐานเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมที่จะใช้เป็นสนามวิจัย เพราะเป็นแหล่งที่รวบรวมผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานที่มีความรู้เฉพาะทาง และยังมีผู้ถ่ายทอดความรู้ด้านการตรวจพิสูจน์และผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานใหม่ที่เพิ่งเข้าสู่วิชาชีพ จึงเป็นสนามวิจัยมีกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก (Information-Rich Case) ที่ครบถ้วนในกองพิสูจน์หลักฐานกลาง รวมทั้งรวมทั้งผู้วิจัยยังปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานดำรงตำแหน่ง นักวิทยาศาสตร์ (สบ 2) กลุ่มงานตรวจทางเคมีและฟิสิกส์ ของกองพิสูจน์หลักฐาน

กลางจึงมีความสามารถในการเก็บข้อมูล และคาดว่าผลของการวิจัยจะมีประโยชน์ในการพัฒนาของ พิสูจน์หลักฐานกลางทำให้ผู้บังคับบัญชาของกองพิสูจน์หลักฐานกลางมีความยินดีที่จะให้ใช้กอง พิสูจน์หลักฐานกลางเป็นสนามวิจัยเพื่อใช้ในการศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการถ่ายทอดทางสังคมเชิง วิชาชีพสู่การเป็นผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพ

ส่วนที่ 2 ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัย

2.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

การศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพสู่การเป็นผู้ตรวจพิสูจน์ หลักฐานมืออาชีพนั้นผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key informant) ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มผู้ให้ ข้อมูลออกเป็น 2กลุ่ม คือ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักได้แก่ เจ้าหน้าที่ผู้ตรวจพิสูจน์ของกองพิสูจน์หลักฐาน กลางที่มีการปฏิบัติหน้าที่อย่างมืออาชีพ เพื่อค้นหาความหมายของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพ และเพื่อทำความเข้าใจมูลเหตุที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเข้าสู่อาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐาน โดย พิจารณาทั้งมูลเหตุภายในตัวบุคคล และมูลเหตุจากบริบทแวดล้อมและเพื่อทำความเข้าใจ กระบวนการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพสู่การเป็นผู้ตรวจพิสูจน์มืออาชีพในแต่ละช่วงชีวิตของ บุคคล ทั้งก่อนเข้าสู่อาชีพ ระหว่างอยู่ในวิชาชีพ และเมื่อมีความเป็นมืออาชีพ ในประเด็น เนื้อหาใน การถ่ายทอด (Content) และตัวแทนในการถ่ายทอด (Agent) กลวิธีในการถ่ายทอด (Tactic) และยัง ครอบคลุมถึงผลที่ได้รับจากการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพทั้งในต่อตัวบุคคล และผลต่อองค์กร และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลได้แก่ ผู้ที่มีความใกล้ชิดกับผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานที่เป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักไม่ว่า จะเป็น ครอบครัว ครูอาจารย์ เพื่อนร่วมงานที่ปฏิบัติหน้าที่ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานของกองพิสูจน์ หลักฐานกลาง และผู้ที่ถ่ายทอดความรู้ด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานให้กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักและ เพื่อใช้ในการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล

2.2 การคัดเลือกผู้ให้ข้อมูล

ในการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลในการทำการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้การเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ตามคุณสมบัติ (Inclusion Criteria) ที่ผู้วิจัยกำหนดโดยเน้นเลือกบุคคลที่ เป็น Information Rich Case ที่สามารถตอบวัตถุประสงค์การวิจัยได้อย่างลึกซึ้งครบถ้วน โดยเพื่อ ค้นหาความหมายของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพ และเพื่อทำความเข้าใจมูลเหตุในการตัดสินใจ เข้าสู่อาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐาน ทั้งมูลเหตุภายในตัวบุคคล และมูลเหตุจากบริบทแวดล้อมเพื่อทำ ความเข้าใจกระบวนการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพสู่การเป็นผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพใน แต่ละช่วงชีวิตของบุคคล ทั้งก่อนเข้าสู่อาชีพ ระหว่างอยู่ในวิชาชีพ และเมื่อมีความเป็นมืออาชีพใน ประเด็น เนื้อหาในการถ่ายทอด (Content) ตัวแทนในการถ่ายทอด (Agent) และกลวิธีในการ ถ่ายทอด (Tactic) และยังครอบคลุมถึงผลที่ได้รับจากการได้รับการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพ ของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐาน ทั้งผลต่อตัวบุคคล และผลต่อองค์กร โดยในการศึกษาในครั้งนี้เน้นข้อมูล

ที่ได้รับจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก ส่วนกลุ่มผู้ให้ข้อมูลนั้นที่เป็นผู้ที่มีความใกล้ชิดกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลกลุ่มหลักนั้นผู้วิจัยใช้เป็นข้อมูลเพิ่มเติมศึกษาที่เกี่ยวข้องกับประเด็นต่างที่ผู้วิจัยศึกษาได้อย่างครบถ้วน และข้อมูลที่ได้นั้นยังสามารถใช้ในการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลได้อีกด้วย

2.3 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักในการศึกษาครั้งนี้เป็น เจ้าหน้าที่ผู้ตรวจพิสูจน์ของกองพิสูจน์หลักฐานกลางที่มีความเป็นมืออาชีพ และมีประสบการณ์ในการทำงานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานเพื่อใช้ในการตอบวัตถุประสงคในการวิจัยอย่างละเอียด โดยผู้วิจัยได้กำหนดคุณสมบัติ (Inclusion Criteria) 6 ประการดังนี้

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก

1. เป็นผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานของกองพิสูจน์หลักฐานกลางที่ดำรงตำแหน่งนักวิทยาศาสตร์ (สบ3) ขึ้นไป และต้องเป็นผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐาน และไม่ได้ดำรงตำแหน่งผู้บริหาร
2. เป็นผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานที่เคยได้รับการประกาศเกียรติคุณในระดับกองบัญชาการขึ้นไป
3. เป็นผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานที่ได้รับการยอมรับจากเพื่อนร่วมงานว่าเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่แบบมืออาชีพ
4. เป็นผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานที่ปฏิบัติหน้าที่ราชการไม่เคยมีประวัติต่างพร้อย ไม่เคยถูกตั้งคณะกรรมการสอบสวน หรือ ลงทัณฑ์ทั้งทางวินัยและการปฏิบัติงาน
5. เป็นผู้ตรวจพิสูจน์ที่เคยปฏิบัติหน้าที่อาจารย์ผู้สอนด้านการตรวจพิสูจน์โดยได้รับมอบหมายตามคำสั่งจากผู้บังคับบัญชาให้ปฏิบัติหน้าที่อาจารย์ผู้สอนด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐาน
6. เป็นตรวจพิสูจน์หลักฐานที่มีความสมัครใจให้ข้อมูลในประเด็นที่ศึกษาอย่างลึกซึ้ง และต่อเนื่องตลอดการวิจัย

โดยกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักต้องเป็นผู้มีคุณสมบัติตามข้อ 1 2 3 และ 6 เป็นหลักในการคัดเลือกกรณีที่จะนำมาศึกษา ส่วนคุณสมบัติหลักข้อ 4 และ5เป็นคุณสมบัติที่จะนำมาประกอบให้กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษามีความเป็นInformation-Rich Case มากยิ่งขึ้น

2.4 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

การกำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลนั้นผู้วิจัยได้เลือกผู้ที่มีความใกล้ชิดกับผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานที่มี การปฏิบัติหน้าที่อย่างมืออาชีพ โดยผู้วิจัยได้กำหนดคุณสมบัติ (Inclusion Criteria) ดังนี้

1. เป็นบุคคลที่มีความใกล้ชิดกับผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานที่เป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักไม่ว่าจะเป็น ครอบครัว ครูอาจารย์ และเพื่อน เพื่อใช้ตอบคำถามในบางประเด็นที่ทำการศึกษาได้อย่างครบถ้วน และเพื่อใช้ในการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล

2. เป็นเพื่อนร่วมงาน ผู้บังคับบัญชา หรือผู้ที่ถ่ายทอดความรู้ด้านการตรวจพิสูจน์ให้กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักเพื่อใช้ในการตอบคำถามในบางประเด็นที่ทำการศึกษาได้อย่างครบถ้วน และตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล

3. เป็นผู้มีความสนใจให้ข้อมูลในประเด็นที่ศึกษาอย่างลึกซึ้ง และต่อเนื่องตลอดการวิจัย โดยกลุ่มผู้ให้ข้อมูลรอนั้นเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติตามข้อ 1 หรือ 2 และ 3 เพียงข้อใดข้อหนึ่งก็ถือว่าเป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลรองที่จะการคัดเลือกมาศึกษา

ในการแบ่งกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเป็น กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักกลุ่มผู้ให้ข้อมูลรอนั้นเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการตอบวัตถุประสงค์ในการวิจัยได้อย่างครบถ้วน เนื่องการศึกษากระบวนการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพสู่การเป็นผู้ตรวจพิสูจน์แบบมืออาชีพในแต่ละช่วงชีวิตของบุคคล ก่อนเข้าสู่อาชีพระหว่างอยู่ในวิชาชีพ และเมื่อมีความเป็นมืออาชีพนั้นเป็นการศึกษาประสบการณ์จากอดีตจนถึงปัจจุบันเพื่อนำมาประกอบกับข้อมูลของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักและยังสามารถนำข้อมูลที่ได้จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลมาใช้ในการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลได้อีกด้วย

ส่วนที่ 3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เนื่องจากการวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพเครื่องมือที่สำคัญคือตัวนักวิจัย และเพื่อให้การเก็บข้อมูลเป็นไปอย่างครบถ้วนผู้วิจัยต้องมีประสบการณ์ และความสามารถในการเก็บข้อมูลและต้องมีความเข้าใจในเรื่องที่ตนเองศึกษาอย่างดีพร้อมทั้งมีความเข้าใจในตัวผู้ให้ข้อมูลอีกด้วย และเพื่อให้การสัมภาษณ์เป็นไปอย่างลื่นไหลจึงต้องมีการทำแนวทางการสัมภาษณ์ ซึ่งเกี่ยวข้องกับประวัติชีวิต และการทำงานของเจ้าหน้าที่ผู้ตรวจพิสูจน์ที่เป็นกลุ่มให้ข้อมูลหลักเพื่อทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) โดยใช้การสัมภาษณ์ทั้งแบบที่เป็นทางการ และไม่เป็นการในการสัมภาษณ์ผู้วิจัยจะทำการจดบันทึกขออนุญาตทำการบันทึกเทป และสังเกตบริบทโดยรอบทั้งสภาพกายภาพของพื้นที่และสถานที่เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สามารถตอบวัตถุประสงค์การวิจัยได้อย่างครบถ้วนและทั้งนี้เพื่อความลื่นไหล และตรงประเด็นในการสัมภาษณ์ผู้วิจัยจึงได้ทำแนวคำถามในการสัมภาษณ์เชิงลึก (In – Depth interview Guideline) โดยแนวคำถามนี้เป็นตัวอย่างแนวคำถามในการวิจัยครั้งนี้ซึ่งสามารถปรับเปลี่ยนคำถามตามความเหมาะสม และความยืดหยุ่นได้ตามสถานการณ์ในการสัมภาษณ์โดยผู้วิจัยได้เตรียมพร้อมเครื่องมือต่าง ๆ ดังนี้

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก

1. ข้อมูลทั่วไปประกอบด้วยอายุ ระดับการศึกษาและสาขาที่เรียนจบ สถานะภาพการสมรส อาชีพก่อนที่จะเข้ารับราชการเป็นผู้ตรวจพิสูจน์ ระยะเวลาในการรับราชการ ความเป็นมืออาชีพในแง่มุมมองของผู้ให้ข้อมูล

2. แนวคำถามเกี่ยวกับการค้นหาความหมายของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพ และการศึกษามูลเหตุที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเข้าสู่อาชีพของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานที่มีการปฏิบัติ

หน้าที่แบบมีอาชีพทั้งมูลเหตุภายในตัวบุคคล และมูลเหตุจากบริบทแวดล้อมโดยในการวิจัยเน้นการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview) โดยเป็นคำถามปลายเปิดที่ผู้ให้ข้อมูลสามารถเล่าเรื่องราว และประสบการณ์ อย่างเปิดกว้าง และยืดหยุ่น แต่เพื่อความลึกซึ้งและตรงประเด็นในการสัมภาษณ์จึงต้องมีแนวคำถามในการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview Guideline) ซึ่งเป็นคำถามที่เป็นตัวอย่างแนวคำถามที่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม

ความหมายของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมีอาชีพ

- ท่านได้ให้ความหมายของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมีอาชีพว่าอย่างไร

มูลเหตุที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเข้าสู่อาชีพ

- ท่านได้รับการสนับสนุนจากใคร หรือสิ่งใดในการเข้ามาเป็นผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐาน
- สิ่งใดภายในตัวของท่านที่ทำให้ท่านปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ตรวจพิสูจน์ได้อย่างในปัจจุบัน

3. แนวคำถามเกี่ยวกับการศึกษากระบวนการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพสู่การเป็นผู้ตรวจพิสูจน์มีอาชีพในแต่ละช่วงชีวิตของบุคคล ก่อนเข้าสู่อาชีพ ระหว่างอยู่ในวิชาชีพ และเมื่อมีความเป็นมืออาชีพ โดยในการวิจัยเน้นการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview) โดยเป็นคำถามปลายเปิดที่ผู้ให้ข้อมูลสามารถเล่าเรื่องราวและประสบการณ์ เพื่อให้ทราบแง่มุมของการถ่ายทอดทางวิชาชีพอย่างเปิดกว้างและยืดหยุ่น แต่เพื่อความลึกซึ้งและตรงประเด็นในการสัมภาษณ์จึงต้องมีแนวคำถามในการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview Guideline) ซึ่งเป็นคำถามที่เป็นตัวอย่างแนวคำถามที่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม โดยจะทำการศึกษาใน 3 ระยะของการศึกษา คือ ระยะก่อนเข้าสู่อาชีพ ระยะระหว่างอยู่ในวิชาชีพ และระยะเมื่อมีความเป็นมืออาชีพ และศึกษาใน 3 ประเด็นได้แก่ ตัวแทนการถ่ายทอด เนื้อหาในการถ่ายทอด และกลวิธีในการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพ

ระยะก่อนเข้าสู่วิชาชีพ

- ชีวิตวัยเด็กของท่านที่อยู่กับครอบครัวเป็นอย่างไร
- ชีวิตในระดับวัยเด็กในวัยเรียนระดับ ประถมศึกษา และมัธยมศึกษาเป็นอย่างไร
- ชีวิตในช่วงการศึกษาในช่วงอุดมศึกษา ของท่านเป็นอย่างไร
- ก่อนที่จะเข้าสู่อาชีพใคร หรืออะไรที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมให้ท่านมีความรู้และทักษะในวิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์และท่านเรียนรู้ด้วยวิธีการใด
 - ผู้ที่สอนให้ท่านมีความรู้ และทักษะในวิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์เหล่านั้นสอนสิ่งใดบ้าง และสอนอย่างไรช่วยเล่าให้ฟังหน่อย
 - เป็นต้น

ระยะระหว่างอยู่ในวิชาชีพ

- ชีวิตหลังจากที่ได้เข้ามาเป็นผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานท่านได้เรียนรู้อะไรบ้างเรียนรู้จากใครและอย่างไร
- ชีวิตในช่วงเวลาของการฝึกงานผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานและท่านได้เรียนรู้อะไรบ้าง
- เป็นต้น และอย่างไร

ระยะเมื่อมีความเป็นมืออาชีพ

- ชีวิตในการปฏิบัติหน้าที่ผู้ตรวจพิสูจน์ในปัจจุบันของท่านเป็นอย่างไร
- สิ่งได้ที่ท่านได้เรียนรู้แล้วท่านยังปฏิบัติอยู่จนถึงปัจจุบันท่านได้เรียนรู้จากใคร และเรียนรู้อย่างไร
- ท่านได้วางแผนชีวิตหลังจากนี้ไว้อย่างไร
- เป็นต้น

4. แนวคำถามเกี่ยวกับผลที่ได้รับจากการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพ ต่อการทำงาน พิสูจน์หลักฐานทั้งในต่อตัวบุคคล และผลต่อองค์กรโดยจะเป็นแนวคำถามที่ใช้สำหรับสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลกลุ่มที่ 1 เท่านั้นโดยเน้นการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview) โดยเป็นคำถามปลายเปิดที่ผู้ให้ข้อมูลสามารถเล่าเรื่องราวและประสบการณ์ เพื่อให้ทราบแง่มุมของการถ่ายทอดทางวิชาชีพอย่างเปิดกว้างและยืดหยุ่น

ผลที่ได้รับจากการถ่ายทอด

- หลังจากที่ได้เข้ามาเป็นผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานท่านมีความรู้สึกต่ออาชีพนี้อย่างไร
- เมื่อผ่านกระบวนการการเรียนรู้ท่านมีทักษะเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมหรือไม่ อย่างไร
- ช่วยเล่าความภาคภูมิใจในอาชีพของท่านว่าคืออะไร
- กองพิสูจน์หลักฐานกลางเมื่อท่านเริ่มเข้ามาทำงานแตกต่างจากปัจจุบันอย่างไร
- การทำงานของท่านส่งผลอย่างไรกับองค์กรบ้าง
- เป็นต้น

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

ข้อมูลทั่วไปประกอบด้วยอายุ ระดับการศึกษาและสาขาที่เรียนจบ สถานะภาพสมรส อาชีพก่อนที่จะเข้ารับราชการเป็นผู้ตรวจพิสูจน์ ระยะเวลาในการรับราชการ ความเป็นมืออาชีพในแง่มุมของตัวผู้ให้ข้อมูล และเจ้าหน้าที่ท่านใดที่ผู้ให้ข้อมูลคิดว่าเป็นมืออาชีพ

1. ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานที่มีความเป็นมืออาชีพในมุมมองของท่านเป็นอย่างไร

2. เจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐานที่ท่านระบุว่ามีการปฏิบัติหน้าที่แบบมีการปฏิบัติหน้าที่อย่างไร
3. เจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐานที่ท่านระบุว่ามีการปฏิบัติหน้าที่อย่างมืออาชีพนั้นมีการดำเนินชีวิต และทำงานอย่างไร
4. เจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐานที่ท่านระบุว่ามีการปฏิบัติหน้าที่อย่างมืออาชีพนั้นมีการปฏิบัติตนทั้งในเวลางาน แตกต่างกันหรือไม่อย่างไร

อุปกรณ์ภาคสนาม

เป็นอุปกรณ์ที่ช่วยผู้วิจัยในการเก็บข้อมูลได้อย่างสะดวก ทำให้รวบรวมข้อมูลได้อย่างไม่ขาดตกบกพร่อง และช่วยในการแปลผลข้อมูลได้อย่างลึกซึ้งโดยมีอุปกรณ์ดังนี้

1. เครื่องบันทึกเสียงผู้วิจัยใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลในการสัมภาษณ์ได้อย่างไม่ขาดตกบกพร่อง และจะใช้เมื่อได้รับอนุญาตจากผู้ให้ข้อมูลเท่านั้น
2. สมุดบันทึก และปากกาเพื่อจดภาคสนามเป็นอุปกรณ์ที่มีความสำคัญสำหรับการศึกษา ซึ่งผู้วิจัยจะบันทึกเก็บข้อมูลการสัมภาษณ์ และการสังเกต
3. กล้องถ่ายภาพ ผู้วิจัยใช้เป็นเครื่องมือในการบันทึกภาพที่เกี่ยวข้อง

ส่วนที่ 4 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บข้อมูลผู้วิจัยเป็นผู้เก็บข้อมูลด้วยตนเองโดยใช้เทคนิคในการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) การศึกษากระบวนการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพสู่การเป็นผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ และเพื่อให้ทราบแง่มุมของการถ่ายทอดทางวิชาชีพอย่างเปิดกว้างและยืดหยุ่น ผู้วิจัยจึงใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก และการสังเกตกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลทั้ง 3 กลุ่มโดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เพื่อเก็บรวบรวม ข้อมูลที่เกี่ยวกับความหมายของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพ และมูลเหตุที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเข้าสู่อาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐาน และกระบวนการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพสู่การเป็นผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพ ในแต่ละช่วงชีวิตของบุคคล ก่อนเข้าสู่อาชีพ ระหว่างอยู่ในวิชาชีพ และเมื่อมีความเป็นมืออาชีพ และศึกษาใน 3 ประเด็นได้แก่ ประเด็นตัวแทนการถ่ายทอดประเด็นเนื้อหาในการถ่ายทอด และประเด็นกลวิธีในการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพ การเก็บข้อมูลเกี่ยวกับผลที่ได้รับจากการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพ ต่อการทำงานพิสูจน์หลักฐานทั้งในต่อตัวบุคคล และผลต่อองค์กร โดยคำถามที่ใช้เป็นคำถามปลายเปิดเน้นให้ตัวผู้ให้ข้อมูลสามารถเล่าเรื่องราวและประสบการณ์ เพื่อให้ทราบแง่มุมของการถ่ายทอดทางวิชาชีพอย่างเปิดกว้างและยืดหยุ่น

ส่วนที่ 5 ขั้นตอนในการเก็บข้อมูล

1. ทำหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูล จากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒถึงผู้บังคับการกองพิสูจน์หลักฐานกลางเพื่อขออนุญาตใช้กองพิสูจน์หลักฐานกลางเป็นพื้นที่ในการวิจัยครั้งนี้
2. ทำหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูล จากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒถึงผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานที่เป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มที่เป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้
3. ทำการนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ในการสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลทั้ง 3 กลุ่มในการวิจัยครั้งนี้
4. เมื่อนัดหมายแล้ว ในวันที่นัดหมายผู้วิจัยจะเริ่มแนะนำตัว และเล่าถึงวัตถุประสงค์การวิจัยและการสัมภาษณ์ และขออนุญาตในการบันทึกเสียง และภาพที่เกี่ยวข้องกับบริบทต่าง ๆ
5. เริ่มเก็บข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพผู้การเป็นผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพด้านต่าง ๆ ตามแนวความถนัดวัตถุประสงค์โดยเริ่มจากการพูดคุยเรื่องทั่วไปเพื่อสร้างความคุ้นเคย และจึงเริ่มการสัมภาษณ์เชิงลึก และมีการสรุปข้อมูลเป็นช่วงเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลโดยผู้วิจัยจะดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตนเองทุกราย
6. เมื่อผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาลงบันทึก และจัดระบบข้อมูลแล้วผู้วิจัยต้องนำข้อมูลกลับไปให้ผู้ให้ข้อมูลตรวจสอบความถูกต้องทุกครั้งเพื่อเป็นการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล

ส่วนที่ 6 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการทำการศึกษานี้เพื่อทำความเข้าใจในเนื้อหา และบริบทที่เกี่ยวข้องในการทำ ความเข้าใจกระบวนการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพผู้การเป็นผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพได้ อย่างมีความลุ่มลึก ดังนั้นผู้วิจัยได้จัดระเบียบ จัดโครงสร้างของข้อมูลจากผู้วิจัยได้ลงพื้นที่ในการเก็บ รวบรวมข้อมูลทั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลไปพร้อมกับการวิเคราะห์ข้อมูล โดยไม่แยก กระบวนการเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลออกจากกันเพื่อความถูกต้องและสมบูรณ์ของข้อมูลโดยใช้ การเก็บและวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. การจัดระเบียบข้อมูล (Data Organization) จากข้อมูลที่เก็บมาจากพื้นที่ (setting) ที่ มีความยุ่งยากต่อการนำไปวิเคราะห์ได้สะดวก จึงทำให้อยู่ในสภาพที่พร้อมจะนำไปวิเคราะห์ได้ โดยสะดวก และมีการจัดระเบียบไปพร้อมๆ กับการลงเก็บข้อมูลจากพื้นที่ แบ่งเป็นช่วงๆ เพื่อให้ง่าย ต่อการใช้งาน

2. การให้รหัสข้อมูล (Coding & Data Display) คือการสรรหาข้อความที่มีความหมาย ตรงประเด็นกับเรื่องที่ต้องการวิเคราะห์ และเมื่อพบข้อความที่เกี่ยวข้องกับประเด็นกระบวนการ ถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพผู้การเป็นผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพในแต่ละช่วงชีวิตของบุคคล ก่อนเข้าสู่ อาชีพ ระหว่างอยู่ในวิชาชีพ และเมื่อมีความเป็นมืออาชีพ ทั้งก่อนเข้าสู่อาชีพ ขณะอยู่ในอาชีพ และ เมื่อมีความเป็นมืออาชีพในประเด็น เนื้อหาในการถ่ายทอด (Content) กลวิธีในการถ่ายทอด

(Tactic) และตัวแทนในการถ่ายทอด (Agent) ผลที่ได้รับจากการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพของ ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานทั้งในต่อตัวบุคคล และผลต่อองค์กร และมูลเหตุที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จใน วิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานทั้งมูลเหตุภายในตัวบุคคล และมูลเหตุจากบริบทแวดล้อมเมื่อพบ ความหมายที่ตรงประเด็นที่ต้องการ จะกำหนดรหัสแทนข้อความหรือความหมายของข้อความซึ่ง เป็นการลงรหัสแบบอุปนัย เพื่อให้ทราบว่าข้อความมีความหมายอย่างไร และช่วยให้นักวิจัย จำแนกข้อมูลได้และข้อมูลที่จำแนกได้ดีจะช่วยให้นำมาใช้ในการวิเคราะห์ได้สะดวกยิ่งขึ้น

3. การสรุปและให้ความหมาย (Conclusion, interpretation and Verification) เป็น การสรุปและให้ความหมาย ข้อค้นพบของการศึกษาในครั้งนี้คืออะไร โดยไม่ต้องใช้ความคิดหรือ จินตนาการมากนัก เพื่อที่นักวิจัยจะนำไปอธิบายข้อสรุปกระบวนการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพสู่ การเป็นผู้ตรวจพิสูจน์แบบมืออาชีพในแต่ละช่วงชีวิตของบุคคล ก่อนเข้าสู่อาชีพ ระหว่างอยู่ในอาชีพ และเมื่อมีความเป็นมืออาชีพในประเด็น เนื้อหาในการถ่ายทอด (Content) วิธีการในการถ่ายทอด (Tactic) และตัวแทนในการถ่ายทอด (Agent) ผลที่ได้รับจากการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพ ต่อ การทำงานพิสูจน์หลักฐานทั้งในต่อตัวบุคคล และผลต่อองค์กร และมูลเหตุที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จ ในอาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐาน ทั้งมูลเหตุภายในตัวบุคคล และมูลเหตุจากบริบทแวดล้อมซึ่งในขั้น วิเคราะห์ให้ได้ข้อสรุปมาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและน่าเชื่อถือ

ส่วนที่ 7 การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล

ในการทำการวิจัยผู้วิจัยได้ใช้วิธีการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลดังนี้

1. การตรวจสอบข้อมูลจากหลายแหล่ง (Data triangulation) โดยเมื่อผู้วิจัยได้มีการ เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลแต่ละกลุ่มแล้วผู้วิจัยได้มีการตรวจสอบข้อมูลที่ได้นั้นว่ามีความถูกต้องหรือไม่โดยการตรวจสอบข้อมูลจากหลายแหล่งด้วยกัน โดยการเก็บข้อมูลจากหลาย ๆ แหล่ง ซึ่งได้แก่ข้อมูลจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก กลุ่มผู้ให้ข้อมูลรองเพื่อยืนยันความถูกต้องของ ข้อมูล และข้อมูลทุติยภูมิ เช่นการตรวจสอบประวัติของผู้ให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับประวัติการทำงาน โดยผู้วิจัยจะตรวจสอบจากเอกสารประวัติการทำงาน (ก.พ.7) ผลงาน รางวัลต่าง ๆ และข้อมูลที่ได้รับ จากการสัมภาษณ์ ผู้ใกล้ชิดกับผู้ให้ข้อมูลไม่ว่าจะเป็น เพื่อนร่วมงาน ผู้บังคับบัญชา อาจารย์ และนำ ข้อมูลจากแหล่งต่างมาเปรียบเทียบกันเพื่อดูว่าข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ มีความสอดคล้องกันหรือไม่ โดยหากพบว่าข้อมูลยังมีความขัดแย้งกันผู้วิจัยก็จะทำการเก็บข้อมูลต่อจนกว่าข้อมูลจะอิ่มตัวแล้วจึง จะทำการวิเคราะห์

2. การให้ผู้ให้ข้อมูลมาเป็นผู้ตรวจสอบข้อมูล (Members check) โดยหลังจากที่ผู้วิจัย ได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลทั้งผู้ให้ข้อมูลหลักและกลุ่มผู้ให้ ข้อมูลรองแล้วผู้วิจัยจะถอดคำให้สัมภาษณ์ และนำกลับไปให้กับผู้ให้ข้อมูลได้ตรวจสอบว่ามีความ ถูกต้อง และครบถ้วนของข้อมูลตามที่ได้นำคำสัมภาษณ์ ไว้หรือไม่ และหลังที่ผู้ให้ข้อมูลได้ตรวจสอบ

คำสัมภาษณ์เสร็จ และผู้วิจัยจึงจะนำข้อมูลที่ได้รับมาทำการแปลผลและให้รหัสต่อไป และผู้วิจัยจะกระทำอย่างนี้ให้ครบทุกรายกรณีทำการสัมภาษณ์

ส่วนที่ 8 การพิทักษ์สิทธิของผู้ให้ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยที่เกี่ยวกับประวัติชีวิตและการทำงานที่ละเอียดและลึกซึ้ง ผู้วิจัยจึงมีการพิทักษ์สิทธิผู้ให้ข้อมูล โดยการเก็บข้อมูลด้วยความสมัครใจของผู้ให้ข้อมูล และชี้แจงถึงกระบวนการวิจัยให้กับผู้ให้ข้อมูลได้ทราบก่อนทำการเก็บข้อมูล และขออนุญาตผู้ให้ข้อมูลก่อนทำการเก็บข้อมูลทั้งในการบันทึกภาพ บันทึกเสียง และแบบสังเกต โดยผู้วิจัยต้องทำการขออนุญาตกับผู้ให้ข้อมูลก่อนเก็บข้อมูลทุกครั้ง และผู้ให้ข้อมูลมีอิสระในการให้ข้อมูลอย่างเต็มที่ ผู้ให้ข้อมูลมีสิทธิที่จะตอบคำถามหรือไม่ก็ได้ และเพื่อเป็นการพิทักษ์สิทธิของผู้ให้ข้อมูลผู้วิจัยจะละเว้นการระบุตัวตน ชื่อ นามสกุล ยศ ตำแหน่ง หรืออื่นที่สามารถจะระบุตัวตนของผู้ให้ข้อมูลได้ และในเรื่องการเก็บรักษาความลับของข้อมูลผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลไว้ในที่ปลอดภัยถึงแม้ผู้ให้ข้อมูลจะอนุญาตให้เปิดเผยข้อมูลได้ก็ตาม และผู้ให้ข้อมูลมีสิทธิที่จะซักถามข้อสงสัยทุกข้อ และมีเวลาคิดทบทวนก่อนจะให้ข้อมูล และหลังจากให้ข้อมูลไปแล้วหรือระหว่างการให้ข้อมูลผู้ให้ข้อมูลมีสิทธิที่จะยุติการให้ข้อมูลเมื่อมีข้อสงสัย โดยผู้วิจัยจะไม่นำผลในส่วนนั้นไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลและนอกจากนี้ในกระบวนการวิจัยผู้วิจัยจะทำการขอจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์อีกด้วย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการศึกษากระบวนการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพสู่การเป็นผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพร : กรณีศึกษากองพิสูจน์หลักฐานกลางนั้น ในการวิจัยข้อมูลผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลผ่านการถ่ายทอดเรื่องราวของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานตั้งแต่ช่วงชีวิตวัยเด็กจนถึงเรื่องราวในช่วงชีวิตปัจจุบันในทุกๆ มิติเพื่อการตอบวัตถุประสงค์การวิจัยทั้งหมด โดยผู้วิจัยได้แบ่งการนำเสนอการวิเคราะห์ออกเป็นทั้งหมด 5 ส่วนดังรายละเอียดต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐาน

ส่วนที่ 2 ความหมายของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพ

2.1 ความหมายของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพในมิติผลการปฏิบัติงาน

2.1.1 เน้นการปฏิบัติงานตรวจพิสูจน์ได้อย่างถูกต้องแม่นยำ

2.1.2 เน้นการปฏิบัติงานตรวจพิสูจน์ที่รวดเร็วทันเหตุการณ์

2.2 ความหมายของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพในมิติกระบวนการทำงาน

2.2.1 ด้านกระบวนการทำงานอย่างมีมาตรฐาน

2.2.2 ด้านกระบวนการทำงานที่มีสังคมและการถ่ายทอดความรู้

2.2.3 ด้านกระบวนการทำงานร่วมกับผู้อื่น

2.2.4 ด้านกระบวนการทำงานที่มีคุณธรรมจริยธรรมทุกขั้นตอน

ส่วนที่ 3 มูลเหตุที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเข้าสู่วิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐาน

3.1 ผู้ที่เข้าสู่วิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานทันทีหลังจากจบการศึกษา

3.1.1 มูลเหตุในตนเอง

3.1.2 มูลเหตุจากบริบทแวดล้อม

3.2 ผู้ที่เข้าสู่วิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานโดยผ่านประสบการณ์ด้านอื่นๆ มาก่อน

3.2.1 มูลเหตุในตนเอง

3.2.2 มูลเหตุจากบริบทแวดล้อม

ส่วนที่ 4 กระบวนการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพสู่การเป็นผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพในแต่ละช่วงชีวิตของบุคคล ทั้งก่อนเข้าสู่วิชาชีพ ระหว่างอยู่ในวิชาชีพ และเมื่อมีความเป็นมืออาชีพ

4.1 ระยะก่อนเข้าสู่วิชาชีพ

4.2 ระหว่างอยู่ในวิชาชีพ

4.3 เมื่อมีความเป็นมืออาชีพ

ส่วนที่ 5 ผลที่ได้รับจากการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพร

5.1 ผลที่ได้รับจากการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพต่อตัวบุคคล

5.2 ผลที่ได้รับจากการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพต่อองค์กร

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐาน

ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลหลักเป็นการบรรยายเกี่ยวกับข้อมูลทางชีวสังคมในภาพรวมของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักที่เป็นผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานที่มีการปฏิบัติหน้าที่แบบมืออาชีพโดยไม่ได้เจาะลึกข้อมูลทางชีวสังคมและในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยไม่ได้เปิดเผยรายชื่อจริงของผู้ให้ข้อมูลหลักแต่เป็นการใช้นามสมมุติในการแสดงข้อมูลทั่วไปเท่านั้น เพศ อายุ คุณวุฒิการศึกษา อาชีพของครอบครัว ประสบการณ์ทำงานตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ความเชี่ยวชาญแสดงถึงงานตรวจพิสูจน์หลักฐานที่ผู้ให้ข้อมูลหลักปฏิบัติงานมีทักษะพิเศษที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน และประสบการณ์ในการทำงานที่แสดงถึงระยะเวลาในการทำงานด้านที่มีทักษะพิเศษที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตาราง 1 แสดงข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลหลัก

ลำดับ	ชื่อ	เพศ	อายุ (ปี)	คุณวุฒิการศึกษา	อาชีพของ ครอบครัว ในวัยเด็ก	ประสบการณ์การทำงาน		ความเชี่ยวชาญ การตรวจพิสูจน์	ประสบการณ์ ทำงานด้าน พิสูจน์หลักฐาน
						อดีต	ปัจจุบัน		
1	คุณจันทร์	หญิง	56	ปริญญาตรี วิทยาศาสตร์ (สถิติศาสตร์)	ค้าขาย	-บริษัทเอกชนงานด้าน ประชาสัมพันธ์ -ศูนย์ข้อมูลเทคโนโลยี สารสนเทศสำนักงาน ตำรวจแห่งชาติ	-กลุ่มงานตรวจ ลายนิ้วมือแฝงกอง พิสูจน์หลักฐานกลาง	การตรวจพิสูจน์ ลายนิ้วมือ และฝ่ามือแฝง	20 ปี
2	คุณมาศ	หญิง	41	ปริญญาตรี วิทยาศาสตร์ (เคมี) ปริญญาโท เทคโนโลยี สารสนเทศ	ข้าราชการ	-กลุ่มงานตรวจพิสูจน์ ยาเสพติดกองพิสูจน์ หลักฐานกลาง -กลุ่มงานตรวจพิสูจน์ อาวุธปืน และเครื่อง กระสุนกองพิสูจน์ หลักฐานกลาง	-กลุ่มงานตรวจพิสูจน์ เอกสาร กองพิสูจน์หลักฐาน กลาง	การตรวจพิสูจน์เอกสาร และลายมือลายเซ็น	12 ปี
3	คุณศศิ	หญิง	41	ปริญญาตรี วิทยาศาสตร์ (เคมี) ปริญญาโท วิทยาศาสตร์ (เคมี)	ธุรกิจ ส่วนตัว	-บริษัทเอกชนงานด้าน การวิจัยและพัฒนา สินค้า -กลุ่มงานตรวจสถานที่ เกิดเหตุกองพิสูจน์ หลักฐานกลาง	-กลุ่มงานตรวจพิสูจน์ เอกสาร กองพิสูจน์หลักฐาน กลาง	การตรวจพิสูจน์เอกสาร และลายมือลายเซ็น	11 ปี

ตาราง 1 (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อ	เพศ	อายุ (ปี)	คุณวุฒิการศึกษา	อาชีพของ ครอบครัว ในวัยเด็ก	ประสบการณ์การทำงาน		ความเชี่ยวชาญ การตรวจพิสูจน์	ประสบการณ์ ทำงานด้าน พิสูจน์หลักฐาน
						อดีต	ปัจจุบัน		
4	คุณอาทิตย์	ชาย	45	ปริญญาตรี วิทยาศาสตร์ (ฟิสิกส์) ปริญญาโท รัฐศาสตร์	พนักงาน บริษัท	-พิสูจน์หลักฐาน จังหวัดกระบี่ -พิสูจน์หลักฐาน จังหวัดอ่างทอง	-กลุ่มงานตรวจอาวุธ ปืนและเครื่องกระสุน กองพิสูจน์หลักฐาน กลาง	การตรวจพิสูจน์อาวุธปืน และเครื่องกระสุน	15 ปี
5	คุณเดือน	หญิง	47	ปริญญาตรี วิทยาศาสตร์ (เคมี) ปริญญาโท การวิจัย พฤติกรรมศาสตร์ ประยุกต์	ค้าขาย	-ผู้ช่วยนักวิจัย คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย -นักวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย	กลุ่มงานตรวจสถานที่ เกิดเหตุกองพิสูจน์ หลักฐานกลาง	การตรวจสถานที่เกิด เหตุ และถ่ายภาพ	18 ปี
6	คุณตะวัน	ชาย	44	ปริญญาตรี วิทยาศาสตร์ (เคมี) ปริญญาโท รัฐศาสตร์	เกษตรกร	-ข้าราชการทหารกรม สรรพาวุธทหารบก	-กลุ่มงานตรวจอาวุธ ปืนและเครื่องกระสุน กองพิสูจน์หลักฐาน กลาง	การตรวจพิสูจน์อาวุธปืน และเครื่องกระสุน	15 ปี

ตาราง 1 (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อ	เพศ	อายุ (ปี)	คุณวุฒิการศึกษา	อาชีพของ ครอบครัว ในวัยเด็ก	ประสบการณ์การทำงาน		ความเชี่ยวชาญ การตรวจพิสูจน์	ประสบการณ์ ทำงานด้าน พิสูจน์หลักฐาน
7	คุณรพี	ชาย	47	ปริญญาตรี สาธารณสุขศาสตร์ ปริญญาตรี นิติศาสตร์ ปริญญาโท รัฐศาสตร์	เกษตรกร	-บริษัทเอกชนขาย เครื่องมือวิทยาศาสตร์	-กลุ่มงานตรวจพิสูจน์ ยาเสพติด กองพิสูจน์ หลักฐานกลาง	การตรวจพิสูจน์ยาเสพติด และวัตถุออกฤทธิ์	22 ปี
8	คุณภานุ	ชาย	50	ปริญญาตรี วิทยาศาสตร์ (ชีววิทยา) ปริญญาโท นิติ วิทยาศาสตร์	เกษตรกร	-สถาบัน เวชศาสตร์เขตร้อน	-กลุ่มงานตรวจพิสูจน์ ชีววิทยา และ DNA กองพิสูจน์หลักฐาน กลาง	การตรวจพิสูจน์ด้าน ชีววิทยา และ DNA	22 ปี

จากตารางแสดงข้อมูลของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นข้อมูลในภาพกว้างเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยทั้งหมด ซึ่งตามตารางแสดงข้อมูลของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานได้แสดงให้เห็นว่ามีผู้ให้ข้อมูลหลักที่เป็นผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานจำนวน 8 ท่านโดย เป็นผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานที่เป็นเพศชาย และหญิงอย่างละเท่าๆ กันและด้านคุณวุฒิการศึกษาทั้งหมดจบการศึกษาในระดับปริญญาตรีทางด้านวิทยาศาสตร์และส่วนใหญ่จบการศึกษาสูงสุดในระดับปริญญาโท และมีอายุอย่างน้อยที่สุด 41 ปี ส่วนผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานที่มีอายุสูงที่สุดอยู่ที่ 55 ปี และมาจากครอบครัวที่หลากหลายด้านการประกอบอาชีพของครอบครัวทั้งอาชีพค้าขาย จากครอบครัวประกอบอาชีพด้านเกษตรกร ครอบครัวที่ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว ครอบครัวที่บิดามารดาประกอบอาชีพพนักงานบริษัท และจากครอบครัวที่บิดามารดารับราชการ ด้านประสบการณ์การทำงานส่วนใหญ่ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานที่มีการปฏิบัติหน้าที่แบบมืออาชีพที่มีประสบการณ์การทำงานในอาชีพด้านอื่นๆ มาก่อนที่จะเข้าสู่วิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐาน และอีกส่วนเข้าสู่วิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานหลังจากจบการศึกษาโดยไม่ได้ผ่านประสบการณ์งานด้านอื่น แต่ได้มีการเข้ามาเพื่อเก็บประสบการณ์ด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐาน โดยผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานที่มีการปฏิบัติหน้าที่แบบมืออาชีพนั้นได้เป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญด้านการตรวจพิสูจน์ที่หลากหลายทั้งด้านการตรวจพิสูจน์เอกสารและลายมือลายเซ็น ด้านการตรวจพิสูจน์อาวุธปืนและเครื่องกระสุนด้านการตรวจพิสูจน์ลายนิ้วมือและฝ่ามือแฝง ด้านการตรวจสถานที่เกิดเหตุและถ่ายภาพ ด้านการตรวจพิสูจน์ยาเสพติดและวัตถุออกฤทธิ์ และการตรวจพิสูจน์ด้านชีววิทยา และDNAโดยแต่ละท่านมีประสบการณ์การทำงานในด้านที่มีความเชี่ยวชาญอยู่ในช่วงตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป

ส่วนที่ 2 ความหมายของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพ

ความหมายของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพนั้น โดยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันเราได้รู้จักความหมายของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพที่ผ่านมานั้น ผ่านความหมายตามพจนานุกรม หรือตามความหมายที่หน่วยงานที่ทำงานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานซึ่งมีความหมายตามคำศัพท์ที่นำมาประสมร่วมกันจนเกิดเป็นความหมายของคำว่าผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพ ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้นำเสนอความหมายของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานในมิติหรือแง่มุมที่แตกต่างออกไป โดยเป็นแง่มุมจากความคิดของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานเองในการนำเสนอความหมายของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพครั้งนี้ผู้วิจัยได้กล่าวถึงในสองมิติด้วยกันได้แก่ความหมายของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพในมิติผลการปฏิบัติงาน และในความหมายของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพด้านกระบวนการทำงานดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 ความหมายของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพในมิติผลการปฏิบัติงาน

จากการศึกษาผู้ให้ข้อมูลหลักซึ่งเป็นผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานที่มีการปฏิบัติหน้าที่แบบมืออาชีพถึงความหมายของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพในมิติผลการปฏิบัติงานนั้น เป็นการมุ่งเน้น

ความหมายของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพรุ่นใหม่ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่การตรวจพิสูจน์ของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานที่มีการปฏิบัติหน้าที่แบบมืออาชีพเพียงอย่างเดียว โดยความหมายของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพในมิติผลการปฏิบัติงานนั้นผู้วิจัยได้แบ่งมิติผลการปฏิบัติงานออกเป็น 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการปฏิบัติงานตรวจพิสูจน์ได้อย่างถูกต้องแม่นยำและด้านการปฏิบัติงานตรวจพิสูจน์ที่รวดเร็วทันเหตุการณ์ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ด้านการปฏิบัติงานตรวจพิสูจน์ได้อย่างถูกต้องแม่นยำ

ผู้ให้ข้อมูลหลักซึ่งเป็นผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานที่มีการปฏิบัติหน้าที่แบบมืออาชีพได้สะท้อนถึงการให้ความหมายของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพในด้านที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานตรวจพิสูจน์ได้อย่างถูกต้องแม่นยำนั้นถือว่าเป็นสิ่งที่มีความสำคัญเพราะในกระบวนการอำนวยความสะดวกเพื่อนำผู้กระทำความผิดมาลงโทษ การช่วยเหลือประชาชนผู้เดือดร้อนและยังรวมถึงความน่าเชื่อถือขององค์กรด้วยเช่นกัน โดยผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพเมื่อตรวจวัตถุพยานไม่ว่าจะเป็นในสถานที่เกิดเหตุ หรือในห้องปฏิบัติการจะต้องสามารถรับรู้ได้ว่าคดีรูปแบบนี้ลักษณะนี้สถานที่เกิดเหตุแบบนี้ ตนเองต้องตรวจเก็บวัตถุพยานแบบไหน ต้องตรวจพิสูจน์เน้นหนักไปทางด้านไหน อะไรคือสิ่งที่สถานที่เกิดเหตุและวัตถุพยานต้องการจะสื่อออกมา อะไรที่เป็นเป็นประโยชน์ในทางสืบสวนสอบสวน และรวมถึงวัตถุพยานที่ไม่เกี่ยวข้องกับการคดีออกเพื่อลดจำนวนวัตถุพยานที่ไร้ประโยชน์ในคดี เช่นในคดีการก่อเหตุลักทรัพย์ผู้ตรวจหลักฐานมืออาชีพต้องรับรู้ได้ว่าวัตถุพยานที่สำคัญในสถานที่เกิดเหตุคือรอยลายนิ้วมือแฝงของคนร้าย ต้องรู้ว่าตรงไหนคือตำแหน่งที่ตนเองต้องเน้นเป็นพิเศษในการตรวจพิสูจน์เพื่อที่สามารถชี้ชัดได้ทันทีเลยว่าตำแหน่งไหนเป็นรอยนิ้วมือของคนร้าย รอยไหนเป็นรอยนิ้วมือของผู้เสียหาย และหากได้วัตถุพยานมาแล้วต้องทราบด้วยว่าจะตรวจพิสูจน์ด้วยวิธีใดเพื่อให้ได้รอยลายนิ้วมือแฝงของคนร้าย

“ความเป็นมืออาชีพของคนมันก็ต้องมองว่า...ต้องเก็บอะไรเพื่อที่จะทำให้มันจะเชื่อมโยงว่ามองวัตถุพยานขาด...อย่างเช่น เกิดเหตุลักทรัพย์...แม่บ้านไปทำความสะอาด ไปเอามือค้ำที่โต๊ะเหนือลิ้นชักที่ถูกงัด การไปเจอรอยนิ้วมือเนี่ยก็ไม่ได้บอกว่าแม่บ้านเป็นขโมย... แต่ถ้าไปเจอ...อยู่ในกรณีที่มันโดนงัดล็อกเข้าไปเนี่ย...ก็ค่อยมาว่ากัน ” (คุณเดือน)

หรือแม้กระทั่งการทำงานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐาน ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพมีการตรวจพิสูจน์ที่แม่นยำในการทำงานด้านการตรวจพิสูจน์ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานที่มีความเป็นมืออาชีพนั้นต้องสามารถให้ความเห็นในการตรวจพิสูจน์ได้อย่างถูกต้อง

“มืออาชีพต้องตรวจพิสูจน์ได้อย่างถูกต้องอย่างเดียวไม่พอนะ...ความแม่นยำในการตรวจพิสูจน์...เช่นตรวจพิสูจน์เราต้องบอกให้ได้ว่ากระสุนปืนเป็นชนิดไหนขนาดอะไรไม่ใช่ดูแล้วดูอีกก็ยังตัดสินใจไม่ได้เนี่ยไม่ใช่แล้ว” (คุณตะวัน)

ด้านการปฏิบัติงานตรวจพิสูจน์ที่รวดเร็วทันเหตุการณ์

ผู้ให้ข้อมูลหลักซึ่งเป็นผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานที่มีการปฏิบัติหน้าที่แบบมืออาชีพได้สะท้อนถึงการให้ความหมายของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมือชีพในด้านที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ตรวจพิสูจน์ที่รวดเร็วทันเหตุการณ์นั้น ในการทำงานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานถือว่าเป็นอีกสิ่งสำคัญ เพราะในการปฏิบัติงานด้านการตรวจพิสูจน์ในคดีต่างๆ นั้นถึงแม้มีความแม่นยำในการทำงานมากแค่ไหนหากขาดซึ่งความรวดเร็วจนไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ก็จะทำให้คุณค่าของงานลดลง ไม่ว่าจะเป็นคดีสำคัญที่เป็นที่สนใจของสื่อ และประชาชนจนไปถึงคดีเล็กๆ ที่เกิดขึ้นรายวันเพราะไม่ว่าคดีจะเล็กหรือจะใหญ่แค่ไหนย่อมมีผู้ที่เดือดร้อนและต้องการความช่วยเหลืออย่างเร็วที่สุดและเนื่องจากการใช้วัตถุพยานด้านวิทยาศาสตร์และผลการตรวจพิสูจน์หลักฐานในปัจจุบันถือว่าเป็นส่วนที่สำคัญในการดำเนินคดีกับผู้ต้องหาในคดีต่างๆ ทำให้ในการทำงานการตรวจพิสูจน์หลักฐานบางครั้งจะมีเงื่อนไขเวลาเข้ามาเกี่ยวข้องทำให้ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานต้องปฏิบัติหน้าที่การตรวจพิสูจน์หลักฐานในเวลาจำกัดไม่ว่าจะเป็นการถูกควบคุมจากเวลาในการทำงาน ทั้งพนักงานสอบสวนเจ้าของคดีที่มีการกำหนดเวลาในการประมวลสำนวนคดีให้กับศาลยุติธรรม และในบางครั้งหากพนักงานสอบสวนมีความจำเป็นรีบเร่งในการส่งสำนวนคดีให้ศาลยุติธรรมไม่ว่าจะเป็นคดีสำคัญที่เป็นที่สนใจของประชาชน

“มืออาชีพต้องทำงานให้ทันกับเวลา เพราะว่าทุกอย่างมันถูกควบคุม พนักงานสอบสวนเขาก็มีระยะเวลาในการทำสำนวน ถ้าในคดีของศาลก็มีวันที่ศาลนัดพิจารณาทางคดี เพราะฉะนั้นทุกอย่างมันต้องทันภายในระยะเวลาที่กำหนด ไม่งั้นมันก็จะเกิดความเสียหาย ” (คุณมาส)

หรือในคดีที่มีผู้มีอิทธิพลเป็นผู้ต้องสงสัย โดยวัตถุพยานในบางครั้งอาจจะยังไม่สามารถที่จะระบุได้ว่าบุคคลผู้นั้นเป็นผู้กระทำความผิด แต่หากเพียงต้องความชอบธรรมในการที่เจ้าหน้าที่จะสามารถควบคุมตัวผู้ต้องสงสัยโดยการนำผลการตรวจพิสูจน์วัตถุพยานมาเพื่อแสดงต่อศาลยุติธรรมเพื่อให้ออกหมายในการควบคุมตัว เพื่อกันไม่ให้บุคคลผู้นั้นเข้าไปข้องเกี่ยวกับคดีให้เกิดความเสียหายกับกระบวนการสืบสวนสอบสวน แต่หากพนักงานสอบสวนต้องมาผลการตรวจพิสูจน์หลักฐานอาจทำให้ไม่สามารถดำเนินคดีได้จึงทำให้ไม่สามารถควบคุมตัวบุคคลดังกล่าวได้ และการตรวจพิสูจน์ที่ล่าช้ายังส่งผลต่อชื่อเสียง และความน่าเชื่อถือของกองพิสูจน์หลักฐานกลางโดยตรง จึงพูดได้ว่าการดำเนินงานที่ไม่รวดเร็วทันเหตุการณ์ส่งผลทั้งการอำนวยความสะดวกยุติธรรมให้แก่ประชาชน และความน่าเชื่อถือของหน่วยงาน

“เรื่องความรวดเร็วทันต่อการใช้งานบางทีนะ...มันเป็นคดีเร่งด่วนอะ ที่ผู้บังคับบัญชาเค้าต้องการเออะ... เพราะฉะนั้นในการทำงาน... แต่ถ้ามีคดีสำคัญมาต้องการที่จะผลการตรวจเพื่อที่จะไปขอหมายจับหรือติดตามจับกุมต้องดึงสิ่งนั้นมาทำก่อน” (คุณตะวัน)

“ทำงานเร็วคือถ้าเหตุเกิดวันนี้แล้วเราตรวจพิสูจน์แล้วมันตรง เราก็สามารถจับผู้ร้ายได้เร็วใช่ไหม แต่ถ้าเรายังปล่อยทิ้งไว้สองอาทิตย์สามอาทิตย์แล้วมาตรวจ มันก็จะช้าเกินไป จับคนร้ายได้ช้า ” (จันทร์)

2.2 ความหมายของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพนในมิติกระบวนการทำงาน

จากการศึกษาผู้ให้ข้อมูลหลักซึ่งเป็นผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานที่มีการปฏิบัติหน้าที่แบบมืออาชีพถึงความหมายของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพนในมิติกระบวนการทำงานนั้น เป็นการมุ่งเน้นความหมายของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพนในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการทำงานในการปฏิบัติหน้าที่เพียงอย่างเดียว โดยไม่ได้สนใจหรือเน้นหนักในประเด็นของมิติด้านอื่น โดยความหมายของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพนในมิติกระบวนการทำงานนั้น ผู้วิจัยได้แบ่งมิติกระบวนการทำงานออกเป็น 4 ได้แก่ ด้านกระบวนการทำงานอย่างมีมาตรฐานกระบวนการทำงานที่มีการถ่ายทอดและสั่งสมความรู้กระบวนการทำงานที่มีคุณธรรมจริยธรรมและกระบวนการทำงานร่วมกับผู้อื่นดังรายละเอียดต่อไปนี้

กระบวนการทำงานตรวจพิสูจน์หลักฐานอย่างมีมาตรฐาน

ความหมายของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพนในมิติกระบวนการทำงานที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการทำงานอย่างมีมาตรฐานนั้น เป็นกระบวนการทำงานที่ได้รับการยอมรับว่ามีความถูกต้อง และได้คุณภาพจากบุคคลทั่วไป และจากการวิเคราะห์ข้อมูลสิ่งที่สะท้อนถึงความหมายของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพนด้านกระบวนการทำงานตรวจพิสูจน์หลักฐานอย่างมีมาตรฐานนั้น สะท้อนถึงการทำงานที่มีรูปแบบของกระบวนการในการทำงานที่ต้องการการยอมรับจากบุคคลทั่วไป หรือจากองค์กรต่างๆ เพื่อที่จะทำให้ผลการตรวจพิสูจน์หลักฐานเป็นที่ยอมรับ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในกระบวนการยุติธรรมได้อย่างชอบธรรม โดยความหมายของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพนด้านกระบวนการทำงานตรวจพิสูจน์หลักฐานอย่างมีมาตรฐานประกอบด้วย การมีกระบวนการทำงานที่อ้างอิงตามหลักวิชาการ และการมีกระบวนการทำงานที่โปร่งใสตรวจสอบได้ดังรายละเอียดต่อไปนี้

มีกระบวนการทำงานที่อ้างอิงตามหลักวิชาการ

ผู้ให้ข้อมูลหลักซึ่งเป็นผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานที่มีการปฏิบัติหน้าที่แบบมืออาชีพได้สะท้อนถึงให้ความหมายของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพนในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการมีกระบวนการตรวจพิสูจน์หลักฐานอิงตามหลักวิชาการนั้น เป็นกระบวนการที่สำคัญในการทำงานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานเพราะการทำงานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานคือการตรวจพิสูจน์โดยใช้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ในการไขข้อเท็จจริงของคดีเพื่อนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษ ดังนั้นในขั้นตอนการทำงานตรวจพิสูจน์หลักฐานนั้นต้องยึดอยู่บนความเป็นวิชาการ ตั้งแต่เริ่มทำการตรวจพิสูจน์

หลักฐานไม่ว่าจะเป็นการได้มาซึ่งวัตถุพยานต้องตั้งอยู่บนความถูกต้องวัตถุพยานที่ทำการตรวจพิสูจน์นั้นต้องมีที่มาที่ไปอย่างถูกต้องตามระเบียบในการทำงาน

“มืออาชีพต้องมีความรู้ในด้านของวิชาการที่เราทำงานด้านพิสูจน์หลักฐานคือความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์ การใช้เครื่องมือ ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด...ทางด้านของระเบียบวินัย และคำสั่งกฎหมายต่างๆ ...เพราะถ้าเราไม่รู้ทางด้านนี้เราก็จะทำงานแบบไม่มีทิศทาง ” (คุณรพี)

และเมื่อวัตถุพยานเข้าสู่กระบวนการตรวจพิสูจน์ต้องคำนึงถึงความรู้ทางวิชาการของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานว่าสามารถตรวจพิสูจน์และลงความเห็นได้เพียงใดตนเองมีขอบเขตในการทำงานเท่าใด และเมื่อทำการตรวจพิสูจน์เสร็จสิ้นในการลงความเห็นผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานต้องนำความรู้ทางวิชาการ กฎหมาย ระเบียบการทำงาน มาอ้างอิงในงานตรวจพิสูจน์

“มืออาชีพเวลาทำงานต้องมีสิ่งที่อ้างอิง เพราะนั่นงานที่ทำอยู่งานตรวจพิสูจน์ทุกอย่างเนี่ย...จะต้องมีหลักวิชาการหนึ่งละมันต้องมีที่มาที่ไป...เวลามีคนมาถาม เอ้ยเวลาคุณตรวจเปรียบเทียบกับคุณเอาอะไรมาเป็นหลักวิชาการ...เราต้องมี reference อ้างอิง ” (คุณตะวัน)

จะเห็นได้ว่าการทำงานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานต้องยืนอยู่บนความเป็นวิชาการทั้งกระบวนการเพื่อให้ผลการตรวจพิสูจน์หลักฐานได้รับยอมรับทั้งจากเจ้าหน้าที่ตำรวจ ผู้เสียหาย และรวมไปถึงการยอมรับในผลการตรวจพิสูจน์ของผู้กระทำความผิด และหากงานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานขาดความเป็นวิชาการในการทำงานด้านการตรวจพิสูจน์ในคดีต่างๆ และหากการตรวจพิสูจน์หลักฐานไม่มีการอ้างอิงตามหลักวิชาการในการทำงานในกระบวนการต่างๆ ในการทำงานอย่างที่ได้กล่าวมานั้นก็ไม่ต่างไปจากการกล่าวหาผู้อื่นโดยไม่มีหลักฐานเหมือนกับการป้ายสีผู้อื่นโดยใช้ความเป็นผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมาเป็นเครื่องมือในการที่จะทำให้ผู้อื่นยอมรับในการตรวจพิสูจน์หลักฐานของตน แทนที่จะยอมรับจากความเป็นวิชาการของงานตรวจพิสูจน์หลักฐาน

มีกระบวนการทำงานที่โปร่งใสตรวจสอบได้

ผู้ให้ข้อมูลหลักซึ่งเป็นผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานที่มีการปฏิบัติหน้าที่แบบมืออาชีพได้สะท้อนถึงการให้ความหมายของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการมีกระบวนการทำงานที่โปร่งใสตรวจสอบได้นั้น เป็นอีกหนึ่งกระบวนการสำคัญในการทำงานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานเพราะในสังคมปัจจุบันประชาชนมีสิทธิที่จะได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ถึงแม้ในกระบวนการทำงานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานนั้นจะเป็นการทำงานที่มีกระบวนการทำงานส่วนใหญ่อยู่ในห้องปฏิบัติการที่ค่อนข้างเข้าถึงได้ยากเพื่อให้มีบุคคลมาเกี่ยวข้องกับวัตถุพยานให้น้อยที่สุดเพื่อรักษาความชอบด้วยกฎหมายของวัตถุพยาน เพื่อสามารถนำไปกล่าวอ้างในชั้นศาลได้ ถึงแม้เราไม่สามารถที่จะเปิดเผยข้อเท็จจริงของคดีได้แต่ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานสามารถรายงานความคืบหน้า

ตามที่คุณตรวจพิสูจน์หลักฐานเห็นสมควรว่าจะไม่กระทบกระเทือนต่อรูปคดีเพื่อแสดงถึงกระบวนการทำงานตรวจพิสูจน์หลักฐานที่โปร่งใสและตรวจสอบได้

“เมื่อเป็นผู้พิสูจน์หลักฐานมืออาชีพ...จะต้องมีความโปร่งใสด้วย อ้อ คำว่า โปร่งใสก็คือว่า ถ้าจะมีการตรวจสอบขอได้เอกสารผม...ผมร่างรายงานแบบนี้ เอ้ยสงสัยทำไมกระสุนปืนต้องออกมาเป็นแบบนี้ผมสามารถให้ดูได้ตาม พ.ร.บ.ข้อมูลข่าวสาร ” (คุณตะวัน)

หรือแม้กระทั่งการทำงานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานนั้นเกิดความข้อใจสงสัยในการตรวจพิสูจน์หลักฐานผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐาน ผู้ที่มีความเกี่ยวข้องในคดีสามารถตรวจร้องขอให้การตรวจพิสูจน์หลักฐานนั้นเข้าสู่กระบวนการตรวจสอบความถูกต้องของการตรวจพิสูจน์หลักฐาน ทั้งความรู้ด้านวิชาการด้านต่าง ๆ โดยเป็นกระบวนการที่นอกจากจะทำให้องค์กรเป็นองค์กรที่ได้รับการยอมรับในงานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานแล้วยังส่งผลให้ตัวผู้ตรวจหลักฐานเองต้องพัฒนาตนเอง ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมในงานตรวจพิสูจน์ที่ตนเองทำอยู่ แต่หากในทางกลับกันการทำงานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานขาดซึ่งกระบวนการตรวจพิสูจน์หลักฐานที่โปร่งใสตรวจสอบได้แล้ว

“มืออาชีพต้องตรวจพิสูจน์ต้องมีการตรวจพิสูจน์ที่โปร่งใสตรวจสอบได้...โดยสามารถตรวจสอบได้ในทุกขั้นตอนที่สามารถเปิดเผยได้” (คุณมาส)

“การทำงานแบบมืออาชีพต้องเก็บรายละเอียดของการตรวจพิสูจน์หลักฐานทั้งหมด เพื่อสามารถตรวจตรวจสอบย้อนหลังได้เสมอ ” (คุณรพี)

กระบวนการทำงานที่มีการสั่งสมและถ่ายทอดความรู้

ความหมายของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพในมิติกระบวนการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการมีกระบวนการทำงานที่มีการถ่ายทอดและสั่งสมความรู้ เป็นกระบวนการทำงานที่บุคคลมีการถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้อื่นระหว่างการทำงาน และในขณะเดียวกันก็ยังเปิดรับความรู้ทั้งจากงานที่ทำและบุคคลรอบข้างตลอดเวลา และจากการวิเคราะห์ข้อมูลสิ่งที่สะท้อนถึงความหมายของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพด้านกระบวนการทำงานที่มีการถ่ายทอดและสั่งสมความรู้ นั้น สะท้อนถึงการที่ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานที่ได้มีการถ่ายทอดความรู้ด้านการตรวจพิสูจน์ให้กับผู้ตรวจพิสูจน์คนอื่น และในขณะเดียวกันก็ไม่ได้ปิดกั้นตนเองคิดว่าตนเองมีความรู้เหนือผู้อื่นแต่กลับเปิดรับความรู้จากบุคคลและสิ่งต่าง ๆ รอบตัวเพื่อพัฒนาตนเอง โดยความหมายของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพ ด้านกระบวนการทำงานที่มีการถ่ายทอดและสั่งสมความรู้ ประกอบด้วยกระบวนการสั่งสมความรู้และพัฒนาตนเอง และการมีกระบวนการส่งต่อความรู้และประสบการณ์ดังรายละเอียดต่อไปนี้

มีกระบวนการสั่งสมความรู้และพัฒนาตนเอง

ผู้ให้ข้อมูลหลักซึ่งเป็นผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานที่มีการปฏิบัติหน้าที่แบบมืออาชีพได้สะท้อนถึงการให้ความหมายของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการมีกระบวนการสั่งสมความรู้และพัฒนาตนเองนั้น เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการรับข้อมูลข่าวสารความรู้ต่างๆ ในการทำงานของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐาน โดยหากผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานที่สามารถเก็บเกี่ยวความรู้จากการทำงานเพื่อพัฒนาตนเองอยู่เสมอเนื่องจากการทำงานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานเป็นการทำงานโดยใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ในการทำงานเพราะฉะนั้นเมื่อวิทยาศาสตร์พัฒนาไปข้างหน้าก่อให้เกิดเทคโนโลยีมากมายที่เป็นประโยชน์ต่องานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานจึงควรก้าวตามให้ทันความรู้และเทคโนโลยี

“พื้คิดว่ามืออาชีพเขาต้องไฝหาความรู้ตลอดเวลา เพราะว่าความรู้มันพัฒนาไปเรื่อยๆ ...จะอยู่หนึ่งๆ ไม่ได้ ไม่นานจะล้าหลัง ต้องมีการเรียนรู้ตลอดเวลา พัฒนาตัวเองตลอดเวลา...และก็การทำงานเน้นนอนมันเพิ่มพูนประสบการณ์ของเรา ความชำนาญทักษะการทำงาน ” (คุณภาณุ)

“มืออาชีพนี้ต้องเป็นผู้มีความรู้...แล้วก็ต้องมีการพัฒนาอย่างสม่ำเสมอ ให้ความรู้ทันยุคทันสมัยต้องรับข่าวสารที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน แล้วมันทำให้เราเกิดมุมมองต่างๆ ได้หลายอย่าง...เราสามารถจะค้นคว้าหาข้อมูลที่เป็นประโยชน์กับงานเรา ” (คุณมาส)

และการสั่งสมความรู้และพัฒนาตนเองไม่ได้จำกัดอยู่แค่ความรู้ทางด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานอาจเป็นความรู้ด้านอื่นๆ เพื่อที่จะเพิ่มมุมมองทั้งในการทำงาน และการใช้ชีวิต ไม่ว่าจะเป็นด้านการบริหารงานเพื่อที่ผู้ตรวจพิสูจน์จะได้พัฒนาตนเองในการบริหารองค์กรของตนเอง ความรู้ด้านกฎหมายเพื่อให้เข้าใจในเรื่องของโทษและการกำหนดโทษในทางกฎหมายเพื่อความเข้าใจในการทำงานด้านการตรวจพิสูจน์ ความรู้ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนางานองค์ความรู้ด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐาน

“มืออาชีพควรศึกษาหาความรู้รอบด้าน ไม่ใช่เฉพาะหน้างานอย่างเดียว ไม่ใช่เฉพาะด้านที่ตรวจพิสูจน์อย่างเดียว ควรจะมีความรู้ในเรื่องการบริหารจัดการองค์กร การอะไรต่อมิอะไรเพื่อให้หน่วยมันพัฒนาไปได้ ” (คุณเดือน)

จึงเป็นกระบวนการที่สำคัญในการทำงานของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพ หากผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานไม่มีหรือไม่สนใจกระบวนการสั่งสมความรู้และพัฒนาตนเอง หรือแค่เพียงหยุดอยู่กับที่ ไม่สนใจที่จะพัฒนาตนเองไปข้างหน้า และในขณะที่โลกยังหมุนและทุกอย่างพัฒนาก้าวไปข้างหน้าอย่างไม่หยุดนิ่งทั้งด้านความรู้และเทคโนโลยี ก็เสมือนว่าขณะนี้เราได้เดินถอยหลังอยู่อย่างต่อเนื่อง เพราะหากผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมีการสั่งสมความรู้และพัฒนาตนเองอยู่เสมอผลในการพัฒนาไม่ได้ตกอยู่ที่ตัวผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานเองเพียงคนเดียว แต่จะส่งผลถึงการพัฒนาขององค์กรอีกด้วย

มีกระบวนการส่งต่อความรู้และประสบการณ์

ผู้ให้ข้อมูลหลักซึ่งเป็นผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานที่มีการปฏิบัติหน้าที่แบบมืออาชีพได้สะท้อนถึงการให้ความหมายของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพในด้านที่เกี่ยวข้องกับการมีกระบวนการส่งต่อความรู้และประสบการณ์นั้น ในการทำงานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานเมื่อมีการส่งสมความรู้ด้านต่างๆ ในการทำงานเพราะการทำงานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานหากผู้ตรวจพิสูจน์ยังปฏิบัติหน้าที่มาเป็นเวลานานมากเท่าไรก็จะทำให้ได้พบเจอกับเหตุการณ์ ความรู้ และเรื่องราวที่หลากหลายและกลั่นกรองออกมาเป็นความรู้ของตนเอง โดยประสบการณ์นี้เป็นประสบการณ์และความรู้ส่วนบุคคลของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานเองแต่เพียงผู้เดียว แต่หากเป็นผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานท่านนั้น เป็นผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพแล้วนั้นย่อมมีความสามารถในการที่จะถ่ายทอดประสบการณ์ต่างให้กับผู้ตรวจพิสูจน์รุ่นน้อง และประชาชนทั่วไป

“การเป็นมืออาชีพที่สำคัญถึงเขาจะมีความรู้เยอะมีประสบการณ์เยอะแค่ไหน แต่ถ้าเขาถ่ายทอดไม่ดี คนอื่นก็ไม่สามารถที่จะเรียนรู้ได้เต็มที่ เขาต้องมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ของเขาด้วย ” (คุณภานุ)

โดยผ่านกระบวนการถ่ายทอดความรู้ในด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานเพื่อให้ผู้ตรวจพิสูจน์รุ่นน้องได้มีการเตรียมความพร้อมในการทำงานตรวจพิสูจน์ในคดีต่างๆ โดยใช้ความรู้จากประสบการณ์ที่ผู้ตรวจพิสูจน์รุ่นพี่เป็นผู้ถ่ายทอดให้เข้าไปปรับใช้ในการทำงานของตนเอง ไม่ว่าจะเป็นการเตรียมตัวก่อนการตรวจพิสูจน์หลักฐาน การแก้ปัญหาเฉพาะหน้าในการทำงาน การลงความเห็นในการตรวจพิสูจน์ หรือแม้กระทั่งการวิธีการสื่อสารกับผู้บังคับบัญชาและหากเป็นกรณีของประชาชนทั่วไปผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานเปรียบเสมือนผู้เชี่ยวชาญผู้รู้ในด้านต่างๆ และมีความน่าเชื่อถือดังนั้นจึงสามารถเป็นผู้ให้ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับคดีต่างๆ ในด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐาน

“ถ้าเป็นมืออาชีพจริงๆ ...คุณต้องสามารถตอบคำถามได้ ...เช่นน้องโทรมา ไฟไหม้ห้องชานา ...ลองไปดูที่แท่งที่ใส่หินภูเขาไฟสิ ไหม้จากตรงนั้นหรือป่าว ... คนที่เป็นมืออาชีพต้องตอบคำถามและอธิบายพวกเค้าได้ ” (คุณเดือน)

โดยผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพต้องเป็นผู้ที่สามารถที่จะถ่ายทอดประสบการณ์ความรู้ของตนเองได้เป็นอย่างดี และถ้าหากผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานนั้นไม่สามารถที่จะถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ของตนเองได้แล้ว ไม่ว่าผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานท่านนั้นจะมีการส่งสมความรู้ประสบการณ์และพัฒนาตนเองมามากแค่ไหนก็เป็นความรู้ที่เก็บไว้แต่เพียงผู้เดียว ไม่สามารถขยายความรู้ของตนเองให้กับผู้อื่นงานตรวจพิสูจน์หลักฐานก็ไม่พัฒนา ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานท่านอื่นก็ไม่พัฒนา รวมไปถึงองค์กรก็จะไม่พัฒนาด้วยเช่นกัน

กระบวนการทำงานที่สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

ความหมายของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพนับว่ามีมิติกระบวนการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการมีกระบวนการทำงานที่สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ เป็นกระบวนการที่สามารถทำให้บุคคลสามารถเข้าร่วมกลุ่มในการทำงานร่วมกับผู้อื่นในเหตุการณ์ต่าง ๆ และเนื่องจากสังคมในสถานที่ทำงานหรือการทำงานในด้านตรวจพิสูจน์ในบางเหตุการณ์ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานต้องมีการทำงานแลกเปลี่ยนความรู้ในการทำงานเพื่อให้การทำงานในคดีต่าง ๆ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี และจึงทำให้กระบวนการทำงานที่สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นถูกหยิบยกมาเป็นส่วนหนึ่งของความหมายของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพ โดยกระบวนการทำงานที่สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้นั้นประกอบด้วย การมีภาวะผู้นำในการทำงาน และการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีในการทำงานดังรายละเอียดต่อไปนี้

มีภาวะผู้นำในการทำงาน

ผู้ให้ข้อมูลหลักซึ่งเป็นผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานที่มีการปฏิบัติหน้าที่แบบมืออาชีพได้สะท้อนถึงการให้ความหมายของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพในด้านที่เกี่ยวข้องกับการมีภาวะผู้นำในการทำงานนั้น เป็นสิ่งหนึ่งที่มีความสำคัญในการทำงานตรวจพิสูจน์หลักฐานเพราะการทำงานที่ต้องอาศัยการทำงานเป็นกลุ่มในการทำงานโดยในการตรวจพิสูจน์หลักฐานนั้นเพื่อเพิ่มความเข้มแข็งความสามารถและความรวดเร็วในการทำงานทำให้ผู้ตรวจพิสูจน์ด้านต่าง ๆ ต้องมาทำงานร่วมกันและทำให้เมื่อเรามีลักษณะการทำงานเป็นกลุ่มแล้วนั้น เราจึงต้องมีความจำเป็นในการที่จะต้องมีผู้นำกลุ่มโดยเป็นผู้ที่คนในกลุ่มมีความเห็นว่าผู้สมควรแก่การเป็นผู้นำกลุ่มซึ่งผู้นำจะเป็นผู้นำที่ดีคอยช่วยเหลือคนในกลุ่ม เป็นผู้ที่คอยสื่อสารและประสานงานในกลุ่มหรือกับบุคคลภายนอกทั้งผู้บังคับบัญชาและเจ้าหน้าที่หน่วยอื่นๆ และหน้าที่ต่างๆ เพื่อให้งานสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีดังนั้นการมีภาวะผู้นำจึงเป็นสิ่งที่สำคัญในการทำงานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐาน

“ถ้าเป็นมืออาชีพต้องมีภาวะผู้นำ...ถ้าไม่มีภาวะผู้นำคุณก็ไม่สามารถจัดการอะไรได้ คิดต้องบริหารจัดการได้...และเพราะเวลาทำงานต้องดูแลลูกน้อง...เพราะเราเป็นผู้บังคับบัญชา ” (คุณเดือน)

และเนื่องจากการทำงานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานเป็นงานที่อยู่ในสายงานของวิชาชีพตำรวจจึงมีสายการบังคับบัญชาในรูปแบบผู้บังคับบัญชา และผู้ใต้บังคับบัญชาในการทำงาน โดยผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานในการทำงานในองค์กรนั้นผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานเป็นมีสายการบังคับบัญชาอยู่แล้วโดยเรียงลำดับอาวุโสตามชั้นยศ ดังนั้นการมีภาวะผู้นำจึงมีความสำคัญเพราะผู้บังคับบัญชามีอำนาจในการตัดสินใจและสั่งการเรื่องต่างๆ ในการทำงาน

“การเป็นมืออาชีพเรื่องของการครองใจคนก็สำคัญ คือเรามีทั้งผู้ใต้บังคับบัญชาและผู้บังคับบัญชา เราจะทำอย่างไรให้ทำงานกับเขาได้ราบรื่น ” (คุณรพี)

การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีในการทำงาน

ผู้ให้ข้อมูลหลักซึ่งเป็นผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานที่มีการปฏิบัติหน้าที่แบบมืออาชีพได้สะท้อนถึงการให้ความหมายของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพในด้านที่เกี่ยวข้องกับการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีในการทำงานนั้นเป็นสิ่งที่มีความสำคัญเพราะการทำงานในกระบวนการการทำงานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานเป็นงานที่ต้องพบปะกับผู้คนต่างๆ ที่เข้ามาติดต่ออยู่เสมอไม่ว่าจะเป็นผู้บังคับบัญชาที่จะคอยสอบถามติดตามเรื่องราวของการตรวจพิสูจน์ในคดีต่างและเจ้าหน้าที่ส่วนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องและเพื่อให้การทำงานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานนั้นดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ มนุษยสัมพันธ์ของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานจึงเป็นสิ่งสำคัญ

“มืออาชีพต้องมีมนุษยสัมพันธ์เพื่อนร่วมงานนะพี่ว่า...เพราะเวลาทำงานบางที่เราไม่ได้ทำงานคนเดียวก็ต้องไปรวมกลุ่มงานอื่นบ้างถ้าเราเป็นมิตรที่ดีกับเขางานมันก็เดินไปได้แล้วก็ได้รับความร่วมมือ ” (คุณศศิ)

ในส่วนของผู้บังคับบัญชา และผู้ใต้บังคับบัญชานั้นอาจต้องมีการพูดคุยดูแลเรื่องอื่นๆ ตามสมควรเท่าที่จะทำได้และองค์กรขนาดใหญ่อย่างกองพิสูจน์หลักฐานกลางที่ประกอบด้วยกลุ่มงานและงานด้านต่างๆ ในการทำงานการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีในการทำงานนั้น ทำให้ผู้ตรวจพิสูจน์สามารถทำงานอยู่ในองค์กร และได้การปฏิสัมพันธ์ที่ตอบกลับมาทำให้เป็นการรักษาบรรยากาศในการทำงานให้การทำงานได้อีกทางหนึ่ง

“มืออาชีพต้องเก่งคนก็คือว่า เราต้องเข้ากับคนได้ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีทั้งผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา มันต้องอยู่ในสายเลือด ” (คุณรพี)

และถ้าหากผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานไม่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีในการทำงานไม่สามารถไว้วางใจใครได้ไม่มีใครช่วยเหลือกันต่างคนต่างทำงานของตนเองไม่ข้องเกี่ยวซึ่งกันและกัน ไม่มีการพูดคุยสนทนาสัมพันธ์กันในองค์กร ฉะนั้นการทำงานด้านต่างๆ ที่ต้องมีการประสานงานก็มีแต่ลดลงองค์กรไม่น่าทำงานซึ่งจะทำให้เกิดปัญหาในอนาคต และยิ่งในปัจจุบันผู้บังคับบัญชานำเรื่องมนุษยสัมพันธ์ที่ดีในการทำงาน เพราะเนื่องจากปัจจุบันกองพิสูจน์หลักฐานกลางเริ่มที่จะมีบุคคลภายนอกเข้ามาติดต่อมากขึ้นไม่ว่าจะเป็น ผู้เสียหาย พนักงานสอบสวน นักข่าว หรือผู้ได้รับความเดือดร้อนในคดีต่างโดยในปัจจุบันบุคคลต่างๆ สามารถติดต่อขอเข้าพบพูดคุยกับผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานเพื่อขอคำปรึกษาในเรื่องต่างๆ ทำให้ผู้บังคับบัญชาจึงเน้นย้ำเรื่องการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีในการทำงานทั้งกับเพื่อนร่วมงานผู้ที่มาติดต่อราชการ

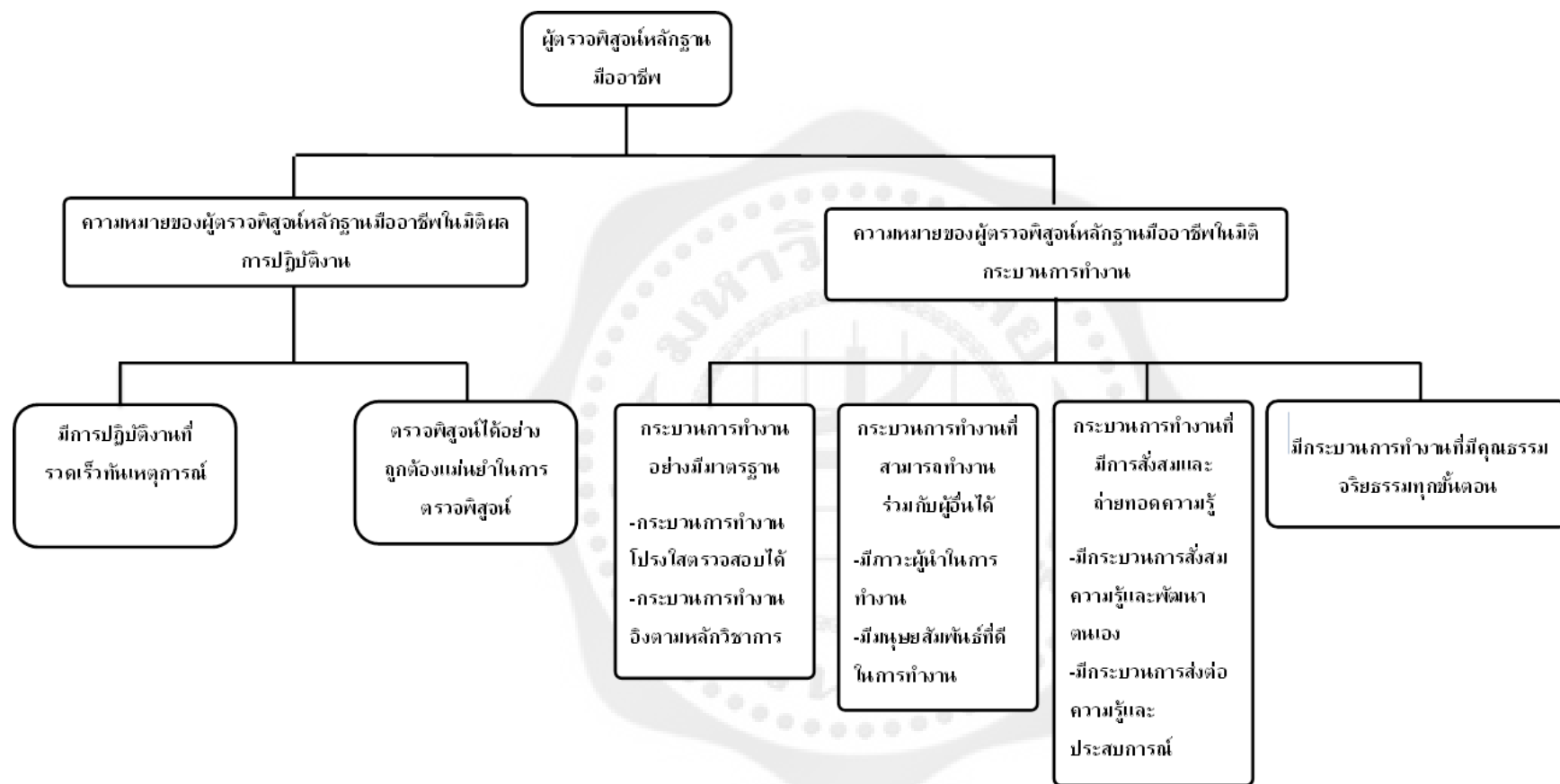
มีกระบวนการทำงานที่มีคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพทุกขั้นตอน

ความหมายของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพนับว่ามีมิติกระบวนการทำงานที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการทำงานที่มีคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ เป็นกระบวนการทำงานซึ่งได้ปลูกฝังให้ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานธำรงรักษาไว้ซึ่งคุณความดีเกียรติคุณเกียรติภูมิภายในจิตใจ และได้แสดงออกมาซึ่งการกระทำโดยแสดงออกซึ่งคุณธรรมที่ตนมีในการทำงานโดยผ่านจรรยาบรรณวิชาชีพที่เป็นการประมวลรวบรวมการกระทำที่เป็นการรักษาไว้ซึ่งคุณความดีเกียรติคุณเกียรติภูมิภายในจิตใจในแต่ละวิชาชีพโดยจรรยาบรรณวิชาชีพจะเป็นการรวบรวมส่งต่อสืบทอดกันแบบการบอกกล่าวเล่าขานหรือการบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรก็ได้ โดยในการทำงานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบวัตถุพยานต่าง ๆ ในคดีและรายงานข้อเท็จจริงต่อพนักงานสอบสวนเพื่อนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษจึงเป็นงานที่ต้องอาศัยการทำงานที่ต้องมีคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพที่สูงเพราะข้อเท็จจริงในคดีต่างสามารถที่จะชี้ให้คุณหรือให้โทษแก่ผู้ต้องหาในคดี จึงทำให้ผู้ที่เสียประโยชน์ที่จะทำทุกวิถีทางที่จะวิ่งเต้นหรือดิดสินบนเพื่อเปลี่ยนแปลงแก้ไขรายงานการตรวจพิสูจน์เพื่อให้เป็นประโยชน์แก่ตนเอง แต่ในการทำงานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานได้มีการกำหนดจรรยาบรรณของวิชาชีพ หรือกำหนดระเบียบปฏิบัติต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางให้กับผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานในการทำงานเพราะงานทางด้านด้านการตรวจพิสูจน์ปัจจุบันกองพิสูจน์หลักฐานฐานกลางเริ่มที่จะมีบุคคลภายนอกเข้ามาติดต่อมากขึ้นไม่ว่าจะเป็น ผู้เสียหาย พนักงานสอบสวน นักข่าว หรือผู้ได้รับความเดือดร้อนในคดีต่างโดยในปัจจุบันบุคคลต่าง ๆ สามารถติดต่อขอเข้าพบพูดคุยกับผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานเพื่อขอคำปรึกษาในเรื่องต่าง ๆ อย่างที่ได้กล่าวไปแล้วจึงได้มีการเน้นย้ำเรื่องคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพอยู่เสมอในการทำงาน และหากผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานเป็นผู้ที่ขาดซึ่งคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพแล้วการทำงานต่าง ๆ คงเป็นการทำงานเพื่อการแสวงหาผลประโยชน์ของตนเองและพวกพ้อง เห็นแก่อามิสสินจ้าง ยอมบิดเบือนผลการตรวจพิสูจน์เพื่อผลประโยชน์ของตนเองและพวกพ้อง และผู้ที่เดือดร้อนที่สุดคือประชาชนที่คาดหวังและเชื่อมั่นในงานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐาน และต่อไปคงไม่มีผู้ใดที่จะเชื่อมั่นในงานตรวจพิสูจน์หลักฐานอีกต่อไป

“มืออาชีพต้องมีความเป็นกลาง พวกเราเป็นอยู่แล้วเพราะเราไม่ได้พบปะผู้เสียหาย เราก็ดูตามวัตถุพยาน และก็ความซื่อสัตย์สุจริต ส่วนใหญ่ก็จะเน้นพูดถึงตรงนี้ และก็อีกอันหนึ่งก็คือผลการตรวจของเรา ผลเป็นอย่างไรก็ต้องเป็นไปตามนั้น” (คุณจันทร์)

“มืออาชีพต้องมีจรรยาบรรณของผู้ตรวจพิสูจน์ คือ เราต้องทำงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เพราะว่าการตรวจพิสูจน์...มันก็มีเรื่องของผลประโยชน์เข้ามาเกี่ยวข้อง ฉะนั้น...เรื่องของการทำงานจะทุจริต...ความโปร่งใสจึงสำคัญ” (คุณมาส)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความหมายของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพนั้น เป็นความหมายที่ผู้วิจัยได้จากการรวบรวมข้อมูลการให้ความหมายจากผู้ให้ข้อมูลหลักซึ่งเป็น ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานที่มีการปฏิบัติหน้าที่แบบมืออาชีพ จากการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัย พบว่า ความหมายของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพนั้นได้แบ่งออกเป็น 2 มิติด้วยกันได้แก่ 1) ความหมายของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพในมิติผลการปฏิบัติงาน และ 2) ความหมายของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพในมิติกระบวนการทำงาน โดยความหมายของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐาน มืออาชีพในมิติผลการปฏิบัติงานนั้นประกอบด้วยด้านการปฏิบัติงานตรวจพิสูจน์ได้อย่างถูกต้อง แม่นยำ และด้านการปฏิบัติงานตรวจพิสูจน์ที่รวดเร็วทันเหตุการณ์ ส่วนความหมายของผู้ตรวจ พิสูจน์หลักฐานมืออาชีพในมิติกระบวนการทำงานนั้นประกอบด้วยกระบวนการในการทำงาน 4 ด้าน ได้แก่ 1) กระบวนการทำงานตรวจพิสูจน์หลักฐานอย่างมีมาตรฐานซึ่งประกอบด้วยการมีกระบวนการ ทำงานที่อ้างอิงตามหลักวิชาการ และการมีกระบวนการทำงานที่โปร่งใสตรวจสอบได้ 2) กระบวนการ ทำงานที่มีการถ่ายทอดและสั่งสมความรู้ซึ่งประกอบด้วยการมีกระบวนการสั่งสมความรู้และพัฒนา ตนเองและมีกระบวนการส่งต่อความรู้และประสบการณ์ 3) กระบวนการทำงานที่สามารถทำงาน ร่วมกับผู้อื่นซึ่งประกอบด้วยการมีภาวะผู้นำในการทำงาน และการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีในการทำงาน และ 4) กระบวนการทำงานที่มีคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพและถึงแม้ว่าในการ วิเคราะห์ข้อมูลนั้นผู้วิจัยได้แบ่งความหมายของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพออกเป็น 2 มิติ ด้วยกันแต่ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยจากข้อมูลของผู้ให้ข้อมูลหลักพบว่าข้อมูลความหมายของ ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพนั้นมีความสอดคล้องกันทั้งภายในมิติ และระหว่างมิติทั้ง 2 มิติที่ ผู้วิจัยพบ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าความหมายของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพนั้นจำเป็นต้อง ประกอบด้วยความหมายทั้ง 2 มิติโดยจะขาดด้านใดด้านหนึ่งไม่ได้เพราะความหมายทั้งสองมิตินั้น ส่งเสริมและสอดคล้องกัน โดยความหมายของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพในมิติผลการ ปฏิบัติงานนั้นเป็นพื้นฐานที่ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพควรต้องมีในการทำงานไม่ว่าจะเป็น ความแม่นยำในการตรวจพิสูจน์ และเรื่องความรวดเร็วในการทำงาน ส่วนความหมายของผู้ตรวจ พิสูจน์หลักฐานมืออาชีพในมิติกระบวนการทำงานนั้นเป็นมิติของกระบวนการที่เสริมให้ผู้ตรวจพิสูจน์ หลักฐานมีความเป็นมืออาชีพมากยิ่งขึ้นไม่ว่าจะเป็นกระบวนการทำงานอย่างมีมาตรฐาน การมี กระบวนการมีการถ่ายทอดและสั่งสมความรู้ทำงานในการปฏิบัติงานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐาน กระบวนการทำงานที่สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นและกระบวนการทำงานที่มีคุณธรรมจริยธรรมและ จรรยาบรรณวิชาชีพ โดยหากผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานท่านใดสามารถที่จะทำให้การทำงานเกิดความ สมดุลในทั้ง 2 มิติผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐาน ผู้นั้นถือว่าเป็นผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานที่มีการปฏิบัติหน้าที่ แบบมืออาชีพอย่างแท้จริง

ภาพประกอบ 3 ความหมายของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพ

ส่วนที่ 3 เหตุที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเข้าสู่อาชีพผู้ตรวจพิสูจน์

ผู้วิจัยนำเสนอประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสาเหตุที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเข้าสู่อาชีพตรวจพิสูจน์หลักฐานของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพ โดยการนำเสนอจะแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มคือผู้ที่เข้าสู่วิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานทันทีหลังจากจบการศึกษาและผู้ที่เข้าสู่วิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานโดยผ่านการประกอบอาชีพด้านอื่นๆ มาก่อนซึ่งจากการวิเคราะห์ข้อทั้งมูลเหตุภายในตัวบุคคลและมูลเหตุจากสภาพแวดล้อมดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1 ผู้ที่เข้าสู่วิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานทันทีหลังจากจบการศึกษา

ผู้ที่เข้าสู่วิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานทันทีหลังจากจบการศึกษานั้น หมายถึงบุคคลที่ก้าวเข้าสู่วิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานทันทีหลังจากจบการศึกษาในระดับอุดมศึกษา โดยยังไม่ได้ผ่านการประกอบอาชีพอื่นใด แต่แล้วได้มีโอกาสเข้าสู่วิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานโดยแต่ละบุคคลนั้น มีบริบท เส้นทางดำเนินชีวิต และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตที่แตกต่างกันตามวิถีชีวิตของตนเอง แต่ด้วยเหตุการณ์ต่างๆ เกิดขึ้นก่อให้เกิดมูลเหตุที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตัดสินใจเข้าสู่วิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐาน ซึ่งมูลเหตุที่สะท้อนเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจนั้นมีทั้งมูลเหตุภายในตนเอง และมูลเหตุจากบริบทแวดล้อมดังรายละเอียดต่อไปนี้

มูลเหตุในตนเอง

มูลเหตุในตนเองในกลุ่มของผู้ที่จบการศึกษาแล้วได้ตัดสินใจเข้าสู่วิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานทันทีนั้น เป็นมูลเหตุที่บุคคลตัดสินใจที่เกิดจากความต้องการของตนเองเป็นผู้ตัดสินใจโดยไม่ได้เกิดจากมูลเหตุจากบริบทแวดล้อม จากการศึกษาผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานได้สะท้อนถึงมูลเหตุภายในตนเองที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเข้าสู่วิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานซึ่งประกอบด้วยมูลเหตุ 2 ด้านด้วยกันได้แก่ ด้านการทำให้ผู้อื่น ซึ่งเป็นมูลเหตุที่บุคคลตัดสินใจเข้าสู่วิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานโดยมีความต้องการเข้าสู่วิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานนั้นเป็นการทำให้ผู้อื่นเป็นสำคัญ โดยผู้วิจัยได้จำแนกมูลเหตุด้านการทำให้ผู้อื่นออกเป็น การทำให้บิดามารดาและครอบครัว และต้องทำงานเลี้ยงชีพตนเพื่อสังคม และนอกจากมูลเหตุด้านการทำให้ผู้อื่นแล้วผู้วิจัยคือมูลเหตุที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเข้าสู่วิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานอีกด้านได้แก่ ด้านความพร้อมของตนเองโดยเป็นมูลเหตุอีกด้านที่บุคคลใช้ในการตัดสินใจเข้าสู่วิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานโดยการไตร่ตรองความทบทวนความพร้อมของตนเอง รวมไปถึงการประเมินความรู้ความสามารถของตนเองในการทำงานด้านวิชาชีพนี้ โดยประกอบด้วยด้านการพร้อมที่จะทำในสิ่งที่เลือก และด้านการรับรู้ศักยภาพของตนเองโดยผู้วิจัยได้นำเสนอ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

การทำเพื่อบิดามารดาและครอบครัว

มูลเหตุด้านการทำเพื่อบิดามารดาและครอบครัวนั้น เป็นมูลเหตุที่เกิดจากการที่บุคคลนั้นระลึกนึกถึงความกตัญญูของตนเองที่มีต่อผู้มีพระคุณอย่างพ่อและแม่จึงได้ตัดสินใจเข้าสู่วิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานตามคำร้องขอของพ่อและแม่ โดยในการร้องขอให้บุคคลเข้าสู่วิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานในครั้งนี้พ่อและแม่ไม่ได้ใช้อำนาจจากความเป็นพ่อแม่ผู้ให้กำเนิดมาเพื่อบีบบังคับให้บุคคลจำยอมต้องเข้าสู่วิชาชีพตามที่พ่อและแม่ต้องการแต่เป็นเพียงการร้องขอเพื่อให้ลูกได้ลองเดินในสายวิชาชีพนี้ดู และตัวบุคคลในฐานะลูกนั้นได้กระทำตามที่ผู้เป็นพ่อและแม่ต้องการโดยไม่มาจากการเกรงกลัวอำนาจแต่ มาจากการที่บุคคลต้องการตอบแทนพระคุณของผู้กำเนิดจึงได้ตัดสินใจเข้าสู่วิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานตามความต้องการของพ่อและแม่

“คุณพ่อโทรมาขอฉันเลยเหมือนกับพ่อขอลูกอะ...ปกติแล้วคุณพ่อไม่เคยขอ คุณพ่อโทรมาขอตายละสิ ทำไง ผู้มีพระคุณโทรมาซะขนาดนี้ อ่าโอเค ได้ พี่ก็เลยกลับลามาเข้าทำงานที่พิสูจน์หลักฐาน ” (คุณอาทิตย์)

“พี่ไม่ค่อยอยากทำงานราชการแต่เพื่อคุณพ่อไงพี่เลยมาลองสอบดู...คุณพ่อไม่ได้บังคับแค่บอกว่ายากให้ลอง...เราก็มองว่าท่านขอขนาดนี้เราเลยมาสอบเป็นผู้ตรวจพิสูจน์ ” (คุณมาส)

ต้องการทำงานเสียสละตนเพื่อสังคม

การเสียสละตนเองเพื่อสังคมเป็นการที่บุคคลได้จบการศึกษาทางด้านวิทยาศาสตร์ และมีความต้องการที่จะทำงานในสายงานที่เกี่ยวข้องกับการทำงานเพื่อช่วยเหลือผู้คนในสังคม จึงได้ตัดสินใจเข้าสู่วิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐาน เพราะงานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานนั้นเป็นงานที่ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานทุกคนนั้นทำการตรวจพิสูจน์ในคดีต่างๆ ทั้งคดีเล็กและคดีใหญ่เพื่อช่วยเหลือประชาชนจากเด็ตร้อน จึงทำให้บุคคลที่มีความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์และความต้องการทำงานในสายวิชาชีพทางด้านต้องการทำงานที่เสียสละตนเพื่อสังคมนั้นมองเห็นวิชาชีพด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานเป็นอีกวิชาชีพหนึ่งที่น่าสนใจ เพราะอย่างไรก็ถือว่างานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานนั้นก็เป็นงานที่เสียสละและบริการประชาชนเช่นกัน

“หลังจากเราจบวิทยาศาสตร์...ผมอยากจะทำแบบเพื่อประชาชน หรือเพื่ออะไรก็ได้แล้วแต่...แนวนั้นมากกว่า ” (คุณอาทิตย์)

“งานด้านพิสูจน์หลักฐานพี่ว่าก็ดี ได้ช่วยเหลือคน โดยเฉพาะเป็นหน้าที่ของผู้พิทักษ์สันติราษฎร์ ” (คุณมาส)

การพร้อมที่จะทำในสิ่งที่เลือก

เมื่อบุคคลได้เริ่มที่จะก้าวเข้าสู่วิชาชีพด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานแล้วนั้นได้มีการสำรวจตรวจสอบความพร้อมของตนเองในการทำงานในสายวิชาชีพนี้ก่อนที่บุคคลจะก้าวเข้าสู่วิชาชีพด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานอย่างเต็มตัว โดยการพร้อมที่จะทำในสิ่งที่เลือกนั้นเป็นการทบทวนตนเอง

ถึงความพร้อมว่าตนเองมีความพร้อมในการทำในสิ่งที่ตนเองเลือกหรือไม่ โดยทำการพินิจพิจารณาเข้าไปซ้ำมาถึงวิชาชีพด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานกับตนเองถึงความเหมาะสมกับตนเอง จนได้การตัดสินใจทางความถึงความพร้อมของตนเองในการทำงานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานและเดินตามเส้นทางที่ตนเองได้เลือกอย่างไม่มี ความลังเลในการเลือกเดินบนเส้นทางวิชาชีพของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐาน

“พิสูจน์หลักฐานหรือเรามีความรู้สึกว่าแล้วเราจะอยู่กับมันไหม้ย แต่จากการประมวลคำตอบหลายสิ่งหลายอย่างของเราแล้วว่าเราต้องทำ...การประมวลของเราบอกว่า โอเคเราจะสู้ ” (คุณอาทิตย์)

“มันเป็นงานด้านวิทยาศาสตร์เราเลือกแล้วไง พี่เลือกในสิ่งที่พี่ชอบ เลือกตั้งแต่ตอนที่เรารเรียน... เพราะฉะนั้นตรงตามพี่ต้องการแล้ว พี่ไม่ได้ถูกบังคับแต่พี่บังคับตัวเอง ” (คุณมาส)

การรับรู้ศักยภาพของตนเอง

เป็นด้านที่บุคคลนั้นสามารถรับรู้ได้ว่าตนเองมีความรู้ความสามารถในด้านใด โดยไม่ได้ต้องการทำงานในด้านนี้เพียงเพราะเป็นงานด้านที่ตนมีความคุ้นเคยเท่านั้น แต่เป็นการตรวจสอบลงลึกไปถึงลักษณะของงานว่าตนเองสามารถทำได้หรือไม่ ไม่ว่าจะเป็นผู้ที่ได้ร่ำเรียนในด้านวิทยาศาสตร์ย่อมมีความคุ้นเคยกับการทำงานในห้องปฏิบัติการ และการใช้เครื่องมือต่าง ๆ จึงเลือกทำงานด้านการตรวจพิสูจน์ที่มีการปฏิบัติงานในห้องปฏิบัติการเป็นส่วนใหญ่ หรือผู้ที่ถึงแม้ว่าตนเองไม่มีความรู้ทางวิทยาศาสตร์แต่กลับชื่นชอบงานทางตรวจพิสูจน์หลักฐานที่ได้มีการออกทำงานภาคสนาม ดังนั้นการการรับรู้ศักยภาพของตนเองนั้นจึงเป็นการตรวจสอบทบทวนความรู้ความสามารถของตนเองว่ามีความเหมาะสมกับงานในด้านการตรวจพิสูจน์หรือไม่อย่างไรเพื่อประกอบการตัดสินใจเข้าสู่วิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐาน

“เรารู้ว่าเราสอบเข้ามาในตำแหน่งนักวิทยาศาสตร์...เราก็คิดว่าจะเลือกหน่วยงานที่ตรงกับที่เราเรียนพี่ชอบเรียนเกี่ยวกับพวกเครื่องมืออยู่แล้ว...เพราะฉะนั้นเครื่องที่เราใช้ตรวจพิสูจน์มันก็เป็นเครื่องที่เราเรียน ” (คุณมาส)

“พี่ชอบงานที่เกี่ยวกับ...โดยพื้นฐานคือพี่ไม่ชอบงานแลป แล้วฟิสิกส์ก็ไม่ใช่งานแลป... พี่เลยชอบงานตรวจพิสูจน์ที่แบบว่า ที่ออกไปแล้วใช้ความคิด ออกไปแล้วได้ประมวลได้เจอเหตุ ญ ตรงนั้น” (อาทิตย์)

มูลเหตุจากบริบทแวดล้อม

มูลเหตุจากบริบทแวดล้อม เป็นมูลเหตุที่เกิดขึ้นจากบริบทแวดล้อมไม่ว่าจะเป็น ความต้องการของคนในครอบครัวซึ่งเป็นมูลเหตุที่สำคัญที่ทำให้บุคคลตัดสินใจเข้าสู่วิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐาน โดยไม่ได้เกิดจากมูลเหตุภายในตัวบุคคลหรือจากความคิดความต้องการของตนเอง ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานได้สะท้อนถึงมูลเหตุจากบริบทแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเข้าสู่

วิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานของในกลุ่มของผู้ที่เข้าสู่วิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานทันทีหลังจากจบการศึกษานั้นได้แก่ มูลเหตุที่มาจากความคาดหวังจากครอบครัว ซึ่งความคาดหวังจากครอบครัวนั้นเป็นสิ่งที่คนในครอบครัวมีความอยากได้ หรือประสงค์ที่จะได้ และเมื่อเกิดความรู้สึกดังกล่าวเป็นแรงผลักดันจากคนรอบข้างในครอบครัวทำให้เกิดแรงกระตุ้นและทำให้บุคคลกระทำสิ่งต่างๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของคนในครอบครัว จากการวิเคราะห์ข้อมูลสิ่งที่สะท้อนถึงความคาดหวังจากครอบครัวที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเข้าสู่วิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานจำแนกออกเป็นคาดหวังให้ได้ทำงานที่มั่นคง คาดหวังให้ประกอบอาชีพที่สามารถเป็นที่พึ่งของคนในครอบครัวได้ และคาดหวังให้ประกอบอาชีพที่เป็นเกียรติแก่วงศ์ตระกูล 2) ได้รับการชักจูงให้เปลี่ยนความสนใจด้านการเรียนซึ่งเป็นการที่บุคคลนั้นได้มีความสนใจในสายวิชาอื่นๆ ที่ไม่สามารถทำงานในสายวิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานได้แต่กลับเกิดการเปลี่ยนแปลงตนเองจากบริบทแวดล้อมจากการเรียนจึงได้กลับเข้าสู่การศึกษาในสายวิทยาศาสตร์อีกครั้ง และ3) การเห็นแบบอย่างจากคนในครอบครัวเป็นการที่บุคคลได้เห็นคนในครอบครัวผู้ใกล้ชิดเป็นแบบอย่างในการทำงานจึงทำให้เกิดการซึ่งซับซ้อนคิด การใช้ชีวิตการทำงานที่ดังรายละเอียดต่อไปนี้

คาดหวังให้ได้ทำงานที่มั่นคง

เมื่อบุคคลเริ่มเข้าสู่ทำงานแล้วนั้นสิ่งหนึ่งที่ครอบครัวคาดหวังกับบุคคลเสมอคือการคาดหวังว่าบุคคลจะได้ทำงานและประกอบที่มั่นคง โดยการที่ครอบครัวคาดหวังให้ได้ทำงานที่มั่นคงนั้นเป็นมูลเหตุที่เกิดขึ้นหลังจากที่บุคคลได้ศึกษาสำเร็จในระดับอุดมศึกษาและอยู่ในช่วงที่กำลังมองหาหางานที่เหมาะสมกับตนเองจนกระทั่งคนในครอบครัวไม่ว่าจะเป็นพ่อหรือแม่ หรือแม้กระทั่งคนอื่นๆ ในครอบครัวได้แสดงความเห็นชักชวนหรือชี้แนะเพื่อให้บุคคลคล้อยตาม เช่นการแสดงความคิดเห็นที่ว่าอยากลูกๆ ได้ประกอบอาชีพทางด้านรับราชการเพราะเป็นงานที่มั่นคง และในบางครั้งมาจากการที่บุคคลมาจากครอบครัวข้าราชการพ่อและแม่จึงอยากให้ลูกรับราชการเช่นกัน ดังเช่นในงานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานเพราะเนื่องจากบุคคลได้สำเร็จการศึกษาทางด้านสาขาวิทยาศาสตร์และเมื่อได้มีการมองหาอาชีพที่เหมาะสมคนในครอบครัวก็ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจโดยได้แสดงความต้องการให้บุคคลได้รับรู้ว่าต้องการอยากให้รับราชการ และเมื่อบุคคลมีความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์แต่ครอบครัวมีความต้องการที่จะให้รับราชการงานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานจึงเป็นตัวเลือกที่เหมาะสม

“พ่อพี่บอกให้ลองมาสอบดูเขามองว่ามันเป็นอาชีพของทางราชการ รับราชการมันเหมือนกับว่า มันจะดีกว่ามันคงกว่า... ถ้าในมุมมองของผู้ใหญ่เพราะคุณพ่อก็รับราชการเหมือนกัน ” (คุณมาส)

คาดหวังอยากให้ประกอบอาชีพที่จะสามารถเป็นที่พึ่งของคนในครอบครัว

การคาดหวังจากคนในครอบครัวนั้นเป็นมูลเหตุที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเข้าสู่วิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐาน โดยการที่ครอบครัวคาดหวังให้ประกอบอาชีพที่จะสามารถเป็นที่พึ่งของคน

ในครอบครัวได้นั้น โดยเป็นมูลเหตุที่เกิดขึ้นจากความต้องการของคนในครอบครัวว่าหากบุคคลต้องการประกอบอาชีพคนในครอบครัวย่อมมีความคาดหวังที่อยากจะให้ลูกหลานได้ทำงานที่สามารถเป็นที่พึ่งของคนในครอบครัวได้ และการทำงานในด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานก็เช่นกัน ถึงแม้ว่างานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานจะเป็นงานที่ใช้ความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์ในการทำงานนั้น แต่งานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานก็ยังอยู่ในกลุ่มของสายงานวิชาชีพตำรวจซึ่งเป็นวิชาชีพที่มีอำนาจ ความน่าเกรงขาม และมีผู้คนเกรงใจอยู่ไม่น้อยซึ่งน่าจะเป็นที่พึ่งหรือช่วยดูแลคนในครอบครัวได้ในระดับหนึ่ง โดยที่พ่อแม่ไม่ได้มุ่งเน้นไปที่สายวิชาชีพในสายวิชาชีพด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐาน แต่กลับมุ่งเน้นเห็นความสำคัญไปที่วิชาชีพตำรวจแทน

“คุณพ่ออยากให้คนในบ้านหรือในครอบครัวนี้ อย่างน้อยมีคนทำงานทางด้านสายตำรวจ หน่อย...การเป็นตำรวจเนี่ยอย่างน้อยเอาไว้สำหรับดูแลพี่ได้ ” (คุณอาทิตย์)

คาดหวังอยากให้ประกอบอาชีพที่เป็นเกียรติแก่วงศ์ตระกูล

มูลเหตุอีกด้านหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเข้าสู่วิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานคือการที่ครอบครัวคาดหวังอยากให้ประกอบอาชีพที่เป็นเกียรติแก่วงศ์ตระกูล ซึ่งบุคคลในกลุ่มนี้จะได้รับการคาดหวังจากคนในครอบครัวมีความต้องการให้ประกอบอาชีพที่เป็นเกียรติแก่วงศ์ตระกูลซึ่งเป็นมูลเหตุที่เกิดจากแรงผลักดันจากคนในครอบครัว โดยมุ่งเน้นให้บุคคลต้องเข้าสู่วิชาชีพด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานโดยมองว่าถึงแม้วิชาชีพด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานนั้นจะเป็นการทำงานด้านวิทยาศาสตร์แต่นอกจากงานทางด้านวิทยาศาสตร์แล้ววิชาชีพด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานยังมีส่วนที่คาบเกี่ยวกับงานด้านตำรวจ ซึ่งเป็นวิชาชีพที่มีทั้งยศ และตำแหน่งที่ทุกคนนับหน้าถือตาและให้เกียรติในสังคม ซึ่งครอบครัวมองเห็นว่าการก้าวเข้าสู่วิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานนั้นเป็นโอกาสหนึ่งที่บุคคลจะได้ประกอบอาชีพที่เป็นเกียรติแก่วงศ์ตระกูล

“คุณพ่อบอกว่าตระกูลเราเนี่ยไม่เคยมีตำรวจเลย แกเลยเหมือนอย่างน้อยอยากมีสักคนหนึ่งทำงานทางด้านนี้เพื่อเป็นเกียรติเป็นศรีแก่ตระกูล ประมาณนั้น...แล้วแกต้องการอย่างนั้นเราก็เลยโอเคเดินเส้นทางนี้เลย ” (คุณอาทิตย์)

ได้รับการชักจูงให้เปลี่ยนความสนใจด้านการเรียน

ผู้ที่มีความรู้ด้านวิทยาศาสตร์เท่านั้นจึงสามารถทำงานในสายวิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานได้ และเมื่อบุคคลมีความสนใจในความรู้ทางวิชาการด้านอื่นที่ไม่ใช่ความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์เพราะความรู้ทางวิทยาศาสตร์นั้นเป็นความรู้ที่สามารถอธิบายได้ทุกอย่างเช่นเรื่องเกี่ยวกับปฏิกิริยาต่างๆ หรือปรากฏการณ์ต่าง ซึ่งบางครั้งเป็นเพียงการอธิบายได้เป็นแบบนามธรรมในความคิด อยากที่จะสามารถมีผู้ที่สามารถอธิบายเรื่องต่างๆ ออกมาเป็นรูปธรรมจึงทำงานการเรียนด้านวิทยาศาสตร์มีความเข้าใจได้ทุกอย่าง จึงทำให้บุคคลเกิดความสนใจในสายวิชาการด้านอื่นๆ แต่

บุคคลกลับได้ถูกชักจูงจากการเรียนการสอนของครูอาจารย์ให้กลับมามีความสนใจในสายวิชาด้านวิทยาศาสตร์อีกครั้งด้วยวิธีการสอนการอธิบายของครูอาจารย์ที่ทำให้ผู้เรียนเห็นภาพได้ง่ายและเป็นรูปธรรมจึงกลายมาเป็นมูลเหตุที่เกี่ยวข้องกับการเข้าสู่วิชาชีพของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐาน

“เริ่มแรกที่สนใจด้านคอมพิวเตอร์ พอเจอกับอาจารย์ท่านหนึ่งด้านฟิสิกส์ได้เรียนกับท่านเริ่มมีความรู้สึกว่ เนี่ยคือสิ่งที่ใช่ กระบวนการคิดเป็นอย่างไรทำไมมันถึงได้เป็นแบบนี้ เรื่องของเลเซอร์ เรื่องของกลศาสตร์อาจารย์ท่านสอนได้ดีมากเห็นภาพเลยย้ายสาขามาทางด้านฟิสิกส์แทน ” (คุณอาทิตย์)

“เมื่อก่อนพ่อยากเรียนทางด้านศิลปะแต่พี่ก็มาเลือกเรียนทางด้านสายวิทยาศาสตร์...เราก็กเริ่มอาจารย์เริ่มมีการทดลองต่าง ๆ พี่ชอบการทดลองแต่นั้นก็จะเป็นวิทยาศาสตร์ทั่ว ๆ ไปยังไม่ได้ลงว่าเราจะไปทางด้านไหน ” (คุณมาส)

การเห็นแบบอย่างจากคนในครอบครัว

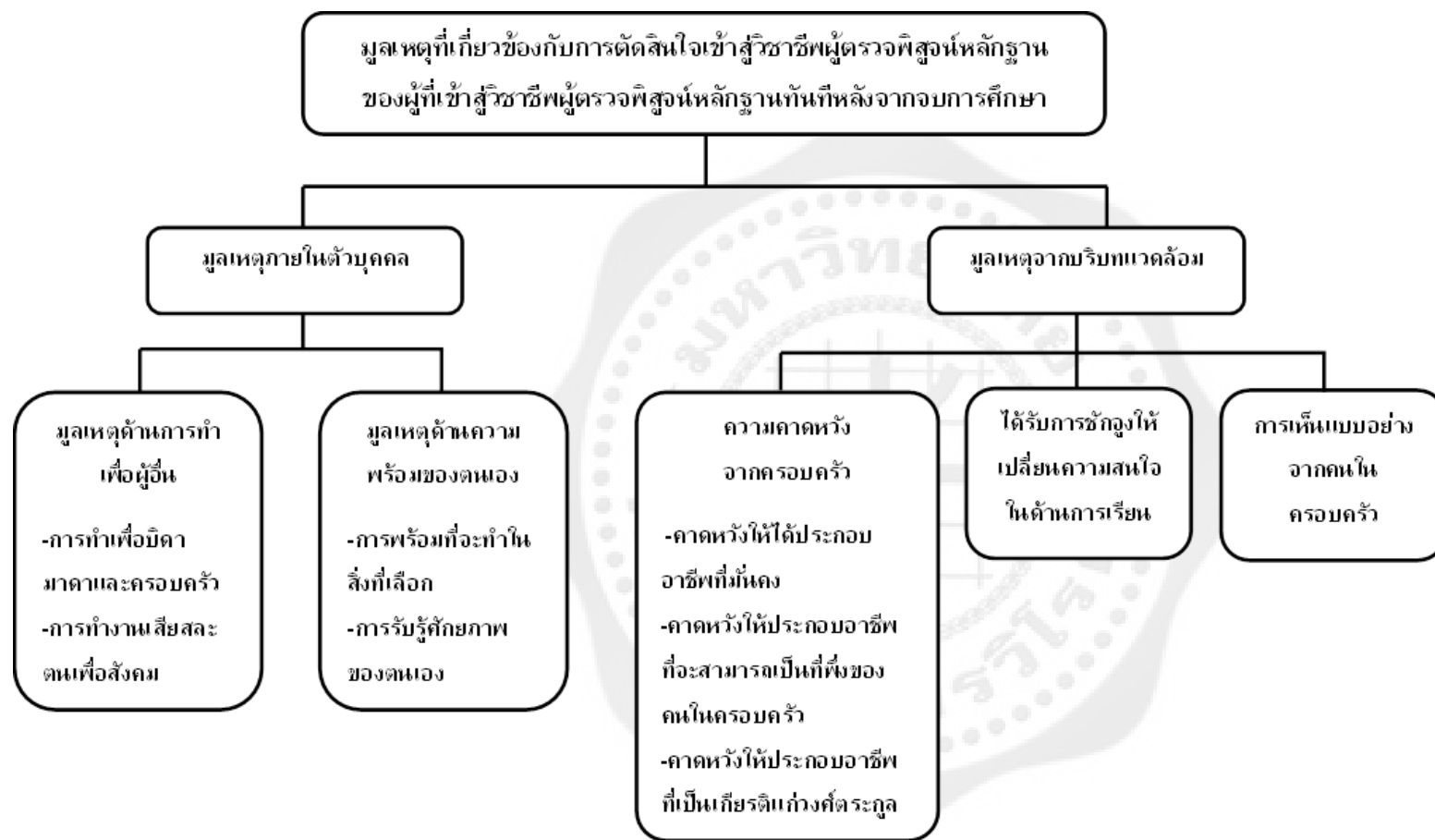
เป็นด้านที่บุคคลได้เห็นการประกอบอาชีพของผู้ใกล้ชิดในครอบครัวไม่ว่าจะเป็นพ่อแม่ พี่น้อง หรือผู้อื่นในครอบครัวที่บุคคลมีความใกล้ชิดทำให้บุคคลเกิดความสนใจในอาชีพด้านนั้น ๆ ที่เห็นแบบอย่างเช่นการที่บุคคลได้อยู่ในครอบครัวที่มีแต่บุคคลที่ทั้งได้เรียนและทำงานในสายงานทางด้านวิทยาศาสตร์ และทำงานทางด้านรับราชการจึงทำให้บุคคลเกิดการซึมซับ รูปแบบการใช้ชีวิต ค่านิยมต่าง ๆ จึงทำให้เกิดความสนใจในงานทางด้านวิทยาศาสตร์ที่เป็นงานทางด้านการรับราชการ จึงกลายเป็นมูลเหตุหนึ่งในการตัดสินใจเข้าสู่วิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐาน เพราะวิชาชีพด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานนั้นนอกจากจะเป็นงานที่ใช้ความรู้ความสามารถทางด้านวิทยาศาสตร์แล้ว ยังเป็นงานทางด้านการรับราชการที่บุคคลมีความสนใจอีกด้วย

“พี่มีพี่ชายทั้งสองคนจบวิทยาศาสตร์...เราก่อนข้างสนิทกับพี่ๆ เราอยู่ในครอบครัวก็ได้เห็นเค้าทำงานทำการบ้าน เรียนจบมาทำงานเป็นข้าราชการ...เราก็กเลยมีความผูกพันว่าเราก็กอยากเรียนเหมือนกันกับพี่เค้าแล้วก็กอยากทำงานรับราชการ ” (คุณอาทิตย์)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเข้าสู่วิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานที่ได้ตัดสินใจเข้าสู่วิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานทันทีหลังจากจบการศึกษานั้น ซึ่งจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบทั้งมูลเหตุในตนเอง และมูลเหตุจากบริบทแวดล้อม โดยมูลเหตุในตนเองได้แก่ประกอบด้วย 1) ด้านการทำเพื่อผู้อื่น เป็นการที่บุคคลกระทำการตัดสินใจเข้าสู่วิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานเป็นการตัดสินใจเพื่อผู้อื่นโดยแบ่งออกเป็น 2 ด้านได้แก่ ด้านการทำเพื่อบิดามารดาและคนในครอบครัวโดยเป็นการตัดสินใจเข้าสู่วิชาชีพเพื่อคนในครอบครัวโดยบุคคลคิดถึงการตอบแทนบุญคุณและความกตัญญูเป็นหลัก และด้านต้องการงานเสี่ยสละตนเพื่อผู้อื่น เป็นมูลเหตุที่บุคคลมีความต้องการทำงานที่ตนเองสามารถสร้างประโยชน์ให้กับสังคมได้จึงเลือกเข้าสู่วิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐาน และ 2) มูลเหตุภายในตนเองด้าน

ความพร้อมของตนเองเป็นมูลเหตุที่เกิดขึ้นจากการที่บุคคลได้สำรวจตรวจตราความพร้อมและความเหมาะสมของตนเองในการทำงานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ด้านได้แก่ ด้านการพร้อมที่จะทำในสิ่งที่เลือกเป็นมูลเหตุด้านที่บุคคลได้พิจารณาวิเคราะห์และหาคำตอบว่าตนมีความพร้อมในการทำงานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานหรือไม่ และด้านการรับรู้ศักยภาพของตนเองเป็นมูลเหตุด้านที่บุคคลนั้นได้สำรวจถึงความสามารถ และทักษะในการทำงานของตนเองว่ามีศักยภาพเพียงพอในการทำงานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐาน

ส่วนมูลเหตุจากบริบทแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเข้าสู่วิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานนั้นได้แก่ด้าน 1) การคาดหวังจากครอบครัว ซึ่งเป็นมูลเหตุที่แสดงให้เห็นว่าครอบครัวเข้ามามีบทบาทในการช่วยชี้แนะ แนะนำในการตัดสินใจเข้าสู่วิชาชีพด้านผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานของบุคคล ซึ่งประกอบด้วย ครอบครัวคาดหวังให้ได้ทำงานที่มั่นคง เป็นมูลเหตุจากบริบทแวดล้อมในด้านความคาดหวังจากครอบครัว ซึ่งเป็นเรื่องปกติที่พ่อแม่ย่อมมีความต้องการให้ลูกเมื่อจบการศึกษามีการทำงานที่มั่นคงซึ่งวิชาชีพด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานก็เป็นวิชาชีพที่ถือว่ามีความมั่นคงคาดหวังอยากให้ประกอบอาชีพที่สามารถเป็นที่พึ่งของคนในครอบครัว ซึ่งเป็นมูลเหตุที่ครอบครัวมีความต้องการให้บุคคลประกอบอาชีพที่สามารถเป็นที่พึ่งแก่คนในครอบครัวได้ซึ่งคนในครอบครัวได้เสนอตัวเลือกอย่างวิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐาน เพราะเนื่องจากเป็นวิชาชีพในสายงานตำรวจจึงคิดว่าสามารถเป็นที่พึ่งของคนในครอบครัวได้ในระดับหนึ่ง และคาดหวังอยากให้ประกอบอาชีพที่เป็นเกียรติแก่วงศ์ตระกูล เป็นมูลเหตุที่เกิดจากความต้องการของคนในครอบครัวมีความต้องการให้บุคคลเข้าสู่วิชาชีพด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานโดยมองว่าวิชาชีพด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานนั้นเป็นการรับราชการตำรวจสาขาหนึ่ง ซึ่งงานทางด้านราชการเป็นงานที่เป็นเกียรติแก่วงศ์ตระกูล และมีผู้คนนับหน้าถือตา 2) ได้รับการชักจูงให้เปลี่ยนความสนใจด้านการเรียน เป็นมูลเหตุที่เกิดจากการที่บุคคลมีความสนใจในวิชาการแขนงอื่นที่ไม่ใช่งานทางด้านวิทยาศาสตร์แต่กลับถูกเบนความสนใจชักจูงจากการเรียนการสอนจากครูอาจารย์ให้กลับมามีความสนใจในวิชาสายวิทยาศาสตร์ และ 3) การเห็นแบบอย่างจากคนในครอบครัว เป็นการที่บุคคลได้เห็นคนในครอบครัวเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต และมีความต้องการที่จะเรียนและทำงานตามบุคคลที่เป็นแบบอย่าง

ภาพประกอบ 4 เหตุผลที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเข้าสู่วิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานของผู้ที่เข้าสู่วิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานทันทีหลังจากจบการศึกษา

3.2 ผู้ที่เข้าสู่วิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานโดยผ่านประสบการณ์ด้านอื่น ๆ มาก่อน

ผู้ที่เข้าสู่วิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานนั้นนอกจากจะมีกลุ่มของบุคคลที่เข้าสู่วิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานทันทีหลังจากสำเร็จการศึกษาในระดับอุดมศึกษาแล้ว นอกจากนั้นยังมีบุคคลอีกกลุ่มหนึ่งซึ่งเป็นกลุ่มของบุคคลที่เมื่อสำเร็จการศึกษาในระดับอุดมศึกษาแล้วได้มีการออกไปประกอบอาชีพด้านอื่นๆ ก่อนแล้วจึงตัดสินใจเข้าสู่วิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐาน โดยแต่ละบุคคลมีบริบท เส้นทางดำเนินชีวิต และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นที่แตกต่างกันตามวิถีชีวิตของตนเองแต่ด้วยเหตุการณ์ต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการที่บุคคลได้สานต่อความฝันในวัยเด็ก และจากประสบการณ์ทำงานในด้านต่างทำให้บุคคลเกิดการตกผลึกทางความคิดถึงงานที่มีความเหมาะสมกับตนเอง หรือการได้รับแรงผลักดันจากครอบครัวโดยเรื่องราวต่างก่อให้เกิดมูลเหตุที่เกี่ยวข้องกับการเลือกที่จะเข้าสู่วิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐาน ซึ่งมูลเหตุที่สะท้อนเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจนั้นมีทั้งมูลเหตุภายในตนเองและมูลเหตุจากบริบทแวดล้อมดังรายละเอียดต่อไปนี้

มูลเหตุภายในตนเอง

มูลเหตุภายในตนเอง คือการที่บุคคลตัดสินใจเข้าสู่วิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานในกลุ่มของผู้ที่เข้าสู่วิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานโดยผ่านการประกอบอาชีพด้านอื่นๆ มาก่อน โดยมีสาเหตุหรือแรงผลักดันที่เกิดขึ้นจากภายในตัวบุคคลเองเป็นผู้ตัดสินใจโดยไม่ได้เกิดจากแรงผลักดันจากสภาพแวดล้อมหรือมูลเหตุอื่นๆ จากการศึกษาผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานได้สะท้อนถึงมูลเหตุภายในตนเองที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเข้าสู่วิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานที่เข้าสู่วิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานโดยผ่านการประกอบอาชีพด้านอื่นๆ มาก่อนมาจากตัวผู้ให้ข้อมูลหลักเองซึ่งจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบมูลเหตุภายในตนเองสองด้านด้วยกันได้แก่ 1) การได้สานต่อความฝันในวัยเด็กเป็นการที่บุคคลได้มีความฝันในวัยเด็กที่อยากจะประกอบอาชีพด้านใดด้านหนึ่งแต่จากการดำเนินชีวิตทำให้ต้องไปประกอบอาชีพด้านอื่นๆ ก่อนและเมื่อโอกาสได้มาถึงและตนเองมีความพร้อมทำให้บุคคล เปลี่ยนอาชีพมาเพื่อสานต่อความฝันของตนเองในวัยเด็กหรือการได้กระทำกิจกรรมบางอย่างในวัยเด็กมาส่วนในการตัดสินใจในการประกอบอาชีพในปัจจุบัน โดยมูลเหตุภายในตนเองที่เกี่ยวข้องกับการ ได้สานต่อความฝันในวัยเด็กประกอบด้วย ด้านการเคยชื่นชอบในอาชีพที่มียศและเครื่องแบบ และด้านการชอบทำกิจกรรมที่ทำหายในวัยเด็ก 2) ด้านการมองเห็นความสำเร็จในอนาคตซึ่งเป็นมูลเหตุที่บุคคลได้มองเห็นความสำเร็จของตนเองในอนาคตกับการเข้าสู่วิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานจึงทำให้ตัดสินใจเข้าสู่วิชาชีพด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐาน ซึ่งประกอบด้วย ด้านการมองเห็นความเจริญก้าวหน้าในวิชาชีพ และด้านต้องการให้คนในครอบครัวภาคภูมิใจ 3) ด้านการรู้ศักยภาพของตนเองจากการทำงาน เป็นมูลเหตุซึ่งเกิดจากการที่บุคคลได้ผ่านประสบการณ์ในการทำงานและได้รู้ถึงศักยภาพของตนเองในการทำงานว่ามีความเหมาะสมกับวิชาชีพด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานมากน้อยเพียงใด ซึ่งประกอบด้วย ด้านตนเองมีศักยภาพด้านความเชี่ยวชาญกับเนื้อหาของงาน และด้านตนเองมีศักยภาพเหมาะสมกับรูปแบบการทำงาน 4)

การเกิดปัญหาอุปสรรคจากงานเดิม เป็นมูลเหตุซึ่งเกิดจากการที่บุคคลได้พบกับอุปสรรคหรือปัญหาจากการทำงานเดิมของตนเองจนกลายมาเป็นมูลเหตุของการตัดสินใจเข้าสู่วิชาชีพด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานซึ่งประกอบด้วย ด้านสุขภาพร่างกายไม่เอื้อต่อการทำงาน และรู้สึกถูกเอารัดเอาเปรียบในการทำงานดังรายละเอียดต่อไปนี้

ด้านเคยชินชอบอาชีพที่มียศและเครื่องแบบ

ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานในวัยเด็กได้สะท้อนถึงความใฝ่ฝันจากวัยเด็กโดยมีความต้องการที่จะประกอบอาชีพข้าราชการที่มียศและเครื่องแบบ ถึงแม้ในวัยเด็กผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานจะยังไม่ได้มีเป้าหมายหรือความสนใจที่จะเข้ามาเป็นผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐาน เพียงแต่มีความสนใจมีความชื่นชอบในอาชีพที่มียศและเครื่องแบบ โดยหากเลือกได้ในการประกอบอาชีพก็อยากที่จะประกอบอาชีพข้าราชการที่มีทั้งยศและเครื่องแบบไม่ว่าจะเป็นทหาร หรือตำรวจ การประกอบอาชีพข้าราชการก็จะได้รับการนับหน้าถือตา และหากยังเป็นข้าราชการที่มียศก็ยิ่งแสดงถึงอำนาจบารมี

“หนึ่งคืออยากเป็นข้าราชการ เพราะคนต่างจังหวัดส่วนใหญ่ใฝ่ฝันอยากเป็นข้าราชการอยู่แล้ว... เพราะเป็นข้าราชการและยังเป็นข้าราชการตำรวจมียศด้วย...ยศ และข้าราชการในเครื่องแบบต่างจังหวัดจะชื่นชมและชอบ และมีอะไรหลายๆ อย่างประกอบกัน ” (คุณรพี)

และในส่วนของเครื่องแบบนั้นข้าราชการโดยทั่วไปจะมีเครื่องแบบของทางราชการอยู่แล้วโดยปกติ แต่เครื่องแบบของตำรวจและทหารค่อนข้างที่จะมีความแตกต่างโดยเครื่องแบบของตำรวจและทหารนั้นมีสีที่เฉพาะตัวแตกต่างจากเครื่องแบบของข้าราชการปกติโดยทั่วไป และมีลักษณะการตัดเย็บ เครื่องหมายต่างๆ ที่แสดงถึงความสามารถและชั้นยศ และรวมไปถึงการมีรูปแบบของเครื่องแบบที่หลากหลายตามความเหมาะสมและงานพิธีต่างๆ จึงเป็นลักษณะที่โดดเด่นสะดุดตาในสายตาของผู้พบเห็นของเครื่องแบบในสายอาชีพ ตำรวจ และทหารโดยเครื่องแบบนี้มุ่งเน้นให้ผู้สวมใส่มีสง่าราศี ความスマート และเพื่อความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันขององค์กร

“พี่ว่าอาชีพตำรวจทหารที่อยู่ในเครื่องแบบมันดูสมารถ มันดูมีเกียรติ มันก็เป็นหนึ่งในใจพี่นะ ตำรวจทหารเนี่ย ตอนเล็กๆ พี่ก็อยากเป็น...พอสอบได้พี่ดีใจใหญ่เลย เออเครื่องแบบมากกว่าพี่ชอบเครื่องแบบ เครื่องแบบเป็นสิ่งที่ทำให้อยากมา ทั้งๆ ที่ไม่รู้ด้วยซ้ำว่าทำอะไร ” (คุณภาณุ)

และด้วยเหตุผลนี้จึงทำให้บุคคลที่มีวัยเด็กที่นิยมชมชอบใน ยศและเครื่องแบบได้ตัดสินใจเข้าสู่วิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐาน ถึงแม้ว่าจะมีการปฏิบัติงานที่แตกต่างจากอาชีพตำรวจโดยทั่วไป แต่ก็ยังถือว่าเป็นวิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานก็ยังมีบางส่วนที่ยึดโยงกับอาชีพตำรวจและรวมไปถึงยศ และเครื่องแบบด้วยเช่นกัน ซึ่งบุคคลในกลุ่มนี้มีความใฝ่ฝันอยากที่จะประกอบอาชีพที่มีทั้งยศและเครื่องแบบถึงแม้ว่าตนเองได้ไปประกอบอาชีพอื่นแล้วแต่เมื่อมีโอกาสก็ยังคงมีความต้องการที่จะเข้ามา

ประกอบอาชีพในสายงานด้านที่มีทั้งยศและเครื่องแบบประกอบกับตนเองมีความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์จึงทำให้วิชาชีพด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานเป็นวิชาชีพที่น่าสนใจ

ขอบกิจกรรมที่ทำทนายในวัยเด็ก

ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานในวัยเด็กได้สะท้อนถึงการขอบกิจกรรมที่ทำทนายที่จะนำไปสู่การตัดสินใจเข้าสู่วิชาชีพของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐาน โดยผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานในวัยเด็กได้สะท้อนถึงความชื่นชอบในกิจกรรมที่มีความท้าทาย ชอบในกิจกรรมการเล่นแบบลุยๆ เป็นกิจกรรมภาคสนามที่โลดโผน ที่กำลังกายในการทำกิจกรรม และในกิจกรรมวัยเด็กที่สอดแทรกความท้าทายเล็กๆ น้อยๆ ในกิจกรรมเช่นการเล่นปีนป่ายไปยังสถานที่ต่างๆ นั้นถือว่าเป็นกิจกรรมที่มีความสอดคล้องกับงานด้านวิชาชีพตำรวจมากกว่างานด้านพิสูจน์หลักฐานจึงทำให้บุคคลต้องการเข้าสู่วิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานโดยนึกถึงการเล่นโลดโผนในวัยเด็ก

“นิสัยวัยเด็กมันแน่นขึ้นมามั้ง นิสัยพวกบู๊ๆ ลุยๆ คือยังไม่ได้คิดว่าตำรวจพิสูจน์ หลักฐานเนี่ยคือเอาเป็นว่า คำว่าเป็นตำรวจแล้วกัน พอเป็นตำรวจแล้วมันจะมีงานแบบภาคสนาม ” (คุณเดือน)

และในบางครั้งการเล่นสนุกในวัยเด็กนั้นมีความสอดคล้องกับงานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานบางครั้งการทำกิจกรรมที่ทำทนายในวัยเด็กเป็นเรื่องราวที่ย้อนกลับคืนมาให้นึกถึงเมื่อผู้ตรวจบุคคลได้เริ่มมีความสนใจในวิชาชีพด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานโดยกิจกรรมในวัยเด็กได้เข้ามาเป็นมูลเหตุหนึ่งในการที่บุคคลตัดสินใจเข้าสู่วิชาชีพด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐาน

“ก็นึกถึงตอนวัยเด็ก พี่ดำน้ำ พี่ดูพืชใต้น้ำ คือมันเป็นหนองน้ำแต่น้ำใส พี่เห็นปลา เห็นนกเปิดน้ำ เห็นสาหร่าย เห็นต้นสนตะวา คือชอบมาตั้งแต่เด็กๆ ...พี่เลยชอบทำงานด้านชีววิทยาพอเข้ามาพิสูจน์หลักฐานเข้ามาพี่ก็เลือกงานด้านชีววิทยาเลยพี่ชอบงานด้านนี้มาก ” (คุณภาณุ)

มองเห็นความเจริญก้าวหน้าในอาชีพ

ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานในกลุ่มของของผู้ที่เข้าสู่วิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานโดยผ่านการประกอบอาชีพด้านอื่นๆ มาก่อนนั้นได้สะท้อนถึงการมองเห็นความเจริญก้าวหน้าในอนาคตที่เป็นมูลเหตุที่จะนำไปสู่การตัดสินใจเข้าสู่วิชาชีพของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานนั้น โดยมูลเหตุที่เกิดขึ้นหลังจากที่บุคคลได้จบการศึกษา และเริ่มประกอบอาชีพอื่นที่ไม่ใช่งานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐาน และหลังจากที่ได้ทำงานมาซักระยะ เกิดมีความรู้สึกที่ตนเองต้องมีการพัฒนาตนเองเพื่อความเจริญก้าวหน้าของตนเองในอนาคต โดยความเจริญก้าวหน้าในอนาคตที่ตนเองต้องการนั้นไม่ว่าจะเป็น ตำแหน่งที่สูงขึ้นในการทำงานเดิม โดยแต่หากการพัฒนาตนเองนั้นให้เจริญก้าวหน้าในอนาคตสามารถทำได้ในหลายรูปแบบ เช่นการทำงานในตำแหน่งเดิมแล้วรอโอกาสใช้ทักษะความรู้ความสามารถในการพัฒนาตนให้เจริญก้าวหน้าในอนาคตหรือปรับเปลี่ยนอาชีพเพื่อเฝ้าหาความ

เจริญก้าวหน้าของตนเองในอนาคต โดยผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานได้สะท้อนถึงการใช้วิธีการเตรียมปรับเปลี่ยนอาชีพเพื่อความเจริญก้าวหน้าของตนเอง โดยผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานในขณะที่อยู่ในอาชีพเดิมนั้นได้มองเห็นว่าวิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานนั้นเป็นโอกาสสำคัญที่จะสามารถทำให้ตนเองเจริญก้าวหน้าได้ในอนาคตมากกว่างานที่ตนทำอยู่แน่นอน

“เราคิดว่าถึงเวลาละที่เราจะต้องพัฒนาตัวเอง ตอนนั้นคิดว่าไม่ว่าจะพัฒนาตัวเองขึ้นไปเป็นนายทหารหรือนายตำรวจก็ถือเป็นการพัฒนาจากชั้นประทวนไปเป็นสัญญาบัตร ตอนนั้นได้ะไรมาถึงก่อนได้ ขอให้เราสามารถหยิบโอกาสจับหยิบฉวยโอกาสได้ปรากฏว่าช่วงนั้นตำรวจเปิดก่อน ” (คุณตะวัน)

ต้องการให้คนในครอบครัวภูมิใจ

ความสำเร็จในอนาคตบางครั้งไม่ได้หมายถึงการได้เจริญก้าวหน้าพัฒนาตนเองจนมีตำแหน่งใหญ่โต แต่ในบางครั้งความสำเร็จในอนาคตกลับหมายถึงการทำให้ใครบางคนภาคภูมิใจในตัวเราก็ออ ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานได้สะท้อนถึงมูลเหตุที่เกี่ยวข้องกับการเข้าสู่วิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานในด้านของความต้องการให้คนในครอบครัวภาคภูมิใจ โดยผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานได้สะท้อนถึงความผูกพันของตนเองกับคนในครอบครัวไม่ว่าจะเป็น บิดา มารดา หรือญาติพี่น้องที่มีความผูกพันกันในครอบครัวถึงแม้ว่าตนเองจะได้เรียนจบการศึกษา และได้ทำงานในอาชีพที่เป็นหลักฐานแล้วนั้น แต่หากมีโอกาสก็อยากที่จะปรับเปลี่ยนอาชีพที่ตน ให้เป็นอาชีพที่คนในครอบครัวรู้สึกภาคภูมิใจ รู้สึกภูมิใจสบายใจที่ลูกได้มีงานที่มั่นคง โดยงานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานก็เป็นทางเลือกหนึ่งที่จะทำให้ผู้ให้ข้อมูลไปถึงเป้าหมายนั้นเนื่องจากงานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานเป็นงานราชการที่มีความมั่นคง โดยผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมีความคิดที่ว่าการปรับเปลี่ยนมาอยู่ในสายของวิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานนั้นจะทำให้ บิดามารดา และญาติพี่น้องรู้สึกภาคภูมิใจในสิ่งที่ตนเองได้เลือกเดินอยู่ในสายของวิชาชีพนี้ จึงเป็นมูลเหตุที่เป็นแรงผลักดันจากภายในทำให้ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานได้ปรับเปลี่ยนสายงานของตนเองจากงานเดิมที่ตนเองทำอยู่เพื่อเข้าสู่วิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐาน

“เป็นความภาคภูมิใจของคุณพ่อคุณแม่ ด้วยความที่อยู่กับคุณพ่อคุณแม่ผูกพันมาตั้งแต่เด็ก ยิ่งเราออกจากบ้านมาเนี่ยก็คุยกับญาติพี่น้องบ่อยๆ ว่าเราไม่มีเวลาดูแลคุณพ่อคุณแม่...ส่วนเราเนี่ยจะทำให้คุณพ่อคุณแม่สบายใจโดยการทำให้ท่านรู้สึกอบอุ่นรู้สึกดีกับเรา ” (คุณตะวัน)

ศักยภาพด้านความเชี่ยวชาญด้านเนื้อหาของงาน

เมื่อบุคคลได้ประกอบอาชีพมาซักระยะหนึ่งย่อมเกิดความเชี่ยวชาญในการทำงานด้านใดด้านหนึ่งที่มีความเฉพาะทาง และย่อมมีความต้องการที่จะทำงานทางด้านนั้นซึ่งเป็นงานที่ตนเองถนัด ซึ่งกลายมาเป็นมูลเหตุภายในตัวบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเข้าสู่วิชาชีพด้านการตรวจ

พิสูจน์หลักฐานในด้านมีศักยภาพด้านความเชี่ยวชาญด้านเนื้อหาของงาน โดยเมื่อบุคคลได้ทำงานในอาชีพเดิมมาระยะหนึ่งจนรู้ว่าตนเองมีศักยภาพความเชี่ยวชาญทางด้านใดและมีความเหมาะสมและเป็นประโยชน์กับงานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานหรือไม่ โดยผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานได้สะท้อนถึงการมีศักยภาพด้านความเชี่ยวชาญด้านเนื้อหาของงานเช่นเมื่อทำงานไประยะหนึ่งพบว่าตนเองมีความถนัดในด้านคอมพิวเตอร์ และเมื่อทราบว่างานทางด้านสววิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานนั้นมีความต้องการผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานที่มีความเชี่ยวชาญด้านคอมพิวเตอร์จึงตัดสินใจเข้าสู่วิชาชีพด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐาน หรือการตัดสินใจเข้าสู่วิชาชีพด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานโดยเห็นว่าการมีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านของตนเองต้องมีประโยชน์ต่อการทำงานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานอย่างแน่นอน

“ตอนนั้นเราทำงานเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์...เลยขอย้ายตรงไหนก็ได้ที่มีคอมพิวเตอร์ ตอนนั้นบอกได้เลยนะตรงไหนก็ได้ที่มีคอมพิวเตอร์เพราะเราทำได้...และคือพอรู้ว่าพิสูจน์หลักฐานมีตำแหน่งรองสารวัตรที่ต้องมีความรู้ด้านคอมพิวเตอร์จบ เราทำได้แน่นอน ” (คุณจันทร์)

“งานด้านอาวุธปืนเป็นงานที่เราถนัดเราอยู่กับพวกอาวุธปืนมา พวกกระสุนปืนพวกระเบิดก็คิดว่าการด้านนี้ในด้านการตรวจพิสูจน์ด้านอาวุธปืนเหมาะกับเราแล้ว ” (คุณตะวัน)

ศักยภาพเหมาะสมกับรูปแบบของงาน

เมื่อบุคคลได้ทำงานในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งจนมีความคุ้นเคยกับการทำงานในรูปแบบนั้นและสามารถทำงานในรูปแบบเดิมได้ในทันทีโดยไม่ต้องปรับตัวมากนัก จึงกลายเป็นมูลเหตุที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเข้าสู่วิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานที่เป็นมูลเหตุภายในด้านการมีศักยภาพเหมาะสมกับรูปแบบของงาน เช่นเมื่อบุคคลได้เคยมีประสบการณ์ในการทำงานในห้องปฏิบัติการมาก่อนหากต้องเข้าสู่วิชาชีพที่มีการปฏิบัติงานในภาคสนามหรืองานทางด้านอื่นที่แตกต่างออกไปบุคคลต้องมีการปรับตัวและการเรียนรู้ใหม่ทั้งหมดแต่หากเป็นงานในรูปแบบเดิมหรือคล้ายคลึงกันก็ทำให้บุคคลสามารถทำงานได้ในทันทีหรือใช้เวลาในการปรับตัวที่น้อยกว่า หรือเช่นวิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานนั้นเป็นงานทางราชการที่มีรูปแบบในการทำงานที่เฉพาะตัว โดยหากบุคคลที่เข้ามาปฏิบัติหน้าที่ในสายวิชาชีพด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานนั้นได้มีประสบการณ์ในการทำงานในงานทางสายราชการมาก่อนก็สามารถปรับตัวให้เข้ากับรูปแบบงานทางด้านราชการได้ง่ายกว่าผู้ที่ไม่มีประสบการณ์งานทางด้านราชการ

“ตอนนั้นรู้แค่ว่าเป็นงานทางด้านวิทยาศาสตร์นอกนั้นไม่รู้อะไรเลย...เลยไปสอบถามคนอื่นก็รู้ว่า เป็นงานทำงานในห้องแลปแบบเดิมมันน่าจะเหมาะกับเรานะ” (คุณภาณุ)

“พื่ออยากทำงานแนวราชการเหมือนเดิม คือตอนนั้นมีความรู้สึกว่าจะอยากจะทำที่อยู่ในห้องแลป... แล้วรู้ว่างานตรวจพิสูจน์หลักฐานก็เป็นงานในห้องแลป” (คุณเดือน)

“แล้วก็คิดว่าเราเป็นทหารมาก่อนงานด้านตำรวจก็น่าจะคล้ายๆ กันเราน่าจะอยู่ได้ไม่ยาก ” (คุณตะวัน)

ด้านสุขภาพร่างกายไม่เอื้อต่องาน

ในการทำงานทางด้านวิทยาศาสตร์เป็นระยะเวลานานจนเกิดการเจ็บป่วยขึ้นระหว่างการทำงาน โดยอาการเจ็บป่วยนี้อาจเกิดขึ้นจากการทำงานเพราะการทำงานด้านวิทยาศาสตร์เป็นงานด้านที่ต้องมีการสัมผัสกับวัตถุพิษที่เป็นสารเคมี หรือสอดคล้องกับสารเคมีต่างๆ ในการทำงาน บางครั้งสารเคมีบางชนิดเป็นสารก่อมะเร็งสารกัมมันตภาพรังสี หรือสารเคมีอันตรายอื่นๆ จึงต้องหางานใหม่ที่แตกต่างจากงานเดิมเพื่อรักษาสุขภาพของตนเอง ลานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานก็ถือว่าเป็นตัวเลือกหนึ่งที่น่าสนใจในขณะนั้นเพราะว่าไปแล้วถึงแม้งานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานนั้นจะเป็นงานทางด้านวิทยาศาสตร์เหมือนเดิมแต่ก็มีงานให้เลือกหลากหลายหน้างานหากบุคคลมีปัญหาทางสุขภาพสามารถร้องขอให้ตนเองไปปฏิบัติหน้าที่อื่นได้ เช่นหากผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมีอาการแพ้สารเคมีก็สามารถไปอยู่ในหน่วยงานที่มีโอกาสที่จะสัมผัสสารเคมีน้อยเช่น งานด้านตรวจพิสูจน์เอกสาร งานด้านการตรวจลายนิ้วมือแฝง หรืองานด้านการตรวจสถานที่เกิดเหตุ งานด้านการตรวจพิสูจน์อาชญากรรมคอมพิวเตอร์ เป็นต้น

“ตอนนั้นน่าจะมีปัญหาเรื่องสุขภาพมากกว่า ตอนอยู่ที่ทำงานคือเครื่อง GC ใช่นานๆ นักศึกษาทำให้มันรั่ว ในห้องมันก็เหม็น เราก็เลยรู้สึกที่เราแพ้ เราก็เลยลาออก มาสมัครใหม่ที่นี่ ” (คุณเดือน)

ด้านรู้สึกถูกเอารัดเอาเปรียบในการทำงาน

เมื่อบุคคลรู้สึกว่าตนเองถูกเอารัดเอาเปรียบในการทำงานงานโดยเป็นการรู้สึกจากภายในตนเองว่าตนเองทำงานหรือรับผิดชอบงานอยู่เพียงผู้เดียวทำให้บุคคลมีความต้องการที่จะเปลี่ยนงาน จึงกลายเป็นมูลเหตุอีกด้านที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเข้าสู่วิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานโดยเป็นมูลเหตุภายในด้านรู้สึกถูกเอารัดเอาเปรียบในการทำงาน โดยความรู้สึกถูกเอารัดเอาเปรียบนั้นเป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นจากภายในตัวบุคคล โดยไม่ได้เกิดจากการกระทำของบุคคลภายนอกหรือสภาพแวดล้อม เช่นคนที่คนในสถานที่ทำงานนั้นได้ศึกษาต่อเพื่อเพิ่มเติมความรู้ และเมื่อบุคคลกลุ่มดังกล่าวได้ได้ไปศึกษาต่อตามความมุ่งหมายทำให้ผู้ที่ปฏิบัติงานอยู่มีความรู้สึกเหมือนว่าการที่ตนเองถูกทิ้งให้ทำงานทั้งหมดแต่เพียงผู้เดียวจึงทำให้เกิดความรู้สึกว่าตนเองถูกเอารัดเอาเปรียบในการทำงาน

“คือสมัยนั้นตอนเราเข้าไป คือทุกคนในทำงานเค้าก็คิดเหมือนกันว่าอยากจะเรียนต่อแล้วเขาก็ไปเรียนกันเลยก็ไม่ค่อยมีคนทำงานในสมัยนั้น ก็ทุกคนก็พอบายก็ไปเรียน...ก็เลยมีความรู้สึกว่ามันเอาเปรียบ แล้วอีกอย่างก็คือมันเหนื่อยอะ ” (คุณจันทร์)

มูลเหตุจากบริบทแวดล้อม

มูลเหตุจากบริบทแวดล้อม เป็นการที่บุคคลตัดสินใจเข้าสู่วิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐาน โดยมีสาเหตุหรือแรงผลักดันที่เกิดขึ้นจากบริบทแวดล้อมทำให้เป็นเหตุในการตัดสินใจ โดยไม่ได้เกิดจากมูลเหตุภายในตัวบุคคลเอง และจากการศึกษาผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานที่ได้ผ่านการประกอบอาชีพด้านอื่นๆ มาก่อนนั้นได้สะท้อนถึงมูลเหตุจากบริบทแวดล้อม ที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเข้าสู่วิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานซึ่งจากการวิเคราะห์ข้อมูล พบมูลเหตุจากสิ่งแวดล้อม 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) ครอบครัวคาดหวังให้มีอาชีพรับราชการ 2) พบอุปสรรคในการทำงาน 3) การเห็นแบบอย่างจากคนในครอบครัว โดยผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลดังรายละเอียดต่อไปนี้

ครอบครัวคาดหวังให้มีอาชีพรับราชการ

มูลเหตุจากสภาพแวดล้อมในด้านครอบครัวคาดหวังให้มีอาชีพรับราชการนั้นเป็นมูลเหตุจากสภาพแวดล้อมที่เป็นแรงผลักดันจากคนในครอบครัว โดยแบ่งออกได้เป็นสองส่วนด้วยกันคือคนในครอบครัวมีความเห็นว่าการทำงานแบบรับราชการนั้นเป็นงานที่มีเวลาส่วนตัวค่อนข้างเยอะกว่าการทำงานเอกชน โดยเมื่อบุคคลได้ประกอบอาชีพทางด้านเอกชนมาซักระยะทำให้คนในครอบครัวพบว่าผู้ที่ทำงานนั้นมีเวลาส่วนตัวน้อย ต้องทำงานหามรุ่งหามค่ำ ไม่มีเวลาได้พักผ่อนเท่าใดนัก ครอบครัวจึงมีความคิดว่าหากเปลี่ยนงานมาอยู่ในสายงานทางราชการน่าที่จะมีเวลาได้พักผ่อนมากขึ้น และอีกด้านหนึ่งคือการที่คนในครอบครัวมองว่าการทำงานรับราชการนั้นจะเป็นประโยชน์กับคนในครอบครัวในอนาคตโดยคนในครอบครัวเห็นถึงประโยชน์จากสวัสดิการหากในอนาคตต้องมีการสร้างครอบครัวก็สามารถเบิกได้ในกรณีเจ็บไข้ได้ป่วยอีกด้วยจึงทำให้กลายมาเป็นมูลเหตุจากบริบทแวดล้อมด้านครอบครัวคาดหวังให้มีอาชีพรับราชการ

“ทำงานแต่เช้ามากเลย และก็กลับเย็นมาก พ่อกับแม่พี่เค้าเป็นห่วง กลับประมาณสามทุ่ม กลับแบบนี้เกือบทุกวัน... พี่กลับดึกอะ กลับค่อนข้างดึก งานมันเยอะ พ่อแต่งงาน ครอบครัวพี่ก็จะมีความคิดว่าเป็นผู้หญิงควรจะมีรับราชการเลยมาสอบที่พิสูจน์หลักฐาน ” (คุณศศิ)

“จริงๆ เราไม่ได้อยากมาสอบหรืออย่างที่คุณบอกว่าไม่ชอบราชการใช่ไหม...แต่แม่และแฟนพี่เขาบอกมันควรจะมีใครคนหนึ่งใช่ไหมแบบรับราชการ...เผื่อมีลูกเจ็บไข้ได้ป่วย เบิกได้นั้นนั่น... ก็เกี่ยกันว่าใครจะมาสอบ แฟนพี่เขาบอกว่าไม่เอาเธอไปแล้วกัน ” (คุณจันทร์)

ลักษณะงานเดิมไม่เหมาะสมกับตนเอง

การพบอุปสรรคในการทำงานนั้นเป็นอุปสรรคในการทำงานที่เกิดจากบริบทแวดล้อมของงานที่ต้องลำบากตรากตรำทำให้บุคคลเกิดการทำงานในสภาพที่ทนได้ยากจนกลายเป็นมูลเหตุให้บุคคลพบว่างานเดิมที่ตนเองกระทำอยู่ไม่เหมาะสมกับตนเอง จนกลายเป็นมูลเหตุให้บุคคลเปลี่ยนงานไปสู่งานที่ตนเองคิดว่าเหมาะสมกว่างานด้านเดิมเช่นเมื่อบุคคลได้จบการศึกษาในระดับอุดมศึกษาโดยงานที่ได้รับการปลูกฝังว่าเป็นงานที่น่าทำในสายงานทางด้านวิทยาศาสตร์นั้นมีไม่มากนักส่วนใหญ่เป็นงานทางด้านการทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม และงานด้านการขายเครื่องมือและ

สารเคมีทางด้านวิทยาศาสตร์โดยเป็นงานที่ต้องพบเจอกับความลำบากต้องทำงานกับเครื่องจักรหรือโรงงานอยู่ในนิคมอุตสาหกรรมที่ห่างไกล หรืองานด้านการขายเครื่องมือและสารเคมีทางด้านวิทยาศาสตร์เป็นงานที่ต้องออกไปพบลูกค้าบ่อยซึ่งต้องเดินทางเสมอและเมื่อบุคคลต้องประสบพบเจอกับเหตุการณ์ดังกล่าวทุกวันจนทำให้เกิดความเหนื่อยล้าจึงกลายเป็นมูลเหตุในการตัดสินใจเข้าสู่วิชาชีพด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานอีกทาง

“พอจบมาทำงานเป็นเซลล์ตอนแรกก็สนุกได้ไปโน่นไปนี่ไปชัก เหนื่อยต้องเดินทางตลอด... ช่วงนั้นพิสูจน์หลักฐานเขาเปิดสอบ ก็เลยลาออกจากงาน...งานที่นั่นมันหนัก ก็ต้องไปพบลูกค้า เหมือนเป็นเซลล์ต้องไปอธิบาย ต้องเดินทาง เหนื่อย ก็เลยลาออก ” (คุณรพี)

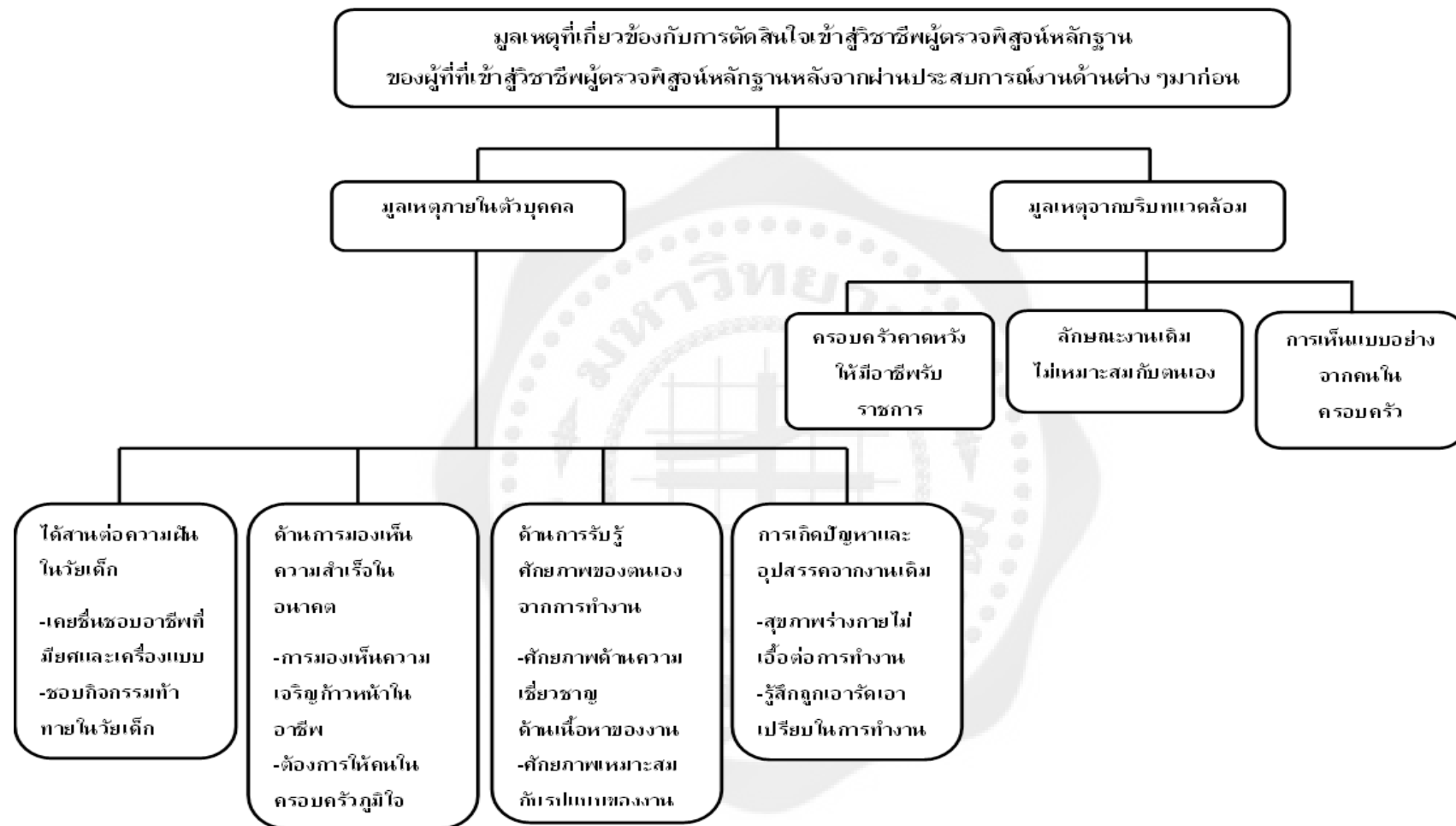
การเห็นแบบอย่างจากคนในครอบครัว

การเห็นแบบอย่างจากคนในครอบครัว คือการที่บุคคลได้เข้าไปอยู่ในสังคมรอบข้างที่ห้อมล้อมด้วยคนที่เป็นแบบอย่าง แล้วทำให้เกิดแรงผลักดันเพื่อให้บุคคลเห็นความน่าสนใจและอยากที่จะดำเนินชีวิตตามแบบอย่างที่ตนเห็น จากการวิเคราะห์ข้อมูลผู้ให้ข้อมูลหลักในกลุ่มของผู้ที่เข้าสู่วิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานโดยผ่านการประกอบอาชีพด้านอื่นๆ มาก่อนนั้น ได้สะท้อนให้เห็นถึงมูลเหตุจากสิ่งแวดล้อมในประเด็นการเห็นแบบอย่างจากคนในครอบครัวที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเข้าสู่วิชาชีพของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานโดยการที่ผู้ให้ข้อมูลได้ใช้ชีวิตอยู่ในสังคมรอบข้างที่ประกอบวิชาชีพตำรวจนั้นทำให้บุคคลได้ซึมซับ รูปแบบการใช้ชีวิต ค่านิยมต่าง โดยการสังเกตจากคนใกล้ชิดในครอบครัว จึงทำให้เห็นข้อดีของวิชาชีพตำรวจและคิดว่าการเป็นตำรวจก็เป็นวิชาชีพที่น่าสนใจ และเมื่อจบการศึกษาและเข้าสู่ทำงาน และเมื่อมีโอกาสในการที่จะได้เข้าสู่วิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานความคิดที่เกี่ยวกับข้อดีความน่าสนใจของวิชาชีพตำรวจก็หวนกลับมาอีกครั้ง ประกอบกับตนได้ศึกษาจบในด้านวิทยาศาสตร์จึงเกิดการผนวกรวมทั้งวิชาชีพที่ตนเองสนใจกับความรูที่ตนเองมีจึงทำให้วิชาชีพด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานเป็นอาชีพที่เหมาะสมที่สุด

“ก็น่าเป็นตำรวจ อยู่กับน้ามาตั้งแต่ ม.ปลาย ตอนพักก็พักอยู่พลตตำรวจคือเห็นตำรวจมาตลอดเลยคิดว่ามันก็น่าสนใจนะ ” (คุณรพี)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับมูลเหตุในการตัดสินใจเข้าสู่วิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานที่ได้มีการประกอบอาชีพด้านอื่นๆ มาก่อนนั้นทำให้ผู้วิจัยพบมูลเหตุที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจทั้งมูลเหตุภายในตนเอง และมูลเหตุจากบริบทแวดล้อม โดยมูลเหตุภายในตนเอง 4 ด้านประกอบด้วย 1) ด้านการได้สานต่อความฝันในวัยเด็กโดยเป็นการที่บุคคลได้กลับมาประกอบอาชีพที่เคยมีความชื่นชอบในวัยเด็ก หรือการทำกิจกรรมในวัยเด็กมีส่วนเกี่ยวข้องในการตัดสินใจในการประกอบอาชีพซึ่งประกอบด้วย 2 ด้านได้แก่ การเคยชื่นชอบอาชีพที่มียศและเครื่องแบบเป็นการที่บุคคลได้เคยชื่นชอบอาชีพที่มีทั้งยศและเครื่องแบบในวัยเด็ก ซึ่งวิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานนั้นเป็นวิชาชีพที่อยู่ในสายงานตำรวจจึงเป็นวิชาชีพที่มีทั้งยศ และ

เครื่องแบบจึงทำให้บุคคลที่ได้ไปประกอบอาชีพด้านอื่นๆ แล้วเมื่อมีโอกาสจึงกลับมาเข้าสู่วิชาชีพ ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานเพราะเป็นวิชาชีพที่มีทั้งยศและเครื่องแบบ และการชอบกิจกรรมที่ทำทนายในวัยเด็ก เป็นการที่วิชาชีพด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานนั้นทำให้บุคคลนึกถึงการละเล่นโลดโผนในวัยเด็ก หรือการที่กิจกรรมในวัยเด็กเข้ามามีส่วนในการตัดสินใจเข้าสู่วิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานของตนเอง 2) ด้านการมองเห็นความสำเร็จในอนาคต ซึ่งประกอบด้วย 2 ด้านด้วยกันได้แก่ด้านการมองเห็นความเจริญก้าวหน้าในอนาคตโดยเป็นการมองเห็นความสำเร็จของงานเป็นการแสวงหาความก้าวหน้าในวิชาชีพ โดยวิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานเป็นหนึ่งในวิชาชีพที่จะสามารถทำให้บุคคลสามารถเจริญก้าวหน้าในวิชาชีพได้ และด้านต้องการให้คนในครอบครัวภาคภูมิใจ โดยเป็นการมองเห็นความสำเร็จในด้านของครอบครัวโดยความสำเร็จนี้บุคคลมีความต้องการให้คนในครอบครัวภูมิใจในตนเองเห็นตนเองมีการงานที่เป็นหลักฐานเป็นฐานมั่นคง และวิชาชีพด้านพิสูจน์หลักฐานเป็นวิชาชีพที่มั่นคงในการทำงาน และสามารถทำให้ครอบครัวภาคภูมิใจได้อีกทาง 3) ด้านการรู้สึกสภาพของตนเองจากการทำงาน ซึ่งประกอบด้วย 2 ด้านได้แก่ ด้านสัถยภาพด้านความเชี่ยวชาญด้านเนื้อหาของงาน โดยเป็นการพบสัถยภาพของตนเองในด้านความเชี่ยวชาญด้านเนื้อหาของงานโดยค้นพบความเชี่ยวชาญในงานเดิมของตนเองที่เป็นประโยชน์ในงานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐาน และด้านสัถยภาพเหมาะสมกับรูปแบบของงาน โดยเป็นการค้นพบว่าตนเองมีความเหมาะสมกับงานรูปแบบใดจากการทำงานเดิม โดยการรู้สึกสภาพของตนเองจากการทำงานนั้นเป็นการที่บุคคลสามารถทำงานได้ทันทีโดยปรับตัวน้อยหรือใช้เวลาสั้นกว่าผู้อื่น 4) ด้านการเกิดปัญหาอุปสรรคจากงานเดิม ซึ่งประกอบด้วย 2 ด้านได้แก่ด้านสุขภาพร่างกายไม่เอื้อต่อการทำงาน โดยเกิดจากปัญหาด้านสุขภาพร่างกายของตนเองเป็นมูลเหตุที่ทำให้ บุคคลนั้นตัดสินใจเข้าสู่วิชาชีพด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานเพื่อเป็นถนอมสุขภาพของตนเองอีกทาง และด้านรู้สึกถูกเอารัดเอาเปรียบในการทำงาน โดยเป็นมูลเหตุที่เกิดจากความรู้สึกจากภายในของตนเองว่าถูกเอารัดเอาเปรียบจึงทำให้บุคคลตัดสินใจเข้าสู่วิชาชีพด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานเพื่อหลีกเลี่ยงจากภาวะเช่นนั้น มูลเหตุจากบริบทแวดล้อมเป็นมูลเหตุที่เกิดจากแรงผลักดันจากสภาพแวดล้อมให้บุคคลตัดสินใจเข้าสู่วิชาชีพด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานซึ่งประกอบด้วย 3 ด้านได้แก่ 1) ด้านครอบครัวคาดหวังให้มีอาชีพรับราชการ เป็นมูลเหตุที่เกิดจากแรงผลักดันจากคนในครอบครัวที่มีความประสงค์อยากให้บุคคลเปลี่ยนอาชีพมาเป็นงานทางด้านราชการโดยมีทั้งการมองเห็นว่างานทางด้านราชการเป็นงานที่มีเวลาพักผ่อนมากกว่า และงานทางด้านราชการเป็นงานที่มีสวัสดิการที่จะเป็นประโยชน์ในอนาคต 2) ด้านลักษณะงานเดิมไม่เหมาะสมกับตนเอง เป็นการพบว่างานเดิมที่ตนเองทำอยู่เป็นที่ไม่เหมาะสมกับตนเองไม่ว่าจะเป็นการเกิดอุปสรรคในการทำงานจากสภาพแวดล้อมต่างๆ ทำให้เกิดสภาพที่ทนได้ยากจึงกลายเป็นมูลเหตุของการเปลี่ยนงานจากงานเดิม และ 3) การเห็นแบบอย่างจากคนในครอบครัว เป็นมูลเหตุที่เกิดจากการเห็นแบบอย่างจากคนในครอบครัวได้เห็นการประกอบอาชีพของคนในครอบครัวได้เห็นการจนกลายเป็นแบบอย่างในการประกอบอาชีพในการทำงานด้านต่างๆ

ภาพประกอบ 5 เหตุผลที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเข้าสู่วิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานของผู้ที่เข้าสู่วิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานหลังจากผ่านประสบการณ์งานด้านต่าง ๆ มาก่อน

ส่วนที่ 4 กระบวนการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพสู่การเป็นผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพระหว่างอยู่ในวิชาชีพ และเมื่อมีความเป็นมืออาชีพ

ผู้วิจัยนำเสนอในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพสู่การเป็นผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพของบุคคลโดยผู้วิจัยให้ความสนใจข้อมูลชีวประวัติของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานที่มีการปฏิบัติหน้าที่แบบมืออาชีพในช่วงวัยต่างๆ เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทำความเข้าใจกระบวนการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพ ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งช่วงระยะของการถ่ายทอดออกเป็น 3 ช่วงได้แก่ ระยะก่อนเข้าสู่วิชาชีพ ระหว่างอยู่ในวิชาชีพ และเมื่อมีความเป็นมืออาชีพ โดยได้นำเสนอกระบวนการถ่ายทอดในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาในการถ่ายทอด ตัวแทนในการถ่ายทอด และกลวิธีในการถ่ายทอดดังรายละเอียดต่อไปนี้

ระยะก่อนเข้าสู่วิชาชีพ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเรื่องราวประวัติชีวิตของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานที่มีการปฏิบัติหน้าที่แบบมืออาชีพระยะก่อนเข้าสู่วิชาชีพซึ่งเป็นช่วงชีวิตก่อนที่ผู้ให้ข้อมูลหลักจะตัดสินใจเข้าสู่วิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานโดยได้แบ่งออกเป็น 3 ช่วงด้วยกันได้แก่ ช่วงที่ 1 ช่วงวัยเด็กกับครอบครัว เป็นเรื่องราวช่วงชีวิตตั้งแต่วัยเด็กที่เกี่ยวข้องกับครอบครัว และคนในครอบครัวในบริบทต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นความสัมพันธ์กับคนในครอบครัว ลักษณะนิสัย การใช้ชีวิตประจำวัน การปฏิบัติตนการแสดงออกต่าง กิจกรรมที่ทำในครอบครัว รวมไปถึงการได้รับการอบรมสั่งสอนในรูปแบบต่างๆ ของครอบครัวเป็นต้น ช่วงที่ 2 ช่วงชีวิตในรั้วการศึกษา เป็นเรื่องราวช่วงชีวิตในวัยเรียนตั้งแต่เริ่มเข้ารับการศึกษตั้งแต่ช่วงปฐมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษา โดยเป็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับ การใช้ชีวิตประจำวัน ความสัมพันธ์กับเพื่อนครูอาจารย์ การปฏิบัติตนการแสดงออกต่างๆ ในโรงเรียน กิจกรรมที่ทำ รวมไปถึงการอบรมสั่งสอนของครูอาจารย์เป็นต้น และช่วงที่ 3 ชีวิตการทำงานก่อนเข้าสู่วิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานเป็นเรื่องราวชีวิตที่ในเริ่มเข้าสู่วัยทำงานโดยผู้ให้ข้อมูลได้เริ่มประกอบอาชีพอื่นๆ และที่ยังไม่ได้เริ่มเข้าสู่วิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานโดยเป็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับการใช้ชีวิตประจำวัน การปฏิบัติตนในสถานที่ทำงาน ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในที่ทำงานเป็นต้น โดยในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยให้ความสนใจในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการถ่ายทอดทางสังคมความเชิงวิชาชีพที่สอดแทรกอยู่ในเรื่องราวแต่ละช่วงชีวิตทั้งกระบวนการถ่ายทอดในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับ เนื้อหาในการถ่ายทอด ตัวแทนในการถ่ายทอด และกลวิธีในการถ่ายทอดดังรายละเอียดต่อไปนี้

ชีวิตวัยเด็กกับครอบครัว

กระบวนการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพสู่การเป็นผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพระหว่างอยู่ในชีวิตวัยเด็กกับครอบครัวนั้น ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์เรื่องราวในช่วงชีวิตที่เด็กใช้ชีวิตอยู่กับพ่อแม่พี่

น้อง หรือญาติในครอบครัวเท่านั้น โดยที่เด็กเมื่ออยู่ในครอบครัวย่อมได้รับการถ่ายทอดการอบรมสั่งสอน ผ่านเรื่องราวที่เกิดขึ้นในครอบครัวทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยจากการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้แบ่งประเด็นในอบรมสั่งสอนในครอบครัวออกเป็น 2 ด้านได้แก่ด้านคุณลักษณะของบุคคล และด้านการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม ซึ่งการอบรมสั่งสอนของพ่อแม่พี่น้อง หรือญาติในครอบครัวในช่วงวัยเด็กนี้ไม่ได้เน้นหนักไปในทางใดทางหนึ่งแต่เป็นเพียงเนื้อหาในการถ่ายทอดเพื่อให้เด็กเกิดความพร้อมเบื้องต้นในการที่จะสามารถออกดำรงชีวิตในสังคมอื่นได้ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ด้านคุณลักษณะของบุคคล

ในการอบรมสั่งสอนหรือการถ่ายทอดความรู้ความสามารถหลักการปฏิบัติตนต่างๆ ในช่วงชีวิตวัยเด็กกับครอบครัวนั้น การถ่ายทอดในด้านคุณลักษณะของบุคคลถือว่าเป็นทักษะด้านหนึ่งที่มีความสำคัญในการถ่ายทอดเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมให้แก่เด็กๆ เสริมสร้างศักยภาพพื้นฐานภายในตนเองที่บุคคลควรจะมีในอนาคตเพื่อการใช้ชีวิตในสังคมต่อไปโดยเนื้อหาที่เกี่ยวข้องได้แก่ การเสริมสร้างความรับผิดชอบในตนเอง สามารถอยู่ได้ด้วยตนเอง การเห็นคุณค่าของสิ่งต่างๆ การเสริมสร้างความอดทน สามารถตัดสินใจด้วยตนเองภาวะผู้นำ เสริมสร้างพฤติกรรมรักการอ่าน เสริมสร้างพฤติกรรมความสนใจในข้อมูลข่าวสารบ้านเมืองดังรายละเอียดต่อไปนี้

เรื่องความรับผิดชอบในตนเอง

คุณลักษณะของบุคคลเรื่องความรับผิดชอบในตนเองนั้นเป็นการเสริมสร้างให้มีความตระหนักรู้ในหน้าที่ที่ตนเองควรกระทำภายในชีวิตประจำวันของตนเองบางครั้งเพียงเพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระหน้าที่ของพ่อและแม่ แต่สิ่งที่ได้รับกับเด็กเองคือทำให้เด็กมีความพร้อมในการเป็นทักษะที่เป็นประโยชน์ในอนาคตและถ้าผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานในวัยเด็กได้เรียนรู้และได้รับการถ่ายทอดในทักษะด้านต่างๆ ในช่วงต้นย่อมเป็นผลดีในการปฏิบัติงานในวิชาชีพด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานเพราะงานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานเป็นงานที่ต้องการความรับผิดชอบงานหน้าที่ของตนเองเพราะเป็นงานที่มีภารกิจที่หลากหลายดังนั้นยิ่งหากบุคคลมีความรับผิดชอบในตนเองมากเท่าไรย่อมทำงานได้ดีมากเท่านั้น โดยตัวแทนในการถ่ายทอดในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างความรับผิดชอบในตนเอง ในเรื่องราวในวัยเด็กของผู้ให้ข้อมูลหลักที่เป็นผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานที่มีการปฏิบัติหน้าที่แบบมืออาชีพนั้นผู้ที่เป็นตัวแทนสำคัญในการถ่ายทอดจะเป็นพ่อและแม่ โดยในการถ่ายทอดในวัยเด็กนั้นพ่อและแม่เป็นผู้ที่ใกล้ชิดกับเด็กมากที่สุดและมีอิทธิพลกับเด็กมากที่สุดคงไม่พ้นพ่อและแม่ที่เป็นผู้ทั้งคอยอบรมสั่งสอนเป็นที่ปรึกษาแก่เด็กๆ และกลวิธีในการถ่ายทอดที่ถือว่าการถ่ายทอดแบบขั้นแรกคือการบอกกล่าวโดยตรง เพราะการบอกกล่าวโดยตรงเป็นการถ่ายทอดโดยใช้กลวิธีที่เรียบง่ายที่สุดโดยผ่านเพียงการบอกกล่าวโดยวาจาของพ่อและแม่ต่อเด็กเท่านั้นโดยในการบอกกล่าวอาจกล่าวแค่ให้เด็กทราบถึงหน้าที่ของตนเองภายในบ้าน การช่วยงานพ่อและแม่โดยพ่อและแม่อาจไม่ได้มุ่งเน้นให้เด็กต้องมาช่วยเหลือตนเองช่วยทำงานของ

ตนเองเพื่อให้ตนเองใช้ชีวิตได้สะดวกสบายขึ้นแต่เป็นแค่พูดถึงงานตามวัยที่เด็กจะทำได้ตามสมควรเท่านั้นโดยหวังเพียงต้องการฝึกฝนบุคลิกของตนเองเท่านั้น

“คุณพ่อก็จะสอนอย่างเช่น เรื่อง อ่า... หน้าของเด็กทั่วๆ ไปที่ควรมี ในฐานะที่เป็นเด็กที่อยู่บ้าน เช่น การช่วยเหลือพ่อแม่พอสมควรตามวัยของเด็ก คือ ไม่ปล่อยตัวจนเกินไปนะ ก็คือช่วยงานบ้านบ้าง” (คุณตะวัน)

และในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการถ่ายทอดในเนื้อหาเรื่องความรับผิดชอบในตนเองนั้น นอกจากกลวิธีที่เรียบง่ายที่สุดอย่างการบอกกล่าวด้วยวาจาแล้วยังมีกลวิธีอีกอย่างที่ว่าพ่อแม่ใช้ในการเสริมสร้างความรับผิดชอบในตนเองให้แก่เด็ก คือการมอบหมายหน้าที่ในครอบครัวว่ากลวิธีนี้เป็นการถ่ายทอดโดยตรงเช่นเดียวกับการบอกกล่าวด้วยวาจา แต่แตกต่างตรงที่พ่อแม่จะเป็นผู้ที่มอบหมายหน้าที่ในครอบครัวโดยจะเป็นหน้าที่เล็กๆ น้อยๆ ในครอบครัวที่ไม่อยากจนเกินความสามารถของเด็กในการที่จะทำ โดยจะเป็นงานตั้งแต่้งางง่าย ๆ เช่นการทำความสะอาดปิดกวาดเช็ดถูภายในบ้านบางครั้งพ่อแม่อาจจะเริ่มจากหน้าที่ที่จำเพาะเจาะจง ไม่ว่าจะเป็นรดน้ำต้นไม้และงานเล็กๆ น้อยๆ ที่เด็กสามารถทำเสร็จในครั้งเดียวและเป็นงานที่เด็กจะทำได้เพื่อให้เด็กไม่รู้สึกว่างงานที่ตนเองได้รับมอบหมายนั้นเป็นภาระที่ตนเองต้องแบกรับจนเกิดการหลบเลี่ยงหนีกงาน แต่ต้องให้เด็กรู้สึกว่างงานที่ตนเองได้รับไม่ได้หนักจนเกินความสามารถของตนเองและหากตนเองแบ่งงานที่ตนเองได้รับมอบหมายมาก็จะทำให้พ่อแม่หมดภาระในงานด้านนี้ไปเพราะพ่อแม่มีภาระในด้านอื่นๆ ที่มากอยู่แล้ว และเมื่อเด็กมีอายุที่มากขึ้นพ่อแม่อาจเพิ่มงานที่ต้องใช้ทักษะความรู้ที่สูงมากยิ่งขึ้นโดยอาจเป็นงานที่ต้องการความละเอียดรอบคอบมากขึ้น และในการทำกิจกรรมต่างๆ ที่พ่อแม่ได้มอบหมายมาให้เมื่อเด็กเองได้ปฏิบัติอยู่เป็นประจำจนเป็นส่วนหนึ่งของการใช้ชีวิตตัวเด็กเองก็เริ่มมีความรู้สึกผูกพันกับหน้าที่ที่ตนเองได้รับมอบหมายโดยจะรู้สึกว่าเป็นงานที่ตนเองได้รับมอบหมายและตนเองต้องทำหน้าที่พวกนี้ให้สมบูรณ์มากที่สุดจนเกิดเป็นความรับผิดชอบในตนเองในที่สุด

“ตื่นเช้าขึ้นมาน้ำที่ของพี่ก็ช่วยพ่อแม่ทำงานบ้าน ปิดกวาดเช็ดถู กรอกน้ำใส่ตู้เย็น...เสร็จแล้วก็ไปโรงเรียนกลับมาช่วยทำงานบ้านก่อน ปิดกวาดเช็ดถู เลี้ยงหมู กรอกน้ำใส่ตู้เย็น เสร็จแล้วก็ทำการบ้าน...ปฏิบัติแบบนี้มาตลอด” (คุณรพี)

“บ้านที่อยู่คือเป็นโรงงานอยู่แล้ว พ่อทำการบ้านเสร็จแล้วพี่ก็ไปดูหน่อยว่าเขาทำอะไรบ้าง...แต่ถ้าเป็นสิ้นเดือนต้องคิดบัญชีพ่อกับแม่จะให้พี่ช่วยคิดบัญชี” (คุณศศิ)

“แม่จะให้พี่เตรียมชุดอาหารสำหรับถวายพระ ชุดอาหารเล็กๆ ไหว้พระพุทธรูปในห้องพระ...ตอนเย็นเราต้องรีบกลับบ้านละ คือถ้าอยู่เล่นต่อก็เล่นได้แต่พี่มีภาระต้องรีบกลับบ้านไปทำ รดน้ำต้นไม้” (คุณภาณุ)

และนอกจากการกลวิธีในการถ่ายทอดของพ่อและแม่ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องความรับผิดชอบในตนเองนั้น ผู้วิจัยได้พบอีกหนึ่งกลวิธีในการถ่ายทอดของพ่อและแม่ของเด็กโดยกลวิธีนี้คล้ายคลึงกับการมอบหมายหน้าที่ในครอบครัว แต่แตกต่างตรงที่พ่อและแม่ไม่ได้มอบหมายหน้าที่นี้มาโดยตรงเหมือน 2 กลวิธีแรกแต่เป็นการมอบหมายงานให้ทำด้วยวิธีการที่พ่อและแม่จะเป็นผู้นำในการกระทำกิจกรรมโดยพ่อและแม่จะเฝ้าปากชักชวนเด็กหรือไม่ก็ได้ แต่ส่วนสำคัญของกลวิธีแบบนี้คือการที่พ่อและแม่เป็นผู้กระทำกิจกรรมนั้นให้เด็กเห็นก่อน และเด็กก็ได้กระทำกิจกรรมนั้นตามกิจกรรมที่พ่อและแม่กระทำโดยถือว่าพ่อและแม่เป็นต้นแบบในการถ่ายทอด

“คุณพ่อจะสอนให้รับผิดชอบบ้างก็จะสอนเช่นจะนำไปทำความสะอาดตรงนั้น เก็บทำตรงนี้ พ่อก็จะพาไปโดยพ่อจะเป็นผู้นำก่อน ผูกโดยที่พ่อเป็นต้นแบบ ” (คุณตะวัน)

“แต่ละวันพี่จะตื่นเช้าตื่นมากก็เห็นแม่ทำกับข้าวพี่ก็ไปช่วยช่วยแม่ทำกับข้าว ที่บ้านจะค้าขาย ข้าวเปลือก...คือเราจะเห็นพ่อแม่ทำทุกอย่างแล้วเราก็มเข้าไปช่วยท่าน” (คุณจันทร์)

เรื่องความอดทน

ความอดทน เป็นการเสริมสร้างทักษะชีวิตในช่วงชีวิตวัยเด็กกับครอบครัวโดยมีพ่อแม่และคนในครอบครัวเป็นตัวแทนหลักในการถ่ายทอดซึ่งการถ่ายทอดทักษะชีวิตในการเสริมสร้างความอดทนนั้นเป็นการถ่ายทอดโดยทางอ้อม โดยสิ่งที่บุคคลได้รับคือทักษะด้านความอดทนในการใช้ชีวิต การทำกิจกรรมต่างในชีวิตเพราะการที่เด็กจะสามารถเติบโตได้อย่างแข็งแกร่งในอนาคตความอดทนเป็นทักษะหนึ่งที่มีความสำคัญเพราะในอนาคตบุคคลอาจจะต้องพบพานอุปสรรคต่างในชีวิตอีกมากมาย และในบางครั้งการทำงานในด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานนั้นต้องพบกับความยากลำบากในการทำงานทั้งด้านการเดินทางการทำงานต่าง ๆ เข้ามาระหว่างการดำเนินงานดังนั้นการเสริมสร้างความอดทนก็เป็นทักษะทางด้านหนึ่งที่ต้องปลูกฝัง ดังนั้นเพื่อเป็นการเตรียมพร้อมเรื่องความอดทนให้กับเด็ก โดยกลวิธีที่ใช้ในการถ่ายทอดเป็นกลวิธีผ่านการทำกิจกรรมในครอบครัว ซึ่งอาจเป็นกิจกรรมที่ใช้กำลังและความยากลำบากในการทำกิจกรรมหรือเป็นกิจกรรมในครอบครัวที่ต้องมีการเดินทางค้ำอ้งแรมในสถานที่ต่าง ๆ เพื่อให้เด็กเพื่อให้เด็กมีความอดทนแข็งแกร่งทนต่อความยากลำบากต่าง ๆ ที่เข้ามากระทบ หรือบางครั้งการฝึกความอดทนไม่ได้มีความจำเป็นที่จะต้องทำกิจกรรมการเดินทางค้ำอ้งแรมหรือการทำกิจกรรมที่ต้องใช้พลังกำลังเท่านั้นบางครั้งการทำกิจกรรมเล็กในครอบครัวก็สามารถเป็นกิจกรรมที่สามารถเสริมสร้างความอดทนได้เช่นกันหากกิจกรรมนั้นเป็นกิจกรรมที่มีความยากและต้องอาศัยความอดทนในการทำกิจกรรมดังกล่าว ซึ่งพ่อแม่และคนในครอบครัวหรือญาติพี่น้องนั้นถึงแม้ไม่ได้เป็นผู้ถ่ายทอดโดยตรงแต่หากบุคคลดังกล่าวเป็นผู้ชักชวนให้เด็กเข้าร่วมกิจกรรม หรือเป็นเป้าหมายในการทำกิจกรรมนั้นๆ

“คุณพ่อก็จะชอบพาลูกๆ ไปเที่ยวทะเล...มันก็เลยถูกปลูกฝังว่า เราชอบการสนุกสนานแบบนี้ เราชอบการเที่ยวที่แบบ ไม่ได้เที่ยวแบบสบาย แต่ชอบการเที่ยวที่แบบใช้พลังงานของตัวเอง” (คุณอาทิตย์)

“พวกพี่เค้ามีชวนไปกิจกรรม...พี่ก็ไปกับพวกพี่เค้า...กิจกรรมกับพวกพี่เค้า อย่างเช่นต้องไปทำบุญ ไปนอนอ้างคางแรม ไกลๆ ต่างจังหวัดอะไรเนี่ย ก็จะไปกัน” (คุณตะวัน)

“ช่วงเวลาวางพอลกลับมาที่บ้าน ชอบทำขนม เพราะที่บ้านขายน้ำชาชอบไปเปิดตำราขนม แล้วพอทำขนมเสร็จก็ให้พ่อกับแม่ชิม...ก็มีขนมครก ทำข้าวตู หน้าที่เรียนก็ซื้อทุเรียนมากวน” (คุณเดือน)

เรื่องการสามารถตัดสินใจด้วยตนเอง

สามารถตัดสินใจด้วยตนเองนั้น เป็นการเสริมสร้างทักษะชีวิตในช่วงชีวิตวัยเด็กกับครอบครัวโดยมีพ่อและแม่เป็นตัวแทนในการถ่ายทอดซึ่งในการถ่ายทอดเรื่องความสามารถตัดสินใจด้วยตนเองนั้นเป็นการถ่ายทอดโดยทางอ้อม โดยสิ่งที่เด็กได้รับคือความสามารถความมั่นใจในการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ ในชีวิต โดยเป็นทักษะที่เป็นประโยชน์ในการดำเนินชีวิตในอนาคตเพื่อให้เด็กมีความมั่นใจในการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ โดยไม่ต้องรอคอยให้พ่อและแม่หรือคนอื่นตัดสินใจให้ตนเองตลอดเวลา เพราะหากเด็กขาดความสามารถในการตัดสินใจอาจทำให้เด็กเองขาดความมั่นใจในการกระทำเรื่องต่างๆ ไม่สามารถตัดสินใจเองได้ต้องรอคนอื่นตลอดเวลาจึงอาจเป็นปัญหาในอนาคตและในการทำงานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานหลายๆ ครั้งการทำงานในฐานะผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานเป็นงานที่ต้องอาศัยการตัดสินใจในด้านต่างๆ ในการทำงานและความเด็ดขาดในการตัดสินใจ จึงเป็นการดีหากเรามีการถ่ายทอดเรื่องการสามารถตัดสินใจได้ด้วยตนเองดังนั้นเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมให้กับเด็กทักษะชีวิตด้านสามารถตัดสินใจด้วยตนเองจึงมีความสำคัญ โดยกลวิธีที่ใช้นั้นพ่อและแม่จะใช้กลวิธีคือการให้เด็กมีอิสระในการตัดสินใจเรื่องต่างๆ หรือมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเรื่องต่างๆ เพราะเนื่องจากเด็กก็ยังยังมีประสบการณ์ในการดำเนินชีวิตค่อนข้างน้อยการให้เด็กตัดสินใจเองในเรื่องต่างๆ อาจเป็นอันตรายต่อตัวเด็กเอง ดังนั้นในกลวิธีนี้พ่อและแม่จะทำหน้าที่เป็นเสมือนพี่เลี้ยงคือให้เด็กมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเรื่องต่างๆ ของเด็กเองไม่ว่าจะเป็น การเรียน หรือการใช้ชีวิต เมื่อถึงช่วงที่จะต้องเลือกเส้นทางการดำเนินชีวิตในช่วงสำคัญต่างๆ โดยในการถามความเห็นความต้องการของตัวเด็กประกอบและช่วยกันตัดสินใจโดยถือการตัดสินใจของเด็กเป็นสำคัญ

“เขาก็ถามความเห็น เขาก็ถามว่าอยากเรียนโรงเรียนอะไร เพราะว่าตอนนั้นมันระดับมัธยมี่มันมีอยู่สองโรงเรียน...พ่อกับแม่ก็ถาม แต่ไม่ได้บังคับว่าให้เรียนที่ไหนกับบอกแล้วแต่ชอบ พอติมันมีเพื่อนข้างบ้านด้วยที่ต้องไปเรียนด้วยกันก็เลยเลือกเรียนที่นั่น” (คุณเดือน)

“ช่วง ม.ปลาย...ต้องเอนทรานซ์ เราก็หาคำแนะนำ หาข้อมูลว่าเราควรเรียนด้านไหนดี และเราก็ถามตัวเราเองว่าเราชอบอะไร เพราะการที่เราชอบอะไรเราจะทำได้ดีเพราะเราชอบสิ่งนั้น...เพราะพ่อกับแม่ไม่ได้บังคับ คืออยากเรียนอะไรก็เรียนไปเลย เรียนให้จบ” (คุณมาส)

เรื่องภาวะผู้นำ

ภาวะผู้นำนั้น เป็นการเสริมสร้างคุณลักษณะในช่วงชีวิตวัยเด็กกับครอบครัวโดยมีพ่อและแม่เป็นตัวแทนหลักในการถ่ายทอด โดยสิ่งที่เด็กได้รับคือความเป็นผู้นำในการดำเนินชีวิตเป็นผู้นำในกลุ่มต่างๆ ได้มีการฝึกดูแลผู้ที่อ่อนแอกว่าหรือผู้ที่มีวุฒิภาวะที่ต่ำกว่าในการใช้ชีวิต และในการทำงานในสายวิชาชีพด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานเป็นสายวิชาชีพที่ต้องการบังคับบัญชา มีการดูแลผู้ใต้บังคับบัญชาจะอย่างไรจึงจะสามารถวางตนเองเป็นผู้นำที่ดีได้ โดยกลวิธีที่ใช้ในการถ่ายทอดคุณลักษณะของบุคคลในประเด็นการฝึกฝนภาวะผู้นำนั้นกลวิธีหนึ่งที่พ่อและแม่เลือกใช้คือการบอกกล่าวด้วยวาจา ซึ่งเป็นกลวิธีถ่ายทอดโดยตรงที่พ่อและแม่จะเป็นผู้บอกกล่าวกับตัวเด็กโดยตรงถึงลักษณะ หรือความคิดของบุคคลที่มีความเป็นผู้นำ ซึ่งในการถ่ายทอดในช่วงชีวิตวัยเด็กที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างคุณลักษณะของบุคคลในประเด็นการฝึกฝนภาวะผู้นำนั้นพ่อและแม่ยังไม่ได้มีการถ่ายทอดที่มุ่งเน้นในวิชาชีพด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานเป็นเพียงแค่การเพื่อเตรียมความพร้อมในการใช้ชีวิตของเด็กในอนาคตเท่านั้นโดยมีความต้องการให้เด็กเริ่มมีการได้รับรู้ฝึกฝนในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการฝึกฝนภาวะผู้นำ

“ที่บ้านพี่มีโรงงานเจียรหนัง หนังรองเท้า หนังกระเป๋า เครื่องหนัง...ต้องเข้าไปช่วย เพราะพ่อกับแม่พี่บอกว่าจะทำอะไรก็ตาม ถ้าเราจะสอนใครเราต้องทำให้เป็นก่อน” (คุณศศิ)

และนอกจากกลวิธีในการถ่ายทอดของพ่อและแม่ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นเรื่องภาวะผู้นำนั้น นอกจากการใช้กลวิธีการบอกกล่าวด้วยวาจา ซึ่งเป็นกลวิธีทางตรงที่เรียบง่ายที่สุดในการถ่ายทอดที่ได้กล่าวมาแล้ว ผู้วิจัยยังพบกลวิธีถ่ายทอดอีกรูปแบบหนึ่ง คือช่วยพ่อแม่ดูแลน้องๆ ในครอบครัวซึ่งเป็นกลวิธีถ่ายทอดแบบทางอ้อม ซึ่งกลวิธีที่จะเกิดขึ้นกับครอบครัวที่มีพี่และน้องที่ต้องดูแล ซึ่งพ่อและแม่นั้นไม่ได้มีความมุ่งหวังว่าจะฝึกฝนภาวะผู้นำให้แก่เด็กแต่เป็นเพียงต้องการให้เด็กได้แบ่งเบาภาระของตนเองในการทำกิจกรรมต่างๆ โดยให้เด็กนั้นกระทำหรือปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของตนในครอบครัวนั่นเองคือนอกจากเด็กจะมีบทบาทหน้าที่ในครอบครัวในการเป็นลูกของพ่อและแม่แล้วยังมีบทบาทในการเป็นพี่ของน้องๆ ในครอบครัวก็ต้องแสดงบทบาทในการดูแลปกครองช่วยเหลือน้องๆ ในชีวิตประจำวันและกิจกรรมการเล่นต่างๆ ในครอบครัวเพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระของพ่อและแม่ และตัวเด็กเองยังได้ฝึกฝนภาวะผู้นำโดยทางอ้อมด้วย

“ในแต่ละวันจะตื่นเช้า และช่วยแม่ทำกับข้าว ที่บ้านจะค้าขายข้าวเปลือก...พี่ก็จะคอยดูแลน้อง...ก็ดูแลเรื่องกินข้าว อาบน้ำ เพราะมีน้องเยอะ แม่มีลูก 7 คน” (คุณจันทร์)

“พี่เป็นคนโตพี่ก็จะช่วยเลี้ยงน้อง พาไปเล่น ดูแลน้องเวลาแม่ทำกับข้าวเวลาพ่อไม่อยู่ พาไปเที่ยวเล่น ดูแลอาบน้ำอาบท่าป้อนข้าวป้อนน้ำ” (คุณรพี)

เรื่องรักการอ่าน

การรักการอ่านนั้น เป็นการเสริมสร้างคุณลักษณะของบุคคลในช่วงชีวิตวัยเด็กกับครอบครัวโดยมีพ่อและแม่เป็นตัวแทนหลักในการถ่ายทอดซึ่งในการถ่ายทอดเพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมรักการอ่านนั้นเป็นการถ่ายทอดโดยทางอ้อม ซึ่งเป็นการเสริมสร้างให้บุคคลรักในการอ่านหนังสือเพราะหนังสือนั้นเป็นแหล่งของความรู้มากมายหากบุคคลเองมีพฤติกรรมรักการอ่านแล้วนั้นจะทำให้บุคคลได้รับความรู้และประสบการณ์จากการอ่านหนังสืออีกทาง และการทำงานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานก็เช่นกันหากบุคคลมีพฤติกรรมรักการอ่านก็เป็นผู้ที่รักในการศึกษาค้นคว้าความรู้ต่างๆ ในด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานเพื่อพัฒนาตนเองเช่นกัน โดยกลวิธีที่ใช้ในการเสริมสร้างพฤติกรรมรักการอ่านของเด็กนั้นเป็นการใช้กลวิธีทางอ้อม คือการเห็นแบบอย่างจากพ่อและแม่ โดยในบางครั้งพ่อและแม่ไม่ได้บอกกล่าวโดยตรงในการปลูกฝังพฤติกรรมรักการอ่านให้กับเด็ก แต่ในทางกลับกันเด็กได้เห็นพฤติกรรมรักการอ่านของพ่อและแม่ทำให้เด็กเองก็ได้ซึมซับพฤติกรรมรักการอ่านนี้ไปด้วย และในการเสริมสร้างพฤติกรรมรักการอ่านนี้นอกจากการเห็นแบบอย่างจากพ่อและแม่แล้ว อีกส่วนหนึ่งที่สำคัญคือหนังสือที่เด็กๆ เลือกอ่านนั้นควรเริ่มจากหนังสือง่ายๆ ที่ไม่มีความซับซ้อนไม่ต้องการความเป็นวิชาการมากนัก เช่นหนังสือนิทานหนังสือการ์ตูน แล้วค่อยปรับเปลี่ยนให้มีความซับซ้อนมากขึ้นเป็นหนังสือความรู้ทางวิชาการต่างๆ

“พ่อบอกว่า พ่อก็ชอบอ่าน พ่อก็ชอบอ่านด้วย อ่านหนังสือทุกประเภท อ่านได้หลากหลาย... พี่ชอบอ่านการ์ตูน เพราะว่ามันคลายเครียด และก็มันเป็นการฝึกอย่างหนึ่ง คือฝึกให้เราอ่าน พอเราโตขึ้นมาเรื่อยๆ เราก็เริ่มอ่านหนังสือที่มันเป็นวิชาการมากขึ้น” (คุณมาส)

เรื่องความสนใจในข้อมูลข่าวสารบ้านเมือง

ความสนใจในข้อมูลข่าวสารบ้านเมืองนั้น เป็นคุณลักษณะของบุคคลที่ได้รับการถ่ายทอดในช่วงชีวิตวัยเด็กกับครอบครัวโดยมีครอบครัวเป็นตัวแทนหลักในการถ่ายทอดซึ่งในการถ่ายทอดเพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมความสนใจในข้อมูลข่าวสารบ้านเมืองนั้นเป็นการถ่ายทอดโดยทางอ้อม ซึ่งหากเด็กมีความสนใจในข้อมูลข่าวสารบ้านเมืองก็จะทำให้เด็กมีความรู้ได้รับข้อมูลข่าวสารจากหลายทาง และทำให้ตัวเด็กเองมีความรู้รอบตัวเพิ่มมากขึ้น เพราะการทำงานในสายงานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานนั้นต้องมีการติดตามข่าวสารในคดีต่างๆ เพื่อเตรียมพร้อมตนเองเสมอในการทำงาน โดยกลวิธีที่ใช้ในการเสริมสร้างพฤติกรรมความสนใจในข้อมูลข่าวสารบ้านเมืองเป็นการใช้กลวิธีทางอ้อม คือการแลกเปลี่ยนข่าวสารผ่านกิจกรรม โดยในบางครั้งกิจกรรมในครอบครัวของพ่อแม่หรือคนในครอบครัวนั้นไม่ว่าจะเป็นการพูดคุยกันเรื่องข้อมูลข่าวสารต่างๆ กับคนอื่น ๆ ในชีวิตประจำวันอยู่แล้วซึ่งก็ไม่ได้ที่จะมีความมุ่งเน้นเพื่อที่จะสื่อสารกับตัวเด็ก แต่เด็กก็อยู่ในฐานะเป็นผู้รับฟังข้อมูลข่าวสารต่างๆ ที่ผู้ใหญ่พูดคุยแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกันก็ทำให้เด็กเองได้มีการซึมซับความรู้ในเรื่องที่ผู้ใหญ่พูดคุยกันด้วย และเมื่อเด็กได้ซึมซับบรรยากาศการแลกเปลี่ยนข้อมูล

ข่าวสารของครอบครัวอยู่เป็นเวลานานก็ย่อมที่จะได้รับและเกิดการเสริมสร้างพฤติกรรมความสนใจในข้อมูลข่าวสารบ้านเมืองเช่นกัน

“ที่บ้านเนียขายอาหาร ที่นี้ก็อยู่ในอำ พอมันมีลูกค้าเข้ามาในบ้าน คือที่บ้านเนียเมื่อก่อนเขาเรียก สภาน้ำชา สภากาแฟ...ที่นี้ก็มีเพื่อน ๆ พ่อ...เขามาคูยให้ฟังเกี่ยวกับการทำงานเกี่ยวกับเหตุการณ์ บ้านเมือง ก็แล้วแต่สถานการณ์ตอนนั้น...เขาก็จะนั่งเมาท์กันนั่งคุยกัน...ตอนนั้นก็เข้าโรงเรียนแล้วแหละ น่าจะป.1 ป.2 แต่ก็อยู่ในสภาพออย่างนี้มาตลอด” (คุณเดือน)

ด้านการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม

ในการถ่ายทอดนอกจากคุณลักษณะส่วนบุคคลที่แต่ละบุคคลควรจะมีนั้นมีการถ่ายทอดอีกด้านหนึ่งที่มีความสำคัญคือด้านการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมให้แก่บุคคล เพราะเนื่องจากเมื่อบุคคลเติบโตในอนาคตย่อมต้องมีการเข้าสังคม และการต้องการการยอมรับจากสังคมดังนั้นสิ่งที่พ่อแม่ได้ถ่ายทอดปลูกฝังนั้นจะเป็นต้นทุนในการเรียนรู้การอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมและการได้รับการยอมรับจากคนในสังคมในอนาคตโดยประเด็นที่เกี่ยวข้องได้แก่ เรื่องความสามารถปรับตัวเข้ากับสังคม เรื่องการไม่สร้างความเดือดร้อนให้กับผู้อื่นและการปลูกฝังจิตสำนึกสาธารณะดังรายละเอียดต่อไปนี้

เรื่องความสามารถปรับตัวเข้ากับสังคม

ผู้ให้ข้อมูลหลักซึ่งเป็นผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานที่มีการปฏิบัติหน้าที่แบบมืออาชีพได้สะท้อนถึงการได้รับการถ่ายทอดผ่านการบอกเล่าเรื่องราวในชีวิตวัยเด็กในด้านการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม ในประเด็นความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสังคมนั้น เป็นการปลูกฝังให้เด็กมีความสามารถที่จะปรับตัวเข้ากับสังคมอื่นๆ ได้โดยมีพ่อแม่เป็นตัวแทนในการถ่ายทอดซึ่งการถ่ายทอดเพื่อปลูกฝังความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสังคมของเด็ก โดยกลวิธีในการถ่ายทอดในประเด็นส่วนใหญ่ที่ใช้ในการถ่ายทอดนั้นพ่อแม่ใช้กลวิธีถ่ายทอดโดยทางอ้อม คือการเปลี่ยนแปลงย้ายถิ่นฐานของครอบครัวซึ่งสังเกตจากพ่อแม่ไม่ได้เน้นหนักให้เด็กมีความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสังคม แต่ความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสังคมนี้นี้เกิดจากผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงย้ายถิ่นฐานของครอบครัวในวัยเด็กซึ่งตัวเด็กเองต้องมีการย้ายถิ่นฐานตามครอบครัวไปด้วยทำให้เด็กต้องพบกับสังคมใหม่ๆ เพื่อนใหม่ๆ และทำให้เด็กเองต้องปรับตัวเองเพื่อให้เข้ากับสังคมหรือปฏิบัติตามวิถีครรลองของสังคม และในการเปลี่ยนแปลงถิ่นฐานนี้เองที่เป็นกลวิธีที่ทำให้เด็กได้มีการเรียนรู้และพัฒนาความสามารถในประเด็นการปรับตัวเข้ากับสังคม และเมื่อเด็กมีความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสังคมได้ดีเด็กจะสามารถปรับตัวเพื่อให้สามารถปรับตนเองให้ใช้ชีวิตในสังคมนั้นได้ และหากในอนาคตเด็กต้องออกไปใช้ชีวิตหรือต้องออกไปทำงานหรือศึกษาในต่างถิ่นต่างแดนจึงเป็นการง่ายกว่าเด็กคนอื่นๆ ที่ขาดการเตรียมความพร้อมความสามารถปรับตัวเข้ากับสังคม แต่ถ้าหากเด็กเองขาดการพัฒนาความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสังคมอาจทำให้เด็กเป็นคนที่ยึดติด ไม่

ชอบการเปลี่ยนแปลง ซึ่งอาจทำให้เป็นอุปสรรคในการพัฒนาตนเองของเด็ก และอาจพลาดโอกาสต่าง ๆ ทั้งในการดำเนินชีวิตและการทำงานเพราะเพียงแค่เด็กจะขาดความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสังคม

“เป็นคนกรุงเทพฯ แต่ก็มีย้ายไปต่างจังหวัดบ้าง...พี่เรียนในกรุงเทพฯ จนถึง ป.4 พ่อพี่รับราชการทหาร พอ ป.6 พ่อพี่ย้าย พี่ก็ย้ายตามพ่อไปอยู่ที่เพชรบูรณ์จนถึง ม.3 พี่ก็จะอยู่เพชรบูรณ์ตั้งแต่ ป.6 ถึง ม.3” (คุณมาส)

“ชีวิตวัยเด็กอาจจะต้องตามพ่อไปต่างจังหวัดบ่อย ๆ ...เพราะฉะนั้นชีวิตของวัยเด็กเนี่ย การเริ่มเรียนหนังสือเริ่มแรกก็จะอยู่ที่หัวหิน จ.ประจวบ...แต่เวลาเราก็จะได้สังคมอีกแบบ จนกระทั่งคุณพ่อเปลี่ยนงาน เปลี่ยนงานต้องไปทำที่จังหวัดอื่น ” (คุณอาทิตย์)

และในบางครั้งการเรียนรู้ความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสังคมนั้นการใช้กลวิธีการเปลี่ยนแปลงและย้ายถิ่นฐานของครอบครัวนั้นนอกจากจะหมายถึงการเปลี่ยนแปลงและย้ายถิ่นฐานแบบถาวรซึ่งเป็นการย้ายที่อยู่ของครอบครัวแล้ว ยังหมายความว่ารวมไปถึงการปรับเปลี่ยนถิ่นฐานแบบระยะเวลาสั้น ๆ ซึ่งหมายถึงการที่ครอบครัวได้พาเด็กๆ ออกไปท่องเที่ยวเรียนรู้ในสถานที่ต่างๆ ซึ่งถึงแม้จะเป็นการเปลี่ยนแปลงระยะเวลาค่อนข้างสั้นเด็กอาจยังไม่สามารถเรียนรู้ความสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้อย่างเต็มที่ แต่ก็ถือว่าเป็นการเริ่มต้นเรียนรู้ได้ดีเพราะการเดินทางถึงแม้เป็นการออกเดินทางเพื่อท่องเที่ยวในระยะเวลาสั้นๆ แต่ก็ทำให้ตัวเด็กได้ริเริ่มในการออกไปพบกับสังคมที่แตกต่างออกไปจากชีวิตประจำวันเช่นกัน

“คุณพ่อก็จะพาไปเที่ยวทะเล คือแม่พี่มีโรงงานโซมัย แต่พ่อก็มีสวนผลไม้อยู่ต่างจังหวัด ...ยามว่างก็ไปเที่ยวกับพี่กับน้องไปเที่ยวทะเลไปเที่ยวแบบอยู่ที่นั่นหลายๆ วัน ” (คุณศศิ)

เรื่องจิตสาธารณะ

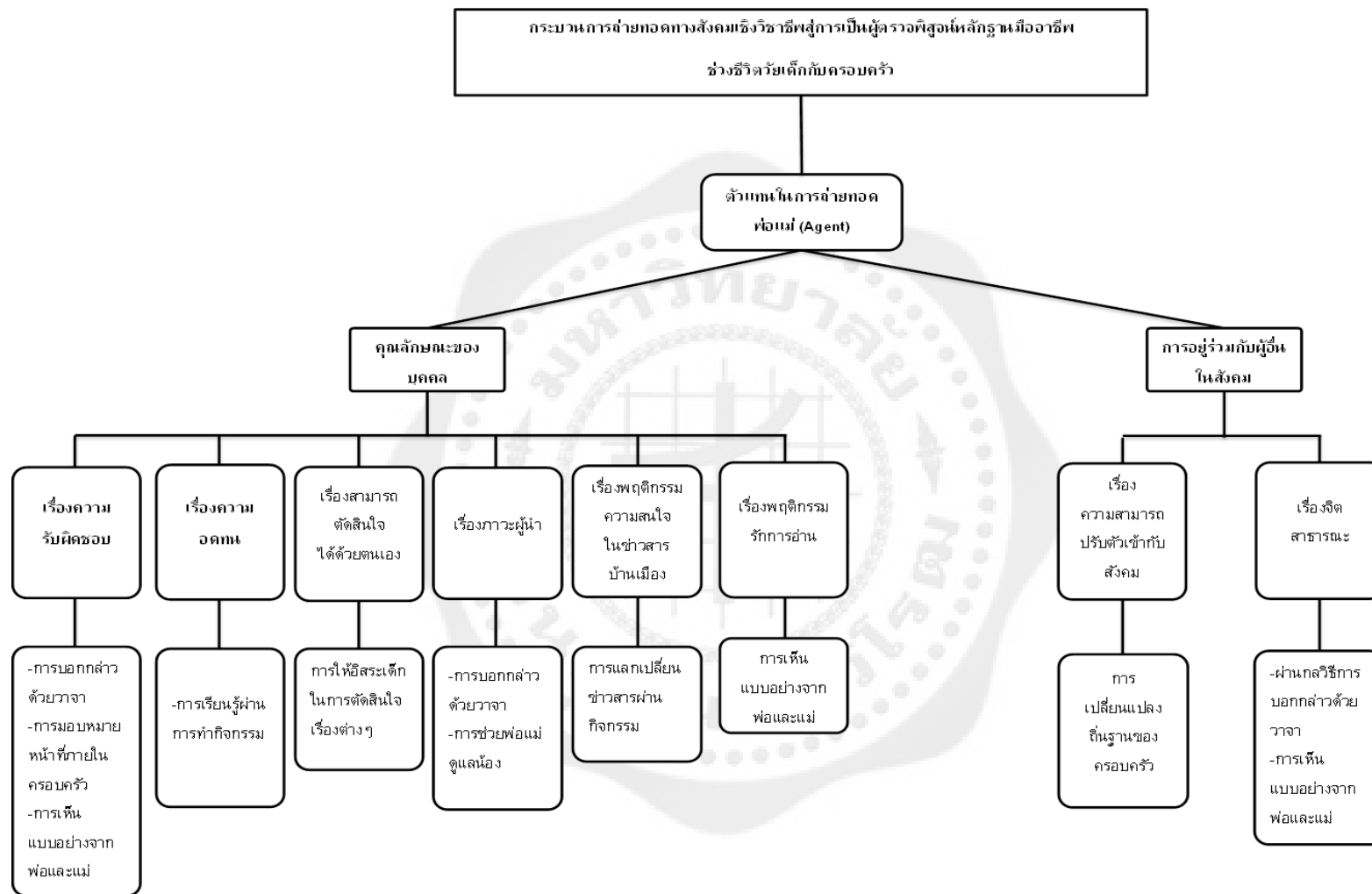
จิตสาธารณะเนื่องจากมนุษย์เรามีการอยู่ร่วมกันในสังคมจึงต้องมีการปลูกฝังให้บุคคลเป็นผู้ที่สร้างคุณประโยชน์ให้แก่สังคมเพื่อให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพในสังคม ซึ่งมีพ่อและแม่เป็นตัวแทนหลักในการถ่ายทอดเรื่องความมีจิตสาธารณะ โดยกลวิธีในการถ่ายทอดมีด้วยกันหลากหลายกลวิธี ซึ่งกลวิธีในการปลูกฝังกลวิธีหนึ่งที่ผู้วิจัยค้นพบคือการบอกกล่าวด้วยวาจาซึ่งเป็นกลวิธีในการถ่ายทอดโดยตรงซึ่งเป็นกลวิธีง่ายที่สุดโดยพ่อและแม่ของเด็กจะเป็นผู้ถ่ายทอดโดยตรงด้วยการพูดคุยแนะนำถึงพฤติกรรมที่ถูกต้องสมควรในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมก็ควรที่จะมีการช่วยเหลือผู้อื่นในสังคม เพื่อให้เด็กมีความรู้ความเข้าใจถึงการมีจิตสาธารณะ ดังนั้นถ้าหากเด็กขาดการปลูกฝังการปลูกฝังความมีจิตสาธารณะนั้น อาจทำให้เด็กไม่มีความรู้ความเข้าใจในพฤติกรรมช่วยเหลือผู้ไม่มีน้ำใจไม่เข้าใจในความมีจิตสาธารณะนำไปสู่การสร้างความเดือดร้อนให้แก่ผู้อื่นในสังคมตามมา

“ท่านก็จะบอกว่า เราอยู่ในสังคมเราอย่าทำให้คนอื่นเดือดร้อน...จะพูดจะทำไรก็พยายามให้หนักถึง
ออกเขากเรา...การดำเนินชีวิต การใช้ชีวิต...และก็ทำประโยชน์ให้สังคม” (คุณภานุ)

และในอีกวิธีหนึ่งซึ่งเป็นกลวิธีในการปลูกฝังเรื่องความมีจิตสาธารณะ นอกจากการบอก
กล่าวด้วยวาจาซึ่งเป็นกลวิธีที่เป็นการถ่ายทอดโดยทางตรงที่มีความเรียบง่ายที่สุดแล้ว ข้อมูลยังได้
แสดงถึงกลวิธีในการถ่ายทอดอีกหนึ่งวิธีซึ่งเป็นการถ่ายทอดโดยทางอ้อม คือการเห็นแบบอย่างจาก
พ่อและแม่ ซึ่งเป็นกลวิธีที่แตกต่างไปจากการบอกด้วยวาจาอย่างเห็นได้ชัดซึ่งการบอกกล่าวด้วย
วาจานั้นพ่อและแม่มีความมุ่งหมายที่จะปลูกฝังพฤติกรรมอันดีให้แก่เด็กโดยการบอกเล่าถึง
พฤติกรรมที่เหมาะสมแก่เด็กโดยตรง แต่ในการเห็นแบบอย่างจากพ่อและแม่เป็นการที่เด็กได้ร่วมใน
การใช้ชีวิตพร้อมกับเด็กได้สังเกตการใช้ชีวิตของพ่อและแม่ได้เห็นในพฤติกรรมกระทำการ
แสดงออกต่าง ๆ ของพ่อและแม่จึงนำมาเป็นแบบอย่างในการใช้ชีวิตประจำวัน

“การดำรงชีวิต พ่อแม่พี่ไม่เคยเอาเปรียบใคร และก็การช่วยเหลือ ถ้าบ้านใกล้เรือนเคียงเขา
เดือดร้อน พ่อแม่พี่ก็จะช่วยเหลือ ก็ไม่เคยไปเอาเปรียบใคร” (คุณภานุ)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพสู่การเป็น
ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมีอาชีพน้อยก่อนเข้าสู่วิชาชีพ ในช่วงชีวิตวัยเด็กกับครอบครัวนั้น เป็น
การวิเคราะห์ข้อมูลจากการบอกเล่าเรื่องราวของผู้ให้ข้อมูลหลักในช่วงชีวิตวัยเด็กกับครอบครัว
ข้อมูลได้แสดงถึงการถ่ายทอดทางสังคมในช่วงชีวิตวัยเด็กของผู้ให้ข้อมูลหลักนั้นได้แบ่งออกเป็น
2 ด้านได้แก่ด้านคุณลักษณะของบุคคล และด้านการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม โดยผู้วิจัยได้พบเนื้อหา
ในการถ่ายทอดในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะของบุคคลในช่วงชีวิตวัยเด็กกับครอบครัวได้แก่
1) เรื่องความรับผิดชอบในตนเอง 2) เรื่องความอดทน 3) เรื่องสามารถตัดสินใจด้วยตนเอง 4) เรื่อง
ภาวะผู้นำ 5) การเสริมสร้างพฤติกรรมรักการอ่าน และ 6) การเสริมสร้างพฤติกรรมการเล่น
ข่าวสารบ้านเมือง และด้านการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมข้อมูลได้แสดงถึงเนื้อหาในการถ่ายทอดได้แก่
1) เรื่องความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสังคม และ 2) เรื่องจิตสาธารณะ ซึ่งจากการวิเคราะห์
ข้อมูลพบว่าสถาบันครอบครัว พ่อแม่ และคนในครอบครัวเป็นตัวแทนหลักในการถ่ายทอดโดยการ
ใช้กลวิธีทั้งทางตรงและทางอ้อมตามความเหมาะสมในการถ่ายทอด โดยในการถ่ายทอดในช่วงวัยนี้
ยังไม่ได้มีความมุ่งเน้นที่จะให้เด็กมีความสามารถหรือมีทักษะทางด้านต่าง ๆ ในการประกอบอาชีพ
แต่เป็นเพียงการเตรียมความพร้อมให้เด็กมีทักษะต่างเพื่อที่จะออกไปเรียนรู้ทักษะด้านต่าง ๆ ต่อไป

ภาพประกอบ 6 กระบวนการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพสู่การเป็นผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานเมื่ออาชีพช่วงชีวิตวัยเด็กกับครอบครัว

ช่วงชีวิตวัยในวัยการศึกษา

ช่วงชีวิตในวัยการศึกษานั้นผู้วิจัยจะกล่าวถึงกระบวนการในการถ่ายทอดทางสังคมที่กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักซึ่งเป็นผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานที่มีการปฏิบัติหน้าที่แบบมืออาชีพได้รับผ่านการบอกเล่าเรื่องราวในวัยเด็กในวัยการศึกษาตั้งแต่ระดับประถม มัธยม และในระดับอุดมศึกษา โดยชีวิตภายในวัยการศึกษาผู้ตรวจพิสูจน์ในวัยเด็กย่อมได้รับการถ่ายทอดจากตัวแทนที่หลากหลายในการถ่ายทอดซึ่งเป็นการถ่ายทอดทั้งทางตรงและทางอ้อมโดยผ่านกลวิธีต่างๆ ในการถ่ายทอด จากการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้แบ่งเนื้อหาในการถ่ายทอดออกเป็น 6 ด้านได้แก่ 1) ด้านความรู้ทางวิชาการ 2) ด้านคุณลักษณะของบุคคล 3) ด้านการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม 4) ด้านทักษะในการสื่อสาร 5) ทักษะด้านการทำงานวิจัย และ 6) ด้านทักษะในการทำงานดังรายละเอียดต่อไปนี้

ด้านความรู้ทางวิชาการ

การประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้เป็นหน้าที่หลักของสถาบันการศึกษาในการถ่ายทอดความรู้ทางด้านวิชาการให้กับนักเรียนเพื่อที่จะนำความรู้ต่างๆ ที่ได้รับเพื่อไปพัฒนาตนเองทั้งในด้านความรู้เพื่อพัฒนาต่อยอดความรู้ในระดับที่สูงขึ้นไป โดยในแต่ละระดับนั้นก็ก็เป็นพื้นฐานให้นักเรียนในการผ่านไปเพื่อก้าวต่อไปในระดับที่สูงขึ้น ไม่ว่าจะเป็นระดับพื้นฐานอย่างช่วงวัยในระดับประถมศึกษา ไปสู่ระดับมัธยมศึกษา และไปสู่ในระดับอุดมศึกษา โดยในแต่ละช่วงผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานในวัยเด็กจะต้องผ่านการได้รับถ่ายทอดความรู้ทางด้านวิชาการเหมือนกับเด็กทั่วไปในโรงเรียน เพื่อเป็นพื้นฐานทั้งในการเรียนและการประกอบอาชีพเมื่อสำเร็จการศึกษาและถึงแม้ว่างานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานจะเป็นงานทางด้านวิทยาศาสตร์ แต่ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานในวัยเด็กนั้นก็ยังไม่ได้มุ่งเน้นในการเรียนด้านวิทยาศาสตร์อย่างจริงจังเพื่อประกอบอาชีพแต่เป็นการเรียนเพื่อปูพื้นฐานในการเรียนวิชาต่างๆ โดยการเริ่มเรียนความรู้ทางวิชาการอย่างจริงจังจากชีวิตในวัยการศึกษา ซึ่งในช่วงนี้ผู้ถ่ายทอดความรู้ทางด้านวิชาการนั้นโดยหลักแล้วเป็นบทบาทหน้าที่ของครูอาจารย์เป็นหลักโดยเป็นการถ่ายทอดทางตรง เพื่อการถ่ายทอดความรู้ทางด้านวิชาการโดยใช้กลวิธีที่ผู้วิจัยพบคือ กลวิธีถ่ายทอดแบบทางตรงและทางอ้อมในการถ่ายทอด ซึ่งกลวิธีในการถ่ายทอดโดยทางตรงที่ผู้วิจัยพบ คือการใช้กิจกรรมในการจัดการเรียนรู้ในห้องเรียน ซึ่งเป็นกลวิธีที่ครูและอาจารย์นั้นจะใช้การทำกิจกรรมต่างในการเสริมการเรียนการสอนให้เนื้อหาในการเรียนการสอนมีความง่ายต่อการเข้าใจของนักเรียน และเกิดความสุขในการเรียนการสอนและยังทำให้การเรียนที่เป็นการเรียนด้านวิชาการที่หนักๆ นั้นมีความน่าเบื่อที่ลดลง

“ภาษาอังกฤษ...คุณครูที่โรงเรียนเขาจะมี...กิจกรรมของตะวันตกอะอย่างคริสมาสต์...คุณครูจะให้ดูหนังฝรั่งด้วย บอกให้เปิดคลื่นวิทยุ FM เท่านั้นมันจะมี soundtrack ครูให้ฝึกด้วย เราก็ก่อนเราก็กทำตาม เราก็รู้สึกที่เราชอบ ” (คุณภาณุ)

“ภาษาอังกฤษ...คุณครูที่โรงเรียนเขาจะมี...กิจกรรมของตะวันตกอะอย่างคริสมาสต์...คุณครูจะให้ดูหนังฝรั่งด้วย บอกให้เปิดคลื่นวิทยุ FM เท่านั้นจะมี soundtrack ครูให้ฝึกด้วย เราก็กีฬาก็ทำตาม เราก็รู้สึกว่าร่าเริง ” (คุณภาณุ)

“พี่ชอบการทดลองแต่นั้นก็เป็นวิทยาศาสตร์ทั่วๆ ไป...ให้ทำการทดลองเลยให้เราลงมือปฏิบัติเองเลยเพราะเราได้ลงมือปฏิบัติเองแบบนี้...คือมันเหมือนเห็นภาพ...อย่างในเรื่องของปฏิกิริยาเคมีในทางทฤษฎีบอกว่ายอนี่เกิดอันนี้ แต่ถ้าเราไม่ได้ลงมือเองเราจะไม่เห็นว่ายอนี่นั้นจะต้องเกิดแบบนี้ใช่ไหม มันเห็นภาพชัดกว่า ” (คุณมาส)

ส่วนกลวิธีในการถ่ายทอดทางตรงอีกหนึ่งวิธีที่ผู้วิจัยพบในการถ่ายทอดด้านความรู้ทางวิชาการของครูและอาจารย์นั้น คือการจัดให้มีการทดสอบวัดความรู้เป็นระยะโดยเป็นการที่ครูและอาจารย์ในแต่ละวิชาทำการวัดความรู้ความเข้าใจของนักเรียนในระหว่างที่ทำการสอนในช่วงต่างๆ เพื่อให้เด็กมีความตั้งใจ และสนใจในการเรียนในห้องเรียน เพราะเมื่อนักเรียนทราบว่าครูและอาจารย์นั้นจะมีการทดสอบเพื่อวัดความรู้ในเรื่องที่เรียนนักเรียนย่อมมีความตั้งใจในการเรียนเป็นพิเศษ และยังทำให้ครูและอาจารย์ได้ทราบถึงความรู้และความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียนของนักเรียนเพื่อนำไปปรับเนื้อหาในการเรียนการสอนให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจที่มากขึ้น และยังทำให้ทราบว่านักเรียนคนไหนที่ครูและอาจารย์จะต้องใส่ใจเป็นพิเศษอีกด้วย โดยการทำการทดสอบนี้ครูและอาจารย์สามารถทำการทดสอบได้หลากหลายวิธีทั้งการทดสอบโดยการทำข้อสอบเพื่อวัดความรู้ความเข้าใจในการเรียนหรือการทดสอบวัดความรู้ต่างๆ ด้วยคำถามตอบด้วยปากเปล่าในระหว่างทำการเรียนการสอน

“อาจารย์ที่เค้านสอนสังคมเค้าจะสอนประวัติศาสตร์อะไรต่อมิอะไร สมัยกรุงสุโขทัย สอนไปเรื่อย ๆ แป๊บหนึ่งเค้าจะเวียนถามตั้งคำถาม พอสอนไปบทหนึ่งเค้าก็จะตั้งคำถามเพื่อประเมินความรู้เด็ก ก็จะถามวัดไหนที่ถูกข้าศึกนั้นสมัยนั้นสมัยนี้ ตอนนั้นจำคำถามไม่ได้แล้ว ” (คุณเดือน)

และในส่วนกลวิธีในการถ่ายทอดโดยทางอ้อมของครูและอาจารย์ที่ผู้วิจัยพบนั้นเป็นกลวิธีที่ไม่ได้มุ่งเน้นให้นักเรียนมีความเข้าใจในเนื้อหาการเรียนการสอน หรือเป็นกลวิธีจะช่วยในการจดจำหลักความรู้ต่างๆ ในการเรียน แต่เป็นเพียงการที่สร้างเสริมนักเรียนมาความสนใจมีความใส่ใจในการเรียนความกล้าในการที่ถามตอบคำถามเพื่อชวนขยายความรู้ในห้องเรียนมากที่สุด คือการสอนแบบโอปอ้อมอารีย์และเอาใจใส่ โดยเป็นการที่ครูและอาจารย์ผู้ทำหน้าที่ในการสอนวิชาความรู้ด้านต่างๆ มีโอกาสปฏิบัติในการแสดงออกขณะที่ทำการสอนเพื่อให้นักเรียนมีความกล้าในการตั้งคำถามหรือ สอบถามเพื่อไขข้อสงสัยของตนเองในระหว่างการสอนของครูและอาจารย์ โดยครูและอาจารย์สามารถแสดงออกซึ่งอากัปกริยาที่โอปอ้อมอารีย์ด้วยการพยายามถามคำถามเพื่อตรวจสอบความเข้าใจของเด็กในระหว่างการสอนด้วยความอ่อนโยนและเป็นมิตร และหากพบว่าเด็กคนไหนที่ไม่เข้าใจในการเรียนการสอนครูและอาจารย์ควรพยายามอธิบายเพื่อความเข้าใจของเด็กแต่การแสดงออกในกระบวนการนี้ต้องกระทำด้วยความอ่อนโยนเช่นกัน เพราะการแสดงออกของครู

อาจารย์เป็นการแสดงออกที่แข็งแกร่งจนเกินไปจะเป็นการทำให้เด็กเกิดการกลัวไม่กล้าที่จะถามคำถามในชั้นเรียน

“ตอนเด็ก ๆ นะ...เราจะดูปฏิกิริยาของอาจารย์ผู้สอนเนาะว่าเค้าเนี่ยเค้าเรียกว่าอะไรเค้ามีจิตใจที่พยายามที่จะทำให้ลูกศิษย์เข้าใจ พยายามถ่ายทอดซ้ำแล้วซ้ำอีก พยายามถามว่าหากใครไม่เข้าใจให้ยกมือถามนะ ” (คุณมาส)

และอีกหนึ่งกลวิธีในการถ่ายทอดด้านความรู้ทางวิชาการของตัวแทนที่เป็นครูและอาจารย์ ซึ่งเป็นการถ่ายทอดทางอ้อมคือการกระตุ้นให้เห็นความสำคัญของการเรียน ครูและอาจารย์นอกจากทำหน้าที่โดยตรงคือการถ่ายทอดความรู้ทางด้านวิชาการนั้น อีกหน้าที่หนึ่งคือผู้ที่คอยทำหน้าที่คอยแนะนำประทับประคองผู้เรียน ซึ่งในบางครั้งการกระตุ้นให้เห็นความสำคัญของการเรียนนั้นครูและอาจารย์จะเป็นการชี้แนะเพื่อเป็นแรงผลักดันให้ผู้เรียนเห็นถึงความสำคัญของการเรียนวิชาความรู้ต่างๆ ด้านวิชาการโดยสามารถบอกได้ถึงข้อดีหรือข้อเสียในการเรียนความรู้ด้านวิชาการต่างเพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้ตัดสินใจว่าวิชาดังกล่าวมีความเหมาะสมกับตนเองมาเพียงใด

“อาจารย์เค้าบอกว่า คือเราพูดภาษาไทยเนี่ยเราก็เราก็อสื่อสารกับคนไทยใช้มัย แต่ถ้าเกิดเราพูดภาษาอื่นได้อีกเราก็สามารถสื่อสารกับคนที่พูดภาษาอื่นได้ ซึ่งอาจจะมียอะไรที่แปลกใหม่กว่าเช่น ความรู้อะไรที่ดีกว่าหรือตัวเราเรียนในระดับมหาลัยเนี่ยมันก็มีเท็กซภาษาอังกฤษซึ่งภาษาไทยไม่มีอย่างเนี่ย...ภาษาอังกฤษจะททำให้เราได้เปรียบคนอื่น ” (คุณกานู)

ตัวแทนที่ผู้วิจัยพบว่ามีสำคัญในการถ่ายทอดด้านความรู้ทางวิชาการในช่วงชีวิตในวัยการศึกษาได้แก่เพื่อน ซึ่งเป็นการถ่ายทอดแบบทางอ้อมโดยใช้กลวิธีในการถ่ายทอดคือการชักชวนทำกิจกรรมวิชาการต่างๆ เพราะเนื่องจากในบางครั้งในการเรียนในระดับสูงๆ บางครั้งครูอาจารย์ไม่ได้เข้าเคียวเชิญเด็กได้ตลอดเวลาและในช่วงชีวิตวัยเรียนเป็นช่วงที่บุคคลมีความผูกพันกับเพื่อนและทำกิจกรรมต่างๆ กับกลุ่มเพื่อนเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้นในการถ่ายทอดโดยใช้กลวิธีการชักชวนทำกิจกรรมวิชาการด้านต่างๆ นั้น เป็นการที่กลุ่มเพื่อนจะเข้ามาชักชวน ไปอ่านหนังสือและทบทวนบทเรียนเพื่อความเข้าใจในบทเรียนมากยิ่งขึ้นรวมไปถึงการชักชวนอ่านหนังสือการทำรายงานในแต่ละวิชานั้น ถึงแม้ว่าตัวแทนในการถ่ายทอดในกลวิธีนี้จะเป็นกลุ่มเพื่อน แต่สิ่งที่สำคัญที่สุดคือตัวของผู้รับการถ่ายทอดว่ามีความสนใจในกิจกรรมที่เพื่อนชักชวนหรือไม่เพราะกลวิธีในการถ่ายทอดแบบนี้ไม่ได้เป็นกลวิธีที่ให้ความรู้ความเข้าใจในด้านวิชาการโดยตรงแต่เป็นเพียงการชักชวนให้ทบทวนความรู้ทางด้านวิชาการเท่านั้น เพราะหากผู้เรียนได้ทบทวนความรู้มากเท่าไรก็ยิ่งมีความรู้ในเรื่องนั้นมากยิ่งขึ้น แต่หากผู้เรียนไม่มีความสนใจในการอ่านหนังสือทบทวนบทเรียนกระทำการอย่างไม่จริงจัง หรือไม่มีความตั้งใจในการทำการถ่ายทอดโดยกลวิธีนี้ย่อมไม่สัมฤทธิ์ผล

“ต้องบอกว่าบางที่ช่วงเด็กๆ เนี่ย...ส่วนใหญ่เราก็จะคุยกับเพื่อนๆ ...ส่วนใหญ่ถ้าเป็นพี่นะ พวกวิชาแนวคิดแนวประดิษฐ์มันก็จะตื่นเต้นทำท่าย ก็จะเป็นพวกวิชาอุตสาหกรรม ออกแบบ อะไรต่างๆ แล้วก็พวก พวกออกทางคณิตศาสตร์อะไรพวกเนี่ย” (คุณตะวัน)

“แต่ตอนนั้นแทบจะไม่ได้ทำอะไรเป็นพิเศษ เพราะว่าส่วนใหญ่รวมกลุ่มกันจะติดกับเพื่อนมากกว่า” (คุณจันทร์)

“วันหยุดจะนัดเพื่อนไปสนามหลวง ไปดูหนังสือ เพื่อนที่โรงเรียน แต่ก่อนมันจะมีแผงหนังสือที่สนามหลวง ก็จะไปดูพวกหนังสือคู่มือเตรียมสอบม.ปลาย เคมี ฟิสิกส์ ชีวะ คณิตศาสตร์...ไปเที่ยวบ้านเพื่อน ทำรายงานบ้านเพื่อน...เราก็จะไปทำที่บ้านเพื่อน ” (คุณพี)

และจากข้อมูลได้แสดงอีกตัวแทนที่เข้ามามีบทบาทในการถ่ายทอดความรู้ด้านวิชาการ ได้แก่สื่อตำราต่างๆ ในการเรียนเพราะในการเรียนบุคคลบางครั้งความรู้แค่เพียงในห้องเรียนนั้น บางครั้ง ไม่เพียงพอในการเรียน ดังนั้นจึงมีการหาความรู้มาเสริมเพิ่มเติมในการเรียนการทำงานที่ที่อาจารย์มอบหมายโดยใช้กลวิธีการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

“พอที่เหลือเวลาว่างก็อ่านหนังสือเข้าห้องสมุด...ก็ทำรายงานจากการทำแล็บ แล้วก็นั่งจับกลุ่มอ่านหนังสือกันกับเพื่อน...คือของเพื่อนนี้จะอ่านหนังสือเคมีเป็นหลัก ” (คุณเดือน)

“เวลาทำการบ้านค้นคว้าส่งอาจารย์เราก็ไปทำงานกับเพื่อนๆ ...เราก็จะค้นคว้าศึกษาค้นคว้าจากหนังสือในห้องสมุดเค้าเรียกว่าทบทวนเนื้อหาที่เราเรียนด้วย” (คุณตะวัน)

จากการทำความเข้าใจกระบวนการถ่ายทอดของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมีอาชีพในช่วงก่อนเข้าสู่อาชีพในระยะก่อนเข้าสู่อาชีพในช่วงชีวิตวัยในรั้วการศึกษา นั้นผู้ให้ข้อมูลหลักได้สะท้อนถึงตัวแทนในการถ่ายทอดในช่วงชีวิตในรั้วการศึกษาได้แก่ ครูอาจารย์ โดยในการถ่ายทอดด้านความรู้ทางวิชาการนั้นครูอาจารย์ได้ใช้กลวิธีในการถ่ายทอดทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งกลวิธีในการถ่ายทอดโดยทางตรงนั้นประกอบไปด้วยกลวิธีการใช้กิจกรรมในการจัดการเรียนรู้ในห้องเรียนเป็น การใช้กิจกรรมในการถ่ายทอดความรู้ทางด้านวิชาการเพื่อให้ผู้เรียนมีความเข้าใจความรู้ด้านวิชาการอย่างเป็นรูปธรรม และกลวิธีการจัดให้มีการทดสอบวัดความรู้เป็นระยะ เพื่อเป็นการทดสอบความรู้ของผู้เรียนว่ามีความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียนมากน้อยเพียงใด และผู้วิจัยยังพบการถ่ายทอดทางอ้อมในการถ่ายทอดของตัวแทนในกลุ่มครูและอาจารย์ โดยใช้กลวิธีคือการสอนแบบโอปอ้อม อารีย์และเอาใจใส่ โดยอาศัยการแสดงออกกับกิริยาของครูและอาจารย์ผู้สอนต่อผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนมีความกล้าในการถามตอบข้อสงสัยไม่เกรงใจในระหว่างเรียนและอีกหนึ่งกลวิธีคือการกระตุ้นให้เห็นความสำคัญของการเรียนโดยครูและอาจารย์เขามามีบทบาทในการชี้แนะให้เห็นความสำคัญของการเรียน และอีกตัวแทนที่มีบทบาทในการถ่ายทอดด้านความรู้ทางวิชาการในช่วงอุดมศึกษาคือเพื่อนซึ่งเป็นการถ่ายทอดทางอ้อม โดยใช้กลวิธีการชักชวนทำกิจกรรมวิชาการด้านต่างๆ กลวิธีนี้เป็นกลวิธีแบบเดียวกับในช่วงมัธยมศึกษา โดยมีความแตกต่างกันในเนื้อหาของกิจกรรม และอีกหนึ่งตัวแทนที่เข้ามามีบทบาทในการถ่ายทอดความรู้ทางวิชาการคือสื่อหนังสือตำราต่างเพื่อเข้ามาเสริม

ความรู้ทางวิชาการของผู้เรียนด้วยกลวิธีการศึกษาค้นความด้วยตนเอง ทั้งสามช่วงเป็นการถ่ายทอด โดยที่ยังไม่ได้มีการมุ่งเน้นเพื่อการประกอบอาชีพ หรือการเข้าสู่วิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานถึงแม้ว่าผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานนั้นจะเลือกเรียน หรือมีความสนใจในด้านวิทยาศาสตร์ในการเรียนในทั้ง 3 ช่วงแต่ก็ยังไม่ได้มีความชัดเจนในการตัดสินใจเข้าสู่อาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานโดยตรงเป็นเพียงกระบวนการในการถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้เรียนให้มากที่สุดเพื่อความเจริญก้าวหน้าในอนาคตของผู้เรียนเท่านั้น

ด้านคุณลักษณะของบุคคล

คุณลักษณะของบุคคลเป็นการถ่ายทอดทางสังคมในเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับทักษะในการใช้ชีวิตของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานในวัยเด็กในด้านต่างๆ เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมให้แก่เด็กๆ โดยเป็นการถ่ายทอดจากชีวิตภายในรั้วการศึกษา ทั้งในช่วงประถมศึกษา ช่วงมัธยมศึกษา และในช่วงอุดมศึกษา เพื่อเสริมสร้างทักษะพื้นฐานในการใช้ชีวิตที่บุคคลควรมีในอนาคตเพื่อการใช้ชีวิตในสังคมต่อไปโดยเนื้อหาในการถ่ายทอดในด้านคุณลักษณะของบุคคลผู้วิจัยได้ค้นพบได้แก่ เรื่องภาวะผู้นำเรื่องความกล้าแสดงออกดังรายละเอียดต่อไปนี้

เรื่องภาวะผู้นำ

ทักษะด้านภาวะผู้นำเป็นทักษะชีวิตที่มีการปลูกฝังบ่อยครั้งทั้งในช่วงวัยเด็กกับครอบครัว โดยพ่อและแม่จะปลูกฝังถ่ายทอดทักษะชีวิตด้านภาวะผู้นำด้วยกลวิธีต่างในการถ่ายทอดเพื่อให้เด็กมีทักษะด้านภาวะผู้นำแต่เนื่องจากผู้นำเป็นทักษะที่จะทำให้เด็กเป็นผู้ที่นำเป็นผู้ที่มีอิทธิพลในการตัดสินใจต่างๆ ของกลุ่ม และเป็นที่ยอมรับของคนอื่น เป็นที่ฟังและสามารถดูแลคนอื่นได้ โดยตัวแทนในการถ่ายทอดทักษะทางด้านภาวะผู้นำในช่วงวัยเด็กในรั้วการศึกษาโดยเกิดขึ้นในช่วงวัยมัธยมซึ่งเป็นการถ่ายทอดโดยทางอ้อม ซึ่งตัวแทนในการถ่ายทอดได้แก่กิจกรรมสถานศึกษาโดยใช้กลวิธี คือการเรียนรู้ผ่านการทำหน้าที่ผู้นำในการทำกิจกรรมในสถานศึกษาโดยเป็นกิจกรรมที่สามารถทำให้นักเรียนสามารถฝึกทักษะด้านภาวะผู้นำได้เป็นอย่างดี ไม่ว่าจะเป็นการได้รับการคัดเลือกให้เป็นผู้นำในกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้นักเรียนได้เริ่มเป็นผู้นำในกิจกรรมเล็กๆ หรือจากการทำกิจกรรมที่เป็นผู้นำของกลุ่มเพื่อนในชั้นเรียนโดยเด็กจะได้ฝึกทักษะด้านภาวะผู้นำที่ดีเพราะการทำกิจกรรมต่างๆ นั้นหากต้องการให้เกิดผลสำเร็จในการทำงานด้านต่างๆ ขึ้นอยู่กับการร่วมกันทำงานเป็นกลุ่ม แต่หากเราอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มก่อนเมื่อไหร่ความยุ่งยากในการตัดสินใจต่างๆ จะตามมา และหากเด็กได้พบกับสภาวะเช่นนั้นในการทำงานและเด็กสามารถจัดการได้อย่างเหมาะสมและสามารถรักษาความเป็นกลุ่มก้อนย่อมมีความสัมฤทธิ์ผลในการทำงาน และเด็กยังได้สามารถได้เรียนรู้ภาวะผู้นำอีกด้วย

“ตอนที่เรียนที่วัดบวรวิทยูก็ได้มีโอกาสได้เป็นหัวหน้าห้องคือพี่ได้รับเลือกให้เป็นหัวหน้าห้องก็ต้องคอยดูแลเรื่องงานในห้องเรียน ” (คุณอาทิตย์)

“พอถึงวันที่มีความสำคัญทางศาสนาจะมักมีพิธีการอะไรนิดหน่อยเกี่ยวกับทางศาสนาให้เข้าร่วมส่วนใหญ่พี่ก็ถูกเลือกให้เป็นผู้ดำเนินการทำกิจกรรมพวกไหว้พระสวดมนต์ นำท้าวต๋องเข้ามาตลอด ” (คุณเดือน)

ด้านความกล้าแสดงออก

บุคคลมีความกล้าที่แสดงออกสิ่งต่างๆ ตามความรู้สึกนึกคิดไม่อาย ไม่กลัวพูด กล้ากระทำสิ่งต่างๆ และสิ่งที่แสดงออกมาต้องเป็นสิ่งที่ถูกที่ควรไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อนดังนั้นความกล้าแสดงออกถือว่าเป็นคุณลักษณะของบุคคลด้านที่บุคคลได้รับการสร้างเสริมอยู่เสมอ ซึ่งในช่วงวัยเด็กในรั้วการศึกษาก็ได้มีการเสริมสร้างทักษะทางด้านนี้อยู่เสมอทั้งในช่วงวัยประถมศึกษา และมัธยมศึกษา โดยทั้งสองช่วงเป็นการถ่ายทอดโดยทางอ้อมซึ่งตัวแทนในการถ่ายทอดได้แก่กิจกรรมในสถานศึกษา ด้วยกลวิธีการถ่ายทอดคือการเข้าร่วมกิจกรรมการแสดงของสถานศึกษา โดยในการเข้าร่วมกิจกรรมนั้นสถานศึกษาไม่ได้มุ่งเน้นเสริมสร้างให้เด็กมีทักษะชีวิตด้านความกล้าแสดงออกแต่เพียงต้องการให้เด็กเข้าร่วมกิจกรรมด้านต่างๆ เท่านั้นไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมการแสดงในกิจกรรมในวันสำคัญต่างๆ โดยการเข้าร่วมกิจกรรมการแสดงต่างๆ ซึ่งมีส่วนในการเสริมสร้างความกล้าแสดงออกด้วยกันทั้งสิ้น โดยสิ่งที่เด็กจะได้จากการทำกิจกรรมต่างๆ ทำให้เด็กมีความคุ้นเคยกับการพบปะผู้คนมากมายหน้าหลายตาไม่เกิดการประหม่าเกร็งเมื่อต้องพบ หรือพูดจากับคนแปลกหน้า แต่ในการเสริมสร้างทักษะชีวิตด้านความกล้าแสดงออกในช่วงชีวิตในรั้วการศึกษานั้นทั้งในช่วงวัยประถมศึกษา และช่วงวัยมัศึกษานั้น ยังไม่ได้เข้มข้นหรือส่งผลถึงขั้นที่สามารถทำให้เด็กมีความมั่นใจในการแสดงความรู้สึกนึกคิด กล้าพูดกล้าทำในสิ่งต่างได้ดังที่ผู้ที่มีความกล้าแสดงออกควรกระทำแต่เป็นเพียงการเสริมสร้างทักษะเพียงเพื่อให้มีความกล้าในเบื้องต้น และในส่วนต่อจากนี้ไปเด็กจะต้องเก็บเกี่ยวประสบการณ์เพื่อพัฒนาตนเองให้เกิดเป็นทักษะด้านความกล้าแสดงออกที่สามารถแสดงออกถึงสิ่งต่างๆ ตามความรู้สึกนึกคิดไม่เขินอาย ไม่กลัวพูด กล้ากระทำสิ่งต่างๆ ในทุกๆ ด้าน และสิ่งสำคัญในการใช้กลวิธีในการถ่ายทอดในรูปแบบนี้คือ ความสมัครใจในการเข้าร่วมกิจกรรมของเด็กเป็นสำคัญเพราะถ้าหากเด็กไม่มีความสมัครใจสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมอาจทำให้การเข้าร่วมกิจกรรมเป็นความหน้าเบื่อทำให้เด็กหลีกเลี่ยงในการเข้าร่วมต่างๆ ได้

“ที่โรงเรียนก็มีการแสดง เป็นประจำ หลายๆ ปี เขาก็จะให้แสดงอยู่...ก็จะมีแสดงของโรงเรียน...ก็จะได้รับคัดเลือก...ไปร่วมกิจกรรม ไปเป็นกลุ่มๆ ” (คุณศศิ)

“โรงเรียนมีกิจกรรมที่คัดเลือกไปทำกิจกรรมส่วนใหญ่เป็นพวกการแสดง ตอนเรียนก็จะมีแต่กิจกรรมพวกนี้ส่วนใหญ่สมัยนั้นเป็นกิจกรรมเกี่ยวกับการแสดง ” (คุณอาทิตย์)

และจากในช่วงประถมศึกษาที่มีการถ่ายทอดเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในด้านความกล้าแสดงออกในแล่นั้นพอเริ่มเข้าสู่ในช่วงมัธยมศึกษาชั้นผู้ที่เข้ามามีบทบาทในการถ่ายทอดได้แก่กิจกรรมสถาบันการศึกษาเช่นเดียวกับในช่วงประถมศึกษาและใช้กลวิธีเดียวกันคือการเข้าร่วมกิจกรรมการแสดงของสถานศึกษา แต่การถ่ายทอดเพื่อเสริมสร้างในช่วงมัธยมนั้นสังเกตได้ว่าเด็กเริ่มมีการค้นหาและมุ่งไปยังกิจกรรมที่ชอบมากกว่าในช่วงวัยประถม โดยกิจกรรมที่ทำยังคงเป็นกิจกรรมการแสดงต่าง ๆ ทั้งการร้องเพลงในงานต่าง ๆ การแสดงในกิจกรรมต่าง ๆ

“อย่างวันพิเศษไรต่าง ๆ คุณครูเขาจะมีการให้เราแสดงของโรงเรียน มีให้ฝึกพูด มีเพลงภาษาอังกฤษ มีอะไรต่าง ๆ ... แล้วเราก็ชอบ พอเราชอบเราก็รู้สึกว่ามันมีความสุข...เวลามีกิจกรรมทางนั้นเนี่ยเราจะไปตลอด ” (คุณภาน)

“พี่เริ่มหันไปเรียนศิลปะป้องกันตัวมากขึ้น...พอเริ่มที่จะเรียนศิลปะป้องกันตัว... ท้ายที่สุดก็คือการให้เราได้มีโอกาสไปแสดงโชว์ ก็คือไม่ใช่เรียนเฉย ๆ แต่ให้มีโอกาสได้ไปแสดงโชว์ ” (คุณอาทิตย์)

จากการศึกษาเพื่อทำความเข้าใจการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานที่มีการปฏิบัติหน้าที่แบบมืออาชีพในช่วงก่อนเข้าสู่วิชาชีพในช่วงชีวิตในการศึกษาผู้วิจัยพบเนื้อหาในการถ่ายทอดในด้านคุณลักษณะของบุคคล ซึ่งในช่วงของการถ่ายทอดในช่วงก่อนเข้าสู่วิชาชีพในด้านคุณลักษณะของบุคคลเป็นการถ่ายทอดที่ยังไม่ได้มีการมุ่งเน้นให้เด็กเข้าสู่วิชาชีพใดวิชาชีพหนึ่งอย่างจำเพาะเจาะจงแต่เป็นเพียงการเสริมสร้างคุณลักษณะของบุคคลที่ต่อเนื่องจากในช่วงชีวิตในวัยเด็กกับครอบครัวเพื่อพัฒนาทักษะที่เคยได้รับการเสริมสร้างมาก่อน 2 ด้านโดยเป็นการถ่ายทอดโดยทางอ้อมทั้งหมดและใช้ตัวแทนในการถ่ายทอดและกลวิธีในการถ่ายทอดที่แตกต่างกันไปได้แก่ 1) เรื่องภาวะผู้นำ ซึ่งเป็นการถ่ายทอดโดยทางอ้อมโดยตัวแทนในการถ่ายทอดคือกิจกรรมในสถานศึกษา โดยใช้กลวิธีการเรียนรู้ผ่านการเป็นผู้นำกิจกรรมเป็นการถ่ายทอดที่ทำให้บุคคลได้รู้จักการเป็นผู้นำในกลุ่มหรือในระดับต่าง ๆ เพื่อฝึกการเป็นผู้นำกลุ่มและเป็นทักษะที่เป็นประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานเพราะงานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานนอกจากเป็นงานด้านวิทยาศาสตร์แต่ด้วยการเป็นข้าราชการตำรวจจึงทำให้หลีกเลี่ยงไม่ได้กับการบังคับบัญชา และการปฏิบัติงานร่วมกับผู้ใต้บังคับบัญชาผู้ตรวจพิสูจน์จึงต้องได้รับการถ่ายทอดเรื่องภาวะผู้นำ 2) เรื่องความกล้าแสดงออก ตัวแทนในการถ่ายทอดได้แก่สถานศึกษา โดยใช้กลวิธีเข้าร่วมกิจกรรมการแสดงของสถานศึกษา โดยเป็นทักษะที่สร้างเสริมให้บุคคลสามารถแสดงความคิดเห็นของตัวเองได้ตามต้องการและไม่ประหม่าเมื่อต้องพบผู้คนมากหน้าหลายตา และในงานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานเป็นงานที่จะต้องพบปะพูดคุยกับผู้คนที่หลากหลายไม่ว่าจะเป็นผู้เสียหายในคดี ผู้ต้องหา เจ้าหน้าที่ต่าง ๆ และผู้บังคับบัญชาเป็นต้น และหากในการพบปะพูดคุยบุคคลสามารถวางตัวพูดคุยแสดงความคิดเห็นได้อย่างฉะฉานมั่นใจย่อมได้รับความไว้วางใจและความน่าเชื่อถือกลับมาเช่นกัน

ด้านการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม

การอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมถึงแม้ว่าบุคคลจะเคยได้รับการสร้างเสริมมาแล้วในช่วงชีวิตวัยเด็กกับครอบครัวในการถ่ายทอดเพื่อเตรียมความพร้อมให้แก่เด็กเพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมในอนาคต โดยในการถ่ายทอดในช่วงชีวิตในวัยการศึกษาเป็นการถ่ายทอดด้านการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมทั้งเพื่อพัฒนาในด้านที่เคยได้รับการถ่ายทอดในช่วงชีวิตวัยเด็กกับครอบครัว หรือเป็นการเสริมสร้างในเนื้อหาอื่นๆ ที่ในช่วงวัยเด็กกับครอบครัวยังไม่ได้รับการถ่ายทอด เพื่อให้เด็กสามารถพัฒนาตนเองได้ต่อไป โดยเนื้อหาในการถ่ายทอดด้านการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมประกอบด้วย ด้านความสามารถปรับตัวเข้ากับสังคม ด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่น และด้านจิตสาธารณะดังรายละเอียดต่อไปนี้

เรื่องความสามารถปรับตัวเข้ากับสังคม

ความสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมนั้นเป็นด้านที่เด็กเคยได้รับการปลูกฝังแล้วในช่วงชีวิตวัยเด็กกับครอบครัวซึ่งเป็นการปลูกฝังเพื่อให้เด็กมีความพร้อมความสามารถที่ปรับตนเองเข้ากับสังคมอื่นๆ นอกจากครอบครัวในอนาคตที่เด็กจะต้องเติบโตขึ้นทั้งในชีวิตการเรียนโดยผู้วิจัยได้พบตัวแทนในการถ่ายทอดที่เกี่ยวข้องกับการถ่ายทอดในด้านความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสังคมได้แก่ ครอบครัวโดยใช้กลวิธีคือการปล่อยให้ออกมาใช้ชีวิตลำพัง ซึ่งเป็นกลวิธีที่คล้ายคลึงกับกลวิธีในการเปลี่ยนแปลงย้ายถิ่นฐานในช่วงวัยเด็กกับครอบครัวแต่แตกต่างกันตรงที่ในช่วงวัยเด็กในวัยเรียนนั้นเป็นการเปลี่ยนแปลงและย้ายถิ่นฐานที่เฉพาะเจาะจงที่ตัวของเด็กเอง และออกมาจากครอบครัวเพื่อไปศึกษาเล่าเรียนทำให้ต้องออกห่างจากครอบครัวไป โดยช่วยที่พบเด็กอยู่ในช่วงวัยมัธยมและอุดมศึกษาเพราะเนื่องจากวัยเด็กอย่างในวัยประถมนั้นยังเด็กเกินไปที่จะออกครอบครัวมาเผชิญโลกภายนอก แต่หากเมื่อเด็กเข้าสู่วัยรุ่นในช่วงวัยมัธยม และอุดมศึกษาเด็กได้ผ่านการสร้างเสริมทักษะในด้านต่างๆ มากพอที่จะดูแลตนเองได้ครอบครัวจึงรู้สึกเบาใจและสามารถดูแลตนเองได้แล้ว ทำให้เด็กได้ออกมาพบกับผู้คนมากมายหลายตาได้พบเพื่อน สังคม และประสบการณ์ใหม่ๆ เพื่อที่จะนำมาใช้พัฒนาตนเองต่อไป

“เพราะว่าบ้านอยู่ชัชยา โรงเรียนประจำจังหวัดมโนอยู่ในอำเภอเมือง...พอเรียนโรงเรียนไปกลับทุกวันเวลาอ่านหนังสือมันก็จะน้อยลงที่นี้ก็คุยกันเขาก็เห็นเราเหนื่อยด้วย ก็เลยไปเช่าหอพักใกล้โรงเรียน...คือด้านหลังหอพักติดรั้วของโรงเรียนพอดี เราก็เดินไปได้ ” (คุณเดือน)

“พอเรียนจบม.3 ก็จะย้ายมาเรียนที่กรุงเทพ จากนั้นก็จะเป็น มศ.4 มศ.5...ตอนนั้นอยากจะสมัครเรียนเข้ามหาลัย แต่ผู้ใหญ่ก็จะมองว่า ต่างจังหวัดมันเหมือนกับไม่แข็ง เราน่าจะมาเรียนกรุงเทพนะ...เลยมาอยู่หอ ” (คุณจันทร์)

“พี่ย้ายมาอยู่หอพัก เพราะมันไกล ไกลบ้านพี่มาก บ้านพี่อยู่นครปฐมตรงสายสี่ อีกหนึ่งกิโลเมตรก็เป็นนครปฐมละ...พี่ได้เพื่อนเยอะมากๆ เลย ” (คุณภาณุ)

และในช่วงวัยอุดมศึกษาตัวแทนที่เข้ามามีบทบาทอีกกลุ่มหนึ่งได้แก่กลุ่มเพื่อน ซึ่งกลุ่มเพื่อนในที่นี้หมายถึงเพื่อนทั้งหมดของเด็กที่เข้ามาเรียนในระดับอุดมศึกษาทั้งกลุ่มเพื่อนในชั้นเรียน เพื่อนร่วมหอพัก หรือแม้กระทั่งเพื่อนในมหาวิทยาลัยโดยเป็นกลุ่มเพื่อนที่ได้ทำกิจกรรมร่วมกัน ซึ่งกลวิธีในการถ่ายทอดได้แก่การทำกิจกรรมร่วมกันโดยในการถ่ายทอดด้วยกลวิธีนี้เป็นการถ่ายทอดโดยทางอ้อม เพราะเนื่องจากการเรียนในระดับอุดมศึกษาในช่วงแรกที่เด็กเข้ามาใหม่ จึงถือว่าเป็นการก้าวเข้าสู่อีกสังคมที่แตกต่าง และในระดับอุดมศึกษานี้จะมีกิจกรรมที่ต้องทำร่วมกันได้ แลกเปลี่ยนความคิด และได้อยู่ร่วมกันกับกลุ่มเพื่อนทำให้เด็กต้องปรับตัวเองในสังคมที่แตกต่างไป ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมรับน้อง หรือกิจกรรมการกีฬาการแข่งขันต่าง ๆ เพราะเนื่องจากการเรียนในช่วงแรกยังไม่ได้เข้มข้นมากนักเป็นแค่การปรับพื้นฐานและยังไม่ได้เข้าสู่วิชาหลักทำให้เด็กปี 1 เป็นกำลังสำคัญในการทำกิจกรรมและการทำกิจกรรมนี้จะทำให้เด็กได้ลงมือทำผ่านความอยากลำบากที่มีทั้งความสนุกสนานและเคล้ากันไป

“ตอนเรียนปี 1 ส่วนใหญ่จะเป็นการทำกิจกรรม...พอสักพักมันเริ่มเข้าที่ พี่ว่ามันอยู่ที่ตัวเรา...และ กิจกรรมบางอย่างที่มหาลัยมันก็ไม่ได้รุนแรงเหมือนกับที่อื่นเลยรู้สึกว่ามันผ่านช่วงนั้นไปก็คิดว่ามันเป็นเรื่องสนุกสนานของการรับน้องใหม่มากกว่า ” (คุณมาส)

“ก็เป็นเด็กหอ ก็สนุกสนานกับเพื่อน ๆ ทำกิจกรรมเยอะ ทำการแสดงเยอะ กิจกรรมของคณะ...ก็จะ มีประกวดคำขวัญต่าง ๆ ได้เงินด้วยนะ และก็การแสดงรับน้องมหาลัยรับน้องคณะ...ก็เพราะมีเวลาว่าง และ เพื่อน ๆ ต่างจังหวัดเยอะนะ ” (คุณพี)

เรื่องการทำงานร่วมกับผู้อื่น

การร่วมงานกับผู้อื่นเป็นทักษะด้านการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมที่มีความสำคัญที่บุคคลได้รับการปลูกฝังอีกด้านหนึ่ง เนื่องจากเมื่อ บุคคลต้องอยู่ในสังคมที่ประกอบไปด้วยบุคคลที่หลากหลายย่อมมีการทำงานร่วมกับผู้อื่นอยู่เสมอ ดังนั้นบุคคลควรจะได้รับถ่ายทอดในเรื่องการทำงานร่วมกับผู้อื่นเพื่อประโยชน์ในการทำงานของตัวบุคคลเองในอนาคต โดยผู้วิจัยได้พบกระบวนการถ่ายทอดทางสังคมในด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่นในช่วงชีวิตวัยเด็กในรั้วการศึกษาของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐาน ซึ่งเป็นการถ่ายทอดโดยทางอ้อมและมีตัวแทนในการถ่ายทอดเป็นกลุ่มเพื่อนในช่วงต่าง ๆ ทั้งในช่วงวัยประถมศึกษา มัธยมศึกษา และช่วงอุดมศึกษา โดยใช้กลวิธีในการถ่ายทอดคือการเรียนรู้ผ่านการเล่นกับกลุ่มเพื่อนเพราะเนื่องจากในช่วงชีวิตวัยเด็กในรั้วการศึกษานั้นบุคคลย่อมมีความผูกพันกับกลุ่มเพื่อนทั้งในชีวิตการเรียน รวมไปถึงการทำกิจกรรมร่วมกันและรวมไปทั้งการเล่น การได้ทำกิจกรรมเป็นกลวิธีการเรียนรู้ผ่านการเล่น ที่ได้กล่าวถึงนี้ไม่ใช่เล่นทั่ว ๆ ไปแต่เป็นการเล่นที่ต้องร่วมกันลงมือทำ อาศัยการร่วมมือกันระหว่างเพื่อนเช่นการเล่นดนตรีที่เป็นการเล่นรวมกลุ่มกันเป็นวงดนตรีที่ หรือการเล่นกีฬาซึ่งสังเกตได้ว่าการเล่นกีฬานั้นจะเป็นกีฬาที่มีการเล่นกันเป็นทีมไม่ว่าจะเป็น ฟุตบอล วอลเลย์บอล หรือกีฬาอื่น ๆ ที่อาศัยการร่วมมือร่วมใจในการเล่น

“เพราะฉะนั้นนอกจากฟุตบอลก็อดนตรีนี้ละ เป็นนักดนตรีของโรงเรียนด้วย...เรียนสายวิทยุ คณิตแล้วต้องเล่นกีฬาด้วย ” (คุณตะวัน)

“พี่เป็นคนชอบเล่นกีฬา...เล่นกีฬาหลากหลาย เล่นปิงปอง เล่นวอลเลย์บอล พี่เล่นหลากหลาย มาก คือพี่ชอบออกกำลังกาย...ส่วนใหญ่ก็จะเล่นกีฬา ” (คุณมาส)

“พี่ชอบเล่นกีฬา อย่างที่บอกชอบเล่นกีฬา พอตอนมัธยมปลายหันไปเล่นศิลปะป้องกันตัวมากขึ้น แต่จะชอบเล่นกีฬาเป็นหลัก ฟุตบอลจะชอบเล่น ” (คุณอาทิตย์)

และตัวแทนที่เข้ามามีส่วนร่วมในการถ่ายทอดทักษะด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่นคือ กิจกรรมในสถานศึกษา โดยเป็นการถ่ายทอดโดยทางอ้อมเหมือนการถ่ายทอดของกลุ่มเพื่อนเช่นกัน โดยใช้กลวิธีในการถ่ายทอดคือการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมการทำงานของสถานศึกษา ซึ่งในการถ่ายทอด ด้วยกลวิธีนี้เป็นการที่บุคคลได้ร่วมกันทำงานของสถานศึกษา ซึ่งต้องเป็นกิจกรรมที่บุคคลต้อง ทำงานร่วมกับผู้อื่นๆ เช่นการร่วมงานต่างๆ ที่ต้องประสานงานกับคนนั้นคนนี้ หรือการทำงานใน รูปแบบคณะกรรมการโรงเรียน คณะกรรมการนิสิต ที่จะต้องมีการทำงานร่วมกับคณะกรรมการคน อื่นๆ ได้ร่วมกันพูดคุย ได้ร่วมกันวางแผนในการทำกิจกรรมต่างในฐานะกรรมการ ดังนั้นบุคคลได้มีการ ทำกิจกรรมทางด้านนี้บุคคลย่อมได้ฝึกฝนเพื่อเสริมสร้างทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่นด้วย เช่นกัน

“กิจกรรมที่ทางสาขาเคมีส่งร่วม หรือกิจกรรมของทางราชการ ก็เข้าร่วม...แต่ถ้าโอเคงานของ คณะสาขาเคมีให้ร่วมอะไรก็ร่วม ” (คุณเดือน)

“เรียนหนังสือ ว่างก็เล่นกับเพื่อนๆ ทั่วไป เล่นกีฬา วิ่ง และทำแปลงผักสวนครัว ตอนป. 4 ป. 5 ป. 6 ก็เป็นคณะกรรมการนักเรียน มีประชุมบ้าง ” (คุณรพี)

“ไปเป็นกรรมการนิสิต...พี่ก็จะไปช่วยเขา...ช่วยคิดว่าเราจะไปคอนเนคชั่นใครดี จะติดต่อกับใคร แล้วก็เข้าไปพบใครคุยกับใคร คิดว่าเราควรจะทำหนังสือแบบไหน...ก็ช่วยเรื่องพวกนั้นแหละ ” (คุณ ศติ)

เรื่องจิตสาธารณะ

จิตสาธารณะเป็นทักษะในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นอีกด้านหนึ่งที่มีความสำคัญทำให้บุคคลมีความตระหนักรู้ถึงหน้าที่ความรับผิดชอบของตนเองที่เป็นส่วนหนึ่งของสังคมที่จะต้องมีการช่วยเหลือ มีน้ำใจไมตรีเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ให้กับผู้อื่นโดยไม่หวังผลตอบแทนซึ่งการปลูกฝังให้บุคคลมี ทักษะด้านจิตสาธารณะนั้นจะส่งผลให้สังคมเป็นสังคมที่มีแต่การช่วยเหลือเกื้อกูลกันเป็นสังคมที่น่า อยู่โดยผู้วิจัยได้พบการถ่ายทอดทางสังคมในด้านจิตสาธารณะ ในช่วงวัยเด็กของผู้ตรวจพิสูจน์ หลักฐานในช่วงชีวิตวัยเด็กในรั้วการศึกษาทั้งในช่วงประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษา ซึ่งได้ พบตัวแทนในการถ่ายทอดได้แก่ สถานศึกษา และกลุ่มเพื่อน โดยการถ่ายทอดโดยตัวแทนที่เป็น กิจกรรมในสถานศึกษานั้นเป็นการถ่ายทอดทางอ้อมโดยใช้กลวิธีในการถ่ายทอดคือการร่วมทำ กิจกรรมเพื่อส่วนรวมของสถานศึกษา ซึ่งเป็นกลวิธีที่บุคคลได้ไปเข้าร่วมการทำกิจกรรมของ

สถานศึกษาที่เป็นกิจกรรมเพื่อส่วนรวมซึ่งเป็นกิจกรรมที่ทางสถานศึกษาจัดขึ้นตั้งแต่กิจกรรมเล็กๆ ภายในสถานศึกษาที่ต้องการอาสาสมัครเข้าไปทำกิจกรรมไม่ว่าจะเป็น กิจกรรมการแข่งกีฬา การซ่อมและการดูแลหนังสือในห้องสมุด จนไปถึงกิจกรรมใหญ่ๆ ที่บุคคลต้องออกไปช่วยเหลือผู้อื่น ภายนอกสถานศึกษา โดยแต่ละกิจกรรมเป็นกิจกรรมที่บุคคลต้องคิดถึงการทำให้ส่วนรวมเป็นหลัก

“พี่ชอบกิจกรรม ชอบอะไรก็ได้...ได้ทำเพื่อสังคม...แม้กระทั่งการไปอบรมในเรื่องของการบรรเทาสาธารณภัยเพื่อที่จะเอาไปช่วยในเรื่องของกิจกรรมบางตอนสมัยเรียนลูกเสืออะครับ ” (คุณอาทิตย์)

“กิจกรรมที่โรงเรียนส่วนใหญ่ก็จะเป็นพวก รำ ร้องเพลง พวกกีฬาสี...กีฬาสีจะเป็นพวกกองเชียร์ เป็นอะไรประมาณนี้...เรานี่สมัครใจไปเลยชอบ...มันสนุก แล้วก็มันทำงานส่วนรวม ” (คุณจันทร์)

“พี่เป็นสมาชิกชมรมห้องสมุด ก็จะไปทำหนังสือ ซ่อมหนังสือ หนังสือที่พัง ...ก็ไปดูวิธีการจัดหนังสือในห้องสมุดว่าจัดอย่างไร การซ่อมหนังสือ การปรับปรุงหนังสือให้กับห้องสมุด ” (คุณรพี)

และตัวแทนอีกกลุ่มหนึ่งที่เข้ามามีบทบาทในการถ่ายทอดทางสังคมในด้านทักษะด้านจิตสาธารณะคือกลุ่มเพื่อน ซึ่งเป็นการถ่ายทอดโดยทางอ้อมเช่นเดียวกับสถานศึกษา แต่ตัวแทนที่เป็นกลุ่มเพื่อนนั้นใช้กลวิธีที่แตกต่างออกไปโดยเป็นกลวิธีการแบ่งปันกับกลุ่มเพื่อน ซึ่งเป็นกลวิธีที่บุคคลต้องเข้ามาใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นซึ่งต้องพบเจอกับการแบ่งใช้ทรัพยากร พบเจอกับเรื่องราวที่ต้องช่วยเหลือเกื้อกูลกัน และมองถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลักจึงทำให้เกิดเป็นการถ่ายทอดเพื่อปลูกฝังทักษะทางด้านจิตสาธารณะในที่สุด

“เวลาอยู่ที่หอจะทำอะไรก็ต้องมองถึงส่วนรวม จะทำอะไรเหมือนที่บ้านก็ได้ อย่างเช่นจะเปิดไฟอ่านหนังสือทั้งคืน เพื่อนก็จะหลับจะนอน...เราก็ต้องเกรงใจเพื่อน เราก็มองตรงระเบียบนั่งเอาคอมไฟมาเปิด ” (คุณเดือน)

จากการชีวิตของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานในวัยเด็กในช่วงชีวิตในรั้วการศึกษาซึ่งเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลโดยผ่านการบอกเล่าเรื่องราวชีวิตวัยเด็กที่เกี่ยวข้องกับการถ่ายทอดทางสังคมในด้านทักษะการอยู่ร่วมกับผู้อื่นทั้ง 3 ด้าน โดยผ่านตัวแทนต่างๆ คือ 1) ด้านความสามารถปรับตัวเข้ากับสังคม ซึ่งพบตัวแทนในการถ่ายทอดได้แก่ ครอบครัว และกลุ่มเพื่อน โดยครอบครัวได้ใช้กลวิธีในการถ่ายทอดโดยการปล่อยให้ออกไปใช้ชีวิตลำพัง และทางด้านกลุ่มเพื่อนได้ใช้กลวิธีในการทำกิจกรรมร่วมกัน ซึ่งในการถ่ายทอดทักษะในด้านความสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมนั้นเป็นทักษะที่ทำให้บุคคลสามารถปรับตัวและพร้อมรับมือกับสังคมต่างๆ ที่ตนเองต้องพบเจอในอนาคต ซึ่งทักษะทางด้านนี้เป็นทักษะที่เหมาะสมกับผู้ที่เข้าสู่วิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานอย่างมากเพราะการทำงานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานเป็นงานทางด้านราชการซึ่งบางครั้งเราไม่สามารถจะกำหนดได้ว่าเราจะต้องลงไปปฏิบัติหน้าที่ ณ สถานที่แห่งใด บางครั้งเราอาจได้ไปปฏิบัติหน้าที่ในสถานที่ที่ไม่ใช่ที่เราคุ้นเคยซึ่งถ้าหากเราสามารถปรับตัวได้กับสังคมนั้นเป็นหนึ่งเดียวกับสังคมก็ทำให้เราสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2) ด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่น ซึ่งพบตัวแทนในการถ่ายทอด

ได้แก่ กลุ่มเพื่อน และสถานศึกษา โดยกลุ่มเพื่อนได้ใช้กลวิธีในการถ่ายทอดคือการร่วมทำกิจกรรม ด้านดนตรีและกีฬา กับเพื่อน และทางด้านสถานศึกษาได้ใช้กลวิธีการเรียนรู้ผ่านการทำกิจกรรม ร่วมกับสถานศึกษา ซึ่งการถ่ายทอดทักษะด้านการงานร่วมกับผู้อื่นนั้นเป็นทักษะที่ปลูกฝังเพื่อให้ บุคคลได้รู้จักการทำงานร่วมกับผู้อื่นการทำงานเป็นทีมเพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน ซึ่งทักษะด้านการงานร่วมกับผู้อื่นนั้นเป็นอีกทักษะที่มีความสำคัญในการทำงานด้านการตรวจ พิสูจน์หลักฐานเพราะการทำงานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานนั้นเป็นงานที่มีการทำงานร่วมกับผู้อื่น อยู่เสมอ ไม่ว่าจะเป็นแพทย์ เจ้าหน้าที่จากหน่วยต่างๆ หรือแม้กระทั่งบางครั้งเป็นการต้องมีการสนธิ กำลังผู้ตรวจพิสูจน์ที่เชี่ยวชาญในงานด้านต่างๆ เพื่อการทำงานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานที่มี ประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งหากผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมีทักษะด้านการงานร่วมกับผู้อื่นนั้น จะสามารถ ทำงานสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี 3) ด้านจิตสาธารณะ ซึ่งพบตัวแทนในการถ่ายทอดได้แก่สถานศึกษา และกลุ่มเพื่อนโดยตัวแทนที่เป็นสถานศึกษานั้นได้ใช้การทำงานเพื่อส่วนรวมเป็นกลวิธีในการ ถ่ายทอด และในส่วนตัวแทนที่เป็นกลุ่มเพื่อนได้มีการใช้การใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันมาเป็นกลวิธีในการ ถ่ายทอด ซึ่งการปลูกฝังทักษะทางด้านจิตสาธารณะเป็นทักษะที่เน้นปลูกฝังให้บุคคลตระหนักรู้ถึง การเป็นส่วนหนึ่งของสังคมรู้จักการช่วยเหลือเกื้อกูลผู้อื่นโดยไม่หวังผลตอบแทน ซึ่งทักษะทางด้าน นี้ถือว่าเป็นทักษะที่เป็นประโยชน์ต่อการทำงานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานอย่างยิ่งเพราะงาน ทำงานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานเป็นงานที่ต้องปฏิบัติหน้าที่เพื่อช่วยเหลือผู้ที่ได้รับความ เดือดร้อนที่เข้ามาขอความช่วยเหลือ ซึ่งถือว่าเป็นงานที่ต้องการผู้ปฏิบัติหน้าที่ที่มีจิตสาธารณะ เช่นกันและหากเจ้าหน้าที่ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมีการทำงานโดยไม่ได้หวังผลตอบแทนย่อมทำให้ การทำงานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานมีความโปร่งใสมากขึ้น

ด้านทักษะในการสื่อสาร

จากชีวิตวัยเด็กในช่วงชีวิตในวัยการศึกษาของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานได้มีการปลูกฝังทักษะ หลากหลายด้านไม่ว่าจะเป็นด้านความรู้ทางวิชาการ ด้านคุณลักษณะของบุคคล ด้านการอยู่ร่วมกับ ผู้อื่นที่ผ่านมาแล้วนั้นผู้วิจัยยังพบทักษะอีกด้านหนึ่งที่ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานในวัยเด็กได้รับการ ปลูกฝังคือทักษะในการสื่อสารเป็นความสามารถที่บุคคลจะสามารถสื่อสารสิ่งที่ตนต้องการให้บุคคล อื่นได้ทราบโดยบุคคลยังสามารถนำทักษะด้านการสื่อสารนี้มาใช้ในวิชาชีพด้านการพิสูจน์หลักฐาน ได้อีกด้วย ซึ่งประกอบไปด้วยทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศทักษะการสื่อสารผ่านการเขียน และยัง รวมไปถึงทักษะการสื่อสารโดยผ่านเทคโนโลยีอีกด้วยดังรายละเอียดต่อไปนี้

เรื่องการใช้ภาษาต่างประเทศ

ภาษาต่างนั้นเป็นทักษะที่ปลูกฝังให้บุคคลมีความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อ ความสามารถในการสื่อสารทั้ง ฟัง พูด อ่าน เขียน โดยทักษะในการใช้ภาษาต่างประเทศนั้นเป็น ทักษะที่บุคคลได้รับการปลูกฝังอยู่เสมอทั้งในช่วงการเรียนทั้งในระดับประถม มัธยมผ่านความรู้ทาง

วิชาการในหลักสูตรการเรียนการสอน แต่ในช่วงที่ภาษาต่างประเทศเข้ามามีบทบาทในการดำเนินชีวิตของบุคคลค่อนข้างมากคือช่วงอุดมศึกษาซึ่งเป็นช่วงที่บุคคลได้รับการถ่ายทอดความรู้ที่เฉพาะทางเพื่อออกไปประกอบอาชีพในสาขาที่ตนเองเลือกตั้งนั้นทักษะในการใช้ภาษาต่างประเทศนั้นจึงเป็นเรื่องที่บุคคลต้องขวนขวายเพื่อให้ได้มาซึ่งทักษะดังกล่าว ซึ่งในการถ่ายทอดทักษะในด้านการใช้ภาษาต่างประเทศที่ผู้วิจัยพบในช่วงอุดมศึกษานั้นมีทั้งการถ่ายทอดทั้งทางตรงและทางอ้อมผ่านตัวแทนต่างๆ ที่เข้ามามีบทบาทโดยใช้กลวิธีต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการถ่ายทอดโดยตรงของตัวแทนที่เป็นครูอาจารย์ โดยใช้กลวิธีถ่ายทอดผ่านหลักสูตรด้านภาษาต่างประเทศ โดยเป็นการถ่ายทอดผ่านการที่บุคคลได้เข้าไปเรียนในหลักสูตรด้านภาษาอังกฤษเพื่อให้ตนเองมีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษทั้งฟังพูดอ่าน และเขียน

“เวลาว่างๆ พี่จะไปลงเรียนพี่ชอบไปลงเรียนภาษาอังกฤษเป็นคอร์สของพวกคณะอักษรก็มีพวกอาจารย์บางอาจารย์ต่างชาติบ้างมาสอน ” (คุณศศิ)

และนอกจากตัวแทนที่เป็นครูอาจารย์แล้วยังมีตัวแทนที่เป็นสื่อต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นเอกสารต่างๆ ซึ่งเป็นการถ่ายทอดโดยทางอ้อมโดยใช้กลวิธีศึกษาด้วยตนเอง เพราะเนื่องจากความรู้ทางในศาสตร์ต่างๆ รวมทั้งวิทยาศาสตร์นั้นโดยส่วนใหญ่เกิดขึ้นจากนักคิดนักวิทยาศาสตร์ชาวต่างประเทศ และได้มีการตีพิมพ์ความรู้ต่างๆ เป็นภาษาอังกฤษจึงทำให้บุคคลที่ต้องข้องเกี่ยวกับเอกสารต่างๆ ที่เป็นภาษาอังกฤษ และเมื่อบุคคลได้อ่านได้ทำความเข้าใจในเนื้อหาอย่างละเอียดถึงแม้ว่าการเรียนรู้ผ่านตัวแทนที่เป็นสื่อเอกสารภาษาต่างประเทศนั้นเป็นการพัฒนาทักษะในการอ่านทำความเข้าใจเสียส่วนใหญ่ แต่ถ้าหากบุคคลมีความเข้าใจในเนื้อหาแล้วการสื่อสารด้วยการพูดย่อมมีการพัฒนาด้วยเช่นกัน

“เวลาเราเรียนในระดับมหาลัยเนี่ยมันก็มีเท็กซภาษาอังกฤษซึ่งภาษาไทยไม่มีอย่างเนี่ยเกิดเราสามารถเข้าใจภาษาอังกฤษว่ามันเป็นการฝึกภาษาด้วยนะ ” (คุณภาณุ)

เรื่องการสื่อสารผ่านการเขียน

การเขียนนั้นเป็นอีกหนึ่งทักษะที่มีความสำคัญเพราะการสื่อสารที่สามารถทำให้ผู้อื่นรับรู้ความรู้สึกนึกคิดของตนผ่านการเขียนการเรียงร้อยถ้อยคำเพื่อให้บุคคลอื่นสามารถเข้าใจในสิ่งที่ตนเองต้องการจะสื่อออกไปโดยในการถ่ายทอดทักษะการสื่อสารผ่านการเขียนนี้ผู้วิจัยพบทั้งการถ่ายทอดทั้งทางตรงและทางอ้อม ผ่านตัวแทนต่างๆ ในแต่ละกลวิธี ได้แก่ครบครันโดยครบครันนี้เป็นการถ่ายทอดโดยทางอ้อม โดยใช้กลวิธีเขียนจดหมายตอบโต้กับครบครัน ซึ่งเป็นกลวิธีที่เมื่อพ่อและแม่ที่ต้องอยู่ห่างไกลจากลูกนั้นนอกจากการสื่อสารที่ทันสมัยและรวดเร็วอย่างโทรศัพท์ในการติดต่อผู้ที่อยู่ห่างออกไปได้อย่างรวดเร็วแล้ว ยังได้มีการใช้การสื่อสารผ่านการเขียนจดหมายใน

การตอบโต้กันเพื่อบอกเล่าเรื่องราวต่าง ๆ ที่ผ่านเข้ามาในชีวิตนอกจากจะเป็นการกระชับความสัมพันธ์ในครอบครัวแล้วยังไปเป็นการฝึกฝนทักษะในการเขียนของตนเองอีกด้วย

“เป็นคนชอบเขียน มาเรียนรามครั้งแรกเขียนจดหมายกลับบ้านไม่เคยขาดเพราะพ่อกับแม่ก็จะเขียนมา พ่อจะเขียนบ่อย จะเล่าเหตุการณ์ที่บ้านให้ฟัง ตอนนี้เป็นอย่างไร ตอนนี้นำตุ๊กตานี้ใหม่ ก็จะเล่าความเป็นไปในบ้านให้ฟัง ” (คุณเดือน)

และในทักษะการสื่อสารผ่านการเขียนนี้ผู้วิจัยยังพบตัวแทนที่เข้ามามีบทบาทในการถ่ายทอดได้แก่สื่อหนังสือต่าง ๆ ซึ่งเป็นการถ่ายทอดโดยตรงโดยกลวิธีการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง โดยเป็นกลวิธีที่บุคคลได้มีการขวนขวายเพื่อพัฒนาตนเองในด้านการเขียน โดยผ่านการศึกษาเทคนิคแนวทางการเขียนจากหนังสือต่าง ๆ เพื่อมาพัฒนาทักษะความสามารถในการเขียนของตนเอง

“ช่วงที่เรียนรามเวลาว่างชอบเข้าห้องสมุดชอบอ่านหนังสือแนวๆ แบบว่า เทคนิคการเขียน เทคนิคอะไรแบบนี้ ” (คุณเดือน)

เรื่องการสื่อสารผ่านเทคโนโลยี

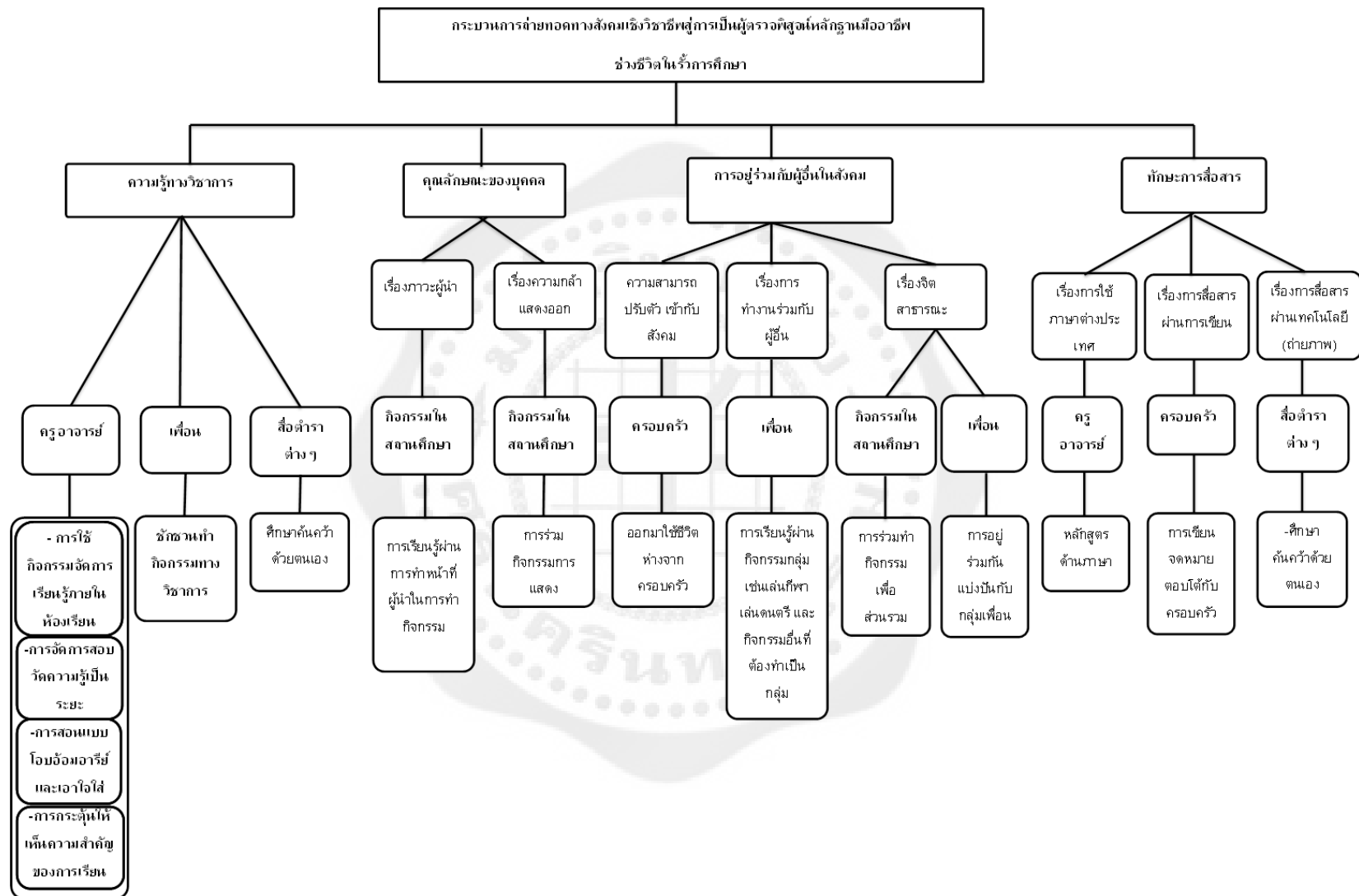
การสื่อสารผ่านเทคโนโลยีนี้เป็นการถ่ายทอดด้านเทคโนโลยีการถ่ายภาพ ซึ่งการใช้ภาพถ่ายในการบอกเล่าเรื่องราวต่าง ๆ นั้นก็ถือว่าการถ่ายด้านหนึ่งเช่นกัน ซึ่งตัวแทนที่เข้ามามีบทบาทในการถ่ายทอดทักษะการสื่อสารผ่านเทคโนโลยีถ่ายภาพได้แก่สื่อหนังสือต่าง ๆ ซึ่งเป็นการถ่ายทอดโดยตรง โดยใช้กลวิธีการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง โดยเป็นการที่บุคคลใช้เวลาว่างในการศึกษาหาความรู้จากการค้นคว้าตำราต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการถ่ายภาพเพื่อพัฒนาความรู้และทักษะด้านการถ่ายภาพของตนเอง

“เวลาเราเข้าห้องสมุดนอกจากตำราเรียนเราจะเข้าไปชั้นอื่นๆ ไปดูหนังสืออย่างอื่นด้วย อย่างเช่นการถ่ายภาพเบื้องต้น ” (คุณเดือน)

ทักษะในการสื่อสารด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศทักษะการสื่อสารผ่านการเขียน และทักษะการสื่อสารผ่านเทคโนโลยีนั้นจากการบอกเล่าเรื่องราวชีวิตของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานในวัยเด็กผู้วิจัยพบเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับการถ่ายทอดเพื่อปลูกฝังทักษะในการสื่อสารของบุคคลในช่วงชีวิตในวัยการศึกษาในช่วงอุดมศึกษา เพราะเนื่องเป็นช่วงวัยที่บุคคลต้องฝึกฝนตนเองเพื่อเข้าสู่วัยทำงานจึงทำให้การถ่ายทอดในช่วงวัยนี้แตกต่างจากช่วงอื่นๆ โดยเป็นการถ่ายทอดที่มีตัวแทนในการถ่ายทอดทั้ง ครูอาจารย์ ครอบครัว และสื่อหนังสือตำราต่าง และกลวิธีที่หลากหลายทั้งการเรียนรู้ผ่านหลักสูตรโดยตรง หรือการศึกษาดด้วยตนเองจากสื่อต่างๆ แต่ในการ

ถ่ายทอดนั้นเน้นความสมัครใจของผู้เข้ารับการถ่ายทอดเป็นสำคัญผู้ที่ได้รับการถ่ายทอดต้องเห็นถึงคุณค่าของทักษะในการสื่อสารต่างๆ และทักษะด้านต่างๆ ที่ได้รับการถ่ายทอดล้วนเป็นทักษะเบื้องต้นเพื่อเป็นต้นทุนในการพัฒนาตนเองในอนาคตต่อไป โดยทักษะทั้ง 3 ด้านนั้นเป็นทักษะที่มีประโยชน์ในการอยู่ในวิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐาน โดยทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศ ปัจจุบันการใช้ภาษาต่างประเทศโดยเฉพาะภาษาอังกฤษไม่ได้มีความสำคัญกับวิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานเท่านั้น เพียงแต่การที่บุคคลมีความสามารถด้านภาษามีให้สามารถพัฒนาตนเองได้เสมอเพราะเนื่องจากองค์ความรู้และเทคโนโลยีในด้านที่เกี่ยวข้องกับการตรวจพิสูจน์ส่วนใหญ่เป็นองค์ความรู้จากต่างประเทศ และบางครั้งการทำงานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานนั้นต้องมีการติดต่อกับหน่วยงานอื่นในต่างประเทศเพื่อประสานงานทั้งการให้ความช่วยเหลือขอความช่วยเหลือด้านต่างๆ หากมีผู้ที่สามารถสื่อสารด้วยภาษาต่างประเทศได้เป็นอย่างดีจะทำให้สามารถทำงานได้อย่างราบรื่นและตรงกับความต้องการทักษะการสื่อสารผ่านการเขียน การเขียนเป็นทักษะที่มีความสำคัญในการทำงานเพราะการทำงานในด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานนั้น ในการรายงานผลเพื่อใช้ในกระบวนการสืบสวนนั้นผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานนั้นต้องทำออกมาในลักษณะของรูปแบบรายงานผลทางคดีต่างๆ ให้กับหน่วยงานต่างได้ทราบ และในการออกรายงานผลนี้ผู้ตรวจพิสูจน์ต้องอาศัยทักษะในการเขียนอย่างมากเพราะในการเขียนนั้นไม่ใช่เพียงรายงานตามผลที่ออกมาแต่ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานต้องเขียนรายงานผลเพื่อให้ง่ายต่อการเข้าใจอีกด้วยจึงถือว่าเป็นรายงานที่สมบูรณ์ และในการทำงานด้านอื่นๆ นอกเหนือจากงานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานยังมีงานที่จะต้องตอบโต้หนังสือกับหน่วยงานอื่นๆ อีกด้วยจึงเห็นได้ว่าทักษะในการเขียนจึงมีความสำคัญในการทำงานมากพอๆ กับทักษะในการทำงาน

ทักษะการสื่อสารโดยผ่านเทคโนโลยี ในการสื่อสารโดยผ่านเทคโนโลยีนี้นักวิจัยเน้นไปที่การสื่อสารผ่านเทคโนโลยีการถ่ายภาพ เพราะการถ่ายภาพเป็นทักษะที่มีความสำคัญในการทำงานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐาน เพราะในการทำการตรวจพิสูจน์หลักฐานก่อนทำการตรวจพิสูจน์ต้องถ่ายภาพเพื่อเป็นหลักฐาน หรือเพื่อบอกเล่าเรื่องราวในการตรวจพิสูจน์ ซึ่งหาผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานนั้นมีความรู้พื้นฐานในการถ่ายภาพจะสามารถพัฒนาตนเองในการถ่ายภาพสถานที่เกิดเหตุ และวัตถุพยานได้อย่างถูกต้องและสามารถสื่อได้ถึงสิ่งที่ตนเองต้องการบอกเพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจในรายงานการตรวจพิสูจน์ได้อีกด้วย

ภาพประกอบ 7 กระบวนการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพสู่การเป็นผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมีอาชีพร่วมชีวิตภายในรั้วการศึกษา

ช่วงชีวิตการทำงานก่อนเข้าสู่วิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐาน

เมื่อบุคคลได้สำเร็จการศึกษาในระดับอุดมศึกษาแล้วเริ่มเข้าสู่ช่วงชีวิตของการประกอบอาชีพด้านต่าง ๆ ตามที่ตนเองต้องการซึ่งการวิเคราะห์ข้อมูลในช่วงนี้ผู้วิจัยเน้นบุคคลที่หลังจากสำเร็จการศึกษาในระดับอุดมศึกษาแล้วได้ประกอบอาชีพอื่นๆ ที่ไม่ใช่วิชาชีพด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐาน โดยในการทำงานนั้นบุคคลได้ฝึกฝนทักษะในการทำงานด้านต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ 3 ด้านทั้ง 1) ทักษะการใช้เครื่องมือวิทยาศาสตร์เป็นทักษะซึ่งฝึกฝนให้บุคคลมีความสามารถในการใช้เครื่องมือวิทยาศาสตร์ต่างๆ ในการทำงาน 2) ทักษะการทำงานอย่างเป็นระบบซึ่งเป็นทักษะที่ฝึกฝนให้บุคคลมีทำงานอย่างเป็นระบบเพื่อให้งานสำเร็จอย่างมีมาตรฐาน และ 3) ทักษะในการทำงานอย่างรวดเร็วตามเป้าหมายเป็นทักษะที่ฝึกฝนให้บุคคลสามารถทำงานได้อย่างรวดเร็วตามความต้องการของแต่ละงานดังรายละเอียดต่อไปนี้

เรื่องการใช้เครื่องมือวิทยาศาสตร์

ในการทำงานด้านวิทยาศาสตร์ที่บุคคลต้องรู้จักการใช้งานเครื่องมือวิทยาศาสตร์ถือว่าเป็นทักษะที่สำคัญของนักวิทยาศาสตร์โดยทักษะในการใช้เครื่องมือนี้รวมไปถึงการซ่อมแซมและแก้ไขเบื้องต้นได้อีกด้วยโดยในชีวิตวัยทำงานบุคคลจะได้รับการถ่ายทอดความรู้ด้านเครื่องมือในการทำงาน และในการทำงานบุคคลจะได้รับการถ่ายทอดวิธีการใช้เครื่องมือไม่เครื่องมือในการทำงานจากหลายแหล่งด้วยกันไม่ว่าจะเป็นจากสื่อพวกคู่มือมือในการทำงานต่างๆ ด้วยกลวิธีการศึกษาด้วยตนเองโดยบุคคลเป็นผู้ที่ขวนขวายในการหาความรู้ด้วยตนเองในการศึกษาทำความเข้าใจในการใช้เครื่องมือทางวิทยาศาสตร์ และอาศัยการเก็บจากประสบการณ์ในการทำงานทำให้ตนเองเป็นผู้ที่เชี่ยวชาญในเครื่องมือนั้น

“ตอนนั้นเป็นครั้งแรกที่จะต้องเรียนรู้ถึงการใช้เครื่องมือ...อาจารย์ก็โยนคู่มือมาให้เล่มหนึ่งพอสอนเสร็จเราก็ได้เรียนรู้เกี่ยวกับการใช้เครื่องมือ...พัก ไข้ไปสักสองสามปี ก็ใช้เครื่องมือจนเป็นแก้ปัญหาเครื่องมือจนได้” (คุณเดือน)

และในบางครั้งในเรื่องของทักษะการใช้เครื่องมือวิทยาศาสตร์นี้บุคคลได้รับการถ่ายทอดจากเพื่อนร่วมงาน โดยใช้กลวิธีในการทำงานร่วมกัน โดยเมื่อบุคคลต้องเข้ามาทำงานร่วมกันก็เริ่มมีการแลกเปลี่ยนความรู้เพราะในการทำงานปัญหาต่างในการใช้เครื่องมือไม่เครื่องมือของแต่ละคนย่อมพบเจออะไรที่แตกต่างกันการได้มาทำงานร่วมกันทำให้บุคคลสามารถแลกเปลี่ยนเรื่องราวความรู้ปัญหาต่างๆ ในการทำงานที่ได้พบเจอ และถ้าหากเป็นเรื่องราวหรือปัญหาที่บุคคลอื่นๆ ได้พบมาแล้วเราก็สามารถพบหนทางแก้ไขได้ทันที แต่หากเป็นปัญหาที่แปลกใหม่ไม่มีใครเคยพบก็สามารถใช้โอกาสนี้ในการปรึกษาหาหนทางแก้ไข

“เรียนรู้จากช่างที่ทำงานร่วมกันเป็นหลัก...เราก็จะคุยกับเทคนิคเชี่ยวชาญตลอด อย่างเช่นถ้าเป็นส่วนเกี่ยวกับตัวเครื่องเราก็จะคุยกับช่างเทคนิค แต่ถ้าเป็นส่วนของไฟเราก็จะคุยกับช่างของเครื่อง ” (คุณเดือน)

ทักษะการทำงานอย่างเป็นระบบ

เมื่อบุคคลได้เรียนรู้การใช้เครื่องมือแล้วอีกส่วนหนึ่งที่มีความสำคัญคือทักษะการทำงานอย่างเป็นระบบซึ่งเป็นทักษะที่ฝึกฝนให้บุคคลมีการทำงานอย่างเป็นระบบมีขั้นตอนในการทำงานเพื่อป้องกันการสับสนในการทำงานและยังเป็นพื้นฐานในการทำงานอย่างมีมาตรฐานอีกด้วย ซึ่งตัวแทนในการถ่ายทอดได้แก่ระบบในการทำงาน โดยใช้กลวิธีการปฏิบัติงานตามแบบแผนของงาน เป็นการที่บุคคลทำงานตามแบบแผนขั้นตอนในการทำงานของสถานที่ทำงาน และเมื่อบุคคลได้ทำตามแบบแผนการปฏิบัติงานจนเกิดความเชี่ยวชาญในระบบงานก็สามารถนำระบบงานไปพัฒนาใช้กับงานด้านอื่นๆ ได้ต่อไป

“ตอนที่เรทำงานทุกอย่างในการทำงานมันเป็นระเบียบเป็นแพทเทิร์นเป็นแบบแผนที่ต้องทำตามเป็นสเต็ปๆ มันมี protocol การทำงานอยู่แล้ว ” (คุณภานุ)

ทักษะในการทำงานอย่างรวดเร็วตามเป้าหมาย

เมื่อบุคคลได้รับการถ่ายทอดฝึกฝนทั้งทักษะการใช้เครื่องมือวิทยาศาสตร์ และทักษะการทำงานอย่างเป็นระบบ อีกทักษะที่บุคคลได้รับการฝึกฝนในช่วงวัยทำงานนี้ได้แก่ทักษะการทำงานอย่างรวดเร็วตามเป้าหมายเป็นทักษะที่ฝึกฝนให้บุคคลมีการทำงานที่ตรงตามเป้าหมายของงานจึงทำให้สามารถลดขั้นตอนในการทำงานเพื่อให้งานสำเร็จอย่างรวดเร็ว เพราะในการทำงานต่างๆ ล้วนมีการแข่งขันความเร็วย่อมมีความสำคัญ แต่ในการทำงานด้านวิทยาศาสตร์ในเรื่องขั้นตอนของระบบในการทำงานนั้นหากมีการลดขั้นตอนในช่วงของระบบงานย่อมส่งผลถึงมาตรฐานของงานแต่หาเป็นการกำหนดเป้าหมายได้อย่างชัดเจนตั้งแต่แรกเริ่มงานย่อมเสร็จเร็วเช่นกัน ซึ่งตัวแทนในการถ่ายทอดได้แก่บริบทของงาน โดยใช้กลวิธีเรียนรู้จากการทำงานเพราะในการทำงานหากบุคคลต้องพบกับเหตุการณ์ซ้ำๆ จนเกิดความเคยชินจนกลายเป็นความสามารถพิเศษ และสามารถเข้าใจในความประสงค์ของลูกค้าหรือผู้ที่เข้ามาติดต่องานก็สามารถทำให้งานรวดเร็วขึ้นได้เช่นกัน

“พอเราทำบ่อยเทคนิคคือเราจะจำเสียงจำหน้าลูกค้าไว้ไง พอลูกค้าโทรมาหรือเข้ามาเราจะจำเค้าได้...จำว่าลูกค้าจะเป็นคนเก่าแก่ ชอบไปเที่ยวที่ไหนแบบไหน...เค้าต้องการอะไร ” (คุณจันทร์)

และนอกจากสถานที่ทำงานแล้วตัวแทนที่เข้ามามีบทบาทในการถ่ายทอดทักษะในการทำงานอย่างรวดเร็วตามเป้าหมายคือเพื่อนร่วมงานโดยในการทำงานร่วมกันถึงแม้ว่าจะไม่มีการมาบอกเล่าสั่งสอนอบรมเหมือนในตอนช่วงวัยเรียน แต่การได้ร่วมงานกับคนที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญ

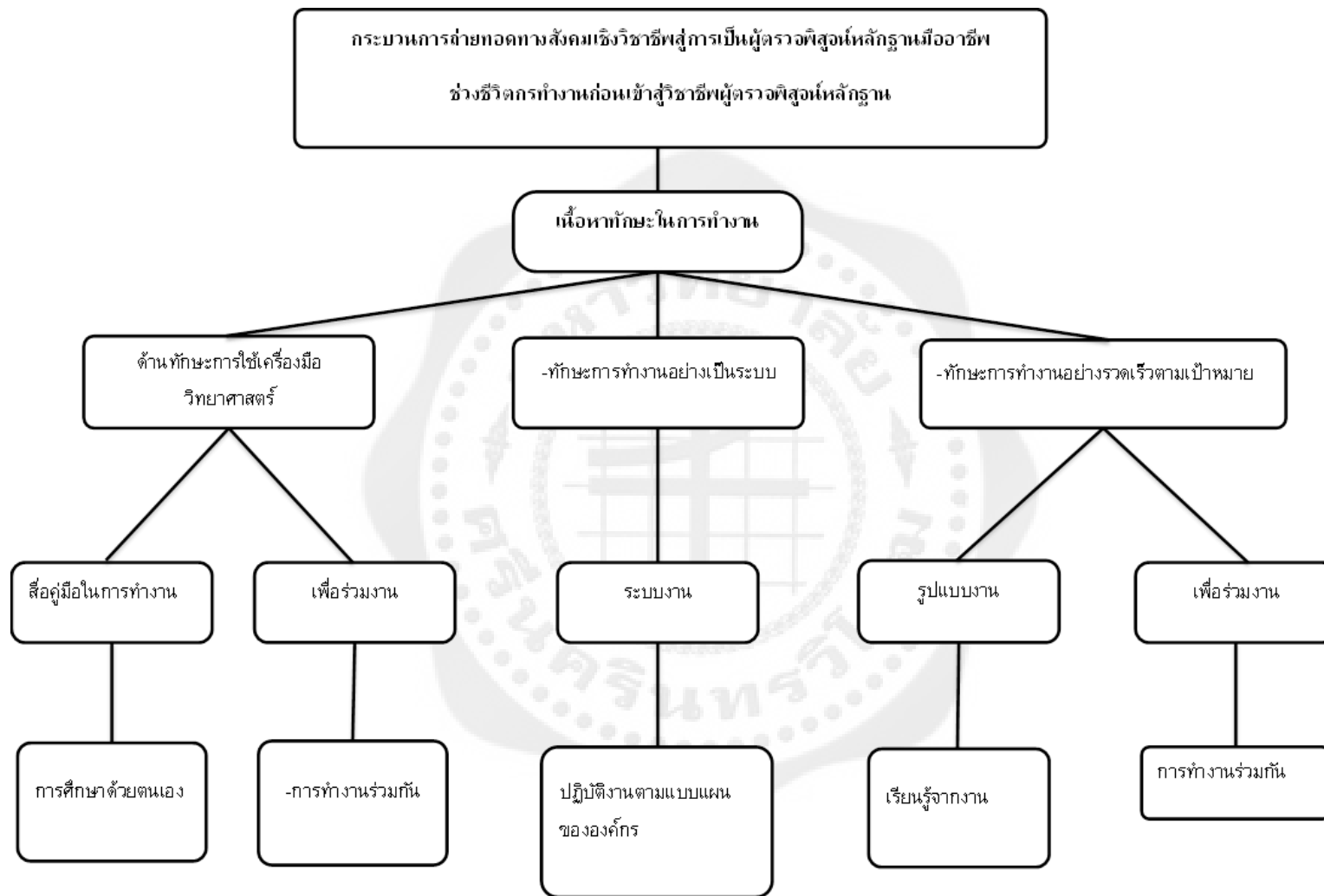
ในด้านนั้นๆ ก็สามารถทำให้บุคคลได้เรียนรู้หลักในการคิดในการตีความของงานเพื่อเป็นการเพิ่มความรวดเร็วในการทำงานได้อีกทาง

“พี่คนเนี่ยวิธีคิดเค้าจะเร็วมาก...สมมุติว่าสินค้าเป็นน้ำส้ม...เขามองว่าอะไรที่ขายได้ เขามุ่งเป้าไปทางนั้นเลย...เขาจะเปลี่ยนอะไรทั้งองค์ประกอบทั้งแพคเกจทั้งหมดคนนี่คือเก่งมากจริงๆ มีวิธีคิดที่เร็วทำงานเร็ว ” (คุณศศิ)

ทักษะที่บุคคลได้รับการถ่ายทอดในช่วงวัยทำงานก็ล้วนแต่เป็นทักษะช่วยในการทำงานทั้งการใช้เครื่องมือ การทำงานอย่างเป็นระบบ และการทำงานที่รวดเร็วเพราะเมื่อบุคคลได้เข้ามาอยู่ในองค์กรแล้วองค์กรก็มีหน้าที่ที่จะพัฒนาบุคคลเพื่อประโยชน์สูงสุดขององค์กร โดยทักษะในการทำงานทั้ง 3 ด้านนี้ล้วนเป็นประโยชน์ต่อการทำงานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานทั้งสิ้นหากผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมีทักษะในการทำงานทั้ง 3 ด้านก็สามารถปฏิบัติพัฒนางานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานได้เป็นอย่างดี ทักษะการใช้เครื่องมือวิทยาศาสตร์ การที่ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานได้รับการถ่ายทอดทักษะการใช้เครื่องมือวิทยาศาสตร์มาก่อนนั้นทำให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจเครื่องมือในการทำงานด้านการตรวจพิสูจน์ และในบางครั้งยังได้เรียนรู้ทักษะในการใช้เครื่องมือที่แปลกใหม่เพื่อช่วยให้สามารถทำการตรวจพิสูจน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นอีกด้วย

ทักษะการทำงานอย่างเป็นระบบ ระบบในการทำงานหากผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานได้เรียนรู้ระบบในการทำงานด้านต่างๆ ก็สามารถนำความรู้ความเข้าใจในระบบในการทำงานมาปรับใช้กับงานตรวจพิสูจน์ของตนเองให้มีความเป็นระบบในการทำงานมากยิ่งขึ้น และถ้าหากงานมีความเป็นระบบมากขึ้นเรื่อยๆ ก็สามารถพัฒนาจนถึงในระดับมาตรฐานในการทำงานได้อีกด้วย

ทักษะในการทำงานอย่างรวดเร็วตามเป้าหมาย ในการทำงานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานเป็นงานที่ต้องการความรวดเร็วอย่างมากเพราะเป็นงานเพื่อการไขข้อสงสัยแห่งคดีซึ่งหากการทำงานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานเสร็จสิ้นเร็วเท่าไรเจ้าหน้าที่ตำรวจย่อมสามารถทำงานได้เร็วเท่านั้น และในบางครั้งผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานต้องเป็นที่ปรึกษาให้กับทางเจ้าหน้าที่ในการถามคำถามในประเด็นต่างๆ ในคดีหากผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมีความเข้าใจในเป้าหมายของการตรวจพิสูจน์ก็สามารถทำงานได้รวดเร็วยิ่งขึ้น

ภาพประกอบ 8 กระบวนการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพสู่การเป็นผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานเมื่ออาชีพช่วงชีวิตการทำงานก่อนเข้าสู่วิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐาน

ระยะระหว่างอยู่ในวิชาชีพ

ระยะระหว่างอยู่ในวิชาชีพเป็นการวิเคราะห์เรื่องราวและประวัติชีวิตจากคำบอกเล่าของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานในช่วงที่บุคคลได้เริ่มเข้าสู่วิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐาน และเริ่มได้รับการถ่ายทอดปลูกฝังความรู้ด้านต่าง ๆ เพื่อให้บุคคลเป็นสมาชิกขององค์กรอย่างสมบูรณ์ไม่ว่าจะเป็นด้านการทำความรู้จักกับวิชาชีพด้วยถ่ายทอดความรู้ต่าง ๆ ที่ทำให้บุคคลได้ทำความรู้จักกับอาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานเพื่อเป็นการปรับพื้นฐานในการทำงานซึ่งประกอบไปด้วยความรู้ในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านความรู้เบื้องต้นในการทำงานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานด้านระเบียบวินัยในฐานะผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐาน ด้านการปกครองและบังคับบัญชาตามสายงาน และด้านงานธุรการและระบบหนังสือ และอีกด้านหนึ่งที่มีความสำคัญและถือว่าเป็นหัวใจของการทำงานด้านการตรวจพิสูจน์คือการปรับปรุงพลิกแพลงนำความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์มาปรับใช้ในการทำงานตรวจพิสูจน์ด้านต่าง ๆ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ด้านความรู้เบื้องต้นในการทำงานด้านตรวจพิสูจน์หลักฐาน

หากพูดถึงวิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานในอดีตที่ผ่านมามีคนน้อยคนที่จะรู้จักวิชาชีพในด้านนี้และบางบุคคลที่ได้เข้าสู่วิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานยังมีความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนจากวิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานว่า เป็นงานที่เป็นการสืบสวนสอบสวนบางทีก็ว่า เป็นงานที่ทำคล้ายเจ้าหน้าที่ตำรวจทั่ว ๆ ไป และถึงแม้ในปัจจุบันวิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานเป็นวิชาชีพที่มีคนรู้จักมากมายทั้งจากข่าวคำบอกเล่าปากต่อปาก หรือแม้กระทั่งในภาพยนตร์ แต่อย่างไรก็ตามเพื่อเป็นการทำให้ผู้ที่ได้เข้าสู่วิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมีความรู้ความเข้าใจในงานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานที่ต้องดำเนินการถ่ายทอดด้านความรู้เบื้องต้นในการทำงานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานจึงมีความสำคัญ โดยเป็นการถ่ายทอดให้บุคคลทราบถึง บทบาทหน้าที่ของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐาน ความรู้เบื้องต้นในการตรวจพิสูจน์ในด้านต่าง ๆ รวมไปถึงชีวิตความเป็นอยู่ในการทำงานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานด้วย โดยตัวแทนที่เข้ามามีบทบาทในการถ่ายทอดความรู้เบื้องต้นในการทำงานด้านพิสูจน์หลักฐานได้แก่ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานรุ่นพี่ ซึ่งเป็นการถ่ายทอดโดยตรงโดยใช้กลวิธีพูดคุยสอนโดยตรงโดยผู้รับการถ่ายทอดสามารถเป็นผู้เริ่มการพูดคุยหรือผู้ตรวจพิสูจน์รุ่นพี่จะเป็นผู้เริ่มการพูดคุยก็ได้แล้วแต่กรณี ซึ่งการพูดคุยนี้จะเป็นการพูดคุยแลกเปลี่ยนความรู้ในเวลาว่างเว้นจากการปฏิบัติหน้าที่ หรือเป็นการพูดคุยระหว่างการทำงานก็ได้แล้วแต่ความเหมาะสมของสถานการณ์

“ก็เริ่มต้นก็รู้ทั่วไปของตำรวจชีวิตการทำงาน...ต่อมาก็มีรุ่นพี่เขาก็ให้ความรู้เกี่ยวกับงานตรวจสถานที่เกิดเหตุว่าทำงานยังไงออกไปต้องทำอะไรบ้าง ” (คุณเดือน)

“พี่ก็ไปถามพวกพี่ๆ ในพิสูจน์หลักฐานนี่แหละว่าเป็นไง งานเป็นอย่างไร ทำอะไรบ้าง ถามพี่ที่เกิดเหตุนี้แหละเหมือนคุยกัน...ก็จะถามคนนั้นคนนี้ว่ามันเป็นอย่างไรทำงานอย่างไรมีอะไรบ้าง ” (คุณศศิ)

“พี่ได้เจอกับพี่ที่ทำงานก็อยากรู้ว่าที่นี่เขาทำอะไรกันหรือครับ พี่เขาถามแล้วจบวุฒิอะไรล่ะ จบวุฒิปวอ อ้อไม่ต้องคิดมากเลือกปวอเลย เพราะตอนนั้นมันต้องเลือกสายด้วย คือไม่รู้เลยว่าทำอะไรเกี่ยวกับงานพิสูจน์หลักฐานเลยตอนนั้นต้องใช้ถามพี่ๆ เอา ” (คุณภาณุ)

และอีกผู้ที่เข้ามามีบทบาทในการถ่ายทอดด้านความรู้เบื้องต้นในการทำงานด้านตรวจพิสูจน์หลักฐานเป็นตัวแทนที่มีความใกล้ชิดกับผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานพอๆ กับผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานรุ่นพี่ ได้แก่ผู้บังคับบัญชา โดยตัวที่เป็นผู้บังคับบัญชานั้นมีทั้งการถ่ายทอดโดยใช้กลวิธีทางตรง คือกลวิธีถ่ายทอดโดยการพูดคุยสอนโดยตรงโดยในสายงานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานนั้นผู้บังคับบัญชาส่วนใหญ่ล้วนแต่เคยปฏิบัติหน้าที่ด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานมาอย่างโชกโชนมีประสบการณ์ที่หลากหลายด้านทั้งด้านการตรวจพิสูจน์ ด้านการปฏิบัติตนในฐานะผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานจึงเป็นเสมือนแหล่งความรู้ที่พร้อมนำไปใช้งาน และมีบ่อยครั้งเมื่อมีโอกาสในฐานะที่ท่านผู้บังคับบัญชาผู้ที่เป็นทั้งผู้บังคับบัญชา เพื่อร่วมอาชีพ และผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานรุ่นพี่ที่จึงสละเวลาเพื่อมาให้ความรู้แก่ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานที่เข้ารับราชการใหม่

“ตอนนั้นก็เจอกับสารวัตร แก่ก็แนะนำเรื่องการตรวจพิสูจน์ ก็เข้าใจพอระบบแล้วเราก็ get แหละ...คือก็คุยกับสารวัตรก่อน สารวัตรจะพูดถึงเรื่องเครื่องการทำงาน และเรียนลายนิ้วมือ ” (คุณจันทร์)

“พอเข้ามาตอนแรก...พี่จะไปอบรมกับท่านผู้การในตอนนั้นก่อน ท่านจะพูดกว้างๆ เกี่ยวกับงานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานแล้วก็พูดเรื่องนั้นนั่นเป็นเวลาอาทิตย์หนึ่ง แล้วพอหลังจากนั้นก็แยกสายไปเลยใครอยู่อะไรก็ไปอบรมสิ่งนั้น ” (คุณศศิ)

และเมื่อเวลาและยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงกองพิสูจน์หลักฐานกลางได้มีความต้องการจัดการกับการถ่ายทอดให้เป็นระบบระเบียบจึงได้จัดตั้งเป็นการถ่ายทอดในระดับหน่วยงานโดยกองพิสูจน์หลักฐานกลางใช้กลวิธีถ่ายทอดทางตรงอย่างการจัดหลักสูตรการอบรม โดยกองพิสูจน์หลักฐานกลางจะเป็นผู้จัดการอบรมให้แก่ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานที่เข้ารับราชการใหม่เพื่อให้ทุกท่านได้รับความรู้ที่เป็นรูปแบบเดียวกันโดยให้มีความรู้ในงานตรวจพิสูจน์ทุกๆ ด้าน การปฏิบัติตนการใช้ชีวิตในฐานะผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานเช่นเดียวกับการถ่ายทอดของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานรุ่นพี่และผู้บังคับบัญชา แต่การถ่ายทอดด้วยกลวิธีนี้จะทำให้ความรู้ที่ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานใหม่ได้รับจะเป็นข้อมูลที่เสมอภาคกับทุกคนที่เข้ารับการอบรมและนำไปพัฒนาตนเองต่อไป

“เข้ามาพิสูจน์หลักฐานก็มีการอบรมเบื้องต้น อบรมตอนนั้น ผมอบรม ถ้าจำไม่ผิดในปีนั้น คืออบรมหลักสูตรที่เรียกว่า...หลักสูตรการตรวจสถานที่เกิดเหตุซึ่งเป็นการปูพื้นฐานทุกอย่างทั้งหมดเลย ” (ตะวัน)

“เพื่อบรมหลักสูตรเฉพาะทาง คือผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานระดับผู้ปฏิบัติการรุ่นที่ 3 เรียนเป็นเวลา 8 เดือน มีผู้ตรวจพิสูจน์จากทั่วประเทศมาเรียน คือเรียนรู้ทุกกลุ่มงาน เรียนทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ...จะได้เรียนทุกกลุ่มงานทุกหนงาน ” (คุณรพี)

ในบางครั้งตัวแทนในการถ่ายทอดอย่างสื่อหนังสือต่าง ๆ ก็เข้ามามีบทบาทในการถ่ายทอดด้านความรู้เบื้องต้นในการทำงานด้านตรวจพิสูจน์หลักฐาน โดยเป็นการถ่ายทอดโดยตรงโดยใช้กลวิธีการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองโดยเมื่อผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานได้เข้าสู่วิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานได้รับการถ่ายทอดความรู้ต่าง ๆ จากนั้นผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานใหม่จึงได้เริ่มออกหาความรู้จากสื่อหนังสือต่าง ๆ เพื่อเป็นการพัฒนาความรู้ของตนเอง

“พอพี่เค้าสอนทฤษฎีด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐาน...เราก็จะไปหาตำราอย่างอื่นมาอ่านด้วยเราก็จะเน้นไปที่การถ่ายรูปเบื้องต้นเพราะหัวใจหลักของที่การตรวจสถานที่เกิดเหตุคือการถ่ายรูป ” (คุณเดือน)

“ช่วงที่บรจุใหม่ ๆ ...เราจะหาหนังสือมาอ่าน หนังสืออะไรที่เกี่ยวกับพิสูจน์หลักฐานนะ...หรือแม้กระทั่งหนังสือนิยายสืบสวนสอบสวนอย่างเงี้ยเราก็หามาอ่าน ” (ตะวัน)

การถ่ายทอดด้านความรู้เบื้องต้นในการทำงานด้านตรวจพิสูจน์หลักฐานนั้น เป็นการถ่ายทอดความรู้เบื้องต้นในการทำงานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานทั้งเรื่อง การทำงาน การปฏิบัติตนในการทำงาน และชีวิตผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐาน โดยผู้วิจัยพบการถ่ายทอดจากตัวแทนต่าง ๆ โดยแต่ละตัวแทนก็มีกลวิธีในการถ่ายทอดที่แตกต่างกันไป 4 ตัวแทนได้แก่ 1) ตัวแทนผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานรุ่นพี่ที่ใช้กลวิธีในการถ่ายทอดคือการพูดคุยสอนโดยตรง ซึ่งเป็นกลวิธีที่ถ่ายทอดผ่านการพูดคุยแบบกลุ่มเล็ก ๆ แบบรุ่นพี่สอนรุ่นน้อง โดยข้อดีของกลวิธีในการถ่ายทอดแบบนี้คือการได้รับการถ่ายทอดประสบการณ์ในเชิงลึก ดีกว่าการเรียนรู้แบบการอบรม แต่การถ่ายทอดแบบนี้ก็ข้อเสียคือผู้รับการถ่ายทอดได้รับข้อมูลการถ่ายทอดที่ไม่เท่าเทียมกัน 2) ผู้บังคับบัญชาเป็นตัวแทนอีกกลุ่มที่เข้ามามีบทบาทในการถ่ายทอดโดยการถ่ายทอดใช้กลวิธีการพูดคุยสอนโดยตรง เช่นเดียวกับผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานรุ่นพี่ แต่จะมีความเป็นทางการมากกว่าโดยเป็นการพูดคุยแบบกลุ่มใหญ่ โดยผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานใหม่จะได้รับการถ่ายทอดประสบการณ์จากผู้บังคับบัญชาโดยตรง 3) สถานที่ทำงานโดยตัวแทนในส่วนหนึ่งของสถานที่ทำงานนั้นเป็นการที่สถานที่ทำงานเล็งเห็นความสำคัญในการถ่ายทอดความรู้ด้านตรวจพิสูจน์หลักฐานจึงได้ตั้งเป็นหลักสูตรกลางในการถ่ายทอด และเพื่อให้การถ่ายทอดเป็นไปในทิศทางเดียวกันและเพื่อให้ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานใหม่ได้รับข้อมูลประสบการณ์ที่เท่าเทียมกัน 4) และเมื่อผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานใหม่ได้รับการถ่ายทอดความรู้เบื้องต้นในการทำงานด้านตรวจพิสูจน์หลักฐานจากตัวแทนต่าง ๆ ก็เริ่มแสวงหาความรู้ด้านการตรวจพิสูจน์ด้วยตนเอง ดังนั้นตัวแทนอย่างสื่อหนังสือต่าง ๆ จึงเข้ามามีบทบาท โดยใช้กลวิธี

การศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองโดยผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานจะอ่านหนังสือเหล่านั้นเพื่อทำความเข้าใจงานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐาน

ด้านระเบียบวินัยในฐานะผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐาน

ในการทำงานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานเนื่องจากเป็นงานที่อยู่ในสายงานข้าราชการตำรวจ ดังนั้นในการทำงานและการปฏิบัติตนจะมีส่วนของระเบียบวินัยในการทำงานต่างๆ เข้ามาควบคุม เพื่อให้การทำงานอยู่ภายใต้กรอบของกฎหมายและมีความซื่อสัตย์ในทุกขั้นตอนโดยผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานที่เพิ่งเข้าสู่วิชาชีพจะได้รับการถ่ายทอดระเบียบวินัยในฐานะผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานผ่านตัวแทนในการถ่ายทอดเริ่มจากตัวแทนที่ใกล้ชิดกับผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานใหม่ได้แก่ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานรุ่นพี่ ซึ่งเป็นการถ่ายทอดโดยกลวิธีทางตรงโดยใช้กลวิธีพูดคุยก่อนโดยตรง ซึ่งเป็นกลวิธีที่ถ่ายทอดโดยผ่านการพูดคุยก่อนกับผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานใหม่โดยการเล่าถึงระเบียบวินัยที่เกี่ยวข้องกับผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานในการทำงานต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นวินัยตำรวจการปฏิบัติตนต่างๆ ระเบียบในการทำงาน ระเบียบการทำความเคารพโดยการถ่ายทอดด้วยกลวิธีการพูดคุยก่อนโดยตรงมีข้อดีคือเป็นการถ่ายทอดที่ผ่านการพูดคุยก่อนแบบกลุ่มเล็กๆ และเป็นการสื่อสารระหว่างพี่กับน้องจึงสามารถเล่าเรื่องเราที่เป็นเรื่องที่น่าสนใจได้ดีกว่าการพูดเป็นกลุ่มใหญ่เช่นเรื่องความผิดพลาดต่างๆ ในอดีตของแต่ละท่านเพื่อเป็นการเรียนรู้ให้กับผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานใหม่

“พี่ๆ ก็เล่าเรื่องต่างๆ เกี่ยวกับกับระเบียบวินัยอะไรต่างๆ เนี่ย...เรื่องระเบียบวินัยต่างๆ นี่พี่ๆ เขาก็จะสอนความเป็นตำรวจสอนพวกระเบียบวินัยแล้วก็เล่าเรื่องในอดีตที่เกี่ยวกับการผิดระเบียบวินัย ” (คุณรพี)

“พี่จะสอนอย่างเช่นระเบียบวินัย ระเบียบวินัยของตำรวจ คือข้าราชการตำรวจ...จะต้องยึดระเบียบวินัยของข้าราชการพลเรือนมาเกี่ยวข้องด้วย...การใช้ชีวิตการเป็นตำรวจ อย่างน้อยก็ต้องมีระเบียบวินัยพวกระเบียบการทำความเคารพ ” (คุณเดือน)

และผู้ที่เข้ามาฝึกอบรมในการถ่ายทอดระเบียบวินัยในฐานะผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานนั้นคือตัวแทนที่เป็นผู้บังคับบัญชาโดยส่วนใหญ่ผู้บังคับบัญชาที่เข้ามาฝึกอบรมในการถ่ายทอดนั้นจะเป็นผู้บังคับบัญชาที่ใกล้ชิดกับผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานใหม่เช่นหัวหน้างาน หรือผู้บังคับบัญชาในสายงานเหนือตนขึ้นไปซึ่งเป็นการถ่ายทอดโดยวิธีทางตรงได้แก่การพูดคุยก่อนโดยตรง ได้มีกำหนดอยู่ในระเบียบการบังคับบัญชาอยู่แล้วว่าผู้บังคับบัญชาต้องเป็นผู้ที่คอยอบรมผู้ใต้บังคับบัญชาในเรื่องต่างๆ ดังนั้นการถ่ายทอดระเบียบวินัยในฐานะผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานจึงเป็นหน้าที่หนึ่งของผู้บังคับบัญชา

“ตอนนั้นสารวัตรพี่เป็นคนที่ย่อยสอนระเบียบวินัย ท่านจะเป็นคนเคร่งเรื่องระเบียบวินัย ต้องห้ามทุจริตห้ามข้องเกี่ยวกับยาเสพติดทุกชนิดที่ผิดกฎหมาย ห้ามข้องเกี่ยวกับผู้มีอิทธิพล จะเน้นเรื่องพวกนี้มาก ” (คุณรพี)

“สารวัตรเขาก็สอนเกี่ยวกับเรื่องวิชาชีพสอนเกี่ยวกับพวกกฎระเบียบว่าอยู่ที่นี้เป็นอย่างไร กฎหมาย การเป็นพยานศาล...เนื่องจากเราทำหน้าที่ผู้ตรวจพิสูจน์ เขาก็ต้องพูดถึงเรื่องของความ ซื่อสัตย์สุจริต ” (คุณจันทร์)

การถ่ายทอดด้านระเบียบวินัยในฐานะผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐาน เป็นการถ่ายทอดเพื่อให้ ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานที่เข้ารับราชการใหม่ได้ทราบถึงระเบียบและวินัยในการทำงาน และการใช้ชีวิต ในฐานะของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานโดยผู้วิจัยได้พบตัวแทนในการถ่ายทอด 2 ตัวแทนด้วยกันได้แก่ ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานรุ่นพี่ และผู้บังคับบัญชา โดยใช้กลวิธีในการถ่ายทอดดังต่อไปนี้ 1) ผู้ตรวจ พิสูจน์หลักฐานรุ่นพี่เป็นผู้ที่ใกล้ชิดกับผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานที่เพิ่งเข้ารับราชการใหม่มากที่สุด โดยใช้กลวิธีการพูดคุยสอนโดยตรงโดยเป็นการถ่ายทอดแบบพี่สอนน้องโดยการพูดคุยแบบเป็นกันเอง เปิดเผยสามารถเข้าถึงเรื่องที่อ่อนไหวได้มากกว่าการอบรมแบบกลุ่มใหญ่ และด้วยการทำการ ถ่ายทอดแบบกลุ่มเล็กจึงสามารถกล่าวตักเตือนหากมีการกระทำที่เสี่ยงต่อการกระทำผิดระเบียบ วินัย และ 2) ผู้บังคับบัญชา ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาตามสายงานที่มีระเบียบกำหนดให้ผู้บังคับบัญชา เป็นผู้ดูแลเรื่องระเบียบวินัย โดยใช้กลวิธีการพูดคุยสอนโดยตรงเช่นเดียวกับผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐาน รุ่นพี่ แต่จะมีความเป็นทางการมากกว่าบางครั้งเป็นการถ่ายทอดแบบกลุ่มใหญ่ เช่นในที่ประชุม ผู้บังคับบัญชาสามารถเน้นย้ำได้เสมอ และสามารถพูดคุยเป็นการส่วนตัวหากพบผู้ใต้บังคับบัญชาที่มี พฤติกรรมผิดระเบียบวินัย

ด้านการปกครองและบังคับบัญชาตามสายงาน

การทำงานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานนั้นนอกจากความรู้ทางด้านการตรวจพิสูจน์แล้ว ยังต้องมีการถ่ายทอดด้านการปกครองและบังคับบัญชาตามสายงาน เพราะงานด้านพิสูจน์หลักฐาน นั้นเป็นงานที่มีส่วนหนึ่งของวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับสายงานวิชาชีพตำรวจดังนั้นผู้ตรวจพิสูจน์ หลักฐานนั้นต้องมีการเรียนรู้ทั้งในฐานะผู้ใต้บังคับบัญชา และในฐานะผู้บังคับบัญชาที่ต้องการปกครอง ดูแลผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยความเที่ยงธรรมโดยตัวแทนที่เข้ามามีบทบาทในการถ่ายทอดด้านการ ปกครองและบังคับบัญชาตามสายงานนั้นได้แก่ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานรุ่นพี่ และผู้บังคับบัญชาตาม สายงาน โดยผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานรุ่นพี่นั้นใช้กลวิธีการถ่ายทอดทางตรงอย่างการบอกกล่าวด้วย วาจาโดยเมื่อมีผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานเข้ารับราชการใหม่ก็จะมีผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานรุ่นพี่เข้ามาพูด ค้นเพื่อทำความรู้จักและแนะนำเรื่องต่างๆ ซึ่งรวมไปถึงการบังคับบัญชาว่าระบบการบังคับบัญชา ของกองพิสูจน์หลักฐานกลางนั้นเป็นอย่างไร และในการบังคับบัญชานั้นต้องทำอะไร เราในฐานะ ผู้บังคับบัญชาสามารถกระทำลงโทษผู้ใต้บังคับบัญชาโดยมีขอบเขตแค่ไหนจึงจะเหมาะสม

“พี่เข้ามาทำงานที่พิสูจน์หลักฐานใหม่ๆ ใช่มั้ยก็จะมีรุ่นพี่ให้มาแนะนำ แล้วเค้าก็จะบอกว่าเราอยู่ ใครกับ การดูแลปกครองตามสาย 1212 คืออะไร แล้วการปกครองดูแลตามสายนั้นเป็นยังไง ” (คุณ ศติ)

“พวกรุ่นพี่ๆ เค้า...สอนสายบังคับบัญชา เราต้องดูแลผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างไร คือรุ่นพี่เค้าก็จะสอนให้รู้จักการบังคับบัญชาลูกน้องการทำงาน...เพราะเราเป็นผู้หญิงซึ่งจะต้องมีลูกน้องเป็นผู้ชาย ซึ่งกลุ่มงานที่ เค้าก็เลยต้องกำชับว่าเจ้านายผู้หญิงควรจะปฏิบัติตัวอย่างไร ” (คุณเดือน)

“พี่ๆ เค้าก็จะสอนพวกสายบังคับบัญชา 1212 การปกครอง การปฏิบัติงานของเราแล้วเราก็ดูแลคนที่รองจากเราพวกงานความประพฤติกรรมต่างๆ ” (คุณรพี)

และในส่วนการถ่ายทอดของผู้บังคับบัญชานั้น ผู้วิจัยพบการกลวิธีการถ่ายทอดโดยทางอ้อมอย่างเรียนรู้ผ่านการปกครองของผู้บังคับบัญชาตามสายงาน โดยเมื่อผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานที่เข้ารับราชการใหม่นั้นในการปกครองตามระบบราชการ และเพื่อการดูแลที่ทั่วถึงต้องมีการบังคับบัญชาตามสายงานซึ่งเมื่อผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานได้เข้ารับราชการในตำแหน่งรองสารวัตร ผู้บังคับบัญชาที่ใกล้ชิดที่จะคอยดูแลในด้านต่างๆ ทั้งระเบียบวินัย และด้านการทำงานให้ดำเนินไปได้อย่างถูกต้องซึ่งผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานใหม่จะได้ซึมซับวิธีการบังคับบัญชา การดูแลเอาใจใส่ผู้ใต้บังคับบัญชาจากผู้บังคับบัญชาเหนือตนเองขึ้นไป และนำวิธีการดังกล่าวเพื่อนำไปใช้กับผู้ใต้บังคับบัญชาของตนเองต่อไป

“สารวัตรเค้าก็ดูแลปกครองพี่...โดยเฉพาะตอนสารวัตรเป็นคนที่คอยอบรม เค้าค่อนข้างที่จะเข้มงวดในการปกครองมาก ” (คุณรพี)

“ตอนนั้นไม่ได้แบ่งเป็นกลุ่มงาน ตอนนั้นตำแหน่งรองสารวัตรงาน...ก็มีสารวัตรงานก็จะดูแลพี่เวลาทำงานมีอะไรเราก็ไปปรึกษา ” (คุณภาณุ)

“พอพี่เข้ามากองพิสูจน์หลักฐานกลางเขาจะดูแลตามสายการบังคับบัญชาผู้หญิงก็ให้สารวัตรผู้หญิงดูแลพี่ก็ได้พี่สารวัตรผู้หญิงมาดูแลพี่ พี่มีอะไรพี่ก็ปรึกษาพี่เค้าตลอด ” (คุณศศิ)

โดยในการถ่ายทอดด้านการปกครองและบังคับบัญชาตามสายงาน โดยเป็นการที่ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานที่เข้ารับราชการใหม่นั้นจะเรียนรู้ในการบังคับบัญชาและปกครองตามสายงาน วิธีการดูแลผู้ใต้บังคับบัญชา โดยผู้วิจัยพบการถ่ายทอดจาก 2 ตัวแทนด้วยกันได้แก่ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานรุ่นพี่ และผู้บังคับบัญชา โดย 1) ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานรุ่นพี่นั้น เป็นกลวิธีการถ่ายทอดโดยตรงอย่างการบอกกล่าวด้วยวาจาโดยเป็นกลวิธีที่ง่าย และผู้รับการถ่ายทอดสามารถรับรู้ได้ทันทีผ่านการบอกเล่าของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานรุ่นพี่โดยไม่ต้องตีความ ซึ่งกลวิธีนี้นอกจากจะเป็นกลวิธีที่ง่ายในการถ่ายทอด และยังสามารถเพิ่มความสนิทสนมกลมเกลียวภายในหน่วยงานได้อีกด้วย และ 2) ผู้บังคับบัญชา โดยผู้วิจัยพบการถ่ายทอดโดยทางอ้อมด้วยกลวิธีอย่างเรียนรู้ผ่านการปกครองของผู้บังคับบัญชาตามสายงาน ซึ่งเป็นกลวิธีที่อาศัยการปกครองดูแลของผู้บังคับบัญชา ซึ่งเป็นผู้ปกครองดูแลของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานที่เข้ารับราชการใหม่ โดยผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานใหม่จะซึมซับวิธีการปกครองดูแลของผู้บังคับบัญชามาใช้ปกครองดูแลผู้ใต้บังคับบัญชาของตนเอง

ด้านงานธุรการและระบบหนังสือ

การทำงานในวิชาชีพด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานนั้น นอกจากความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์ที่มีความสำคัญในการทำงานแล้ว ความรู้ทางด้านงานธุรการและระบบหนังสือก็ถือว่ามีความสำคัญเพราะการทำงานในด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานต้องมีการรับส่งและตอบโต้หนังสือกับหน่วยงานอื่นๆ อยู่ตลอด และถึงแม้ว่างานพิสูจน์หลักฐานนั้นจะมีงานอำนวยความสะดวกที่มีหน้าที่ในการดำเนินการเรื่องเอกสารต่างๆ อยู่แล้ว แต่ในการทำงานเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการตรวจพิสูจน์หลักฐาน และการตอบโต้หนังสือในระดับกลุ่มงานนั้นเป็นงานในส่วนรับผิดชอบของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐาน ดังนั้นความรู้ด้านงานธุรการและระบบหนังสือเป็นงานด้านที่ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานสมควรเรียนรู้โดยตัวแทนที่มีบทบาทในการถ่ายทอดความรู้ด้านงานธุรการและระบบหนังสือให้แก่เจ้าหน้าที่ธุรการ โดยใช้กลวิธีในการถ่ายทอดโดยทางอ้อมอย่างการเรียนรู้จากการปฏิบัติงานจริงกับเจ้าหน้าที่ธุรการ ซึ่งเป็นกลวิธีที่ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานได้เรียนรู้ความรู้ด้านงานธุรการและระบบหนังสือจากเจ้าหน้าที่ธุรการ โดยเจ้าหน้าที่ธุรการเป็นเจ้าหน้าที่ ที่ปฏิบัติหน้าที่ด้านงานธุรการมาตลอดจนกลายเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านงานธุรการ ซึ่งในการถ่ายทอดด้วยกลวิธีนี้ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานที่เข้ามารับราชการใหม่นั้นได้มาปฏิบัติหน้าที่ด้านธุรการในรับส่งการตอบโต้หนังสือจากหน่วยงานต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นรายงานการตรวจพิสูจน์ หรือการตอบโต้หนังสือจากหน่วยงานใน จึงได้เรียนรู้ด้านงานธุรการและระบบหนังสือในขณะที่ตนเองปฏิบัติหน้าที่ด้านธุรการ

“คนที่บรรจุเข้ามาใหม่ก็จะหมุนกัน เอ่อ คนหนึ่งก็ไปดูเรื่องงานธุรการซิ ไปเรียนรู้เรื่องระบบงานธุรการและหนังสือเข้าหนังสือออกเป็นยังไงๆ จะตอบหนังสือยังไงทุกอย่าง...เราจะได้รู้งานอำนวยความสะดวกทั้งระบบเลย ” (คุณตะวัน)

“การทำงานด้านธุรการ...ตอนนั้นมันยังไม่เน้นเรื่องการร่างการตอบต่างๆ แล้วก็มาเรียนกับเจ้าหน้าที่ธุรการของเรา ประมาณหลักจำ...ก็ไปดูไปทำว่าเจ้าหน้าที่ธุรการเค้าทำอะไรกันบ้าง...ก็ถามเค้าตรงๆ เลยว่าอันนี้ทำยังไง ” (คุณภานุ)

จากการถ่ายทอดด้านงานธุรการและระบบหนังสือซึ่งถือว่าเป็นความรู้ด้านที่มีความสำคัญพอๆ กับงานตรวจพิสูจน์เพราะถือว่าความรู้ด้านงานธุรการและระบบหนังสือนั้นเป็นความรู้ที่ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานนั้นต้องใช้อยู่ตลอดในชีวิตการทำงาน และในการถ่ายทอดด้วยกลวิธีการเรียนรู้จากการปฏิบัติงานจริงกับเจ้าหน้าที่ธุรการนั้น ผู้รับการถ่ายทอดต้องมีความสนใจ เปิดใจที่จะเรียนรู้ และเห็นความสำคัญในการที่จะแสวงหาความรู้ทางด้านงานธุรการ

ด้านความรู้ความเชี่ยวชาญการตรวจพิสูจน์

งานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานนั้นถึงแม้ว่าจะเป็นงานด้านวิทยาศาสตร์ และผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานนั้นถึงจะเป็นผู้ที่มีความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์ แต่เมื่อผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานที่เข้ามาปฏิบัติหน้าที่ใหม่ต้องได้รับการถ่ายทอดด้านการถ่ายทอดความรู้ความเชี่ยวชาญการตรวจพิสูจน์ ซึ่ง

เป็นการปรับเปลี่ยนมุมมองเพื่อให้ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานที่เข้าใหม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานได้ และสามารถนำความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์มาใช้ในการสืบเสาะค้นหาเชื่อมโยงวัตถุพยานต่างๆ เพื่อประโยชน์ของงานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานในคดีต่างๆ โดยผู้วิจัยได้พบตัวแทนในการถ่ายทอดความรู้ความเชี่ยวชาญการตรวจพิสูจน์ทั้ง ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานรุ่นพี่ ผู้บังคับบัญชา และสื่อหนังสือความรู้ด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐาน โดยผ่านกลวิธีในการถ่ายทอดต่างๆ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานรุ่นพี่

ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานรุ่นพี่ถือว่าเป็นผู้ที่มีความใกล้ชิดกับผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานที่เข้ารับราชการใหม่ เพราะเมื่อมีผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานใหม่เข้ามาปฏิบัติหน้าที่ภายในกองพิสูจน์หลักฐานกลางผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานจะได้รับมอบหมายหน้าที่ให้เป็นนายตำรวจพี่เลี้ยงในการทำงานในการสอนงานด้านการตรวจพิสูจน์ต่างรวมไปถึงความสนิทสนมในการได้ออกไปทำงานรวมกัน และช่วงของอายุที่ใกล้เคียงกันจึงทำให้ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานรุ่นพี่ได้เข้ามาเป็นตัวแทนในการถ่ายทอด โดยผ่านกลวิธีในการถ่ายทอดทั้งทางตรงและทางอ้อมในการถ่ายทอดความรู้ความเชี่ยวชาญด้านการตรวจพิสูจน์ได้แก่การถ่ายทอดด้วยกลวิธีการพูดคุยสอนโดยตรง ซึ่งเป็นกลวิธีในการถ่ายทอดโดยตรง โดยผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานรุ่นพี่นั้นจะใช้วิธีการเข้ามาพูดคุยสอนเรื่องของการทำงานในด้านการตรวจพิสูจน์โดยสามารถเป็นการพูดคุยแบบตัวต่อตัวหรือการสอนเป็นกลุ่มเล็กๆ เพื่อการสะดวกในการสอนของรุ่นพี่ และสะดวกในการเรียนรู้ของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานใหม่ในการเรียนรู้ซึ่งเป็นการพูดคุยเกี่ยวกับทฤษฎีในการตรวจพิสูจน์สาขาต่างๆ เพื่อให้ทำความเข้าใจในวิธีการตรวจทฤษฎีต่างในการตรวจพิสูจน์ และการใช้เครื่องมือเครื่องมือนำในการทำงานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานโดยในการถ่ายทอดนั้นใช้วิธีการหมุนเวียนให้ผู้รับการถ่ายทอดได้รับการถ่ายทอดจากผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานรุ่นพี่แต่ละคน

“พี่เรียนที่เกิดเหตุใช่ปะ...พี่ๆ เค้าก็จะจับให้ไปนั่งโต๊ะ สี่ห้าคน แล้วพี่ๆ ก็ผลัดกันมาสอน...อันนี้เป็นภาคทฤษฎีด้านการตรวจสถานที่เกิดเหตุพอสอนทฤษฎีจบ แล้วก็ให้ออกไปที่เกิดเหตุบ้าง ” (คุณศศิ)

“ก็มีรุ่นพี่รุ่นพี่...ก็จะมาสอน ทุกๆ คนก็จะมาสอน อยู่ที่ว่ารุ่นพี่จะถนัดมีความเชี่ยวชาญทางด้านไหนเค้าก็จะสอนทางด้านนั้น ” (คุณตะวัน)

“การทำงานตรวจอาชญากรรม จะมีการใช้เครื่องมือในการตรวจพิสูจน์...ก็มีพี่เลี้ยงมาดูแล แต่ว่าพี่ๆ เค้าจะแบ่งกันว่าแต่ละคนจะสอนเรื่องไหน คือพี่คนนั้นสอนเรื่องอาชญากรรม การตรวจเปรียบเทียบ ส่วนการตรวจโดยใช้เครื่องมือก็จะเป็นพี่อีกคนหนึ่ง ” (พี่มาส)

และอีกกลวิธีหนึ่งคือกลวิธีการเรียนรู้จากการปฏิบัติงานจริงกับรุ่นพี่ ซึ่งเป็นกลวิธีในการถ่ายทอดโดยทางอ้อมโดยเมื่อผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานได้ผ่านการถ่ายทอดความรู้ความเชี่ยวชาญการ

ตรวจพิสูจน์ที่เป็นทางทฤษฎีแล้ว และเริ่มเข้าสู่การปฏิบัติงานจริงในการทำงานด้านการตรวจพิสูจน์ โดยผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานที่เข้าใหม่จะได้รับแต่งตั้งเป็นผู้ช่วยผู้ตรวจพิสูจน์ และคอยติดสอยห้อยตามผู้ตรวจพิสูจน์รุ่นพี่ไปทำงานตรวจพิสูจน์ในคดีต่างโดยทำหน้าที่เป็นทั้งผู้ช่วยจดบันทึก ช่วยตรวจพิสูจน์ และเรียนรู้จากการทำงานร่วมกับรุ่นพี่ในระหว่างการทำงาน

“พอได้ออกไปเป็นผู้ช่วยผู้ตรวจพิสูจน์ก็จะมีรุ่นพี่ประกบ เราก็เป็นผู้ช่วย...ก็สลับ ๆ ไปพี่ก็ไปช่วยพี่ ๆ เค้าตรวจ...ไปช่วยจดช่วยทำรายงาน...ช่วยจด ช่วยร่างรายงาน ช่วยพี่เค้าเตรียมเครื่องมือ ” (คุณศศิ)

“พวกรุ่นพี่ ที่เกิดเหตุนี้พี่เกาะแจเลย...พี่จะเข้าไปช่วยไปคุย เข้าไปถามว่าพี่มีอะไรให้ผมช่วยครับ ถ้าพี่มีคดีอะไรพี่มาเคาะผมที่ห้องได้เลยพี่...ผมพร้อมจะออกกับพี่ได้ทุกคดี ผมลุยเลย ผมไปได้หมด ช่วยทำได้ทุกอย่างอะไรอย่างนี้ ” (พี่อาทิตย์)

“พอพี่เริ่มเข้าเวรเป็นผู้ช่วยตรวจพิสูจน์ พอกลับจากไปตรวจพี่ ๆ เขาก็ให้เขียนประจำวัน กับฝึกเขียนร่างรายงาน...พอส่งร่างไปรุ่นพี่ก็จะแก้ไข แล้วก็ปรับเวตติ้ง แล้วก็สอนว่าทำไมเราถึงต้องเขียนอย่างนี้...เราก็ก๊ากเขียนมา ” (คุณเดือน)

ผู้บังคับบัญชา

ผู้บังคับบัญชานั้นนอกจากหมายถึงผู้มีอำนาจในการสั่งการในองค์กรแล้ว แต่ผู้บังคับบัญชาของกองพิสูจน์หลักฐานกลางนั้นจะเป็นผู้ที่เคยปฏิบัติหน้าที่ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมาก่อนและได้ผ่านการเก็บเกี่ยวประสบการณ์หลายสิบปีจนได้รับโอกาสก้าวขึ้นมาเป็นผู้บังคับบัญชาผู้บริหารในองค์กรและท่านได้สะสมเวลานำความรู้ที่ได้เก็บสะสมไว้มากถ่ายทอดให้กับผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานที่เข้าใหม่ จึงถือได้ว่าผู้บังคับบัญชาของกองพิสูจน์หลักฐานกลางนั้นนอกจากจะเป็นผู้มีอำนาจในการสั่งการในองค์กรแล้ว ยังเป็นเหมือนคลังความรู้อีกด้วย โดยในการถ่ายทอดความรู้ความเชี่ยวชาญด้านการตรวจพิสูจน์ผู้บังคับบัญชาเข้ามามีบทบาทในการถ่ายทอดด้วยกลวิธีการพูดคุยสอนโดยตรง โดยผู้บังคับบัญชานั้นได้เข้ามาพูดคุยบรรยายเกี่ยวกับความรู้ด้านการตรวจพิสูจน์ต่างๆ กับผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานที่เข้าใหม่

“พอพี่ทำงานไปชักพักท่านรองผู้การขอมาฝึกเอง เพราะถ้าฝึกหลาย ๆ คนอาจจะสับสน แต่...ถ้ามีเวลาวางอยากไปช่วยงานคนอื่นก็ได้ จะได้ไปเรียนรู้เทคนิคคนอื่นบ้าง ก็คือพูดง่าย ๆ ว่าท่านรองผู้การเป็นหลัก และวางก็ไปช่วยคนอื่นได้ ” (คุณศศิ)

“พี่ต้องขอบคุณท่านผู้บัญชาการท่านหนึ่งท่านก็เป็นปรมาจารย์ทางด้านอาวุธปืนนี่แหละ ...ท่านเป็นผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาให้กับเรา ท่านไม่เคยหวงวิชา...ท่านเป็นคนชอบศึกษาค้นคว้า ท่านมีตำราเยอะมาก...อันไหนดูแล้วไม่เข้าใจ สงสัย ก็ถามท่านให้เข้าใจ ” (คุณอาทิตย์)

“ท่านผู้บัญชาการในสมัยนั้นต้องเรียกว่าเป็นอาจารย์จริง ๆ นั่นละ เป็นคนที่ถ่ายทอดอย่างเป็นทางการ ถ่ายทอดความรู้ด้านอาวุธปืน การตรวจพิสูจน์อาวุธปืนต่างๆ ” (คุณตะวัน)

สื่อตำราความรู้ด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐาน

ความรู้ด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานนั้นไม่ได้มีเพียงความรู้ที่ได้รับจากการถ่ายทอดจากความรู้และประสบการณ์ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานรุ่นพี่สู่รุ่นน้อง และผู้บังคับบัญชาสู่ผู้ใต้บังคับบัญชาเท่านั้น แต่ยังมีรู้ความเชี่ยวชาญด้านการตรวจพิสูจน์ที่มาจากตัวแทนที่เป็นสื่อตำราความรู้ด้านการตรวจพิสูจน์ ซึ่งกลวิธีที่ใช้ในการถ่ายทอดนั้นเป็นกลวิธีถ่ายทอดโดยตรงอย่างการศึกษาด้วยตนเองด้วยการค้นคว้าหนังสือตำราต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการตรวจพิสูจน์หลักฐานเพื่อพัฒนาตนเองในการทำงานด้านการตรวจพิสูจน์ และเพื่อเพิ่มเติมเสริมความรู้ที่ตนเองได้รับความรู้จากการถ่ายทอดของตัวแทนทั้ง 2 ข้างต้นซึ่งส่วนใหญ่เป็นตำราความรู้ด้านการตรวจพิสูจน์ยังมีตำราที่เป็นภาษาไทยค่อนข้างน้อยจึงทำให้ต้องค้นคว้าจากตำราต่างประเทศ

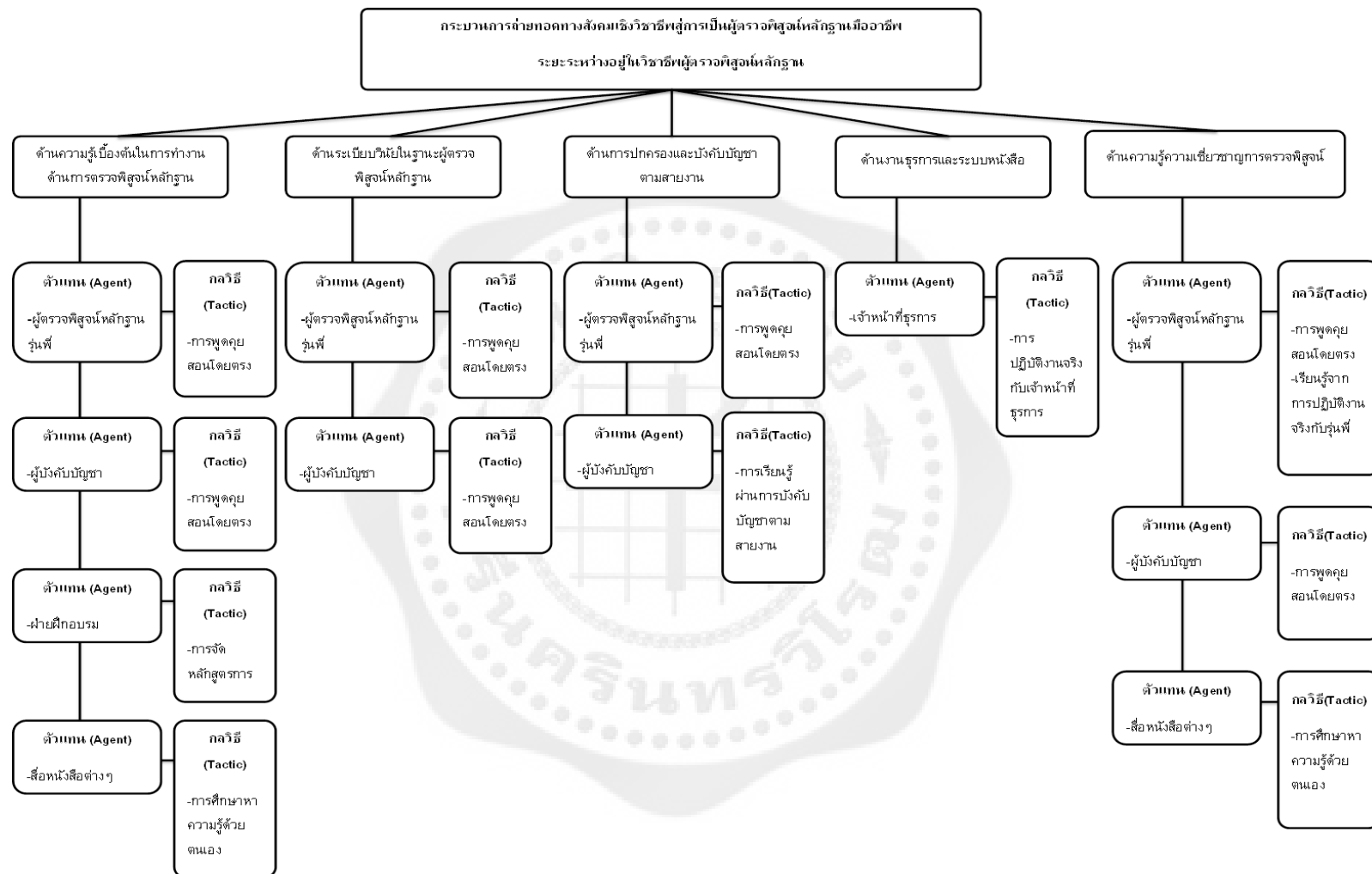
“ตอนที่เริ่มเป็นผู้ช่วยผู้ตรวจพิสูจน์ที่จะเอาหนังสือจากต่างประเทศว่าเขาตรวจพิสูจน์อย่างไร... เรื่องเทคนิคเราก็เปิดอ่านตามตำรา ” (คุณมาส)

“ระหว่างที่เราฝึกเราจะไปค้นคว้าป็นตัวอื่นของต่างประเทศมาดู...มันเลยทำให้เราได้รับโอกาสที่ดีในการที่จะศึกษาค้นคว้าตำราต่างประเทศควบคู่ไปด้วย ” (คุณอาทิตย์)

“ระหว่างช่วยงานพี่ๆ ก็มีตำราให้เรานี้คือ...เพื่อให้เรามีความรู้รอบตัวเกี่ยวกับงานเรามากขึ้น และแนะนำให้เราไปค้นหาตำราเพิ่มเติมว่าควรจะหาอ่านตำรา เพราะว่ามันมีแต่ตำราภาษาอังกฤษ ” (คุณเดือน)

จากการถ่ายทอดด้านการถ่ายทอดความรู้ความเชี่ยวชาญการตรวจพิสูจน์นั้นผู้วิจัยพบตัวแทนที่บทบาทในการถ่ายทอด 3 ตัวแทนด้วยกันประกอบด้วย ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานรุ่นพี่ ผู้บังคับบัญชา และสื่อตำราความรู้ด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐาน โดยทั้ง 3 ตัวแทนเข้ามามีบทบาทในการถ่ายทอดความรู้ความเชี่ยวชาญการตรวจพิสูจน์หลักฐานที่เข้าใจใหม่เพื่อให้ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานที่เข้าใจใหม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ด้านการตรวจพิสูจน์ได้ด้วยกลวิธีต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานรุ่นพี่โดยใช้กลวิธีการบอกกล่าวสอนโดยตรงโดยกลวิธีนี้เป็นการถ่ายทอดโดยตรงซึ่งผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานรุ่นพี่เป็นผู้สอนบอกเล่าทฤษฎีความรู้ด้านการตรวจพิสูจน์แบบที่สอนน้องโดยกลวิธีนี้นอกจากจะสามารถทำให้ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานใหม่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านการตรวจพิสูจน์แล้วยังสามารถเป็นการเสริมสร้างความผูกพันสามัคคีภายในองค์กรได้อีกด้วย และอีกหนึ่งกลวิธีคือการเรียนรู้จากการปฏิบัติงานจริงกับรุ่นพี่โดยเป็นกลวิธีที่ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานที่เข้าใจใหม่นั้นได้รับมอบหมายหน้าที่ให้เป็นผู้ช่วยผู้ตรวจพิสูจน์ โดยผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานที่เข้าใจใหม่จะติดตามผู้ตรวจพิสูจน์รุ่นพี่ไปปฏิบัติหน้าที่ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานในคดีต่างๆ และได้เรียนรู้ความเชี่ยวชาญการตรวจพิสูจน์หลักฐานระหว่างการทำงานร่วมกับผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานรุ่นพี่ โดยกลวิธีนี้มีจุดเด่นตรงที่ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานที่เข้าใจใหม่จะได้พบกับการตรวจพิสูจน์ที่เป็นเคสจริงๆ ในการทำงานไม่เหมือนกับทางภาคทฤษฎี โดยเป็นการตรวจพิสูจน์ในคดีจริง ได้พบกับเหตุการณ์และวัตถุพยานจริงๆ โดยหากยิ่งออกเคสตรวจพิสูจน์ยิ่งมากเท่าไรความรู้ความเชี่ยวชาญยิ่งเพิ่มพูน

เท่านั้น และในการเป็นผู้ช่วยผู้ตรวจพิสูจน์นั้นยังมีการหมุนเวียนสลับผู้ชำนาญเพื่อให้ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานใหม่ได้ความรู้จากหลายๆ มุมมองผู้บังคับบัญชา โดยเป็นผู้บังคับบัญชาในระดับสูงในสายงานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานที่ได้เก็บเกี่ยวประสบการณ์ตั้งแต่ เริ่มทำงานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานจนถึงปัจจุบัน โดยกลวิธีที่ใช้ในการถ่ายได้แก่การบอกกล่าวสอนโดยตรง โดยผู้บังคับบัญชาจะเป็นผู้คอยถ่ายทอดอบรมสั่งสอนผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานที่เข้าใหม่ เช่นเดียวกับการบอกกล่าวสอนโดยตรงของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานรุ่นพี่ แต่มีความแตกต่างกันตรงที่เรื่องราวในการถ่ายทอดของผู้บังคับบัญชานั้นเป็นความรู้ความเชี่ยวชาญที่ได้มีการเก็บเกี่ยวมาเฉพาะประสบการณ์และได้มีการกลั่นกรองจนกลายเป็นความรู้และถ่ายทอดสู่ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานที่เข้าใหม่โดยมีข้อดีคือเมื่อมีผู้ถ่ายทอดคือผู้บังคับบัญชาเพียงผู้เดียวทำให้ความรู้ความเชี่ยวชาญในการตรวจพิสูจน์เป็นความรู้ที่ไปในทิศทางเดียวกันทั้งหมด สื่อตำราความรู้ด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐาน ซึ่งเป็นการถ่ายทอดด้วยกลวิธีการศึกษาด้วยตนเองในการค้นคว้าหนังสือตำราต่างๆ ในการทำงานด้านการตรวจพิสูจน์ โดยที่ผู้วิจัยได้ระบุว่าสื่อเป็นหนังสือและตำราต่างๆ นั้นเพราะช่วงเวลาที่ได้รับการถ่ายทอดเรื่องราวชีวิตของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานที่เข้าใหม่นั้น เป็นช่วงที่ยังไม่มีการแพร่หลายของโซเชียลเน็ตเวิร์ค จึงทำให้การเข้าถึงข้อมูลความรู้ต่างๆ มีเพียงหนังสือและตำราต่างๆ เท่านั้น โดยกลวิธีนี้มีข้อดีคือผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานที่เข้าใหม่จะได้รับรู้ที่เป็นความรู้จากต้นฉบับ เพราะตำราด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานส่วนมากเป็นตำราภาษาต่างประเทศทำให้ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานที่เข้าใหม่ได้อ่านตำราที่เป็นต้นฉบับ และได้เรียนรู้เทคนิคในการตรวจพิสูจน์ และความรู้ต่างๆ ในการตรวจพิสูจน์หลักฐานที่เป็นความรู้จากต้นฉบับจริงๆ อีกด้วย

ภาพประกอบ 9 กระบวนการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพสู่การเป็นผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานเมื่ออาชีพช่วงชีวิตระหว่างอยู่ในวิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐาน

ระยะเมื่อมีความเป็นมืออาชีพ

เป็นระยะที่ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานได้ผ่านการถ่ายทอดจนกลายเป็นสมาชิกขององค์กรได้ เริ่มปฏิบัติหน้าที่การตรวจพิสูจน์หลักฐาน และได้เก็บประสบการณ์การปฏิบัติงานจนได้รับการเลื่อนระดับอยู่ในตำแหน่ง สบ3 และเป็นผู้ที่ปฏิบัติงานในสายงานการตรวจพิสูจน์หลักฐานจนถึงปัจจุบัน และเป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับจากเพื่อนร่วมงานว่าเป็นผู้ที่มีความรู้ที่ปฏิบัติหน้าที่แบบมืออาชีพ รวมไปถึงได้รับการยอมรับจากหน่วยงานว่าเป็นผู้ที่มีความโดดเด่นในด้านการปฏิบัติงาน โดยผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลในการบวนการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพสู่การเป็นผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลจากการคำบอกเล่าเรื่องราวและประวัติชีวิตของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานที่เกี่ยวกับการเรียนรู้ และการรับการถ่ายทอดเพื่อพัฒนาตนเองให้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการทำงานมากยิ่งขึ้น โดยการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 2 ด้านได้แก่ ด้านการพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ในการตรวจพิสูจน์ และด้านการเพิ่มพูนทักษะที่นอกเหนือจากการตรวจพิสูจน์

ด้านการพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ ๆ ในการตรวจพิสูจน์หลักฐาน

ด้วยงานตรวจพิสูจน์หลักฐานนั้นเป็นภารกิจในการตรวจพิสูจน์วัตถุพยานในคดีต่าง ๆ ด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์จึงเป็นงานที่มีความสัมพันธ์กับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีด้านการตรวจพิสูจน์ที่มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพราะเมื่อเทคโนโลยีด้านการตรวจพิสูจน์ยิ่งก้าวหน้ามากเท่าไร หากผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานไม่พัฒนาตนเองก็เหมือนการเดินถอยหลัง และเมื่อการตรวจพิสูจน์ของหน่วยงานล้าหลังไม่ทันสมัยย่อมทำให้ความน่าเชื่อถือของหน่วยงานลดลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานที่ก้าวเข้าสู่ในะยะที่มีการปฏิบัติหน้าที่แบบมืออาชีพนั้นย่อมมีการศึกษาหาความรู้เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ ๆ ในการตรวจพิสูจน์หลักฐานอยู่ตลอดเวลา ซึ่งตัวแทนในการถ่ายทอดองค์ความรู้ใหม่ ๆ ในการตรวจพิสูจน์หลักฐานให้กับผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานนั้นได้แก่ องค์กร และหน่วยงานข้างเคียง สถาบันการศึกษา สื่อต่าง ๆ และเพื่อนร่วมงาน ซึ่งแต่ละตัวแทนมีกลวิธีในการถ่ายทอดที่แตกต่างกันไปโดยเริ่มจากผู้ที่มีบทบาทในการถ่ายทอดกลุ่มแรกได้แก่ องค์กรและหน่วยงานข้างเคียงโดยหมายถึงหน่วยงานต่าง ๆ ที่มีการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการทำงานทางด้านตรวจพิสูจน์ หรือหน่วยงานที่มีการรวบรวมองค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์ในการทำงานด้านการตรวจพิสูจน์ ไม่ว่าจะเป็นมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ที่มีการศึกษาเพื่อพัฒนาเกี่ยวกับเทคโนโลยีด้านการตรวจพิสูจน์ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับวัตถุพยานโดยตรงเช่นหากต้องการรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีการปลอมแปลงธนบัตรควรขอความรู้จากแบงค์ชาติ โรงกษาปณ์ หรือองค์กรอื่นที่ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานเห็นว่าความรู้นั้นเป็นประโยชน์ในการตรวจพิสูจน์หลักฐาน โดกลวิธีที่ใช้ในการถ่ายทอดนั้นเป็นกลวิธีการถ่ายทอดโดยตรงอย่างใช้การอบรมดูงาน โดยผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานที่มีความสนใจในงานด้านที่หน่วยงานนั้นได้จัดให้มีการอบรมดูงานนั้น ได้ขอเข้าร่วมการอบรมดูงานเพื่อเรียนรู้ความรู้และเทคโนโลยีใหม่เพื่อประโยชน์ในการทำงานด้านการตรวจพิสูจน์

“อย่างช่วงนี้ที่มีอบรมะอย่างเรื่องเทคโนโลยีการพิมพ์...มีทั้งไปเรียนทฤษฎี มีไปดูงานแผนป้าย
งานแบงค์ชาติ การผลิตแบงค์ และก็ดูงานบริษัทที่เค้าพิมพ์เอกสารป้องกันการปลอมแปลง ”

(คุณศศิ)

“อย่างเรื่องดีเอ็นเอเราอบรมที่โรงพยาบาลรามา...ก็อบรมเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีการตรวจดีเอ็นเอ
แล้วก็ไปที่ที่ออสเตรเลีย ที่สวีเดน...ไปดูว่าบ้านเค้าตรวจดีเอ็นเอกันยังงัยใช้เทคโนโลยีอะไร ”

(คุณภาณุ)

“พี่ก็ได้เป็นตัวแทนหน่วยงานอบรมดูงานที่ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ไปอบรมเกี่ยวกับการตรวจ
พิสูจน์เอกสารที่นั่นความรู้ด้านการตรวจเอกสารพัฒนามากเราเลยไปเรียนจากเขาแล้วมาพัฒนางาน
ตรวจพิสูจน์หลักฐานบ้านเรา ” (คุณมาส)

และอีกกลวิธีหนึ่งในการถ่ายทอดความรู้ด้านการพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ๆ ในการตรวจ
พิสูจน์หลักฐานนั้นคือกลวิธีร่วมกันทำงานวิจัยด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐาน โดยเป็นกลวิธีการ
ถ่ายทอดโดยทางตรงเช่นเดียวกับการอบรมดูงาน แต่แตกต่างกันตรงที่กลวิธีในลักษณะนี้เราไม่ได้
เป็นผู้ออกไปขอความรู้ด้านการพัฒนาองค์ความรู้ด้านการตรวจพิสูจน์จากหน่วยงานอื่นแต่เป็นการที่
ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานนำองค์ความรู้ที่ตนเองมีไปแลกเปลี่ยนเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ๆ ในการ
ตรวจพิสูจน์หลักฐานเข้าการพัฒนาเครื่องมือในการตรวจพิสูจน์หลักฐาน การพัฒนาวิธีการขั้นตอน
ในการตรวจพิสูจน์หลักฐาน หรือแม้กระทั่งการพิสูจน์ทฤษฎีต่างๆ ในการทำงานด้านการตรวจ
พิสูจน์

“พร้อมกับมหาวิทยาลัยทำวิจัยเกี่ยวกับกระสุนปืน...แต่ส่วนใหญ่ที่จะหนักไปทางเรื่องของ
ประสิทธิภาพของกระสุนปืน ของวิถีกระสุนปืน เกี่ยวกับเรื่องของประสิทธิผลต่างๆ ...เกี่ยวกับกระสุน
M16” (คุณอาทิตย์)

นอกจากการได้รับการถ่ายทอดด้านการพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ๆ ในการตรวจพิสูจน์
หลักฐานจากหน่วยงานและองค์กรข้างเคียงแล้วผู้วิจัยยังพบตัวแทนในการถ่ายทอดที่เข้ามามี
บทบาทในการนั้นได้แก่เพื่อนร่วมงานโดยใช้กลวิธีการถ่ายทอดโดยทางตรงอย่างการพูดคุย
แลกเปลี่ยนความรู้ โดยในกลวิธีนี้เป็นกลวิธีที่ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานที่มีความรู้ความสนใจในสาขา
เดียวกันหรือใกล้เคียงกันมาพูดคุยแลกเปลี่ยนความรู้เพื่อพัฒนาความรู้ความองค์ความรู้ใหม่ๆ ใน
การตรวจพิสูจน์หลักฐานหรือบางครั้งในการอบรมหลักสูตรต่างๆ ในด้านการตรวจพิสูจน์นั้นมีการ
จำกัดจำนวนผู้เข้ารับการอบรมจึงทำให้เป็นการอยากที่ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานจะสามารถเข้ารับการ
อบรมครบกันทุกคน จึงใช้วิธีการส่งตัวแทนเข้ารับการอบรมเพื่อไปเรียนรู้ทั้งวิธีการและเทคโนโลยี
ด้านการตรวจพิสูจน์และกลับมาอธิบายพูดคุยกับผู้ตรวจพิสูจน์ท่านอื่นๆ ที่ไม่ได้เข้ารับการอบรม

“บางทีมีการอบรมวิธีการตรวจพิสูจน์ของหน่วยงานอื่น...แบบเขามีโควตาไปได้ก็ไปแล้วก็ผลัดๆ กันไป...คิวใครถึงคิวใครก็จะได้สลับๆ กันไปแล้วก็กลับมาพูดคุยเล่าให้ทุกคนฟังก็จะได้เหมือนไปเหมือนกัน ” (คุณศศิ)

“ฟังก็น่าจะเพิ่มความรู้ขึ้นมาให้เหมือนกับน้องๆ หรือว่ามันมีใครได้ไปอบรมเทคโนโลยีแบบนี้ มันสามารถเอามาพัฒนาในงานได้...ยุคนี้น้องๆ เก่งด้วย เด็กสมัยนี้เก่งพว่ว่างๆ ฟังก็น่าจะพูดคุย แลกเปลี่ยนกันวิชาการก็โอเคนะ ” (คุณมาส)

ในการทำงานด้านการตรวจพิสูจน์นั้นในการพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ๆ ในการตรวจพิสูจน์นั้น บางครั้งผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานนั้นสามารถพัฒนาตนเองได้เสมอแม้จะไม่ได้รับโอกาสในการอบรมความรู้ด้านการตรวจพิสูจน์จากหน่วยงานหรือองค์กรข้างเคียง โดยผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานสามารถด้านการพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ๆ ในการตรวจพิสูจน์หลักฐานได้โดยผ่านตัวแทนอย่างสื่อต่างๆ ซึ่งเป็นกลวิธีการถ่ายทอดโดยทางตรงโดยใช้กลวิธีการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง โดยสื่อที่ได้กล่าวถึงนี้ หมายความว่าหนังสือตำราต่างๆ และรวมไปถึงความรู้จากอินเทอร์เน็ตด้วย โดยเมื่อผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมีความต้องการที่จะศึกษาค้นคว้าในเรื่องในเรื่องใดที่ตนเองมีความสนใจก็สามารถทำได้ทุกเมื่อเพราะสามารถสืบค้นข้อมูลได้จากสื่อรอบๆ ตัวทั้งหนังสือตำราต่างๆ และจากการสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต

“ตอนนั้นช่วงว่างส่วนใหญ่ที่จะอ่านหนังสือทุกประเภท และก็เริ่ม จริงๆ มันมีมานานแล้วแหละ... มันมีวิธีการตรวจพิสูจน์ตามตำราไข่ม้อยเราก็รู้ว่าที่เขาระบุไว้ในตำราแต่เราพอเอามาปฏิบัติจริงๆ แล้ว ความมั่นใจให้ผลตามตำราที่เราไข่ม้อย ” (คุณเดือน)

“ปัจจุบันพี่เป็นสมาชิกของเอสดี...มันเป็นฐานข้อมูลงานวิจัยของเรื่องอาวุธปืนและทุмарด์ เขาก็จะส่งงานวิจัยทั่วโลกให้กับเรา และเราก็สามารถที่จะเข้าไปสืบค้นในฐานข้อมูลได้ แล้วก็สามารถดึงไฟล์อิเล็กทรอนิกส์ออกมาเพื่อเก็บเอาไว้ ” (คุณอาทิตย์)

“อินเทอร์เน็ต ดูยูทูบ เราเป็นคนถ้าคิดอะไรไม่ได้ไม่ต้องหาข้อมูลดู ชาติอินเทอร์เน็ตไม่ได้ ต้องหาข้อมูลในการทำงาน...เดี๋ยวนี้โลกมันกว้างอยากจะรู้มีหมด ” (คุณจันทร์)

การเพิ่มพูนทักษะที่นอกเหนือจากการตรวจพิสูจน์หลักฐาน

เมื่อผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานนั้นได้เข้าสู่ระยะที่มีการปฏิบัติหน้าที่แบบมืออาชีพ ซึ่งเป็นระยะที่ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานนั้นจะเริ่มที่จะก้าวเข้าสู่ตำแหน่งระดับผู้บริหารองค์กรในอนาคตเพราะฉะนั้น สิ่งที่ต้องมีการเรียนรู้นอกจากการความรู้ด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานที่ถือว่าเป็นหัวใจในการทำงานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานแล้ว ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานในช่วงระยะที่มีการทำงานแบบมืออาชีพ ต้องเรียนรู้คือทักษะด้านต่างๆ ที่มีความสำคัญในการทำงานด้านการบริหารองค์กร หรือบางครั้งเป็นการเปิดมุมมองในการใช้ชีวิตหรือในการทำงาน โดยทักษะที่นอกเหนือจากการตรวจพิสูจน์หลักฐานนั้นประกอบด้วย ทักษะด้านธุรการและงานด้านบริหาร ทักษะด้านกฎหมาย ทักษะด้านพฤติกรรมศาสตร์เชิงอาชญาวิทยา ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ทักษะด้านธุรการและงานด้านบริหาร

เป็นทักษะที่เป็นประโยชน์อย่างมากในอนาคตหากผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานนั้นจะต้องก้าวเข้าสู่ตำแหน่งบริหารองค์กรใน โดยผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานนั้นจะได้เรียนรู้เกี่ยวกับการจัดการกับเรื่องต่างๆ ภายในองค์กรที่ลึกซึ้งกว่าในช่วงที่ทำความรู้จักกับหน่วยงานในช่วงที่เป็นผู้ตรวจพิสูจน์ใหม่ โดยในช่วงระยะนี้ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานจะได้เรียนรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการองค์กรด้านธุรการและการเงิน การทำงานด้านวิชาการ และเรื่องการพัฒนาองค์กรด้านต่างๆ โดยตัวแทนในการถ่ายทอดได้แก่ ผู้บังคับบัญชา โดยใช้กลวิธีการถ่ายทอดโดยทางอ้อมโดยการได้รับการมอบหมายหน้าที่จากผู้บังคับบัญชา ซึ่งเมื่อผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานนั้นได้ทำงานมาจนก้าวเข้าสู่ช่วงระยะเมื่อมีการทำงานแบบมืออาชีพย่อมได้รับความไว้วางใจจากผู้บังคับบัญชาในการปฏิบัติหน้าที่แทนในบางเรื่อง ผู้บังคับบัญชาคิดว่าผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานผู้นั้นสามารถทำได้ เพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระของผู้บังคับบัญชาที่ค่อนข้างมาก และยังสามารถพัฒนาตนเองในด้านทักษะด้านธุรการและงานด้านบริหารได้อีกด้วย

“ผู้บังคับบัญชามักจะให้พี่ทำเรื่องวิชาการ...อยู่ในทีมพัฒนาด้านวิชาการก็คิดว่าหลักสูตรการสอนผู้ตรวจพิสูจน์แต่ละระดับควรจะมีอะไรบ้าง...หลักสูตรผู้ชำนาญใหม่ ” (คุณศศิ)

“ปัจจุบันนี้ท่านผู้การก็ให้ช่วยดูเรื่องของยุทธศาสตร์ ซึ่งมันต้องเอาของทุกกลุ่มงานมารวมกัน...เป็นการพัฒนาของทุกกลุ่มงานด้วย แต่ละกลุ่มงานมีแนวทางพัฒนาอะไรบ้าง แล้วก็เอามารูปให้ชัดเจนเพื่อเข้าประชุม ” (คุณเดือน)

“ปัจจุบันพี่ได้รับมอบหมายให้ทำงานด้านอำนวยการ ทำงานบริหารพูดง่าย ๆ งานบริหารก็คือทำงานช่วยผู้กำกับ...ก็คือทำทุกด้าน...ไม่ว่าจะเป็นด้านการวางแผนโครงการ เออ การจัดซื้อเครื่องไม้เครื่องมืออะครับ การบริหารจัดการยุทธศาสตร์ ” (คุณตะวัน)

ทักษะด้านกฎหมาย

ในการอยู่ในวิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานนั้นนอกจากทักษะและความรู้ด้านการตรวจพิสูจน์ที่เป็นหน้าที่ของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานแล้ว ทักษะอีกด้านที่มีความสำคัญคือทักษะด้านกฎหมายเพราะส่วนหนึ่งของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานความเป็นตำรวจ และเมื่อเป็นตำรวจย่อมต้องมีความรู้ในด้านกฎหมาย โดยตัวแทนที่เข้ามามีบทบาทในการถ่ายทอดทักษะด้านกฎหมายได้แก่สถาบันการศึกษา โดยใช้กลวิธีการถ่ายทอดทางตรงอย่างการเรียนในสถาบันการศึกษา โดยเมื่อผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานนั้นมีความสนใจที่จะเรียนรู้ทักษะด้านกฎหมายนั้น ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานนั้นเลือกที่จะศึกษาหาความรู้จากสถาบันการศึกษาโดยการหาเวลาว่างเว้นจากการทำงาน โดยทักษะด้านกฎหมายนั้นมีประโยชน์ในการทำงานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานทำให้ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานนั้นได้เข้าใจระบบการทำงานพิสูจน์หลักฐานในระบบกฎหมายมากยิ่งขึ้น และยังสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการบังคับบัญชาในการควบคุมทางวินัยตำรวจได้อีกด้วย

“ที่จบปริญญาโทด้านกฎหมาย อย่างที่พี่บอกว่าพี่ชอบกฎหมาย พี่ก็หาเวลาว่างไปเรียนด้านกฎหมายมาด้วย ” (คุณอาทิตย์)

“ในตอนเย็นพี่เรียนพวกเนติบัญญัติ แต่ก่อนเรียนนิติศาสตร์ ตอนเย็นก็จะไปนิติธรรมศาสตร์ ก็จะนั่งรถไปที่ธรรมศาสตร์ ปัจจุบันก็มีเรียนเนติบัญญัติที่ศาลอาญา ” (คุณรพี)

ทักษะด้านพฤติกรรมศาสตร์เชิงอาชญาวิทยา

ในการทำงานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานนั้นหากผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมีความรู้และทักษะด้านอื่นๆ ในการทำงาน ก็จะสามารถทำงานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นหนึ่งนั้นคือทักษะด้านพฤติกรรมศาสตร์เชิงอาชญาวิทยา เป็นทักษะที่ทำให้ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานนั้นสามารถจำแนกแยกแยะและแปรความ และทำความเข้าใจพฤติกรรมของอาชญากรในการก่อเหตุจนทำให้สามารถจำแนกวัตถุพยานสำคัญในการทำงานตรวจพิสูจน์หลักฐานและสามารถนำตัวอาชญากรมาลงโทษได้ โดยในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยพบตัวแทนในการถ่ายทอด 2 ตัวแทนได้แก่ สถาบันการศึกษา และสื่อหนังสือต่าง ซึ่งแต่ละตัวแทนมีกลวิธีในการถ่ายทอดที่แตกต่างกันโดยเริ่มจากตัวแทนที่เป็นสถาบันการศึกษา เป็นตัวแทนที่เข้ามามีบทบาทในการถ่ายทอดโดยใช้กลวิธีการถ่ายทอดโดยตรงอย่างการเรียนในสถาบันการศึกษา ซึ่งเป็นการเรียนตามหลักสูตรของสถาบันการศึกษาเพื่อถ่ายทอดความรู้ด้านทักษะด้านพฤติกรรมศาสตร์เชิงอาชญาวิทยาและทำให้ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานสามารถนำความรู้และทักษะที่ได้รับจากการเรียนมาปรับใช้ได้ในการทำงานได้

“พี่มีโอกาสได้เรียนด้านวิจัยพฤติกรรมศาสตร์...เขาก็บอกว่ามันเป็นการเรียนเกี่ยวกับมันเป็นการใช้ศาสตร์หลายๆ สาขา มามองถึงพฤติกรรมของคน ซึ่งสามารถนำเอามาใช้ในชีวิตส่วนตัวและในชีวิตการทำงาน เกี่ยวกับเรื่องพฤติกรรมคน ” (คุณเดือน)

และอีกตัวแทนที่เข้ามามีบทบาทในการถ่ายทอดทักษะด้านพฤติกรรมศาสตร์และอาชญาวิทยานั้นได้แก่สื่อหนังสือต่างๆ โดยหนังสือในที่นี้หมายความว่ารวมไปถึงหนังสือที่มีความเป็นวิชาการจนถึงหนังสืออ่านฆ่าเวลาอย่างนวนิยายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมศาสตร์และอาชญาวิทยา โดยใช้กลวิธีการถ่ายทอดโดยตรงอย่างการศึกษาด้วยตนเองโดยการอ่านและทำความเข้าใจหนังสือเมื่อมีเวลาว่างเพื่อเป็นการเก็บเกี่ยวความรู้เพื่อมาพัฒนาทักษะทางด้านนี้ต่อไป

“ตอนนี้จะชอบอ่านหนังสือนวนิยายแนวพฤติกรรมศาสตร์ จริงๆ ก็ชอบอ่านหนังสือนวนิยายพฤติกรรมศาสตร์ที่ออกมาวิเคราะห์...เป็นพวกหนังสือแนวสืบสวนสอบสวน วิเคราะห์อาชญากรจากพฤติกรรม...ตอนนี้ก็มีอยู่สองเล่ม ” (คุณเดือน)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากการบอกเล่าของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานในระยะเมื่อมีความเป็นมืออาชีพนั้นผู้วิจัยพบการถ่ายทอดเพื่อให้ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานได้เสริมสร้างความรู้และทักษะ 2

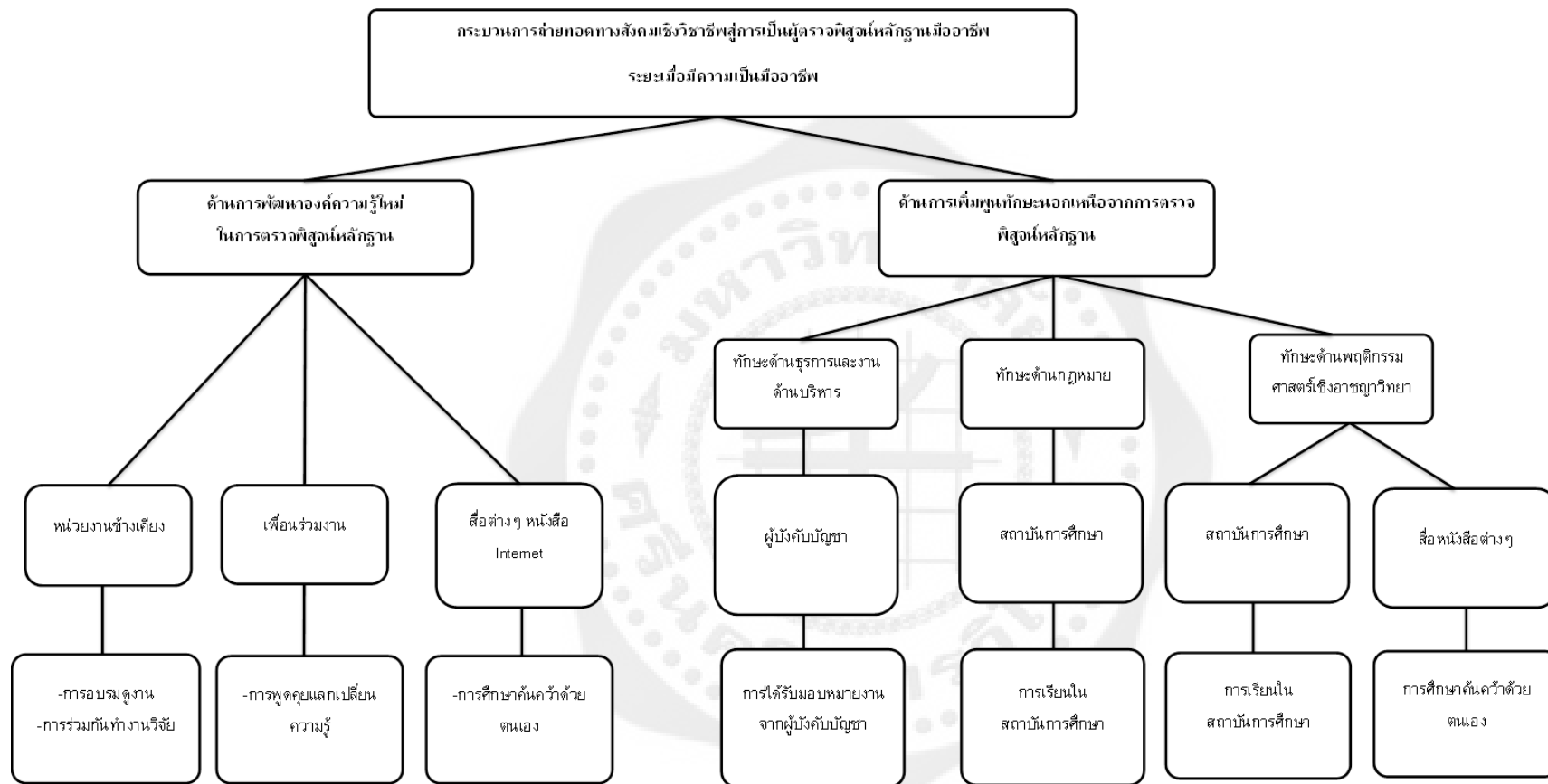
ด้านด้วยกันได้แก่ 1) ด้านการพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ ๆ ในการตรวจพิสูจน์หลักฐาน ซึ่งเป็นความรู้ที่ด้านที่ทำให้ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานได้เรียนรู้เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถในการตรวจพิสูจน์หลักฐาน และเรียนรู้ความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีการตรวจพิสูจน์หลักฐานเพื่อให้ตนเองก้าวหน้าทันความรู้และเทคโนโลยีต่าง ๆ โดยการผ่านตัวแทนในการถ่ายทอดและกลวิธีต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นตัวแทนที่เป็นองค์กรและหน่วยงานข้างเคียง โดยใช้สองกลวิธีในการถ่ายทอดได้แก่การอบรมดูงาน และการร่วมมือกันทำงานวิจัยด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานโดยทั้ง 2 กลวิธีมีข้อดีและข้อจำกัดที่ต่างกันไปเช่นการอบรมดูงานนั้นถึงแม้จะมีความรวดเร็วและสะดวกในการเรียนรู้เพราะหน่วยงานหรือองค์กรต่างย่อมมีการเตรียมพร้อมและจัดเตรียมข้อมูลและสถานที่ให้เหมาะสมในการอบรมดูงานและด้วยความรวดเร็วนี้เองอาจทำให้ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมีความเข้าใจเรื่องที่ยอบรมอย่างผิวเผินเพราะอบรมในช่วงเวลาสั้น ๆ ต้องอาศัยความเข้าใจและความเอาใจใส่ของแต่ละบุคคล และกลวิธีการร่วมมือกันทำงานวิจัยด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐาน ในการทำงานหากมีการพัฒนาองค์ความรู้ด้วยงานวิจัยนั้นนอกจากจะได้พัฒนาตนเองและการตรวจพิสูจน์หลักฐานแล้ว ยังสามารถสร้างความน่าเชื่อถือแก่องค์กรอีกด้วย แต่การทำงานวิจัยนั้นมีขั้นตอนที่ยุ่งยากกว่าและใช้เวลานานกว่าจึงต้องอาศัยความอดทนอย่างยิ่งในการทำงานวิจัยตัวแทนที่เป็นเพื่อนร่วมงาน โดยใช้กลวิธีในการถ่ายทอดอย่างการพูดคุยแลกเปลี่ยนความรู้เป็นตัวแทนที่เป็นผลมาจากผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานที่ได้รับโอกาสในการอบรมดูงาน แล้วกลับมาบอกเล่าพูดคุยเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ โดยในการถ่ายทอดนั้นส่วนใหญ่เป็นการพูดคุยเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นความรู้ในเชิงการตรวจพิสูจน์หลักฐานมากกว่า และตัวแทนที่เป็นสื่อต่าง ๆ โดยผ่านกลวิธีในการถ่ายทอดอย่างการศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเอง เป็นกลวิธีที่เมื่อผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานนั้นมีความสนใจในความรู้ทางด้านการตรวจพิสูจน์และได้ไปค้นหาความรู้ทางด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานจากสื่อต่าง ๆ ทั้งหนังสือ และสื่อออนไลน์ ซึ่งการเรียนรู้จากสื่อ่นั้นเป็นกลวิธีที่ทำให้ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานเข้าถึงข้อมูลได้ง่าย และมีข้อควรระวังคือความน่าเชื่อถือของข้อมูลเพราะงานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานนั้นเป็นงานที่อิงหลักวิชาการดังนั้นความถูกต้องของข้อมูลจึงสำคัญ และ 2) การเพิ่มพูนทักษะที่นอกเหนือจากการตรวจพิสูจน์หลักฐาน เป็นการเพิ่มพูนความรู้และทักษะด้านต่าง ๆ ในการทำงานโดยประกอบด้วย ทักษะด้านธุรการและงานด้านบริหารทักษะด้านกฎหมายทักษะด้านพฤติกรรมศาสตร์เชิงอาชญาวิทยา โดยเป็นทักษะที่ส่งเสริมให้ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานทำงานตรวจพิสูจน์หลักฐานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเริ่มจากทักษะด้านธุรการและงานด้านบริหาร เป็นทักษะที่ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานนั้นต้องเรียนรู้ฝึกฝนเพื่อพัฒนาตนเองเป็นผู้บริหารองค์กรในอนาคต โดยมีผู้บังคับบัญชาเป็นตัวแทนในการถ่ายทอดผ่านกลวิธีการมอบหมายหน้าที่จากผู้บังคับบัญชา ซึ่งผู้บังคับบัญชาจะเป็นผู้มอบหมายหน้าที่ที่บุคคลนั้นเหมาะสมในการทำงาน ซึ่งบางครั้งใช้การหมุนเวียนเพื่อให้ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานทุกคนได้ทำงานในทุกรูปแบบเพราะในการทำงานด้านธุรการและบริหารนั้นเราจะรู้งานเพียงด้านเดียวไม่ได้

ทักษะด้านกฎหมาย โดยผู้วิจัยพบตัวแทนในการถ่ายทอดได้แก่สถาบันการศึกษา ซึ่งผ่านกลวิธีเรียนในสถาบันการศึกษา ซึ่งทักษะทางด้านนี้เป็นทักษะที่ใกล้ชิดกับผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมากเพราะผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานนั้นเป็นการทำงานทางด้านที่เรียกอีกอย่างหนึ่งว่านิติวิทยาศาสตร์

โดยเป็นการใช้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์เพื่อประโยชน์ในการบังคับใช้กฎหมาย และการที่เราจะสามารถนำผลการตรวจพิสูจน์หลักฐานนั้นมาใช้ในการบังคับกฎหมายได้นั้น ความถูกต้องของที่มาของวัตถุพยานในการทำงาน หรือแม้กระทั่งประเด็นต่างที่ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานต้องการจะสื่อออกไปนั้น ล้วนแต่เกี่ยวข้องกับความชอบด้วยกฎหมายทั้งสิ้นจึงทำให้หากผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมีความรู้ความเข้าใจในด้านกฎหมายย่อมเป็นประโยชน์ต่อการตรวจพิสูจน์หลักฐาน

และทักษะด้านพฤติกรรมศาสตร์เชิงอาชญาวิทยา ซึ่งมีสถาบันการศึกษาและสื่อหนังสือต่าง ๆ เป็นตัวแทนในการถ่ายทอด โดยสถาบันการศึกษาใช้กลวิธีในการถ่ายทอดผ่านการเรียนในสถาบันการศึกษา และสื่อหนังสือต่าง ๆ ใช้กลวิธีการศึกษาด้วยตนเอง โดยทั้งสองเป็นการเรียนรู้ทักษะด้านพฤติกรรมศาสตร์เชิงอาชญาวิทยา และผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานนั้นจะนำความรู้ที่ได้จากทั้งห้องเรียน และสื่อหนังสือต่าง ๆ มาผนวกรวมกับประสบการณ์และความสนใจและพัฒนาเป็นทักษะด้านพฤติกรรมศาสตร์เชิงอาชญาวิทยา และนำไปใช้งานในด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานเพื่อประโยชน์สูงสุดในการทำงาน

ภาพประกอบ 10 กระบวนการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพสู่การเป็นผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพระยะเมื่อมีความเป็นมืออาชีพ

ส่วนที่ 5 ผลที่ได้รับจากการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพร

หลังจากที่บุคคลได้มีความสนใจเข้าสู่วิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานและได้รับการถ่ายทอดความรู้และทักษะในด้านต่างตั้งแต่แรกเข้าสู่วิชาชีพจนกระทั่งเข้าสู่ช่วงระยะที่มีการทำงานแบบมืออาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานต้องผ่านเหตุการณ์และเรื่องราวต่างๆ ที่หล่อหลอมและฝึกฝนตนเองจนกลายเป็นผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานในปัจจุบัน และได้ผ่านการถ่ายทอดทักษะความรู้ต่างๆ มากมายเป็นเหตุที่ย่อมเกิดผลที่ได้รับจากการถ่ายทอดตามมา โดยในการนำเสนอในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับผลที่ได้รับจากการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพรนั้น ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลจากเรื่องราวเหตุการณ์ต่างๆ จากการบอกเล่าของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐาน โดยได้วิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ส่วนได้แก่ผลที่ได้รับจากการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพต่อตัวบุคคลและผลที่ได้รับจากการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพต่อองค์กรดังรายละเอียดต่อไปนี้

ผลที่ได้รับจากการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพต่อตัวบุคคล

เป็นผลที่เกิดขึ้นภายในตัวของบุคคลที่ได้เกิดการเปลี่ยนแปลงหลังจากได้รับการถ่ายทอดความรู้ทักษะต่างๆ และในบางครั้งเป็นผลที่เกิดขึ้นโดยทางอ้อมจากการเรียนรู้ในทักษะต่างๆ ซึ่งผลที่เกิดขึ้นจากการถ่ายทอดนั้นเป็นผลที่เกิดขึ้นจากการได้รับการถ่ายทอดความรู้และทักษะด้านต่างในช่วงที่ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานนั้นได้เข้าสู่วิชาชีพ และได้ปฏิบัติงานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานมาตลอดจนถึงปัจจุบัน โดยผู้วิจัยได้แบ่งผลที่ได้รับจากการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานออกเป็น 3 ด้านด้วยกันประกอบด้วย 1) ผลด้านความรู้ความคิดเป็นผลที่เกิดขึ้นจากการที่บุคคลได้รับการถ่ายทอด และเกิดความเปลี่ยนแปลงในด้านความรู้ความคิด ความฉลาดเฉลียว มีความเข้าใจ สามารถนำความรู้และประสบการณ์มาแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นได้ รวมไปถึงสามารถใช้ประสบการณ์ในการวิเคราะห์ และสังเคราะห์ความรู้ต่างเพื่อมาประยุกต์ใช้กับงานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐาน ซึ่งประกอบด้วย การมีความคิดที่ละเอียดลออมากขึ้น การมีความคิดที่จะพัฒนาตนเองทันยุคทันสมัย และการเป็นผู้มีความรู้และประสบการณ์ 2) ผลด้านจิตใจ เป็นผลของการถ่ายทอดที่เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นภายในจิตใจของบุคคล โดยเกิดจากความเชื่อความซาบซึ้ง การกระทำของบุคคลรอบๆ ตัว และทัศนคติต่างๆ ที่ส่งผลต่อจิตใจของบุคคล ซึ่งประกอบด้วย การเป็นผู้มากด้วยจิตสาธารณะ การเปิดใจรับฟังผู้อื่น มีความอดทนต่อความยากลำบาก และการมีความรักในวิชาชีพและองค์กร 3) ผลด้านทักษะและความชำนาญเป็นผลที่เกิดจากการที่บุคคลได้ผ่านการเรียนรู้และฝึกฝนทักษะต่างในการทำงาน และได้มีการปฏิบัติอย่างต่อเนื่องจนเกิดเป็นความชำนาญในการตรวจพิสูจน์ ซึ่งประกอบด้วย การสามารถทำงานได้รวดเร็วทันเหตุการณ์ สามารถทำงานได้อย่างมีมาตรฐาน สามารถเป็นผู้ส่งต่อความรู้และประสบการณ์ มีความรับผิดชอบต่องานในหน้าที่

ผลด้านความรู้ความคิด

เป็นผลที่เกิดขึ้นจากการที่บุคคลได้รับการถ่ายทอด และเกิดความเปลี่ยนแปลงในด้านความรู้ความคิด ความฉลาดเฉลียว มีความเข้าใจ สามารถนำความรู้และประสบการณ์มาแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นได้ รวมไปถึงสามารถใช้ประสบการณ์ในการวิเคราะห์ และสังเคราะห์ความรู้ต่างเพื่อมาประยุกต์ใช้กับงานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐาน ซึ่งประกอบด้วยซึ่งประกอบด้วย 3 ด้านด้วยกันได้แก่ 1) ด้านการมีความคิดที่ละเอียดลออมากขึ้น เป็นผลที่เกิดจากประสบการณ์ที่เกิดขึ้นแล้วทำให้ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานเกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำงานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานนั้นเป็นงานที่ต้องการความละเอียดลออในการทำงานค่อนข้างสูง 2) ด้านการเป็นผู้มีความรู้และประสบการณ์ในการตรวจพิสูจน์ เป็นผลที่เกิดจากการที่บุคคลได้เก็บเกี่ยวประสบการณ์จากการถ่ายทอดและการทำงานจนเกิดความรู้และสามารถนำความรู้นั้นมาปรับใช้กับการทำงานได้ และ 3) ด้านการเป็นผู้ที่สามารถส่งต่อความรู้และประสบการณ์ได้โดยเมื่อบุคคลได้เก็บเกี่ยวความรู้และประสบการณ์ในการทำงานมาแล้วในข้างต้นหากผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานนั้นเก็บความรู้นั้นไว้แต่ผู้เดียวคงไม่เกิดประโยชน์ต่องานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานแต่ต้องส่งต่อให้กับผู้ตรวจพิสูจน์รุ่นหลังด้วยกลวิธีต่างที่ตนเองได้เรียนรู้และพัฒนา

ด้านการมีความคิดที่ละเอียดลออมากขึ้น

การทำงานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานนั้นเป็นงานใช้การลงความเห็นของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานในการเป็นพยานในชั้นของพนักงานสอบสวน และชั้นศาลเพื่อเผยข้อเท็จจริงในคดี และนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษ ดังนั้นผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานต้องรับผิดชอบในทุกถ้อยคำที่ตนเองได้ลงความเห็นในคดีต่างนั้นเมื่อผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานได้ผ่านประสบการณ์การเรียนรู้ในช่วงต่างๆ ก็ได้เกิดการคิดวิเคราะห์ และสังเคราะห์เรื่องราวต่างๆ ทำให้ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานนั้นมีความคิดที่ละเอียดลออมากยิ่งขึ้นในการทำงาน โดยในการลงความเห็นในแต่ละคดีต้องมีพยานหลักฐานเป็นที่ประจักษ์จึงจะสามารถลงความเห็นได้ และต้องผ่านการคิดวิเคราะห์ในการเลือกใช้ถ้อยคำในการบรรยายเรื่องราวเหตุการณ์รวมถึงถึงผลความเห็นต่างๆ ในคดี ให้เป็นไปตามความเป็นจริงและเป็นกลางมากที่สุด ซึ่งเรื่องกล่าวต้องอาศัยความรู้และประสบการณ์ในการทำงาน

“พอได้ทำงานตรวจพิสูจน์ไปมันเป็นเรื่องที่สอนเราบางอย่างเนี่ยเราไม่เคยคิดว่าคนเรามีโกงแบบนี้ มีการโกงแบบนี้ละ พอเรารู้ว่ามีวิธีการแบบนี้ด้วย เราก็จะได้ระวังตัวเราในการทำงานในการลงความเห็น งานมันสอนเราละ ” (คุณศศิ)

“การที่เราทำงานมาตลอดมันทำให้เราเป็นคนมีความระมัดระวังมีความรอบคอบมากขึ้นทุกคำที่เราลงในรายงานมีผลกับเราหมดนะเพราะเราผ่านงานมาเยอะเจอคดีเจอคนแบบหลากหลายรูปแบบ ” (คุณจันทร์)

“ตอนที่เรียนปริญญาโทตัวเองได้ไปเก็บข้อมูลจากนักโทษประหาร มันก็ยิ่งทำให้เรารู้สึกว่า เก็บหลักฐานมากไปนิดนึงแล้วทำให้คนดีต้องถูกลงโทษ ลงโทษประหาร มันคงจะแย่...คือว่าเราต้องระมัดระวังรอบคอบในการเก็บหลักฐานให้มากขึ้น ” (คุณเดือน)

ด้านการเป็นผู้มีความรู้และประสบการณ์ในการตรวจพิสูจน์

การทำงานตรวจพิสูจน์นั้นมีการทำงานด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์โดยทั่วไปเป็นวิธีการหลักๆ ที่ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานทุกคนนั้นต้องเรียนรู้ที่จะปฏิบัติเพราะเป็นส่วนหนึ่งของวิธีการทำงานอยู่แล้วเป็นการปฏิบัติตามคู่มือการปฏิบัติงานที่ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานทุกคนทราบดี แต่การผ่านงานตรวจพิสูจน์และประสบการณ์ต่างนั้นทำให้ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานได้ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงวิธีการต่างๆ หรือได้เรียนรู้วิธีการตรวจจากหน่วยงานอื่นเพื่อมาพัฒนาตนเองในการทำงานให้และจากการที่ตนเองได้ผ่านการเรียนรู้และเรื่องราวต่างๆ ในการทำงาน ทำให้ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานนั้นเปลี่ยนจากผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานใหม่ที่เพิ่งเข้ารับราชการเป็นผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานที่มากด้วยความรู้และประสบการณ์ในการทำงาน และพร้อมทำงานอย่างสุดความสามารถเพื่อนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษให้ได้

“ในคดีคนฆ่าตาย แล้วทีนี้เขาก็ตัดเล็บของคนตายมาฟี่ก็ตรวจดีเอ็นเอ ฟี่ก็พบว่ามันมีดีเอ็นเอของผู้ชายแต่ตรวจดีเอ็นเอผู้ต้องหาไม่ได้เลยมันไม่ขึ้น..ตอนหลังเลยคิดว่าอ้อพวกนี้เป็นคนงานก่อสร้างชอบกินเหล้าขาวเพราะฉะนั้นกระพุ้งแก้มเซลล์มันอาจจะไม่เยอะ ฟี่ก็เลยเอาตัวอย่างเส้นผมมาด้วยตอนหลังก็ได้...ท้ายสุดก็จับได้แล้วและก็ส่งฟ้องแล้ว ” (คุณภาณุ)

“ครั้งหนึ่งฟี่ได้ไปตรวจคดีชีวิตในที่เกิดเหตุพบหอยดเลือด คิดว่าคนร้ายน่าจะบาดเจ็บที่มือ...เราก็มองและใช้ความรู้ทางพฤติกรรมเข้ามาช่วย คิดว่ามันคงบาดเจ็บที่มือ เราก็มอบข้อมูลนี้กับทางสืบสวนว่า ลองดูชาวต่างชาติที่มีมือข้างซ้ายบาดเจ็บ ปรากฏว่าไปเจอฝรั่งที่มีมือซ้ายบาดเจ็บที่ถนนข้าวสาร ” (คุณเดือน)

ด้านการเป็นผู้ที่สามารถส่งต่อความรู้และประสบการณ์ได้

จากการที่ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานนั้นเป็นผู้ที่มากด้วยความรู้และประสบการณ์ในการทำงานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐาน และคงเป็นที่น่าเสียดายหากผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานที่มีทั้ง ความรู้ ประสบการณ์ในการทำงาน เทคนิคต่างๆ ในการทำงานนั้นไม่สามารถถ่ายทอดส่งต่อความรู้และประสบการณ์ได้ ดังนั้นนอกจากความรู้เรื่องราวในการทำงานนั้น ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานจะได้รับการถ่ายทอดความรู้ในการถ่ายทอดความรู้ด้วย และได้พัฒนามาเป็นรูปแบบและกลวิธีในการถ่ายทอดของตนเองโดยผ่านประสบการณ์ในการทำงาน และการสอนงานจากผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานรุ่นพี่ทำให้รู้ารูปแบบวิธีการถ่ายทอดควรเป็นอย่างไรจึงจะเหมาะสมกับผู้ตรวจพิสูจน์รุ่นใหม่ ๆ และปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมต่อไป

“การสอนงานของพี่ถ้าคนไหนไม่มุ่งมั่นไม่พยายาม เขาก็จะได้เพียงกรอบแค่นั้น แต่ถ้าน้องคนไหนมีความมุ่งมั่น มีความพยายาม เขาสามารถขยายกรอบด้วยตัวเขาเองได้ การสอนของพี่ก็จะสอนให้น้องคิด ให้น้องทำ ให้น้องไปพัฒนาต่อ ” (คุณอาทิตย์)

“หลักการสอนงานของพี่ คือพี่จะเอน้องๆ ทำงานร่วมกับพี่เลยไปด้วย ไปดูว่าวิธีการพบเจอผู้ใหญ่เราควรต้องวางตัวอย่างไร เราควรจะทำไรบ้าง เราควรต้องมีอุปกรณ์อะไรไป เราควรรู้อยู่แล้วว่าเราจะให้เขาไปพูดคุยอะไร เรื่องเกี่ยวกับอะไร ” (คุณมาส)

“เมื่อก่อนเราเจอปัญหาเราก็ก๊วในเบื้องต้นด้วยตัวเองเป็นหลัก เพราะว่าบางทีไปตรวจอย่างไฟไหม้ เราไปตรวจแล้วเราไม่เคลียร์เราก็ก๊วพารุ่นพี่ไปอีกครึ่งหนึ่ง แล้วก็มาพูดคุยปัญหากันติดอะไรตรงไหน...พอพี่มาเป็นพันเวรพี่เรารู้ว่าต้องทำหน้าที่เหมือนกับที่พี่เขาทำให้เรา เราต้องสามารถแก้ไขปัญหาให้น้องๆ ให้คำปรึกษาให้คำแนะนำได้ ” (คุณเดือน)

ผลด้านจิตใจ

ผลด้านจิตใจ เป็นผลของการถ่ายทอดที่เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นภายในจิตใจของบุคคล โดยเกิดจากความเชื่อความซาบซึ้ง การกระทำของบุคคลรอบๆ ตัว และทัศนคติต่างๆ ที่ส่งผลต่อจิตใจของบุคคล ซึ่งประกอบด้วย 1) ด้านต้องการพัฒนาตนเองทันยุคทันสมัย 2) ด้านการเป็นผู้มากด้วยจิตสาธารณะ 3) ด้านการเปิดใจรับฟังผู้อื่น 4) ด้านต่อสู้ปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน 5) ด้านความต้องการส่งต่อความรู้และประสบการณ์ และ 6) ด้านการมีความรักในวิชาชีพและองค์กร

ด้านต้องการพัฒนาตนเองทันยุคทันสมัย

การมีความคิดที่จะพัฒนาตนเองทันยุคทันสมัย เป็นผลที่เกิดจากประสบการณ์ในการทำงานได้เรียนรู้เรื่องราวต่างๆ จนผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานนั้นได้เห็นคุณค่าของการพัฒนาตนเองอย่างไม่หยุดนิ่งในการทำงานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานซึ่งได้มาจากการที่ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานนั้นได้รับรู้การพัฒนาของทั้งโลก สังคม และเทคโนโลยีต่างๆ จึงได้เกิดความต้องการที่จะพัฒนาตนเองจนกลายเป็นบุคลิกของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานที่พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องในทุกๆ ด้าน ทั้งด้านการทำงานและการใช้ชีวิตโดยได้รับรู้ว่าวิชาความรู้ต่างที่ตนเองมีอยู่นั้นเป็นสิ่งที่เคยได้เรียนรู้ได้รับรู้ นั้นเป็นเรื่องที่ล้าสมัย และในการทำงานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานนั้นการพัฒนาความรู้ไม่ได้มีเพียงแต่ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานเท่านั้นแต่พวกอาชญากรก็มีการพัฒนาความรู้และเทคโนโลยีใหม่ๆ เพื่อมาก่ออาชญากรรมเช่นกัน และยิ่งไปกว่านั้นเมื่อมีความรู้และเทคโนโลยีใหม่ๆ ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานนั้นก็มีความต้องการที่จะเรียนรู้เพื่ออัปเดตความรู้ของตนเองให้ตามทันโลกที่หมุนไปข้างหน้าทุกๆ วัน

“ความรู้ด้านพิสูจน์หลักฐานอาจจะเป็ดาบสองคมหายเปิดเผยมากไป อาจจะทำให้วิชาเหล่านั้นมันย้อนกลับมาหาตัวเราหรือกลับมาทำร้ายองค์กรหน่วยงานของเรา แต่มองทางกลับกันครับ สิ่งเหล่านั้นจะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อองค์กรเราไม่พัฒนา แต่ถ้าเรามีการพัฒนาของเราอยู่เรื่อยๆ คนพวกนั้นแม้คนร้ายจะรู้ขนาดไหนแต่เราก็ตามเขาทันอยู่ดี ” (คุณอาทิตย์)

“โลกและเทคโนโลยีเปลี่ยนเร็วมาก...สมัยเรียนเราเรียนมาแบบในยุคของเรา เมื่อความรู้ต่าง ๆ มีมากขึ้น และพี่ก็พยายามหาความรู้...ถ้าเกิดมีอบรมพี่ก็จะพยายามตามไปเก็บความรู้ มาอัปเดต พี่ไม่อยากจะให้ความรู้ของพี่มันเป็นยุคของไดโนเสาร์ ” (คุณมาส)

“อย่าชะล่าใจคิดว่าหน่วยงานของเราดีกว่าหน่วยงานของเขา งานมากกว่าเขาเราทำงานเก่งกว่าเขาคิดได้นะ แต่ไม่ควรจะคิดเยาะ คือถ้าคุณคิดว่าคุณเก่งคุณไม่พัฒนานะ พี่อยากให้ทุกคนพัฒนาตัวเอง ” (คุณศศิ)

ด้านการเป็นผู้มากด้วยจิตสาธารณะ

จิตสาธารณะเป็นการที่บุคคลไม่มีความเห็นแก่ตัวมีความปรารถนาที่จะช่วยผู้อื่น หรือสังคมอย่างจริงจังและตระหนักถึงส่วนรวม เป็นด้านหนึ่งของผลที่ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานได้รับการถ่ายทอด และผ่านการหล่อหลอมจนกลายเป็นผู้ที่มากด้วยจิตสาธารณะ โดยผ่านการที่ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานได้รับความช่วยเหลือโอปอ้อมอารีจากผู้อื่นไม่ว่าจะเป็นผู้บังคับบัญชาที่ไม่มีความเห็นแก่ตัวช่วยเหลือผู้ใต้บังคับบัญชาเสมอการช่วยเหลือจากการกลุ่มเพื่อนร่วมงานด้วยความเต็มใจ หรือแม้กระทั่งจากการที่ได้ทำงานทำให้ตนเองมีประสบการณ์ที่มากขึ้น โดยการมีจิตสาธารณะนั้นเป็นบุคลิกที่ดีในการทำงานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานเพราะการทำงานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานนั้นเป็นงานที่ต้องช่วยเหลือผู้อื่นอยู่เสมอการปลุกฝังให้ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานเป็นผู้มากด้วยจิตสาธารณะนั้นนอกจากเป็นการทำเพื่อประชาชนแล้ว การทำงานในองค์กรของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานก็มีความสุขเพราะทุกคนช่วยเหลือกัน

“บังคับบัญชาท่านใจดี ท่านจะให้ที่จอดรถเวลามาทำงานดูแลเราในการทำงาน แต่พี่ก็จะให้น้องๆ คนอื่นมาสลับกันใช้ที่จอดรถบาง...วันพี่ก็จะไปจอดตรงที่อื่นให้น้องๆ เค้าได้จอดบ้าง ” (คุณภาณุ)

“ทุกคนในที่ทำงานมีไว้ก็ช่วยเหลือกัน...สมมุติงานเรามีปัญหาเราสามารถเดินไปถามเพื่อนๆ ...เอ๊ะว่างมัยช่วยดูงานให้หน่อย เขาก็ยินดีดูให้ หรือบางทีเราติดตรงนี้ คิดไม่ออก... แต่ถ้าเพื่อนหรือน้องเอางานมาปรึกษาพี่ก็ยินดีนะ...ก็ดูแบบช่วยเหลือกันอะ มีความสุขดีอะ ” (คุณศศิ)

“คือเดี๋ยวนีมีแนวความคิดว่า...ควรมองในภาพรวมมากขึ้น...เมื่อก่อนตอนอยู่ที่เกิดเหตุเราก็มองแค่ว่าในภาพของกลุ่มงานที่เกิดเหตุ พอมาทำงานสำนักงานปุ๊บเนี่ย...เหมือนยังเปิดโลกทัศน์ บางทีเราแค่มองว่ากลุ่มงานเราต้องการสิ่งนี้ต้องเอามา พอมาคิดบางที่เอากลุ่มงานอื่นเขาก็มีความจำเป็นมากกว่าเรานะให้เขาก่อนเถอะ ” (คุณเดือน)

ด้านการเปิดใจรับฟังผู้อื่น

จากผลของการถ่ายทอดทำให้ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานนั้นเป็นผู้ที่เปิดใจรับฟังผู้อื่นเสมอ โดยผ่านการฝึกฝนจากการสอนงานจากผู้รู้โดยไม่แบ่งชนชั้นว่า ใครยศสูงกว่าต่ำกว่าใครอายุแก่อ่อนกว่ากันแต่เพียงแค่นั้นมีความรู้ที่มากกว่าเราต่างหากที่ต้องเป็นผู้ไปขอความรู้จากผู้นั้น เพียงแค่อยอมรับฟังผู้อื่นโดยไม่มียึดถือเปิดใจรับฟังทุกอย่างเป็นเรื่องราวความรู้ที่สามารถไปพัฒนาต่อได้และเป็น

ประโยชน์ทั้งหมดไม่ตัดสินความเรื่อรานั้นเป็นเรื่องที่ไม่มประโยชน์ บุคลิกภาพในด้านนี้จึงมีความเหมาะสมในการที่ทำงานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานเพราะงานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานที่ดีนั้นต้องรับฟังเสียงจากการหลายด้านทั้งพนักงานสอบสวน ผู้เสียหาย ข้อมูลจากผู้รู้ต่างๆ ข้อมูลจากผู้ต้องหา และที่สำคัญอย่างยิ่งคือเสียงที่มาจากวัตถุยานในมือของตนโดยไม่ต้องตัดสินว่าใครถูกใครผิดแต่ต้นเพียงแคร์ับฟังเท่านั้น

“เราถูกฝึกฝนแบบนี้ทำให้เราพยายามที่จะไม่ทำให้หน้าเต็มแก้ว เราพยายามจะรับน้ำได้เสมอทุกเวลา ไม่มีปัญหา พร้อมทั้งจะรับฟังทุกคน คนที่เป็นรุ่นพี่ รุ่นน้อง พร้อมทั้งจะรับฟัง อันไหนดีก็พัฒนา อันไหนไม่ดีก็ว่ากันไป ” (คุณอาทิตย์)

“พอมาผู้ตรวจพิสูจน์เหมือนกับรู้สึกว่าจะต้องเป็นผู้ฟังที่ดี เพราะการเป็นผู้ฟังที่ดีจะลดขั้นตอนการเรียนรู้หลายอย่าง คือเราไม่จำเป็นต้องเอาตัวเราเข้าไปเสียงทุกเรื่อง แต่เราฟังประสบการณ์จากผู้อื่นแล้วมาต่อยอดทางความคิดได้...ต้องฝึกให้เราเป็นผู้รับ ” (คุณเดือน)

“พี่เวลาพี่เจอเรื่องที่พี่ไม่รู้...พี่ก็พูดกับเพื่อนตรงๆ ว่าพี่ไม่รู้อธิบายหน่อยแนะนำหน่อยสิ... เพราะว่าเรื่องนี้ฉันไม่รู้จริง...พี่กลัวพูดนะว่าพี่ไม่รู้พี่ยืนดึรับฟัง แต่บางคนอาจจะไม่กลัวพูดก็ได้ว่าตัวเองไม่รู้ ” (คุณศศิ)

ด้านต่อสู่ปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน

การสู่ปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน เป็นบุคลิกภาพที่ของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานที่ต่อสู่ปัญหาอุปสรรคในการทำงานโดยเกิดจากการทำงานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด และได้รับรู้ถึงปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการทำงาน และได้แก้ไขตอบโต้กับปัญหาน้อยใหญ่มาโดยตลอดเพราะในการทำงานในด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานเป็นงานที่พบปัญหาและอุปสรรคในการทำงานค่อนข้างมากเพราะเป็นงานที่เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับคดีความเป็นงานที่มีผู้ได้เปรียบเสียเปรียบผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานนั้นในฐานะคนกลางบ่อยครั้งที่โดนเร้งรัดจากทั้งสองฝ่ายและหน่วยงานอย่างกองพิสูจน์หลักฐานกลางเป็นหน่วยงานที่ตั้งอยู่ใจกลางเมืองใหญ่และมีพื้นที่ที่ต้องดูแลที่กว้างขวางทำให้ปริมาณงานค่อนข้างเยอะกว่าที่อื่น จนทำให้บางครั้งเกิดปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน จึงทำให้ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมีวิธีการรับมือปัญหาต่างๆ ที่แตกต่างกันไปไม่ว่าจะเป็นการมุ่งแก้ที่ต้นเหตุ ค่อยๆ แก้ไขปัญหากันไปหรือการดึงตัวเองออกจากปัญหาชั่วคราวแล้วกลับมาจัดการกับปัญหาอีกครั้ง บุคลิกที่กล่าวมาล้วนเป็นบุคลิกที่แสดงถึงการต่อสู่ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานทั้งสิ้น

“ถ้าปัญหาเรื่องงาน จะดูว่าเกิดจากอะไร...เราก็ดูก่อนว่ามันสามารถแก้ไขได้ทันทีมั้ยหรือว่าต้องใช้เวลา และอะไรที่ทำให้เกิดปัญหากันไปแก้ที่ต้นเหตุ...ถ้าแก้ได้ทันทีก็แก้ แต่ถ้าต้องใช้เวลาก็ต้องไปหาอีกว่าอะไรค่อยแก้กันไป ” (คุณเดือน)

“ถ้ามีปัญหาเรื่องงานเนี่ยก็จะพยายามคิดในเชิงบวก แต่บางครั้งก็ต้องมีการระบายบ้าง การระบายก็อาจจะลงไปซ้อมยิงปืน ผีก็ผ่นยิงปืน หรือกระโดดออกไปทำกิจกรรมด้านอื่นแทน เป็นการกลบความเครียด เพราะถ้าเรานั่งจมอยู่กับความปัญหา พี่เชื่อว่ามันเป็นสิ่งที่ทำร้ายตัวเราเอง ก็ต้องไปหากิจกรรมอย่างอื่นทำแล้วค่อยกลับมาสู้ใหม่ ” (คุณอาทิตย์)

“เวลาทำงานทุกเรื่องไม่ว่างานมันจะยากหรือจะง่าย คืองานยากเจอปัญหาถ้าคนท้อก็จะทำไม่ได้ ปัญหามันไม่ได้เกิดซ้ำๆ เพียงแต่ว่าปัญหาเกิดเราก็ต้องมานั่งคิดว่า อย่าเพิ่งไปตกใจกับมัน คือถ้าตกใจ ใจฟ่อ เราก็จะทำอะไรไม่ได้ เราก็จะค่อยๆ ทำ ทะยอยทำ ไม่ต้องซีเรียส...ทะยอยทำเดี๋ยวมันก็เสร็จ ” (คุณมาส)

ด้านความต้องการเป็นผู้ส่งต่อความรู้และประสบการณ์

การส่งต่อความรู้และประสบการณ์นั้นคงทำได้ยากหากผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานผู้นั้นไม่มีจิตใจที่คิดอยากจะทำถ่ายทอดความรู้ประสบการณ์ต่างๆ ที่ตนเองมี ซึ่งจากการที่ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานได้ผ่านการเรียนรู้ทั้งในภาคทฤษฎี และการผ่านประสบการณ์ในการทำงานจึงได้มีการลงมือทดลองถูกในการทำงานได้รู้ว่าการทำการตรวจพิสูจน์หลักฐานนั้น มีวิธีการและเทคนิคที่หลากหลายและอาจเป็นกลวิธีในการตรวจพิสูจน์หลักฐานที่ไม่ได้ระบุไว้ในตำราในหลักสูตรการตรวจพิสูจน์หลักฐาน ทำให้ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานได้มีการรวบรวมความรู้ต่างๆ เพื่อที่จะหาวิธีการที่จะถ่ายทอดให้กับผู้อื่นต่อไปเพื่อที่ความรู้ที่ได้จากประสบการณ์ในการจะยังคงอยู่ และเป็นประโยชน์แก่ผู้ตรวจพิสูจน์รุ่นหลังๆ ต่อไป บุคลิกนี้จึงเป็นบุคลิกของผู้ที่ต้องการส่งต่อความรู้และประสบการณ์ในด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐาน

“พี่จะเก็บประสบการณ์ที่มีทั้งหมดพี่อยากเป็นอาจารย์สอนเทคนิคต่างๆ ที่พี่ได้เรียนรู้มา ถ่ายทอดความรู้ที่ตัวเองมีอยู่ให้กับน้องๆ แล้วก็นักเรียนในโรงเรียนนายร้อยด้วยพี่ว่าพวกเค้าควรรู้ไว้ ” (คุณภาณุ)

“พี่อยากปลูกฝังแนวความคิดของน้องรุ่นใหม่...คุณก็ต้องเอาสิ่งที่พี่สอนเหล่านี้ไปพัฒนาต่อนะ คุณจะมาหวังจากพี่ทั้งหมดไม่ได้...พี่สอนให้เราพี่มีอยู่สืบน้องรับจากพี่ไปก็ไม่มีทางถึงสืบถ้าน้องไม่เอาไปพัฒนาต่อ ” (คุณอาทิตย์)

“พี่อยากจะรวบรวมความรู้ในการทำงาน...เพื่อให้คนที่ได้มาปฏิบัติงานรุ่นหลังๆ ได้รู้ว่ามันปฏิบัติอย่างไรเป็นขั้นตอนอย่างไร ซึ่งบางทีมันไม่ใช่สิ่งที่เคยจับในตำรา...พี่อยากถ่ายทอด ให้น้องรู้ว่าเราจะแก้ไขปัญหาดังนั้นอย่างไร ” (คุณเดียน)

ด้านการมีความรักในวิชาชีพและองค์กร

ความรักในวิชาชีพและองค์กรเป็นบุคลิกภาพที่เกิดขึ้นหลังจากที่ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานได้เข้าสู่วิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐาน และได้ผ่านการถ่ายทอดความรู้และทักษะต่างๆ ในการทำงานจนกลายเป็นสมาชิกขององค์กรอย่างแท้จริง และเมื่อผ่านประสบการณ์ในการทำงานและอยู่ในองค์กรเป็นเวลานานจึงทำให้ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานนั้นเกิดความรักในวิชาชีพและองค์กร ความรักใน

วิชาชีพนี้ไม่ได้เป็นความรักเพราะเป็นวิชาชีพที่ได้เงินเลี้ยงปากเลี้ยงท้องแต่ความรักในหน่วยงาน และองค์กรนั้นพัฒนาไปถึงขั้นผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานนั้นมีความต้องการที่จะทำงานอยู่ที่เดิมเพื่อที่จะพัฒนางานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐาน และองค์กรให้มีความทัดเทียมกับองค์กรอื่นๆ ซึ่งเป็นบุคลิกภาพที่ดีที่เกิดขึ้นจากการผลของการถ่ายทอดในการทำงานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานที่เป็นประโยชน์ต่องานและองค์กร

“เพื่ออยากพัฒนางานพิสูจน์หลักฐาน และหน่วยงานของเราให้มันดีทัดเทียมหน่วยอื่นๆ แต่เราจะพัฒนาคนเดียวไม่ได้...พี่ก็พยายามที่จะดันน้องๆ พยายามที่จะประคองและก็ดูแลรักษาให้เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาหน่วยงาน ” (คุณอาทิตย์)

“พี่ทำงานที่หน่วยนี้มานานแล้วก็ไม่ได้คิดว่าจะย้ายไปที่อื่น ตอนนั้นไม่มีเงินค่าตรวจนะ ก็ไม่ได้สนใจตรงนั้น คือไม่มีความรู้สึกว่าจะอยากย้ายไหน แต่ก็มีความรู้สึกว่าจะอยากพัฒนาหน่วยงาน ความรู้ต่าง อยากจะเรียนต่อโท เรียนต่อเอก แล้วเอามาพัฒนางานตรงนี้ ” (คุณพี)

“ถ้าเปรียบเทียบให้ฟังมันก็รู้สึกตลกๆ คือ อย่างสมมุติว่าเรารักใครสักคน เราก็มักอยากให้อะไรดีๆ กับเขา แต่ตอนนี้เปลี่ยนมารักหน่วยงานแทนเราก็มักอยากให้อะไรที่ดีที่สุดกับหน่วยงานพวกความรู้ ประสบการณ์ไม่ว่าทางทฤษฎีหรือปฏิบัติความรู้ต่างๆ อย่างที่เป็นประโยชน์เพื่อพัฒนาหน่วยงาน ” (คุณเดือน)

ผลด้านทักษะและความชำนาญ

ผลด้านทักษะและความชำนาญนั้น เป็นผลที่เกิดการเปลี่ยนแปลงจากการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพแล้วทำให้ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานเกิดทักษะต่างๆ ในการทำงาน ได้อย่างแคล่วคล่องชำนาญในการทำงาน ซึ่งประกอบด้วยสามารถเผชิญเหตุได้ทันเหตุการณ์สามารถทำงานได้อย่างมีมาตรฐาน และสามารถรับมือกับปัญหาในการทำงานอย่างมีระบบตั้งรายละเอียดต่อไป

สามารถเผชิญเหตุได้ทันเหตุการณ์

ความสามารถทำงานได้ทันเหตุการณ์นั้นก็เปรียบเสมือนผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานนั้นมีความพร้อมในการทำงานเสมอมีทักษะในการเผชิญเหตุ โดยเกิดขึ้นจากประสบการณ์ในการทำงานในการติดตามข้อมูลข่าวสารต่างๆ และได้มีการเตรียมความพร้อมเพื่อเผชิญเหตุได้อย่างทันท่วงที และผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานนั้นได้มีการกระทำในรูปแบบนี้มาโดยตลอดจนเกิดเป็นทักษะในการเผชิญเหตุได้ทันเหตุการณ์ โดยเป็นทักษะที่มีความสำคัญในการทำงานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐาน เพราะในการทำงานนั้นบางครั้งคดีต่างๆ ที่เกิดขึ้นอาจยากๆ ไม่มีการเตือนไม่มีการบอกกล่าวก่อน แต่หากเมื่อเกิดเหตุแล้วเราผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานสามารถทำงานได้อย่างทันท่วงทีที่มีการเตรียมความพร้อมในการทำงานเสมอยิ่งทำให้ประชาชนได้รับการช่วยเหลือได้เร็วยิ่งขึ้น

“สมัยนี้ข่าวสารก็สำคัญพอเราดูข่าวแล้วเราก็รู้แล้วว่าเดี๋ยวต้องเข้างานเราแน่เลย เราก็จะรู้แล้วว่าเราต้องเตรียมตัวอย่างไรบ้าง เตรียมความพร้อม และเตรียมน้องให้พร้อมด้วย...เราดูจากข่าวว่ามันเกี่ยวกับเราด้านไหน...เราก็จะเตรียมอุปกรณ์พอเค้าติดต่อเข้ามา เราพร้อมอยู่แล้ว ” (คุณมาส)

“เวลามีข่าวอะไรที่เป็นคดีสำคัญๆ พี่จะคอยติดตามเลยเพราะเดี๋ยวมันเข้ามาแน่นอนระหว่างนี้เราก็ค่อยเตรียมความพร้อมของเรา เตรียมชุดตรวจเตรียมลูกทีมที่จะทำงานร่วมกันแล้วก็ดูว่าวัตถุพยานในคดีน่าจะมีอะไรบ้าง ” (คุณเดือน)

“เวลามีคดีอะไรเข้ามาเคาะผมที่ห้องได้เลยพี่ พี่ไปเลยไปผมพร้อมจะออกได้ทุกคดี ผมลุยได้เลยผมไปได้หมด อะไรอย่างนี้พี่พร้อมที่จะทำงานเสมอ ” (คุณอาทิตย์)

สามารถทำงานได้อย่างมีมาตรฐาน

การทำได้อย่างมีมาตรฐานในทุกขั้นตอนนั้น ในการตรวจพิสูจน์หลักฐานต้องอยู่บนหลักการทางวิชาการ มีขั้นตอนในการทำงานที่เป็นที่ยอมรับในวิชาชีพว่าเป็นขั้นตอนที่เหมาะสมกับการทำงานตรวจพิสูจน์หลักฐานเพราะการทำงานที่มีมาตรฐานนั้นจะทำให้การตรวจพิสูจน์หลักฐานเป็นที่ยอมรับโดยวิธีการทั้งหมดในการทำงานต้องขึ้นอยู่กับหลักวิชาการเพื่อประโยชน์ในทางคดี ซึ่งความรู้และขั้นตอนทั้งหมดนั้นผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานได้เรียนรู้ในการปฏิบัติงาน และจากประสบการณ์ในการทำงาน และได้ปฏิบัติตามขั้นตอนในการทำงานขั้นตอนการตรวจพิสูจน์เสมอมาและยังได้มีการวิเคราะห์ว่ากระบวนการในการทำงานการทำงานกับวัตถุนั้นมีความถูกต้องและเหมาะสมมากเพียงใดจึงได้มีการปรับเปลี่ยน และกระทำเช่นนั้นมาโดยตลอดจนกลายเป็นทักษะในการทำงาน

“ในการทำงานเกี่ยวกับวัตถุพยานว่าจะให้ทำอะไรก่อนอะไรหลัง ซึ่งเราเรียนมาตามขั้นตอนการตรวจเรามีอยู่เป็นหลักเป็นแนวอยู่ แต่เวลาพอไปเจอของจริงในที่เกิดเหตุเราอาจจำเป็นต้องรวบขั้นตอนบางอย่างมาไว้เข้าด้วยกัน แต่ก็ยังอิงอยู่กับหลักปฏิบัติที่มันเป็นมาตรฐาน ” (คุณเดือน)

“ขั้นตอน เราต้องทำอยู่ในกรอบของคำว่ามาตรฐาน...คำว่ามาตรฐานคือการกำหนดวงกรอบว่าขั้นตอนที่เราจะต้องทำคืออะไร1234กระบวนการรับของกลาง การพิจารณาของกลาง การขยายผลของกลาง ขบวนการของการตรวจดู หรือกระบวนการของการเก็บรายละเอียด ” (คุณอาทิตย์)

“ในการตรวจพิสูจน์ของเราเนี่ย สิ่งสำคัญคือหลักวิชาการของเราเนี่ย เป็นหลักวิชาการที่มีการถ่ายทอด เออ ด้วยกระบวนการต่างๆ ที่เป็นมาตรฐานทุกขั้นตอนในการทำงาน เพราะฉะนั้นงานที่ออกมาจะถูกต้อง และได้มาตรฐานด้วย ” (คุณตะวัน)

สามารถรับมือกับปัญหาในการทำงานอย่างมีระบบ

ความสามารถรับมือกับปัญหาในการทำงานอย่างมีระบบนั้นเป็นทักษะ ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานใช้ในการรับมือกับปัญหาที่เข้ามาในแต่ละวันในการทำงาน เป็นการจัดการกับงานเพื่อให้งานสามารถเดินได้ได้อย่างต่อเนื่องไม่ติดขัด จัดระบบให้งานหลายอย่างเดินต่อไปได้พร้อมๆ กัน โดยในการทำงานตรวจพิสูจน์ในการทำงานหากมีงานตรวจพิสูจน์เข้ามาพร้อมๆ กัน ผู้ตรวจพิสูจน์

หลักฐานต้องมีความสามารถในการที่ตนเองจะต้องสามารถรับมือกับงานนั้นได้ด้วยตนเองก่อน โดยใช้ความรู้และหลาย ๆ ด้านประกอบกันไม่ว่าจะปริมาณงานที่เข้ามามีจำนวนมากผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานต้องดูว่าระบบในการทำงานพอที่จะรับมือได้หรือไม่ และหากมีคดีที่สำคัญที่เป็นคดีที่เป็นที่สนใจของประชาชนหรือคดีที่ได้มีการจับกุมตัวผู้ต้องหาแล้ว ผู้ตรวจพิสูจน์จะต้องรู้จักการจัดระบบความสำคัญโดยจะพิกงานอื่นลงชั่วคราวแล้วทำงานที่เป็นที่สนใจก่อนเพราะหากทิ้งเนิ่นนานไปอาจช้าไม่ทันการณ์ หรือหากในการทำงานผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานได้พิจารณาแล้วว่าการตรวจพิสูจน์ในคดีนี้ค่อนข้างที่จะมีความกดดัน อาจใช้ระบบการทำงานแบบคณะกรรมการเข้ามาช่วยเพื่อลดแรงกดดันในการทำงาน โดยทักษะในด้านนี้ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานจะได้มาจากประสบการณ์ในการทำงาน และได้ผ่านการลองผิดลองถูก และได้มีการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องจนกลายเป็นทักษะในการรับมือกับปัญหาในการงานอย่างมีระบบ

“ในการทำงานถ้าเป็นคดีใหญ่ๆ หรือเป็นคดีที่มีความเกี่ยวข้องกันหลายๆ คน หรืออะไรก็แล้วแต่ก็จะใช้วิธีการก็คือถ้าคิดว่าตัวเองจะรับ แรงกดดันนี้ไม่ไหว จะเสนอให้ผู้กำกับตั้งเป็นคณะกรรมการขึ้นมา เพราะฉะนั้นคนที่ติดต่อกันมาติดต่อเราคนเดียวไม่ได้เพราะมันทำงานในรูปคณะกรรมการ ” (คุณอาทิตย์)

“หากมีงานจำนวนมากการทำงานในห้องปฏิบัติการปัจจุบันเรามีขั้นตอนวิธีการในการปฏิบัติมันก็คือแผนงานมันคือสิ่งที่เราต้องทำในการตรวจพิสูจน์ว่ามีอะไรบ้างเป็นขั้นๆ ไป โดยมีความเป็นวิทยาศาสตร์ และมันเป็นระบบ ” (คุณภาณุ)

“ในการทำงานที่ผ่านจากประสบการณ์ที่เราได้มา เราก็มามองว่าอะไรที่มันต้องด่วนและอะไรที่สำคัญ คือจัดลำดับความสำคัญให้ดี งานที่รอได้ คือสำคัญเหมือนกันแต่รอได้ กับภารกิจที่สำคัญและก็ต้องเลือกไอ้ที่สำคัญกับด่วนก่อน เพื่อให้เกิดความเสียหายน้อยที่สุด ” (คุณเดือน)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับผลที่ได้รับจากการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมีอาชีพในระดับต่อตัวบุคคลนั้น เป็นผลที่เกิดขึ้นภายในตัวของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานเองโดยเกิดขึ้นทั้งจากการได้รับการถ่ายทอดความรู้ด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานจากตัวแทนต่างๆ ในการเรียนรู้ และอีกส่วนเป็นผลที่ได้รับจากการเก็บเกี่ยวประสบการณ์ในการทำงานด้านการตรวจพิสูจน์โดยหลังจากได้ทำงานเก็บเกี่ยวประสบการณ์เป็นเวลานานทำให้ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานเกิดผลที่ได้รับจากการถ่ายทอดโดยแบ่งออกเป็น 3 ด้านได้แก่ ด้านความรู้ ความคิด ซึ่งเป็นผลของการถ่ายทอดที่ทำให้ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานเกิดความรู้ความคิดในการทำงาน โดยหลังจากการได้รับการถ่ายทอดทำให้ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานเกิดความรู้ในการทำงานและสามารถใช้ความคิดได้อย่างมีประสิทธิภาพซึ่งประกอบด้วย 1) การมีความคิดที่ละเอียดลออมากขึ้นในการทำงาน โดยหลังจากการถ่ายทอดผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมีความสามารถทางด้านความคิดที่จะสามารถจำแนกแยกแยะเพื่อความถูกต้องในการทำงานมากขึ้น 2) ด้านการเป็นผู้มากด้วยความรู้และประสบการณ์ ซึ่งหลังจากการได้รับการถ่ายทอดผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานได้รับความรู้ในการตรวจพิสูจน์ได้เก็บเกี่ยวความรู้จนกลายเป็นผู้มากด้วยความรู้และประสบการณ์ 3) ด้านการเป็นผู้ที่

สามารถส่งต่อความรู้และประสบการณ์ ซึ่งผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานนั้นนอกจากความรู้ด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานแล้วความรู้เกี่ยวกับรูปแบบกลวิธีการถ่ายทอดก็เป็นความรู้รูปแบบหนึ่งที่ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานควรเรียนรู้เพื่อให้ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานสามารถถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ได้

ด้านจิตใจเป็นด้านที่ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานได้รับการถ่ายทอด แล้วทำให้เกิดการรับรู้ทำให้เกิดค่านิยมในการทำงานรวมถึงการเกิดบุคลิกภาพที่เป็นตัวตนของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานในการทำงานประกอบด้วย 6 ด้านได้แก่ 1) ด้านความต้องการพัฒนาตนเองให้ทันยุคทันสมัย เป็นผลของการถ่ายทอดจากการที่ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานได้รับความรู้ต่างๆ ทั้งจากเพื่อนร่วมงานข่าวสารต่างทำให้เกิดทัศนคติที่ดีความความต้องการพัฒนาตนเองทันยุคทันสมัย และสามารถพัฒนาเป็นผู้ที่มีบุคลิกที่พัฒนาตนเองตลอดเวลา 2) ด้านการเป็นผู้มากด้วยจิตสาธารณะ เป็นผลที่เกิดจากการถ่ายทอดจากเพื่อนร่วมงานการปฏิบัติตนต่อกันในสถานที่ทำงานทำให้เกิดทัศนคติที่ดีในการทำงานจนกลายเป็นที่มีบุคลิกภาพที่มากด้วยความเป็นจิตสาธารณะ 3) ด้านการเปิดใจรับฟังผู้อื่น นั้นเกิดจากประสบการณ์ในการทำงานของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานและการได้รับการถ่ายทอดความรู้จากหลายแหล่ง โดยทำให้เกิดทัศนคติและบุคลิก ในการเป็นผู้ที่เปิดใจรับฟังผู้อื่น 4) ด้านการต่อสู้ปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน เกิดจากการที่ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานได้ผ่านประสบการณ์ในการทำงานทำให้เกิดทัศนคติในการทำงาน และเกิดบุคลิกภาพของผู้ที่ต่อสู้ปัญหาในการทำงาน ซึ่งไม่ว่าในการทำงานจะมีปัญหามากแค่ไหนก็พร้อมที่จะสู้กับมัน 5) ด้านความต้องการส่งต่อความรู้และประสบการณ์ หากผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมีความรู้และประสบการณ์มากแค่ไหนแต่หากไม่มีความต้องการที่จะถ่ายทอดเก็บความรู้ไว้ก็ไม่เกิดประโยชน์ในการทำงาน โดยผลที่เกิดจากการถ่ายทอดในส่วนนี้เป็นส่วนที่จะทำให้ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานนั้นเกิดทัศนคติที่ดีในการต้องการถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ และกลายเป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพของผู้ที่ต้องการถ่ายทอดในที่สุด 6) ด้านความรักในวิชาชีพและองค์กร เป็นด้านที่ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานนั้นได้รับผลของการได้รับการถ่ายทอดความรู้ และประสบการณ์ในการทำงานที่ทำให้รู้เรื่องราวต่างๆ ในการทำงาน ทำให้เกิดทัศนคติที่ดีในการทำงานในด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานและพัฒนาเป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพรักในวิชาชีพและองค์กร เพื่อพัฒนาองค์กรให้พัฒนาต่อไป

ด้านทักษะและความชำนาญเป็นผลที่เกิดจากการถ่ายทอดความรู้ในการปฏิบัติงาน และการปฏิบัติงานในหน้าที่ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมาโดยตลอดทำให้เกิดทักษะและความชำนาญในการทำงานที่สูงในการทำงานซึ่งประกอบด้วย 1) สามารถเผชิญเหตุได้อย่างทันเหตุการณ์ ซึ่งเป็นผลที่ได้รับจากการถ่ายทอดที่เกิดจากการได้ทำงานด้านการตรวจพิสูจน์เป็นเวลานานทำให้เกิดทักษะในการเตรียมตัวในการทำงานในคดีต่างๆ เป็นทักษะของผู้ที่พร้อมออกปฏิบัติงานได้อย่างทันท่วงที 2) สามารถทำงานได้อย่างมีมาตรฐาน เป็นผลที่ได้รับจากการถ่ายทอดความรู้ในการทำงานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐาน และได้การได้ทำหน้าที่ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมาโดยตลอด ทำให้เกิดการ ทำงานที่เป็นขั้นตอนและอยู่บนความเป็นมาตรฐานจนกลายเป็นทักษะอีกด้านที่สำคัญ 3) สามารถรับมือกับปัญหาในการทำงานได้อย่างมีระบบ เป็นผลที่เกิดจากการได้ปฏิบัติหน้าที่ด้านตรวจพิสูจน์

หลักฐานมาโดยตลอดและพบกับปัญหาในการทำงานหลายรูปแบบจนผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมีทักษะในการรับมือกับปัญหาที่เข้ามาอย่างเป็นระบบ

ผลที่ได้รับจากการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพต่อองค์กร

เป็นผลที่เกิดขึ้นจากการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพที่ส่งผลต่อองค์กร โดยเป็นผลโดยทางอ้อมจากการถ่ายทอดทางสังคมที่ส่งผลต่อตัวผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานทำให้เกิดความ คำนึง และทักษะต่าง ๆ ในการทำงานของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐาน โดยผู้ได้พบผลของการถ่ายทอดต่อองค์กร 3 ด้านด้วยกันได้แก่ด้านเป็นองค์กรที่สามารถถ่ายทอดความรู้ด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานให้กับหน่วยงานอื่นเป็นองค์กรที่ได้รับความเชื่อถือด้านการตรวจพิสูจน์จากหน่วยงานอื่นและประชาชน และเป็นองค์กรชั้นนำที่มีชื่อเสียงและเป็นที่รู้จักในด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานดังรายละเอียดต่อไปนี้

ด้านเป็นองค์กรที่สามารถถ่ายทอดความรู้ด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานให้กับหน่วยงานอื่น

เมื่อผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานได้ผ่านการได้รับการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพจนมีความรู้และประสบการณ์มาก มีทักษะในการทำงานจนได้รับการยอมรับจากหน่วยงานอื่นว่าเป็นหน่วยงานที่มากด้วยองค์ความรู้ในด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐาน และเป็นหน่วยงานที่พร้อมที่จะถ่ายทอดองค์ความรู้ในด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานให้กับหน่วยงานที่มีความสนใจความรู้ในด้านนี้ โดยอาจเป็นหน่วยงานที่ทำงานอยู่ในสายงานการอำนวยความสะดวกอย่างเช่น ตำรวจ อัยการผู้พิพากษา หรือจะเป็นหน่วยงานทางด้านการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับงานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐาน และนอกจากการถ่ายทอดความรู้ในรูปแบบการอบรมสอนอย่างเป็นทางการแล้ว กองพิสูจน์หลักฐานกลางยังสามารถเป็นที่ปรึกษาที่เกี่ยวข้องกับคดีต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเมื่อมีอาชญากรรมเกิดขึ้นและเหตุการณ์นั้นสามารถอธิบายได้ด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์กองพิสูจน์หลักฐานจะเป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีผู้เข้ามาขอคำอธิบายในคดีดังกล่าวเสมอ

“ในช่วงนี้ความรู้ต่างในการตรวจพิสูจน์หลักฐานที่เราได้...ได้มีโอกาสได้ไป ถ่ายทอดให้กับหน่วยงานต่าง ๆ อัยการ ผู้พิพากษา หรือองค์กรของรัฐต่าง ๆ เรามีโอกาสได้ไปถ่ายทอดความรู้ เรามีโอกาสได้ไปนำเสนอ เขาก็จะต้องมีความรู้จากหน่วยงานเรากลับไป” (คุณอาทิตย์)

“เวลามีคดีที่มันเกี่ยวข้องกับงานตรวจด้านการตรวจพิสูจน์ของเรา...และเป็นคดีที่ได้รับ ความสำคัญ...ผู้บังคับบัญชา และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับคดี ก็จะมาขอความรู้ให้เราได้อธิบาย หรือขอคำแนะนำเรื่องของการจัดเตรียมการส่ง หรือวิธีการในการตรวจพิสูจน์หลักฐาน” (คุณมาส)

ด้านเป็นองค์กรที่ได้รับความเชื่อถือด้านการตรวจพิสูจน์จากหน่วยงานอื่นและประชาชน

เมื่อผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานนั้นได้ผ่านการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพ และความรู้ด้านต่างๆ และได้ทำงานเพื่อเก็บประสบการณ์จนมากด้วยความรู้และประสบการณ์ที่สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพในการทำงานดังนั้นโดยผลที่ได้รับจากการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพต่อองค์กรจึงเป็นการได้รับความน่าเชื่อถือจากหน่วยงานอื่นและประชาชนด้วยการทำงานที่มีหลักการทางด้านวิทยาศาสตร์ที่มีมาตรฐาน และการเข้าทำงานโดยให้ความสำคัญในทุกๆ คดีเท่าๆ กัน พร้อมกับมีผลงานในการตรวจพิสูจน์หลักฐานออกมาให้ประชาชนและหน่วยงานอื่นๆ ได้ประจักษ์ จึงทำให้งานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานนั้นเป็นงานที่ได้รับความน่าเชื่อถือในด้านการตรวจพิสูจน์เสมอมา

“กองพิสูจน์หลักฐานกลางเป็นหน่วยงานซึ่งคงไว้ซึ่งความบริสุทธิ์ยุติธรรมเกิดความเชื่อมั่น ถ้าสำนักงานตำรวจแห่งชาติไม่มีงานด้านพิสูจน์หลักฐานก็ไม่มีประชาชนจะมองตำรวจไปในทางไหน... การตรวจพิสูจน์ด้วยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์มันน่าเชื่อถือ” (คุณภาณุ)

“ถ้าเป็นงานตรวจพิสูจน์ กองพิสูจน์หลักฐานเราคือพี่เค้าเรียกว่า บรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ คือตรวจพิสูจน์และก็ได้ผลงานออกไป ไม่ว่าจะเป็นคดีง่าย ๆ คดียาก ๆ หรือคดีสำคัญอะไรต่างๆ เปิดเผยความจริงในคดีต่างๆ สิ่งที่เราได้รับกลับมาคือความน่าเชื่อถือนะ” (คุณตะวัน)

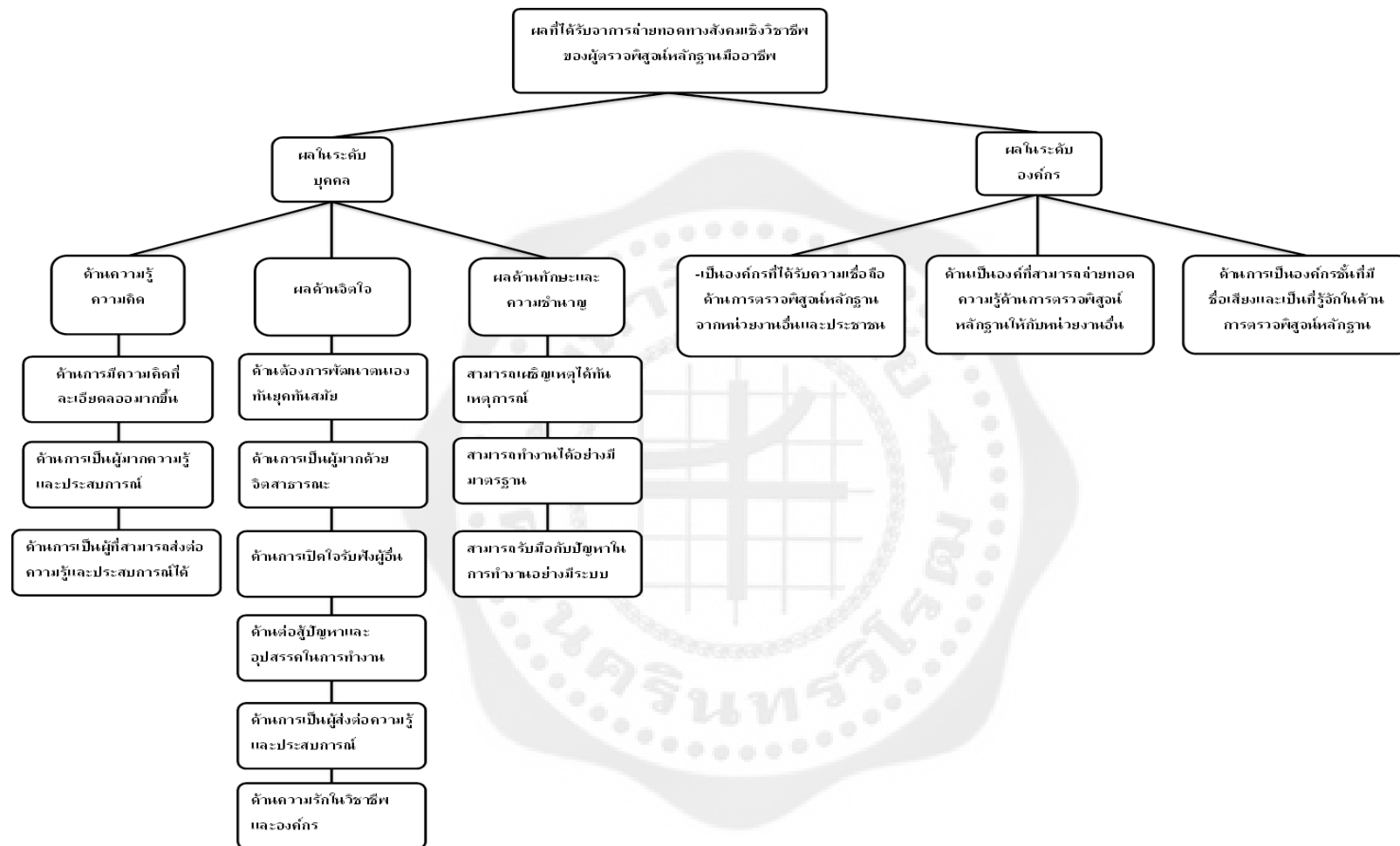
ด้านเป็นองค์กรชั้นนำที่มีชื่อเสียงและเป็นที่รู้จักในด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐาน

งานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานนั้นเคยได้รับการกล่าวว่าเป็นงานที่ปิดทองหลังพระเป็นหน่วยงานที่คนอื่นอยากที่จะรู้จัก แต่ในปัจจุบันผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานของกองพิสูจน์หลักฐานกลางได้รับการถ่ายทอด และเก็บเกี่ยวประสบการณ์ในการทำงานและเริ่มมีการถ่ายทอด และการทำงานแบบมีมาตรฐานอย่างเป็นรูปธรรมจนทำให้งานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานเริ่มเป็นที่พูดถึงในด้านการเป็นหน่วยงานที่มีองค์ความรู้ในด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐาน และยังได้มีการพูดถึงกองพิสูจน์หลักฐานกลางในงานด้านการตรวจพิสูจน์ต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการกล่าวถึงความสามารถในการตรวจพิสูจน์ของกองพิสูจน์หลักฐานกลางในสื่อต่างเมื่องานตรวจพิสูจน์หลักฐานมีส่วนช่วยไขความจริงจนสามารถนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษได้จึงทำให้หน่วยงานอย่างกองพิสูจน์หลักฐานกลางนั้นเป็นที่รู้จักมากขึ้น

“พีคิดว่าการทำงานที่ผู้ตรวจทำให้องค์กรให้หน่วยงานของเราเป็นที่รู้จักมากขึ้นนะ...เวลาเราตรวจพิสูจน์แล้วงานของเรานำไปสู่การจับคนร้ายได้มันจะเป็นข่าวก็จะมีคนพูดถึงงานด้านพิสูจน์หลักฐาน” (คุณศศิ)

“ตอนนี้พี่ว่าสังคมมองหน่วยงานเรามากขึ้น คือมีบทบาทในสังคมมากขึ้น แต่ก่อนน้อยมากที่จะมีคนรู้จัก แต่ปัจจุบันเขารู้จัก เลยทำให้มีงบประมาณมาพัฒนาสถานที่ กำลังพล มีงบประมาณสนับสนุนเข้ามา” (คุณภาณุ)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผลที่ได้รับจากการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพต่อองค์กร เป็นผลที่ได้รับจากการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพของผู้ตรวจพิสูจน์ที่ส่งผลต่อองค์กรอย่างกองพิสูจน์หลักฐานโดยทั้งหมดเป็นผลทางอ้อมที่องค์กรได้รับเมื่อผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานนั้นได้รับการถ่ายทอด จนสามารถทำงานและเก็บเกี่ยวประสบการณ์จนเป็นที่ยอมรับ ซึ่งประกอบด้วย 3 ด้านด้วยกันได้แก่ 1) ด้านเป็นองค์กรที่สามารถถ่ายทอดความรู้ด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานให้กับหน่วยงานอื่น ซึ่งเป็นด้านที่ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานได้รับการถ่ายทอดความรู้ต่าง ๆ ในด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐาน และเป็นผู้มากด้วยประสบการณ์ในการทำงานงานจึงให้ส่งผลต่อหน่วยงานในด้านที่เป็นองค์กรที่สามารถถ่ายทอดความรู้ด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานให้กับหน่วยงานได้ 2) ด้านเป็นองค์กรที่ได้รับความเชื่อถือด้านการตรวจพิสูจน์จากหน่วยงานอื่นและประชาชน โดยเกิดจากการถ่ายทอดความรู้ และการเก็บประสบการณ์เช่นเดียวกัน แต่ในด้านนี้จะกล่าวถึงความน่าเชื่อถือของการทำงานด้านวิทยาศาสตร์และเป็นการทำงานอย่างมีมาตรฐานโดยงานที่ทำยังมีมาตรฐานที่เป็นรูปธรรม 3) ด้านเป็นองค์กรชั้นนำที่มีชื่อเสียงและเป็นที่รู้จักในด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐาน โดยได้กล่าวถึงการทำงานมากด้วยความรู้และประสบการณ์ในการทำงาน และมากด้วยทักษะในการทำงานในทุกด้านจนองค์กรมีผลงานเป็นที่ประจักษ์สายตาผู้อื่นจึงทำให้องค์กรได้เป็นที่รู้จักแก่สังคม

ภาพประกอบ 11 ผลที่ได้รับจากการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพของผู้ตรวจสิทธิเสรีภาพพื้นฐานมีอาชีวะ

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่องกระบวนการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพสู่การเป็นผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพร: กรณีศึกษาของพิสูจน์หลักฐานกลาง เป็นการศึกษาเพื่อค้นหาความหมายของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพโดยมุ่งเน้นความหมายจากมุมมองของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานเอง และศึกษามูลเหตุที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเข้าสู่วิชาชีพของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานทั้งมูลเหตุภายในตนเอง และมูลเหตุจากบริบทแวดล้อม เพื่อทำความเข้าใจกระบวนการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพ ในแต่ละช่วงชีวิตของบุคคล ทั้งก่อนเข้าสู่อาชีพ ระหว่างอยู่ในอาชีพ และเมื่อมีความเป็นมืออาชีพในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาในการถ่ายทอด (Content) ตัวแทนในการถ่ายทอด (Agent) และกลวิธีในการถ่ายทอด (Tactic) และเพื่อทำความเข้าใจผลที่ได้รับจากการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานทั้งผลต่อตัวบุคคล และผลต่อองค์กรจากผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานที่มีการปฏิบัติหน้าที่แบบมืออาชีพจำนวน 8 นายด้วยกัน และเพื่อสามารถตอบคำถามการวิจัยข้างต้นได้อย่างลุ่มลึกและครบถ้วนผู้วิจัยได้เลือกใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้วิธีการศึกษาเฉพาะกรณี (Case Study) และใช้การศึกษาแบบ Instrumental Case โดยเป็นการเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูล (Information – Rich Case) โดยมุ่งเน้นในการใช้กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเป็นเครื่องมือสำคัญในการใช้ข้อมูลทั้งหมดจากผู้ให้ข้อมูลมาเพื่อการตอบคำถามการวิจัยได้อย่างครบถ้วนทุกคำถามการวิจัย และการนำเสนอผลการศึกษารูปสรุปอภิปรายผล และข้อเสนอแนะที่ได้มาจากการศึกษาดังรายละเอียดต่อไปนี้

สรุปและอภิปรายผล

การศึกษากระบวนการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพสู่การเป็นผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพร: กรณีศึกษาของพิสูจน์หลักฐานกลางในครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อค้นพบ ทั้งการสรุปและอภิปรายผลควบคู่กันไปตามประเด็นที่ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลในบทที่ 4 อย่างครอบคลุมโดยได้แบ่งการสรุปและอภิปรายผลออกเป็น 4 ส่วนทั้ง 1) การหาความหมายของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพซึ่งได้จำแนกออกเป็นความหมายของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพในมิติผลการปฏิบัติงานและความหมายในมิติกระบวนการทำงาน 2) ศึกษามูลเหตุที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเข้าสู่วิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมูลเหตุภายในตัวบุคคล และมูลเหตุจากบริบทแวดล้อม โดยในการศึกษามูลเหตุที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเข้าสู่วิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานนั้นสามารถจำแนกผู้ให้ข้อมูลออกเป็น 2 กลุ่มคือผู้ที่ตัดสินใจเข้าสู่วิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานทันทีหลังจากจบการศึกษา และกลุ่มของผู้ที่ตัดสินใจเข้าสู่วิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานหลังจากผ่านประสบการณ์การทำงานด้านต่างๆ มาก่อน 3) การทำความเข้าใจกระบวนการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพสู่การเป็นผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพทั้งก่อนเข้าสู่อาชีพซึ่งเป็นช่วงชีวิตที่บุคคลได้รับการถ่ายทอดทางสังคม

ในช่วงชีวิตวัยเด็กกับครอบครัว ชีวิตในรั้วการศึกษา และชีวิตการทำงานก่อนเข้าสู่วิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐาน ระหว่างอยู่ในอาชีพเป็นช่วงที่บุคคลได้เข้าสู่วิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานและอยู่ในช่วงของการซึมซับค่านิยมความคิด รับการถ่ายทอดความรู้ด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานเพื่อให้สามารถเป็นสมาชิกขององค์กรและสามารถปฏิบัติงานได้ และเมื่อมีความเป็นมืออาชีพเป็นช่วงที่ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานได้ปฏิบัติหน้าที่จนได้รับการยอมรับจากเพื่อนร่วมงานและผู้บังคับบัญชาว่าเป็นผู้ที่มีการปฏิบัติหน้าที่แบบมืออาชีพโดยเป็นช่วงที่ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานนั้นได้รับการถ่ายทอดเพื่อพัฒนาตนเองในระดับที่สูงขึ้นไป และ4) เพื่อทำความเข้าใจผลที่ได้รับจากการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานทั้งในระดับบุคคล และระดับองค์กรโดยผู้วิจัยได้นำเสนอรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ความหมายของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพ

ความหมายของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพนั้นได้มีการให้ความหมายไว้ 2 มิติด้วยกันโดยมิติแรกเป็นความหมายที่เน้นผลการปฏิบัติงานโดยได้กล่าวถึง 1) การปฏิบัติงานของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานในด้านสามารถตรวจพิสูจน์หลักฐานได้อย่างแม่นยำรวมถึงสามารถแยกแยะความสำคัญของวัตถุพยาน และ2) การกล่าวถึงการปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างรวดเร็วทันเหตุการณ์ของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐาน และในมิติที่เน้นกระบวนการปฏิบัติงานโดยได้มีการกล่าวถึง1) การมีกระบวนการทำงานในด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานอย่างมีมาตรฐาน โดยในกระบวนการทำงานที่มีมาตรฐานนี้ได้มีการจำแนกออกเป็น การมีกระบวนการทำงานที่โปร่งใสตรวจสอบได้ และ 2) กระบวนการที่มีการสั่งสมความรู้และพัฒนาตนเอง โดยกระบวนการสั่งสมความรู้และพัฒนาตนเองนั้นได้มีการจำแนกออกเป็นกระบวนการสั่งสมความรู้และพัฒนาตนเอง และกระบวนการส่งต่อความรู้และประสบการณ์3) กระบวนการทำงานที่สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้โดยจากการค้นพบได้จำแนกกระบวนการทำงานที่สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ออกเป็น การมีภาวะผู้นำในการทำงาน และการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีในการทำงาน และ4) ซึ่งเป็นส่วนที่ทำให้การทำงานของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมีความเป็นมืออาชีพมากยิ่งขึ้นด้วยกระบวนการทำงานที่มีคุณธรรมจริยธรรมในทุกขั้นตอน

เมื่อเทียบกับแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำงานในวิชาชีพต่าง ๆ อย่างมืออาชีพนั้นได้มีการกล่าวถึงการทำงานของข้าราชการมืออาชีพควรมีความสามารถด้านการมีความรู้ที่แท้จริงในงาน มีประสบการณ์ปฏิบัติงานไหวพริบ และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2545) และได้มีการให้ความหมายของมืออาชีพต้องประกอบด้วยคุณสมบัติด้านความรับผิดชอบ การทำงานแบบมีความคิดสร้างสรรค์ กล้าตัดสินใจ การให้เกียรติตนเองและผู้อื่นเสมอ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง (จำลอง ขุนพลแก้ว. 2008) และการทำงานของทหารมืออาชีพมีกล่าวถึงลักษณะเด่น 3 ประการได้แก่ ต้องมีความเชี่ยวชาญ (Expertise) ต้องมีความรับผิดชอบ (Responsibility) และต้องมีความรักในหมู่คณะ (Corporateness) โดยในการให้ความหมายของการปฏิบัติงานแบบมืออาชีพในสาขาอาชีพต่าง ๆ นั้นเป็นการให้ความหมายที่ครอบคลุมมิติผลการปฏิบัติงาน และมิติกระบวนการทำงานเช่นเดียวกับความหมายของผู้ตรวจ

พิสัจน์หลักฐานมืออาชีพ แต่จากการศึกษานั้นพบว่าสิ่งที่ทำให้ความหมายของผู้ตรวจพิสัจน์หลักฐานมืออาชีพนั้นมีความแตกต่างจากความเป็นมืออาชีพโดยทั่วไปคือการเพิ่มการเรียงมีกระบวนการทำงานอย่างมีคุณธรรมจริยธรรมทุกขั้นตอนลงไปในความหมายของผู้ตรวจพิสัจน์หลักฐานมืออาชีพ เพื่อให้การทำงานของพิสัจน์หลักฐานมีความเป็นมืออาชีพมากยิ่งขึ้น และสอดคล้องกับ ธรรมนูญ ธรรมรักษาสีทธิ (2557) ที่ได้มีการกล่าวถึงการมีจรรยาบรรณวิชาชีพไว้ในความหมาย โดยพบความเป็นมืออาชีพของนักออกแบบซึ่งกล่าวถึง ความรักศรัทธาในวิชาชีพ การยึดความต้องการของผู้บริโภคเป็นหลัก มีทักษะการทำงานเป็นเลิศ มีความรับผิดชอบต่อผู้ว่าจ้าง รับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม ทำงานได้ทุกรูปแบบ มีความคิดสร้างสรรค์ รอบรู้หลายศาสตร์ และมีจรรยาบรรณในการทำงาน โดยมีความครอบคลุมในความเป็นมืออาชีพทั้ง 3 มิติของผู้ตรวจพิสัจน์หลักฐานมืออาชีพ และยังมีการกล่าวถึงการทำงานอย่างมีคุณธรรมจริยธรรมเช่นเดียวกัน

2. มุลเหตุที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเข้าสู่วิชาชีพผู้ตรวจพิสัจน์หลักฐาน

มุลเหตุที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเข้าสู่วิชาชีพผู้ตรวจพิสัจน์หลักฐานนั้นได้มีการจำแนกผู้ให้ข้อมูลออกเป็น 2 กลุ่มด้วยกันโดยกลุ่มแรกเป็นกลุ่มของผู้ตรวจพิสัจน์หลักฐานที่เข้าสู่วิชาชีพผู้ตรวจพิสัจน์หลักฐานทันทีหลังจากจบการศึกษา และกลุ่มต่อมาเป็นกลุ่มของผู้ที่เข้าสู่วิชาชีพผู้ตรวจพิสัจน์หลักฐานหลังจากผ่านประสบการณ์งานด้านต่าง ๆ มาก่อน โดยผู้ให้ข้อมูลทั้งสองกลุ่มได้กล่าวถึงมุลเหตุที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจโดยได้กล่าวถึงทั้งมุลเหตุภายในตนเอง และมุลเหตุจากบริบทแวดล้อมโดยได้ทำการสรุปและอภิปรายผลแยกกันในแต่ละกลุ่มดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 ผู้ที่เข้าสู่วิชาชีพผู้ตรวจพิสัจน์หลักฐานทันทีหลังจากจบการศึกษามุลเหตุภายในตนเอง

ได้มีการกล่าวถึงมุลเหตุภายในตนเองของกลุ่มผู้ที่ตัดสินใจเข้าสู่วิชาชีพผู้ตรวจพิสัจน์หลักฐานทันทีหลังจากจบการศึกษาโดยสามารถจำแนกมุลเหตุภายในได้ 2 ประการที่เป็นมุลเหตุในการตัดสินใจเข้าสู่วิชาชีพผู้ตรวจพิสัจน์หลักฐานของบุคคลกลุ่มนี้

2.1.1 การทำเพื่อผู้อื่น โดยเป็นมุลเหตุที่บุคคลได้ตัดสินใจเข้าสู่วิชาชีพผู้ตรวจพิสัจน์หลักฐานโดยเป็นการตัดสินใจเพื่อผู้อื่นเป็นสำคัญโดยนึกถึงการได้ทดแทนบุญคุณของพ่อและแม่ที่มีความต้องการให้ตนเองเข้าสู่วิชาชีพนี้ หรือการได้นึกถึงประโยชน์ต่อผู้อื่นในสังคมหากตนเองได้เข้าสู่วิชาชีพนี้โดยผู้ให้ข้อมูลได้กล่าวถึงการทำเพื่อผู้อื่นใน 2 รูปแบบด้วยกันได้แก่ 1) การทำเพื่อบิดามารดาและครอบครัวเกิดขึ้นจากเมื่อบุคคลได้นึกถึงบุญคุณความกตัญญูของตนเองที่มีต่อบิดาและมารดา โดยเมื่อบิดาและมารดามีความประสงค์ให้ลูกได้ทดลองเข้าสู่วิชาชีพผู้ตรวจพิสัจน์หลักฐานลูกก็ยินยอมพร้อมใจด้วยนึกถึงพระคุณของบิดาและมารดา ซึ่งเมื่อพิจารณาจากมุลเหตุดังกล่าวมีความสอดคล้องกับทฤษฎีบุคคลสำคัญ (Significant Other) ซึ่งได้กล่าวถึงความผูกพัน ต่อบุคคลที่มีความหมายต่อชีวิตจอร์จเฮอเบิร์ท มีด (George Herbet Mead) (John D. Baldwin. 1941) และได้มีการกล่าวถึงกลุ่มบุคคลที่ถูกเรียกว่าบุคคลอ้างอิง (reference groups) เป็นกลุ่มบุคคลที่

มีผลต่อความเชื่อบรรทัดฐานของบุคคลในการดำเนินชีวิตอีกด้วยทำให้บุคคลเลือกที่จะเข้าสู่วิชาชีพ ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานเพื่อตอบแทนบุญคุณต่อบุคคลที่มีความหมายในชีวิตของตนเองและ2) การทำงานเสียสละตนเพื่อสังคมโดยในการตัดสินใจเข้าสู่วิชาชีพบุคคลได้นึกถึงสิ่งที่ตนเองนั้นได้กระทำ หากได้อยู่ในสายวิชาชีพ ว่าเป็นประโยชน์ต่อคนในสังคมส่วนรวมมากน้อยเพียงใดโดยบุคคลจะมีความประสงค์ที่จะเข้าสู่วิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานหากวิชาชีพนี้สามารถก่อประโยชน์แก่ส่วนรวมได้และจากมูลเหตุที่กล่าวมาข้างต้นเทียบเคียงได้กับทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่ตามแนวคิดของทัลคอตต์ปาร์สันส์ (Talcott Parsons) ตามมุมมองทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่ (อ้างอิงจาก ศิริรัตน์ แอดสกุล. 2555) ได้กล่าวถึงโครงสร้างของสังคมและเมื่อทุกคนอยู่ร่วมกันในสังคมย่อมมีความต้องการให้ตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสังคมด้วยการช่วยเหลือเกื้อกูลผู้อื่น บุคคลจึงมีความต้องการที่จะประกอบอาชีพที่สร้างประโยชน์เพื่อผู้อื่นในสังคม จึงทำให้เป็นมูลเหตุที่เกี่ยวข้องกับการที่บุคคลตัดสินใจเข้าสู่วิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานเพราะงานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานนั้นเป็นงานที่สร้างประโยชน์เพื่อผู้อื่นในสังคมเช่นกัน

2.1.2 ความพร้อมของตนเอง โดยเป็นมูลเหตุที่บุคคลได้ตัดสินใจเข้าสู่วิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานโดยผ่านการคิดทบทวนถึงความพร้อมของตนเองต่อเส้นทางได้เลือก และการได้ประเมินตนเองถึงความพร้อมด้านความรู้ความสามารถในวิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานโดยได้มีการกล่าวถึงความพร้อมในตนเอง 2 ประการ 1) ความพร้อมที่จะทำในสิ่งที่เลือก โดยเป็นการที่บุคคลได้เริ่มที่จะคิดทบทวนถึงตนเองหากต้องทำงานอยู่สายวิชาชีพของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานว่ามีความเหมาะสมกับตนเองมากน้อยเพียงใดและ2) การรับรู้ศักยภาพของตนเองโดยเป็นการรับรู้ถึงความรู้ความสามารถของตนเองในด้านวิทยาศาสตร์ของตนเองว่ามีความเหมาะสมในการทำงานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานหรือไม่ หรือว่าตนเองนั้นมีความเหมาะสมกับงานตรวจพิสูจน์หลักฐานทางด้านใดจากมูลเหตุความพร้อมของตนเอง และการรับรู้ศักยภาพของตนเองข้างต้นสามารถเทียบเคียงได้กับทฤษฎีการรับรู้ความสามารถของตนเอง (Self-Efficacy) เมื่อบุคคลเชื่อหรือมีความมั่นใจในความสามารถของตนเองจะสามารถแสดงพฤติกรรมจนสำเร็จตามความต้องการ (Bandura,1997) ซึ่งทำให้บุคคลได้พิจารณาถึงความสามารถของตนเองว่ามีความสามารถในการทำงานจึงกลายเป็นมูลเหตุของการเข้าสู่วิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานและหากกล่าวเทียบเคียงด้วยทฤษฎีเจตคติ (Rogers. 1978) บุคคลมีเจตคติที่ดีต่อการทำงานประเมินตนเองได้ว่ามีความสามารถและความพร้อมในงานด้านนั้นมากเพียงใดทำให้กลายเป็นมูลเหตุของการตัดสินใจเข้าสู่วิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานในที่สุด

มูลเหตุจากบริบทแวดล้อม

มูลเหตุจากบริบทแวดล้อมของผู้ที่ตัดสินใจเข้าสู่วิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานทันทีหลังจากจบการศึกษา โดยผู้ให้ข้อมูลได้มีการกล่าวถึงมูลเหตุจากบริบทแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเข้าสู่วิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานโดยได้มีการจำแนกออกเป็น 3 ด้าน

1) ความคาดหวังของครอบครัวผู้ให้ข้อมูลได้กล่าวถึงมูลเหตุที่เป็นการคาดหวังจากคนในครอบครัวใน 3 มูลเหตุ 1) คาดหวังให้ได้ทำงานที่มั่นคง เป็นการคาดหวังจากครอบครัวที่มีความต้องการให้บุคคลมีการงานอาชีพที่มั่นคงและการรับราชการก็ถือว่าเป็นงานที่มั่นคงพร้อมกับตัวบุคคลเองมีความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์จึงทำให้ครอบครัวผลักดันให้เข้าสู่วิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐาน 2) คาดหวังอยากให้ประกอบอาชีพที่จะสามารถเป็นที่พึ่งของคนในครอบครัว โดยเป็นการที่ครอบครัวคาดหวังอยากให้บุคคลได้ประกอบอาชีพที่สามารถเป็นทั้งที่พึ่งและสามารถดูแลคนในครอบครัวได้โดยวิชาชีพด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานนั้นเป็นวิชาชีพที่อยู่ในสายงานวิชาชีพตำรวจครอบครัวจึงคาดว่าน่าจะสามารถเป็นที่พึ่งของคนในครอบครัวได้ไม่มากนักน้อย และ 3) คาดหวังอยากให้ประกอบอาชีพที่เป็นเกียรติแก่วงศ์ตระกูล โดยส่วนใหญ่เกิดขึ้นในครอบครัวที่ทำงานด้านการประกอบธุรกิจต้องการหน้าตาในวงสังคมเพื่อเป็นใบเบิกทางโดยวิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานนั้นเป็นวิชาชีพที่มีทั้งยศและตำแหน่งจึงมีความหน้าสนใจในการส่งคนในครอบครัวเข้าสู่วิชาชีพ และเมื่อเทียบเคียงมูลเหตุจากความคาดหวังจากครอบครัวกับทฤษฎี 2 ปัจจัย (Two Factor Theory) ของ เอิร์ชเบิร์ก (Herzberg, 1959) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่ทำให้บุคคลตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ด้วยมูลเหตุดังต่อไปนี้โดยคาดหวังให้ได้ทำงานที่มั่นคงและคาดหวังอยากให้ประกอบอาชีพที่จะสามารถเป็นที่พึ่งของคนในครอบครัวนั้นเป็นแรงจูงที่ต้องการความต้องการในเกียรติยศ โดยความหวังจากคนในครอบครัวทั้งหมดเป็นแรงจูงใจปัจจัยจำจน (Hygiene Factor) โดยเป็นการต้องการผลประโยชน์บางอย่างจากการทำงานในสายวิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานจึงทำให้เกิดแรงจูงใจในการต้องการทำงานในสายวิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานส่วนการคาดหวังอยากให้ประกอบอาชีพที่เป็นเกียรติแก่วงศ์ตระกูลเป็นเรื่องเกี่ยวกับปัจจัยจูงใจ (Motivation Factor)

2) ได้รับการชักจูงให้เปลี่ยนความสนใจในด้านการเรียน ผู้ให้ข้อมูลได้กล่าวถึงมูลเหตุที่เกิดจากการได้รับการชักจูงให้เปลี่ยนสายความสนใจทางการศึกษา โดยในช่วงแรกบุคคลได้มีความสนใจในสายวิชาการอื่น ๆ และมีความต้องการที่อยากเรียนรู้ในเส้นทางนั้น และมีความรู้สึกว่าคุณมีความรู้ในทางสายวิทยาศาสตร์นั้นเป็นความรู้ด้านที่ทำความเข้าใจได้ยาก แต่จากการได้รับการถ่ายทอดความรู้จากครูอาจารย์ในความรู้ทางวิชาการ ด้วยวิธีการต่าง ๆ ทำให้ตนเองมีความเข้าใจในความรู้ด้านวิทยาศาสตร์มากขึ้นและมองเห็นความน่าสนใจในความรู้ด้านวิทยาศาสตร์จึงทำให้บุคคลเปลี่ยนความสนใจมาศึกษาทางด้านวิทยาศาสตร์อย่างจริงจัง โดยเทียบเคียงได้กับทฤษฎีในการถ่ายทอดทางสังคมของ สเมลเซอร์ (จากฉันทพงษ์ ธรรมรักษา, 2557 อ้างอิงจาก Smelser) โดยบุคคลได้เรียนรู้ทักษะและพัฒนาบทบาทตนเองจากการได้ปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นโดยผู้ตรวจพิสูจน์หลักที่ได้รับการถ่ายทอดทำให้เกิดเจตคติที่ดีต่อวิชาการทางด้านวิทยาศาสตร์จนกลายเป็นมูลเหตุของการเข้าสู่วิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐาน

3) การเห็นแบบอย่างจากคนในครอบครัว ผู้ให้ข้อมูลได้มีการกล่าวถึงการเห็นแบบอย่างจากคนในครอบครัวซึ่งเป็นมูลเหตุที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเข้าสู่วิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐาน ว่าตนเองนั้นอยู่ในครอบครัวที่มีพี่น้องที่เรียนทางสายวิทยาศาสตร์ และทำงานในสายงานทางราชการจึงได้มีการคลุกคลีอยู่ในครอบครัวและได้รับฟังเรื่องราวต่าง ๆ โดยตลอด จึงทำให้เกิด

ความคิดว่าหากตนเองจะต้องทำงานทางด้านใดด้านหนึ่งก็อยากที่จะทำงานในทางสายวิทยาศาสตร์ที่เป็นงานรับราชการเหมือนกับพี่ๆ ให้ได้จากมูลเหตุที่ได้กล่าวมาเทียบเคียงได้กับการถ่ายทอดทางสังคมแบบมีตัวแบบ (Van Mannen; & Scheine. 1979) คนในครอบครัวจะเข้ามามีบทบาทในการถ่ายทอดและทำให้ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานในวัยเด็กต้องการเดินตามความสำเร็จของคนในครอบครัว และสามารถเทียบเคียงได้กับทฤษฎีการเรียนรู้จากตัวแบบของ แบนดูรา (Bandura, 1997) เป็นการที่บุคคลได้เห็นตัวแบบจากคนในครอบครัว และสอดคล้องกับจอร์ตเฮอร์เบิร์ท มีด (George Herbert Mead) (John D. Baldwin. 1941) ที่ได้มีการกล่าวถึงกลุ่มบุคคลที่ถูกเรียกว่าบุคคลอ้างอิง (reference groups) เป็นกลุ่มบุคคลที่มีผลต่อความเชื่อบรรทัดฐานของบุคคลโดยมีคนในครอบครัวเป็นแบบอย่าง

2.2 ผู้ที่เข้าสู่วิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานหลังจากผ่านประสบการณ์งานด้านต่าง ๆ มาก่อน

มูลเหตุภายในตนเอง

ผู้ให้ข้อมูลได้กล่าวถึงมูลเหตุภายในตนเองของผู้ที่ตัดสินใจเข้าสู่วิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานหลังจากผ่านประสบการณ์งานด้านต่าง ๆ มาก่อนโดยได้จำแนกมูลเหตุภายในตนเองออกเป็น 4 ด้าน

- 1) การได้สานต่อความฝันในวัยเด็ก เป็นมูลเหตุที่ได้กระตุ้นให้บุคคลกลับมากระทำแล้วกลับนึกถึงสิ่งที่เคยชื่นชอบในวัยเด็กซึ่งมูลเหตุการได้สานต่อความฝันในวัยเด็กได้มีการกล่าวถึงใน 2 มูลเหตุด้วยกัน 1) เคยชื่นชอบอาชีพที่มียศและเครื่องแบบ เป็นการที่บุคคลได้เข้าสู่วิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานโดยทำให้เกิดถึงสิ่งที่ตนเองเคยชื่นชอบในวัยเด็กคือการชื่นชอบอาชีพที่มียศและเครื่องแบบโดยหวังว่าถ้าหากมีโอกาสจะขอเดินตามความฝันความชื่นชอบของตนเอง และ
- 2) ชอบกิจกรรมทำทนายในวัยเด็กเป็นมูลเหตุที่เกี่ยวข้องกับการที่บุคคลได้นึกถึงกิจกรรมโลดโผนที่ได้เคยทำในวัยเด็กแล้วนำไปสู่ความต้องการทำงานในสายวิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐาน หรือการเล่นในวัยเด็กเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจเข้าสู่วิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานจากมูลเหตุการได้สานต่อความฝันในวัยเด็ก และมองเห็นความสำเร็จในอนาคตสามารถเทียบเคียงได้กับทฤษฎีต้นไม้งิриธรรม (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2548) ในส่วนของลำต้นโดยการได้สานต่อความฝันในวัยเด็ก ทั้งเคยชื่นชอบอาชีพที่มียศและเครื่องแบบ และการชอบกิจกรรมทำทนายในวัยเด็กโดยทั้งสองมูลเหตุเป็นการสร้างค่านิยม และเจตคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพและเมื่อบุคคลได้เติบโตขึ้นเมื่อมีโอกาสจึงได้ดำเนินชีวิตและเลือกประกอบอาชีพตามที่ตนเองมีค่านิยม และเจตคติที่ดีต่องานนั้น
- 3) มองเห็นความสำเร็จในอนาคต เป็นมูลเหตุที่ผลักดันให้บุคคลเข้าสู่วิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานโดยการได้มองเห็นความสำเร็จในอนาคตการทำงานของตนเองในสายวิชาชีพในฐานะผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานโดยได้มีการกล่าวถึงความสำเร็จใน 2 มูลเหตุด้วยกัน 1) การมองเห็นความเจริญก้าวหน้าในอาชีพ โดยเป็นการมองเห็นความเจริญก้าวหน้าในการทำงานในสายวิชาชีพ

ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานในอนาคตโดยมองเห็นถึงการได้ใช้ความรู้ความสามารถของตนเองในการทำงานและเห็นหนทางเจริญก้าวหน้าในอนาคตและในส่วนมูลเหตุด้านการมองเห็นความสำเร็จในอนาคตเกี่ยวกับการมองเห็นความเจริญก้าวหน้าในอนาคตโดยเป็นการเทียบเคียงกับทฤษฎีต้นไม้จริยธรรม (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2548) เช่นกัน ในส่วนของการมุ่งอนาคตควบคุมตนเองโดยพบว่าคนกลุ่มนี้มีการวางแผนด้านความเจริญก้าวหน้าของตนเองและมุ่งหน้าทำตามความต้องการของตนเอง และ 2) ต้องการให้คนในครอบครัวภูมิใจ ในบางครั้งความสำเร็จของบุคคลนั้นไม่ได้วัดได้ด้วยหน้าที่การทำงาน แต่ในบางครั้งความสำเร็จนั้นสามารถวัดได้จากความภูมิใจที่คนในครอบครัวมีต่อตนเองโดยบุคคลมีความต้องการให้คนในครอบครัวรู้สึกภาคภูมิใจในตนเองนั้นถือว่าการประสบความสำเร็จในการทำงานโดยในส่วนมูลเหตุของการต้องการให้คนในครอบครัวภูมิใจสามารถเทียบเคียงได้กับทฤษฎี 2 ปัจจัย (Two Factor Theory) ของเฮิร์ซเบิร์ก (Herzberg. 1959) โดยเป็นปัจจัยจูงใจ (Motivation Factor) อย่างหนึ่งที่เป็นความต้องการได้รับการยกย่องนับถือจากผู้อื่น

4) รับรู้ศักยภาพของตนเองจากการทำงาน เป็นมูลเหตุที่เกิดจากการที่บุคคลได้รับรู้ถึงศักยภาพความสามารถของตนเองจากการผ่านประสบการณ์การทำงานที่ผ่านมาของตนเอง โดยผู้ให้ข้อมูลได้กล่าวถึงการรับรู้ศักยภาพของตนเองใน 2 มูลเหตุ 1) ศักยภาพด้านความเชี่ยวชาญด้านเนื้อหาของงาน เป็นการที่บุคคลได้ความรู้ความเชี่ยวชาญในการทำงานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐาน ผ่านประสบการณ์ทำงานที่ผ่านมาและรู้ว่าคุณสมบัติของตนเองมีประโยชน์ในการทำงานด้านการตรวจพิสูจน์ 2) ศักยภาพเหมาะสมกับรูปแบบของงาน เป็นการที่บุคคลได้มีการซึมซับรูปแบบในการทำงานแล้วพบว่ารูปแบบงานในอดีตที่ผ่านมาเป็นงานรูปแบบที่ตนเองมีความถนัดจึงเป็นมูลเหตุหนึ่งในการตัดสินใจเข้าสู่อาชีพจากมูลเหตุดังกล่าวสามารถเทียบเคียงได้กับทฤษฎีปฏิสังสรรค์สัญลักษณ์ ในส่วนของการรับรู้ตัวตนของตนเอง (Self) จอร์ตเฮร์เบิร์ต มีด (George Herbert Mead) (John D. Baldwin. 1941) เป็นการที่บุคคลได้รับรู้ถึงตัวตนของตนเอง ลักษณะเฉพาะของตนเองว่ามีความเหมาะสมกับงานในวิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมากเพียงใดจนกลายเป็นมูลเหตุของการตัดสินใจเข้าสู่วิชาชีพด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานในที่สุด

5) การเกิดปัญหาและอุปสรรคจากงานเดิมผู้ให้ข้อมูลได้กล่าวถึงมูลเหตุที่เกิดจากการที่บุคคลรู้สึกถึงอุปสรรคในการทำงานของตนเองจึงทำให้กลายเป็นมูลเหตุของการตัดสินใจเข้าสู่วิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานโดยได้มีการจำแนกออกเป็น 2 มูลเหตุ 1) สุขภาพร่างกายไม่เอื้อต่อการทำงาน เมื่อบุคคลได้รู้สึกได้ถึงอาการเจ็บป่วยด้านสุขภาพร่างกายของตนเองจากการทำงานเดิมจึงทำให้มีความต้องการเปลี่ยนงานเพื่อรักษาสุขภาพของตนเองโดยสามารถเทียบเคียงได้กับทฤษฎีการรับรู้ความสามารถของตนเอง (Self-Efficacy) เมื่อบุคคลเชื่อหรือมีความมั่นใจในความสามารถของตนเองจะสามารถแสดงพฤติกรรมจนสำเร็จตามความต้องการ (Bandura, 1997) ซึ่งเป็นการที่บุคคลมีการรับรู้ความสามารถว่าตนเองไม่มีความสามารถหรือพบข้อจำกัดของตนเองในการทำงาน ปัจจุบันจนกลายเป็นมูลเหตุหนึ่งของการตัดสินใจเข้าสู่วิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานที่ตนเองมีความสามารถมากกว่า 2) รู้สึกถูกเอารัดเอาเปรียบในการทำงาน เป็นการที่บุคคลรู้สึกว่าการตนเองกำลังโดนเอารัดเอาเปรียบในการทำงานในสถานที่ทำงานเดิมจึงทำให้มีความต้องการเปลี่ยนงานโดย

เทียบเคียงได้กับทฤษฎีเจตคติ (Rogers. 1978, อ้างอิงใน ตาวี พานิช) โดยเมื่อบุคคลมีเจตคติที่ไม่ดีต่อการทำงานทำให้เกิดความรู้สึกถึงการถูกเอารัดเอาเปรียบในการทำงานจึงเกิดความต้องการที่จะเปลี่ยนงาน

มูลเหตุจากบริบทแวดล้อม

มูลเหตุจากบริบทแวดล้อมของผู้ที่ตัดสินใจเข้าสู่วิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลังจากผ่านประสบการณ์งานด้านต่าง ๆ มาก่อนโดยผู้ให้ข้อมูลได้มีการกล่าวถึงมูลเหตุจากบริบทแวดล้อมที่ได้มีการจำแนกมูลเหตุจากบริบทแวดล้อมออกเป็น 3 มูลเหตุ 1) ครอบครัวคาดหวังให้มีอาชีพรับราชการ โดยเป็นการที่บุคคลได้รับแรงผลักดันจากคนในครอบครัวเพื่อให้บุคคลประกอบอาชีพในสายงานรับราชการ เพราะคิดว่างานรับราชการเป็นงานที่สามารถมีเวลาได้พักผ่อนมากกว่างานด้านเอกชน หรือเห็นถึงประโยชน์ของสวัสดิการในอนาคตโดยจะสามารถเทียบเคียงได้กับทฤษฎี 2 ปัจจัย (Two Factor Theory) ของ เฮิร์ซเบิร์ก (Herzberg. 1959) โดยเป็นมูลเหตุที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยคำจุน (Hygiene Factor) โดยครอบครัวมีความมุ่งหวังในเรื่องสวัสดิการที่ดี และเวลาที่ได้มีความใกล้ชิดกับครอบครัว 2) ลักษณะงานเดิมไม่เหมาะสมกับตนเอง เมื่อบุคคลได้ทำงานไปสักระยะแล้วพบว่างานที่ตนเองกระทำอยู่ไม่เหมาะสมกับตนเองด้วยบริบทต่าง ๆ ของงานทำให้เกิดสภาพที่ทนได้ยากในการทำงานจึงกลายเป็นมูลเหตุของการเข้าสู่วิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐาน โดยเทียบเคียงได้กับทฤษฎีการรับรู้ความสามารถของตนเอง (Self-Efficacy) (Bandura, 1997) เนื่องจากเป็นการที่บุคคลได้รับผลกระทบจากบริบทแวดล้อมทำให้บุคคลได้รับรู้ถึงความสามารถและข้อจำกัดของตนเองจากบริบทแวดล้อมจากการทำงานปัจจุบัน 3) การเห็นแบบอย่างจากคนในครอบครัว เป็นการที่บุคคลได้เห็นใช้ชีวิตอยู่ในครอบครัว และได้ซึมซับถึงรูปแบบการใช้ชีวิต และค่านิยมต่าง ๆ ในการประกอบอาชีพและจากการได้เห็นแบบอย่างจากคนในครอบครัวจึงกลายมาเป็นมูลเหตุของการเข้าสู่วิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานโดยมูลเหตุการเห็นแบบอย่างจากคนในครอบครัวของผู้ที่เข้าสู่วิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานหลังจากผ่านประสบการณ์งานด้านต่าง ๆ มาก่อน โดยสามารถเทียบเคียงได้กับทฤษฎีการถ่ายทอดทางสังคมแบบมีตัวแบบ (Van Mannen; & Scheine. 1979) และทฤษฎีการเรียนรู้จากตัวแบบของ แบนดูรา (Bandura, 1997) เช่นเดียวกับบุคคลที่เข้าสู่วิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานทันทีหลังจากจบการศึกษา

3. กระบวนการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพสู่การเป็นผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพในแต่ละช่วงชีวิตของบุคคล

จากการศึกษากระบวนการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพสู่การเป็นผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพนั้น ผู้วิจัยได้ทำความเข้าใจในกระบวนการถ่ายทอดประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาการถ่ายทอด (Content) กลวิธีในการถ่ายทอด (Tactic) และตัวแทนในการถ่ายทอด (Agent) โดยผู้วิจัยได้แบ่งช่วงของการถ่ายทอดออกเป็น 3 ช่วงได้แก่ระยะก่อนเข้าสู่วิชาชีพระหว่างอยู่ในวิชาชีพและเมื่อมีความเป็นมืออาชีพดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1 ระยะเวลาเข้าสู่วิชาชีพ

เป็นระยะที่บุคคลได้รับการถ่ายทอดเพื่อปลูกฝังเสริมสร้างทักษะต่าง ๆ ในช่วงระยะก่อนเข้าสู่วิชาชีพ โดยผู้วิจัยได้แบ่งช่วงของระยะก่อนเข้าสู่วิชาชีพออกเป็น 3 ช่วงได้แก่ช่วงชีวิตวัยเด็กกับครอบครัว ช่วงชีวิตในรั้วการศึกษา และช่วงชีวิตการทำงานก่อนเข้าสู่วิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานดังรายละเอียดต่อไปนี้

ช่วงชีวิตวัยเด็กกับครอบครัว

เป็นช่วงชีวิตที่บุคคลยังไม่มีชีวิตความเป็นอาชีพเป็นเพียงการใช้ชีวิตวัยเด็กที่มีความผูกพันกับครอบครัว ใช้ชีวิตอยู่ในครอบครัวในอ้อมอกของพ่อและแม่ โดยในช่วงชีวิตวัยเด็กนี้บุคคลได้รับการถ่ายทอดและเสริมสร้างทักษะเพื่อเตรียมความพร้อมเพื่อเป็นพื้นฐานของคุณลักษณะต่าง ๆ ในอนาคตโดยมีพ่อและแม่เป็นตัวแทนหลักในการถ่ายทอด 2 ด้านด้วยกันได้แก่ 1) ด้านคุณลักษณะของบุคคลซึ่งประกอบด้วยเนื้อหา 6 เรื่องได้แก่ 1) เรื่องความรับผิดชอบโดยใช้กลวิธีการบอกกล่าวด้วยวาจา การมอบหมายหน้าที่ภายในครอบครัว และการเห็นแบบอย่างจากพ่อและแม่ 2) ด้านการเสริมสร้างความอดทน โดยผ่านกลวิธีการเรียนรู้ผ่านกิจกรรม 3) ด้านสามารถตัดสินใจได้ด้วยตนเอง โดยผ่านกลวิธีการให้อิสระเด็กในการตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ 4) ด้านภาวะผู้นำ โดยผ่านกลวิธีการบอกกล่าวด้วยวาจา การช่วยพ่อแม่ดูแลน้อง 5) ด้านพฤติกรรมรักการอ่าน โดยผ่านกลวิธีการเห็นแบบอย่างจากพ่อและแม่และ 6) ด้านพฤติกรรมความสนใจในข่าวสารบ้านเมืองโดยผ่านกลวิธีการแลกเปลี่ยนข่าวสารผ่านกิจกรรม และ 2) ด้านการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม โดยเป็นการเรียนรู้ทักษะของการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมโดยมีพ่อและแม่เป็นตัวแทนในการถ่ายทอดเช่นกันโดยบุคคลได้รับการถ่ายทอดในเนื้อหา 2 เรื่องได้แก่ 1) เรื่องความสามารถปรับตัวเข้ากับสังคม โดยผ่านกลวิธีการเปลี่ยนแปลงถิ่นฐานของครอบครัว และ 2) เรื่องจิตสาธารณะ โดยผ่านกลวิธีการบอกกล่าวด้วยวาจา และการเห็นแบบอย่างจากพ่อและแม่

ช่วงชีวิตในรั้วการศึกษา

เป็นช่วงที่บุคคลได้รับการถ่ายทอดในหลาย ๆ ด้านเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมเพื่อเป็นกำลังสำคัญให้แก่สังคม และเห็นได้ว่าบุคคลเริ่มมีความชัดเจนด้านอาชีพโดยเริ่มมีความชื่นชอบวิชาทางด้านวิทยาศาสตร์มากยิ่งขึ้น และบุคคลในกลุ่มนี้เป็นผู้ที่มีความชอบในการทำกิจกรรมเพื่อส่วนรวมต่าง ๆ เป็นอย่างยิ่งโดยในช่วงชีวิตในรั้วการศึกษานี้บุคคลได้รับการถ่ายทอดใน 4 ด้านด้วยกันประกอบด้วย

1) ด้านความรู้ทางวิชาการ โดยผ่านตัวแทนครูอาจารย์ ซึ่งใช้กลวิธีที่หลากหลาย เช่น การใช้กิจกรรมจัดการเรียนรู้ภายในห้องเรียน การจัดการสอบวัดความรู้เป็นระยะ การสอนแบบโอปอ้อมอารีย์และเอาใจใส่ การกระตุ้นให้เห็นความสำคัญของการเรียน และนอกจากครูอาจารย์ที่เป็นตัวแทนในการถ่ายทอดความรู้ด้านวิชาการแล้วผู้วิจัยยังพบว่าเพื่อนก็เข้ามามีส่วนร่วมในการ

ถ่ายทอด โดยผ่านกลวิธีการชักชวนทำกิจกรรมทางวิชาการซึ่งประกอบไปด้วยการอ่านหนังสือ ทำงานบ้าน และตัวแทนที่เป็นสื่อตำราต่าง ๆ โดยผ่านกลวิธีการศึกษาด้วยตนเอง

2) ด้านคุณลักษณะของบุคคล ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่คล้ายคลึงกับคุณลักษณะของบุคคลในช่วงวัยเด็กกับครอบครัวแต่จะเป็นการต่อยอดเพื่อพัฒนาทักษะในด้านดังกล่าวซึ่ง 1) ด้านการฝึกฝนภาวะผู้นำ โดยผ่านตัวแทนสถานศึกษา ซึ่งกลวิธีการเรียนรู้ผ่านการทำหน้าที่ผู้นำในการทำกิจกรรม 2) ด้านความกล้าแสดงออก โดยผ่านตัวแทนสถานศึกษาซึ่งใช้กลวิธีการร่วมกิจกรรมการแสดง

3) ด้านการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมซึ่งเป็นทักษะด้านที่มีการพัฒนาต่อยอดมาจากวัยเด็กเช่นเดียวกันซึ่งประกอบด้วย 1) ด้านความสามารถปรับตัวเข้ากับสังคม โดยผ่านตัวแทนครอบครัวซึ่งใช้กลวิธีการให้ออกมาใช้ชีวิตห่างจากครอบครัว และตัวแทนกลุ่มเพื่อนในสถานศึกษาซึ่งใช้กลวิธีการทำกิจกรรมร่วมกัน 2) การทำงานร่วมกับผู้อื่น โดยผ่านตัวแทนกลุ่มเพื่อนในสถานศึกษาซึ่งใช้กลวิธีการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมกลุ่มร่วมกันโดยกิจกรรมนี้รวมถึงกิจกรรมกีฬาต่าง ๆ ที่เล่นเป็นกลุ่ม และการเล่นดนตรี และตัวแทนที่เป็นสถานศึกษาซึ่งใช้กลวิธีการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมของสถานศึกษาไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมทางวิชาการที่ต้องทำเป็นกลุ่ม และกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา 3) ด้านจิตสาธารณะ โดยผ่านตัวแทนกิจกรรมของสถานศึกษาซึ่งใช้กลวิธีการร่วมทำกิจกรรมเพื่อส่วนรวม และตัวแทนกลุ่มเพื่อนโดยใช้กลวิธีการอยู่ร่วมกันแบ่งปันกับกลุ่มเพื่อน

4) ด้านทักษะการสื่อสาร เป็นทักษะที่บุคคลได้มีการเรียนรู้อย่างจริงจังในช่วงอุดมศึกษาโดย มีความต้องการเรียนรู้เพื่อการประกอบอาชีพเป็นสำคัญซึ่งประกอบด้วย 1) ทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศโดยผ่านตัวแทนครูและอาจารย์ ซึ่งใช้กลวิธีการถ่ายทอดผ่านหลักสูตรด้านภาษา และตัวแทนสื่อต่าง ๆ ที่เป็นหนังสือภาษาต่างประเทศโดยผ่านกลวิธีการอ่านทำความเข้าใจในเอกสารต่าง ๆ 2) ทักษะการสื่อสารผ่านการเขียนโดยผ่านตัวแทนที่เป็นครอบครัวโดยใช้กลวิธีการเขียนจดหมายตอบโต้กับครอบครัว และตัวแทนที่เป็นสื่อหนังสือต่าง ๆ โดยใช้กลวิธีการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง 3) ทักษะการสื่อสารผ่านเทคโนโลยีโดยเน้นไปที่การถ่ายภาพโดยผ่านตัวแทนสื่อหนังสือต่าง ๆ โดยใช้กลวิธีการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

โดยการถ่ายทอดในช่วงก่อนเข้าสู่วิชาชีพนั้นเป็นการถ่ายทอดในระยะแรก และการถ่ายทอดล่วงหน้า (Katz; & Kahn. 1978: 377 - 378) โดยเป็นการถ่ายทอดทางอ้อมเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในการทำงานของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานในวัยเด็กผ่านกระบวนการถ่ายทอดภายในครอบครัวเพื่อให้เป็นสมาชิกที่ดีของสังคมโดยมีบิดามารดา และผู้ใกล้ชิดในครอบครัวเป็นผู้ถ่ายทอด และในขั้นการถ่ายทอดล่วงหน้านั้นเป็นการเตรียมความพร้อมให้กับผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานในวัยเด็กในด้านความรู้ทางวิชาการทักษะต่าง ๆ ผ่านระบบการศึกษาเพื่อการประกอบอาชีพในอนาคตโดยมีทั้งการถ่ายทอดที่แบบเป็นทางการในด้านความรู้ทางวิชาการและการถ่ายทอดแบบไม่เป็นทางการในการถ่ายทอดทักษะต่าง ๆ โดยในทั้ง 2 ช่วงนี้บุคคลจะได้รับการถ่ายทอดทางสังคมเพื่อเรียนรู้ทักษะ และเจตคติที่เกี่ยวข้องกับบทบาทในสังคมจนพัฒนาบุคลิกภาพของตนเองโดยการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นจึงทำให้บุคคลที่เข้ามามีบทบาทในการถ่ายทอดได้แก่บิดา มารดา เพื่อน และ

บุคคลใกล้ชิด และในส่วนที่เกี่ยวข้องกับทางวิชาการนั้นเป็นหน้าที่ของครูอาจารย์โรงเรียนตาม ทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่ตามแนวคิดของ ทัลคอตต์พาร์สันส์ (ศิริรัตน์ แอดสกุล. 2555; อ้างอิงจาก Talcott Parsons. n.d.) ตามมุมมองทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่ () โดยโรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งในสังคมที่มี หน้าที่ในการมอบความรู้ทางด้านวิชาการให้กับบุคคลในสังคมโดยกลวิธีในการถ่ายทอดเรื่อง เกี่ยวกับคุณลักษณะของบุคคล และการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมนั้นเป็นการถ่ายทอดโดยทางอ้อม โดยเด็กจะได้เรียนรู้เรื่องต่างๆ ผ่านการทำกิจกรรมโดยทางอ้อม และในบางครั้งได้มีการหาความรู้ เสริมเพื่อเพิ่มเติมจากเวลาเรียนด้วยตัวเองจากการทำกิจกรรมต่างๆ โดยผู้ตรวจพิสูจน์ผู้ตรวจพิสูจน์ หลักฐานในวัยเด็กนั้นได้เรียนรู้เรื่องราวของผู้เฒ่า การกล้าแสดง ความสามารถปรับตัวเข้ากับสังคม และ ทักษะต่างๆ นั้นเป็นการเรียนรู้แบบที่ให้ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานในวัยเด็กได้เรียนรู้ผ่านกิจกรรม เพื่อให้บุคคลสามารถรับรู้ถึงความสามารถของตนเองได้ว่าตนเองสามารถที่จะกระทำได้ (Self-Efficacy) แบนดูรา (Bandura. 1975)

ช่วงชีวิตการทำงานก่อนเข้าสู่วิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐาน

เป็นช่วงที่บุคคลได้เรียนรู้เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการทำงานต่างๆ ซึ่งประกอบด้วย 3 เนื้อหาด้วยกันได้แก่ 1) เรื่องการใช้เครื่องมือวิทยาศาสตร์ โดยผ่านตัวแทนสื่อคู่มือในการทำงาน โดยใช้กลวิธีการศึกษาด้วยตนเอง และตัวแทนที่เป็นเพื่อนร่วมงาน โดยใช้กลวิธีการทำงานร่วมกัน 2) เรื่องทำงานอย่างเป็นระบบโดยผ่านตัวแทนระบบงาน ซึ่งใช้กลวิธีการปฏิบัติงานตามแบบแผนของ องค์กร 3) เรื่องการทำงานอย่างรวดเร็วตามเป้าหมาย โดยผ่านตัวแทนรูปแบบของทำงานซึ่งใช้ กลวิธีการเรียนรู้จากการทำงาน และตัวแทนที่เป็นเพื่อนร่วมงานโดยใช้กลวิธีเรียนรู้จากการทำงาน ร่วมกันในช่วงวัยนี้บุคคลเริ่มค้นหาอาชีพที่ตนเองต้องการโดยเป็นการค้นหาทางอาชีพที่ตนเอง ต้องการโดยการเข้าไปทำงานและเรียนรู้จากองค์กรนั้นบรรจุเข้าทำงานเรียนรู้วัฒนธรรมองค์กรต่าง และได้ประกอบอาชีพมาจนถึงช่วงที่เรียกว่าช่วงหักเหและเริ่มมองหางานใหม่ที่จะสามารถตอบสนอง ความต้องการของตนเองได้ โด และไรท์แมน (บัจอร์ โสฬส.2637:100 – 101; อ้างอิงจากDeaux and Wrightman. 1991)

3.2 ระหว่างอยู่ในวิชาชีพ

เป็นช่วงที่บุคคลได้เข้ามาสู่วิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานแล้วและอยู่ในช่วงเวลา บุคคลที่กำลังเรียนรู้การปรับพื้นฐานในการทำงานด้านวิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานเพื่อให้สามารถ ปฏิบัติหน้าที่ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานได้และเป็นสมาชิกขององค์กรโดยสมบูรณ์โดยผู้ตรวจพิสูจน์ หลักฐานเข้าใหม่ นั้นได้รับการถ่ายทอดในเนื้อหา 5 ด้านด้วยกันได้แก่ 1) ด้านความรู้เบื้องต้นใน การทำงานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐาน เป็นการถ่ายทอดความรู้ที่เป็นพื้นฐานในการทำงานที่ ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานต้องรู้ไม่ว่าจะเป็นบทบาทหน้าที่ของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานการทำงานด้าน ตรวจพิสูจน์ โดยผ่านตัวแทนในการถ่ายทอดได้แก่ 4 ตัวแทนได้แก่

1) ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานรุ่นพี่โดยใช้กลวิธีการพูดคุยสอนโดยตรงซึ่งเป็นการพูดคุยอย่างไม่เป็นทางการเป็นเหมือนการพูดคุยกันในระหว่างปฏิบัติงาน 2) ตัวแทนที่เป็นผู้บังคับบัญชาโดยผ่านกลวิธีการพูดคุยสอนโดยตรงเช่นกันแต่จะมีความเป็นทางการมากกว่ากลวิธีการพูดคุยสอนโดยตรงของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานรุ่นพี่ 3) ฝ่ายฝึกอบรม โดยผ่านกลวิธีการจัดหลักสูตรการอบรม ซึ่งเมื่อระยะเวลาผ่านไปการถ่ายทอดแบบการพูดคุยไม่เพียงพอเกิดการตกหล่นของข้อมูลทำให้สถานที่ทำงานเข้ามาเป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดควบคู่ไปกับตัวแทนและกลวิธีอื่น ๆ และ 4) ตัวแทนที่เป็นสื่อหนังสือต่าง ๆ เมื่อผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานใหม่ได้เรียนรู้ความรู้ในด้านต่างแล้วเกิดความต้องการที่ศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองตัวแทนที่เป็นสื่อหนังสือต่าง ๆ จึงเข้ามามีบทบาทด้วยกลวิธีการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง

2) ด้านระเบียบวินัยในฐานะผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานเป็นการถ่ายทอดเพื่อให้ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานใหม่ได้รับทราบและเข้าใจถึงกฎระเบียบต่าง ๆ ในการทำงานเพราะการทำงานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานนั้นมีทั้งกฎระเบียบในการทำงาน และงานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานนั้นเป็นงานที่อยู่ในวิชาชีพตำรวจดังนั้นผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานใหม่จึงต้องมีความเข้าใจระเบียบและวินัยตำรวจด้วยเช่นกัน โดยผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานใหม่ได้รับการถ่ายทอดผ่านตัวแทน 2 ตัวแทนด้วยกัน ได้แก่ 1) ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานรุ่นพี่โดยใช้กลวิธีการพูดคุยสอนโดยตรงกับผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานใหม่ และ 2) ผู้บังคับบัญชา โดยใช้กลวิธีโดยใช้กลวิธีการพูดคุยสอนโดยตรงเช่นกัน

3) ด้านการปกครองและบังคับบัญชาตามสายงาน เป็นการสอนให้ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานใหม่นั้นได้รู้จักการปกครองและบังคับบัญชาในการทำงานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานทั้งในฐานะผู้บังคับบัญชา และในฐานะผู้ใต้บังคับบัญชา โดยผ่านตัวแทนในการถ่ายทอด 2 ตัวแทน ได้แก่ 1) ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานรุ่นพี่โดยใช้กลวิธีการพูดคุยสอนโดยตรงโดยผ่านการบอกเล่าเรื่องราวจากรุ่นพี่ และ 2) ผู้บังคับบัญชา โดยใช้กลวิธีการเรียนรู้ผ่านการบังคับบัญชาตามสายงาน โดยกลวิธีนี้ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานใหม่จะได้เรียนรู้การปกครองดูแลของผู้บังคับบัญชา เพื่อนำมาใช้ในการบังคับบัญชาผู้ใต้บังคับบัญชาของตน

4) ด้านงานธุรการและระบบหนังสือ ความรู้ในด้านงานธุรการและระบบหนังสือนั้นมีความสำคัญในการทำงานมากพอ ๆ กับความรู้ด้านอื่น ๆ เพราะงานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานนั้นใช้การตอบโต้หนังสือทางราชการค่อนข้างมากโดยผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานใหม่นั้นได้เรียนรู้ผ่านตัวแทนที่เป็นเจ้าหน้าที่ธุรการ โดยใช้กลวิธีการปฏิบัติงานจริงกับเจ้าหน้าที่ธุรการเป็นการที่ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานใหม่ได้เรียนรู้ความรู้ด้านธุรการกับระบบหนังสือโดยตรงจากเจ้าหน้าที่ผู้มีความรู้ความสามารถ

5) ด้านความรู้ความเชี่ยวชาญการตรวจพิสูจน์ ถือว่าเป็นหัวใจสำคัญในการทำงานที่ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานใหม่ต้องเรียนรู้เป็นความรู้ความเชี่ยวชาญในการตรวจพิสูจน์ด้านต่าง โดยผ่านตัวแทน 3 ตัวแทนด้วยกัน ได้แก่ 1) ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานรุ่นพี่ โดยใช้กลวิธี 2 กลวิธีด้วยกัน ได้แก่การบอกกล่าวสอนโดยตรงเป็นการที่ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานรุ่นพี่เป็นผู้บอกเล่าเรื่องสอนงานแก่รุ่นน้องผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานใหม่และกลวิธีการเรียนรู้จากการปฏิบัติงานจริงกับรุ่นพี่เป็นการออก

ปฏิบัติงานร่วมกับรุ่นพี่ในฐานะผู้ช่วยผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐาน 2) ผู้บังคับบัญชา โดยใช้กลวิธีการบอกกล่าวสอนโดยตรงเช่นกันโดยเป็นการบอกเล่าประสบการณ์ด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานแก่ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานใหม่ 3) สื่อตำราความรู้ด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐาน โดยใช้กลวิธีการศึกษาด้วยตนเองเป็นการที่ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานใหม่หาความรู้เพื่อเติมจากตำราความรู้ด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานเพื่อมาเสริมความรู้ของตนเอง

เป็นช่วงที่บุคคลได้เข้ามาอยู่ในสายวิชาชีพด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานแล้วและเพื่อให้บุคคลนั้นสามารถปฏิบัติงานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานได้และเป็นสมาชิกที่แท้จริงขององค์กรนั้น บุคคลต้องผ่านกระบวนการถ่ายทอดของวิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานโดยเนื้อหาในการถ่ายทอดนั้นครอบคลุม ทั้ง 6 เนื้อหาของการถ่ายทอดทั้งความเชี่ยวชาญในงาน ความสัมพันธ์ของคนในองค์กร การเมืองในองค์กร ภาษา เป้าหมายและค่านิยมขององค์กร และประวัติองค์กร เซาว์ และคณะ (Chao; et al. 1994: 730-743) แต่ในการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานพบ การถ่ายทอดด้าน ระเบียบวินัย และงานธุรการที่แตกต่างจาก ทฤษฎีของเซาว์และคณะ โดยผู้ที่เป็นตัวแทนในการถ่ายทอดนั้นกองพิสูจน์หลักฐานกลางมีทั้งตัวแทนที่เป็นผู้ใกล้ชิดกับผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานใหม่อย่างผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานรุ่นพี่ ผู้บังคับบัญชา และตัวแทนที่เป็นสื่อตำราด้านการตรวจพิสูจน์ต่าง ๆ ซึ่งการถ่ายทอดของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานใหม่นั้นเป็นการถ่ายทอดที่เน้นการถ่ายทอดจากประสบการณ์ในการทำงานของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานรุ่นพี่และผู้บังคับบัญชามากกว่าการเรียนรู้ทางทฤษฎีการตรวจพิสูจน์และเพื่อให้ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานใหม่นั้นได้รับความรู้ที่เท่าเทียมกันเพราะการรับการถ่ายทอดโดยตรงจากผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานรุ่นพี่และผู้บังคับบัญชาโดยตรงนั้นอาจเกิดการคลาดเคลื่อนได้จึงมีหน่วยงานหนึ่งเข้ามาเป็นตัวแทนสำคัญเพื่อให้ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานใหม่คือฝ่ายฝึกอบรม โดยสามารถเทียบเคียงได้กับทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่ทุกหน่วยในสังคมมีหน้าที่เป็นของตนเองและหากส่วนเสียหายหรือทำงานได้ไม่ดีส่วนอื่น ๆ จะเข้ามาช่วยเหลือและปรับสมดุลให้สังคมโดยฝ่ายฝึกอบรมที่เข้ามาเป็นตัวแทนนั้นทำหน้าที่เป็นผู้ถ่ายทอดโดยใช้กลวิธีการถ่ายทอดแบบเป็นทางการ และใช้การถ่ายทอดแบบเป็นกลุ่มเพื่อให้ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานใหม่มีความรู้เท่าเทียมกันในเบื้องต้น แวน มาแนน และชิน (Van Mannen; & Schein)

3.3 เมื่อมีความเป็นมืออาชีพ

เป็นช่วงระยะเวลาที่ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานนั้นได้ปฏิบัติหน้าที่ในด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานและได้รับการยอมรับจากผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงานว่าเป็นผู้ที่มีการปฏิบัติหน้าที่แบบมืออาชีพ โดยเมื่อผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานได้ขึ้นมาอยู่ในฐานะผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานที่มีความเป็นมืออาชีพแล้ว ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐาน ก็ไม่ได้หยุดการเรียนรู้ของตนเองไว้เพียงแค่นั้นแต่กลับมีการเรียนรู้เพิ่มเติมเพื่อพัฒนาตนเองประกอบด้วยการถ่ายทอด 2 ด้านได้แก่ 1) ด้านการพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ในการตรวจพิสูจน์หลักฐานเป็นการเพิ่มพูนความรู้ด้านเทคโนโลยีความรู้ด้าน

การตรวจพิสูจน์ต่าง ๆ ในการทำงาน เพื่อทั้งพัฒนาตนเองและพัฒนาองค์กรโดยผู้วิจัยพบตัวแทนในการถ่ายทอด 3 ตัวแทนด้วยกันได้แก่

1) ตัวแทนที่เป็นหน่วยงานข้างเคียงเป็นการเรียนรู้เทคโนโลยีจากหน่วยงานข้างเคียงที่มีก็ทำงาน ในบริบทที่คล้ายคลึงกัน โดยใช้กลวิธีในการถ่ายทอด 2 กลวิธีได้แก่ กลวิธีการอบรมดูงานเพื่อให้ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานได้ออกไปศึกษาว่าหน่วยงานอื่นได้มีการพัฒนากันไปเช่นไร และกลวิธีการร่วมกันทำงานวิจัยด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานเป็นการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้กันอย่างเป็นทางการโดยผ่านงานวิจัย

2) ตัวแทนที่เป็นเพื่อนร่วมงาน โดยใช้กลวิธีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความรู้เป็นการให้ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานนำความรู้ในด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานของตนเองมาพูดคุยแลกเปลี่ยนกับเพื่อนร่วมงานนอกจากการเป็นการพัฒนาความองค์ความรู้แล้วยังสามารถใช้ปรับความรู้ความเข้าใจในด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานให้ตรงกันได้อีกด้วย 3) ตัวแทนที่เป็นสื่อต่าง ๆ โดยใช้กลวิธีการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองโดยผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานนั้นเป็นผู้ไปค้นคว้าข้อมูลความรู้ด้านการตรวจพิสูจน์ต่าง ๆ ที่ตนเองสนใจจากทั้งสื่อหนังสือ ตำรา บทความต่าง ๆ รวมไปถึงสื่ออย่างอินเทอร์เน็ตอีกด้วย

3) ด้านการเพิ่มพูนทักษะนอกเหนือจากการตรวจพิสูจน์หลักฐาน เป็นการที่ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานนั้นได้รับการถ่ายทอดเพื่อเพิ่มพูนทักษะที่นอกเหนือจากการตรวจพิสูจน์ ประกอบด้วยทักษะ 3 ด้านด้วยกันได้แก่ 1) ทักษะด้านธุรการและงานด้านบริหาร เป็นทักษะที่ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานได้เรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเองเพื่อขึ้นสู่ระดับผู้บริหารในอนาคต โดยผ่านตัวแทนที่เป็นผู้บังคับบัญชาซึ่งใช้กลวิธีการได้รับมอบหมายงานจากผู้บังคับบัญชา โดยผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานนั้นได้รับความไว้วางใจให้ทำหน้าที่แทนผู้บังคับบัญชาในบางส่วน 2) ทักษะด้านกฎหมาย เป็นการเพิ่มพูนความรู้ด้านการบังคับใช้กฎหมายเพื่อพัฒนางานของตนเอง โดยผ่านตัวแทนสถาบันการศึกษาซึ่งใช้กลวิธีในการถ่ายทอดคือการเรียนในสถาบันการศึกษา 3) ทักษะด้านพฤติกรรมศาสตร์เชิงอาชญาวิทยา เป็นการนำเอาความรู้ทางด้านพฤติกรรมศาสตร์มาพัฒนางานด้านการตรวจพิสูจน์ โดยผ่านตัวแทน 2 ตัวแทนได้แก่สถาบันการศึกษา ซึ่งใช้กลวิธีการเรียนในสถาบันการศึกษา และอีกตัวแทนคือสื่อหนังสือต่าง ๆ โดยใช้กลวิธีอย่างการศึกษาด้วยตนเองเพื่อพัฒนาตนเองในด้านพฤติกรรมศาสตร์เชิงอาชญาวิทยาในช่วงที่มีความเป็นมืออาชีพนั้นเป็นช่วงที่ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพแต่ละท่านนั้นได้ค้นหาหนทางในการพัฒนา ตนเองในแต่ละด้านที่แตกต่างกัน บางท่านต้องการพัฒนาตนเองไปสู่ตำแหน่งที่สูงขึ้นไป หรือบางท่านต้องการพัฒนาตนเองในด้านความรู้ความสามารถด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐาน โดยผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานเมื่อมีความเป็นมืออาชีพนั้นเป็นผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนเองที่สูงเพราะได้มองเห็นว่าตนเองต้องพัฒนาและเติบโตในสายงานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานต่อไปจึงได้มีการตั้งเป้าหมาย และวางแผนและพัฒนาตนเองไปในทางด้านนั้น ๆ และจากการที่ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานได้ผ่านประสบการณ์ที่ดีในช่วงวัยต่าง ผ่านประสบการณ์ที่ดีในการทำงานและการได้รับการถ่ายทอดเชิงวิชาชีพที่ดีในการทำงานในการทำงานทำให้เกิดเจตคติที่ดีต่อการทำงานและการพัฒนาตนเองและเรียนรู้อยู่เสมอซึ่ง

กลายเป็นพฤติกรรมหนึ่งที่สำคัญของผู้ที่มีความเป็นมืออาชีพ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2548) เพราะผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานนั้นเมื่อมีความเป็นมืออาชีพแล้วถือว่าเป็นการพัฒนาตนเองมาอยู่ในจุดที่สูงที่สุดของการเป็นผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐาน แต่ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพได้วางแผนในการพัฒนาตนเองให้พัฒนาตนเองให้สูงที่สุดในการเป็นตำรวจพิสูจน์หลักฐาน

4. ผลที่ได้รับจากการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพ

จากการศึกษาศึกษากระบวนการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพสู่การเป็นผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพ แล้วผู้วิจัยยังมุ่งเน้นทำความเข้าใจผลที่ได้รับจากการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐาน โดยเป็นผลที่เกิดจากการถ่ายที่ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งผลของการถ่ายทอดออกเป็น 2 ระดับได้แก่ผลที่ได้รับจากการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพต่อบุคคล และผลที่ได้รับจากการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพต่อองค์กร

4.1 ผลที่ได้รับจากการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพต่อบุคคล

ผลที่ได้รับการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพต่อบุคคลนั้นผู้วิจัยได้แบ่งผลที่ได้รับจากการถ่ายทอดออกเป็น 3 ด้านด้วยกันได้แก่ 1) ด้านความรู้ความคิด เป็นด้านที่ผู้ได้รับการถ่ายทอดเกิดความรู้ความคิดความจำการคิดวิเคราะห์ความเข้าใจ และเกิดความคิดสร้างสรรค์ในการทำงานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานซึ่งประกอบด้วย 3 ด้านด้วยกันได้แก่ 1) ด้านการมีความคิดที่ละเอียดลออมากขึ้นโดยผลจากการถ่ายทอดทำให้ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานนั้นเกิดความเข้าใจและการวิเคราะห์การทำงานของตนเองจึงทำให้เกิดความคิดในการทำงานที่ละเอียดลออมากยิ่งขึ้น 2) ด้านการเป็นผู้มีความรู้และประสบการณ์ โดยเป็นด้านที่ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานนั้นได้รับผลจากการถ่ายทอดจากประสบการณ์ในการทำงานจนทำให้เกิดการจดจำ การเข้าใจในเนื้อหาจนไปถึงการคิดวิเคราะห์และประเมินผลจนกลายเป็นความคิดสร้างสรรค์ในการหาวิธีการตรวจพิสูจน์ที่สามารถนำมาใช้ในงานด้านการตรวจพิสูจน์ได้ และ 3) ด้านการเป็นผู้ที่สามารถส่งต่อความรู้และประสบการณ์ได้เป็นการที่ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานได้รับการถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์และรวมไปถึงกลวิธีการรูปแบบในการถ่ายทอดความรู้ด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานจนผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานนำมาคิดค้นปรับปรุงเนื้อหาคิดค้นรูปแบบที่เหมาะสมในการถ่ายทอดที่มีประสิทธิภาพของตนเองในที่สุด

ผลด้านจิตใจ ซึ่งผลจากการถ่ายทอดทำให้ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานเกิดการรับรู้จนเกิดเป็นค่านิยมและอาจถึงขั้นกลายเป็นบุคลิกภาพได้โดยประกอบด้วย 6 ด้านด้วยกันได้แก่ 1) ด้านต้องการพัฒนาตนเองทันยุคทันสมัย เป็นผลจากการเก็บประสบการณ์ในการทำงานและความรู้ต่าง ๆ ที่เข้ามาอย่างไม่ขาดสายทำให้ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานได้เรียนรู้อยู่ตลอดจนกลายเป็นบุคลิกภาพด้านต้องการพัฒนาตนเองทันยุคทันสมัย 2) ด้านการเป็นผู้มากด้วยจิตสาธารณะ เป็นการเกิดความรู้สึก

อยากที่จะช่วยเหลือผู้อื่นการตระหนักถึงส่วนรวมมากกว่าตนเองจนกลายเป็นการพัฒนาบุคลิกภาพด้านการเป็นผู้มากด้วยจิตสาธารณะของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐาน 3) ด้านการเปิดใจรับฟังผู้อื่น เป็นผลที่เกิดจากการถ่ายทอดทำให้ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานรับความรู้จากทุกคนโดยไม่แบ่งชนชั้นเปิดใจรับฟังโดยไม่มีอคติในจิตใจจนกลายเป็นบุคลิกภาพของผู้ที่เปิดใจรับฟังผู้อื่น 4) ด้านต่อสู้ปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน เป็นการที่ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานได้พัฒนาเสริมสร้างบุคลิกภาพด้านการเป็นผู้ต่อสู้ปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน โดยเป็นผลจากประสบการณ์ในการทำงานที่ผ่านมการต่อสู้กับปัญหาน้อยใหญ่ที่ผ่านเข้ามาในการทำงาน 5) ด้านเป็นผู้ต้องการส่งต่อความรู้และประสบการณ์ เป็นการเสริมสร้างให้ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมีจิตใจ มีเจตคติที่ดีต่อการถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์เป็นผลที่เกิดจากการถ่ายทอดจากประสบการณ์ทำงานทำให้เกิดบุคลิกภาพของผู้ส่งต่อความรู้และประสบการณ์ 6) ด้านความรักในวิชาชีพและองค์กร เป็นด้านที่ทำให้ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมีความรัก และปรารถนาที่จะพัฒนาวิชาชีพและองค์กรของตนให้พัฒนาต่อไปโดยเกิดจากการได้รับการถ่ายทอดและประสบการณ์ในการทำงานจนเกิดบุคลิกภาพด้านความรักในวิชาชีพและองค์กร

ผลด้านทักษะและความชำนาญ เป็นผลที่ทำให้ผู้ตรวจเกิดการรับรู้และเกิดการกระทำอย่างต่อเนื่องจนกลายเป็นการกระทำที่คล่องแคล่วเป็นอัตโนมัติ โดยแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ 1) สามารถเผชิญเหตุได้ทันเหตุการณ์ เป็นการที่ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานสามารถเผชิญเหตุการณ์การเตรียมพร้อมรับมือในคดีต่าง ๆ ได้อย่างทันเหตุการณ์โดยเกิดจากประสบการณ์และได้ปฏิบัติอย่างต่อเนื่องจนกลายเป็นทักษะ 2) สามารถทำงานได้อย่างมีมาตรฐาน เกิดจากการทำงานเกิดการรับรู้และการทำงานในระบบมาตรฐานอย่างต่อเนื่องทำให้ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมีทักษะทางด้านสามารถทำงานได้อย่างมีมาตรฐานและ 3) สามารถรับมือกับปัญหาในการทำงานอย่างมีระบบ จากการทำงานและประสบการณ์ทำงานทำให้ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานอย่างเป็นระบบเสมอมา นั้น ทำให้ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานนั้นมีทักษะด้านการสามารถรับมือกับปัญหาในการทำงานอย่างมีระบบขึ้นมา

เมื่อพิจารณาผลของการถ่ายทอดของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมีอาชีพในส่วนของผลต่อตัวบุคคลนั้นจากที่ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานได้ผ่านการถ่ายทอดในหลากหลายเนื้อหาในการถ่ายทอด ผ่านตัวแทนและกลวิธีต่าง ๆ ในการถ่ายทอดจนเกิดเป็นของการถ่ายทอดทั้ง ด้านความรู้ ความคิด ด้านจิตใจ และด้านทักษะและความชำนาญ เทียบเคียงได้กับการเรียนรู้ตามทฤษฎีของบลูมซึ่งได้แบ่งผลของการเรียนรู้ออกเป็น 3 ส่วน พุทธิพิสัย (Cognitive Domain) เป็นพฤติกรรมด้านสมองที่เกี่ยวข้องกับสติปัญญาความรู้ ความคิด (Anderson; & Krathwoth . 2001) จิตพิสัย (Affective Domain) เกิดการเรียนรู้ทำให้บุคคลเกิดค่านิยม ความรู้สึก เจตคติความเชื่อต่าง ๆ และทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) จากการเรียนรู้ทำให้บุคคลสามารถปฏิบัติงานได้อย่างคล่องแคล่วชำนาญ และมีคุณภาพ (Bloom. 1959) ซึ่งผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานหลังจากได้เรียนรู้ผ่านการถ่ายทอดต่างทำให้เกิดผลของการถ่ายทอดทั้ง 3 ด้านเช่นกันสอดคล้องกับ ฅฐพงษ์ธรรมรักษาสิทธิ์ (2557) ได้พบผลของการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพนั้นทำให้เกิดความรัก

และศรัทธาในวิชาชีพ และรู้สึกท้าทายในงาน สอดคล้องกับ วิรติ ปานศิลา (2542) ที่พบว่า การถ่ายทอดทางสังคมส่งผลต่อพฤติกรรมการทำงานที่สอดคล้องกับผลของการถ่ายทอดด้านทักษะและความชำนาญของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐาน และทิพย์วรรณ มงคลกล้าดี (2554) พบว่าการถ่ายทอดทางสังคมในองค์กรส่งผลการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรโดยพบว่าบุคลากรในองค์กรนั้นยังมีการถ่ายทอดทางสังคมยิ่งมากก็จะยิ่งส่งผลต่อความรักในวิชาชีพยิ่งมากเท่านั้น สอดคล้องกับผลของการถ่ายทอดของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานด้านจิตใจของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพด้านความรักในวิชาชีพและองค์กร สมพล มาสุปรีดี (2548) ผลของการถ่ายทอดทำให้เกิดความรู้สึกอยากที่จะพัฒนาตนเองในวิชาชีพเสมอ สอดคล้องกับผลของการถ่ายทอดของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพด้านจิตใจด้านการพัฒนาตนเองทันยุคทันสมัย

4.2 ผลที่ได้รับจากการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพต่อองค์กร

ผลที่ได้รับการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพต่อองค์กรนั้นผู้วิจัยได้แบ่งผลที่ได้รับจากการถ่ายทอดออกเป็น 3 ด้านด้วยกันได้แก่ 1) ด้านเป็นองค์กรที่สามารถถ่ายทอดความรู้ด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานให้กับหน่วยงานอื่น เกิดจากการที่ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานได้พัฒนาตนเองจนกลายเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานจนทำให้ กองพิสูจน์หลักฐานนั้นกลายเป็นแหล่งความรู้ด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานที่ครบถ้วนอีกแห่งหนึ่งในการหาความรู้ด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐาน 2) เป็นองค์กรที่ได้รับความเชื่อถือด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานจากหน่วยงานอื่นและประชาชน เกิดจากที่ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานเป็นผู้มากด้วยความรู้และความสามารถ ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและมีมาตรฐานจนทำให้องค์กรนั้นได้รับความไว้วางใจในการทำงานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานไปด้วย และ 3) ด้านการเป็นองค์กรชั้นที่มีชื่อเสียงและเป็นที่รู้จักในด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐาน เป็นผลที่การพัฒนาตนเองของผู้ตรวจการเก็บประสบการณ์จนทำให้องค์กรพัฒนาและขึ้นมามีอยู่ในระดับนี้ จะเห็นได้ว่าผลที่ได้รับจากการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพต่อองค์กรทั้งหมดนั้น เป็นผลที่เกิดโดยทางอ้อมซึ่งเกิดจากการพัฒนาของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานในระดับบุคคลทั้งสิ้นและจึงส่งผลกระทบต่อองค์กรในที่สุด สอดคล้องกับคำว่าทุนมนุษย์ (Human Capital) ซึ่งกล่าวถึงความรู้ความสามารถ และทักษะความสามารถของพนักงาน สามารถการสร้างศักยภาพให้กับองค์กร (Bateman; & Snell. 2009) จึงทำให้เห็นว่าการพัฒนาองค์กรที่ยั่งยืนนั้นให้พัฒนาที่บุคลากรของหน่วยงาน สอดคล้องกับ ประไพทิพย์ ลือพงษ์ (2557) ได้ศึกษาการพัฒนาทุนมนุษย์ในองค์กรความรู้และทักษะสมรรถนะที่เพิ่มขึ้นของบุคลากรขององค์กรส่งผลให้องค์กรอยู่รอดและเติบโตอย่างยั่งยืนต่อไป และสอดคล้องกับ ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร (2557) ได้พบว่าการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์องค์กรให้บรรลุเป้าหมายนั้น จำเป็นที่ต้องเริ่มที่ทรัพยากรบุคคลขององค์กรก่อนเสมอ และ สิทธิชัย ศรีเจริญประมุง (2556) การพัฒนาองค์กรในธุรกิจการบินควรเริ่มที่การพัฒนาบุคลากรทุกระดับ เห็นได้จากงานให้ความหมายและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ ทรัพยากรบุคคลหรือ

ต้นทุนมนุษย์มีความสำคัญต่อการพัฒนาองค์กร ดังนั้น ผลจากการได้รับการถ่ายทอดในระดับองค์กรนั้น จึงเป็นการพัฒนาที่เกิดจากพัฒนาตนเองของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานเช่นกัน

ข้อจำกัดของการวิจัย

1. ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะกลุ่มวิชาชีพ และผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างในแบบจำเพาะเจาะจงในการศึกษา จึงทำให้สามารถนำข้อมูลไปใช้ได้ในช่วงจำกัด
2. ในการทำงานวิจัยในรูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพทั้งการเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการสรุปและอภิปรายผลเป็นอัตวิสัย ความรู้สึกความเชื่อของผู้วิจัยเอง

และจากข้อจำกัดที่ได้กล่าวถึงผู้วิจัยได้มีความตระหนักถึงข้อจำกัดของงานวิจัยดังกล่าวในการทำงานวิจัยเสมอ ผู้วิจัยจึงได้พยายามลดข้อจำกัดในการทำงานวิจัย โดยได้มีการลงพื้นที่ก่อนการเก็บข้อมูลโดยเป็นการติดต่อขออนุญาตผู้ให้ข้อมูลในเบื้องต้นสอบถามถึงความพร้อมในการให้ข้อมูลความสะดวกในการให้ข้อมูล และตอบข้อสงสัยต่างที่ผู้ให้ข้อมูลมีต่องานวิจัยเพื่อให้ไม่มีความเคลือบแคลงสงสัยในการให้ข้อมูล และในการนัดหมายในการสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลนั้นผู้วิจัยให้เป็นสิทธิและความสะดวกของผู้ให้ข้อมูลมาก่อนเพื่อความสะดวกและสบายใจในการให้ข้อมูล และเมื่อเก็บข้อมูลได้อย่างครบถ้วนผู้วิจัยได้ทำการแปลผล วิเคราะห์ข้อมูล และสรุปผลและได้ทำการตรวจสอบแบบสามเส้าเพื่อให้งานวิจัยมีความสมบูรณ์และถูกต้องที่สุด

ข้อเสนอแนะงานวิจัย

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิบัติสำหรับผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐาน

จากผลการวิจัยในครั้งนี้พบว่ากระบวนการที่สำคัญในการที่สามารถพัฒนาให้ผู้ตรวจพิสูจน์ให้จนมีการปฏิบัติหน้าที่แบบมืออาชีพได้นั้นถึงแม้ว่ากระบวนการหลักคือกระบวนการในช่วงของระหว่างอยู่ในวิชาชีพที่ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานใหม่ได้เรียนรู้เกี่ยวกับกระบวนการด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานอย่างเข้มข้นแต่หากผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมีความรู้พื้นฐานในการทำงานด้านวิทยาศาสตร์ทั้งจากช่วงชีวิตในรั้วการศึกษาและในช่วงชีวิตการทำงานก่อนเข้าสู่วิชาชีพผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานก็สามารถทำให้ผู้ตรวจพิสูจน์สามารถเข้าสู่การเป็นมืออาชีพได้อย่างสมบูรณ์มากขึ้น ดังนั้นในแต่ละช่วงชีวิตของบุคคลควรเก็บเกี่ยวความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอยู่เสมอ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิบัติสำหรับบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2.1 ครอบครัวภาคการศึกษาหากมีการถ่ายทอดด้วยกลวิธีที่เหมาะสมเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความคิดเห็นของตนเองได้เรียนรู้จากการทำกิจกรรมต่าง ๆ เพราะผลจากการวิจัยพบว่า ผลจากการได้เรียนรู้การทำกิจกรรมด้วยตนเองทำให้เกิดการรับรู้ความสามารถในตนเองและหากเด็กได้รับประสบการณ์จากการถ่ายทอดที่ดีทำให้เด็กมีความตั้งใจการเรียนรู้และมีความต้องการที่จะเรียนรู้มากขึ้นด้วยและในการเรียนรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์ควรจัดการเรียนรู้ที่เข้าใจได้ง่ายและมีความน่าสนใจเพราะผลจากการวิจัยพบว่าการถ่ายทอดความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์มีผลต่อการตัดสินใจเข้าสู่

วิชาชีพด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐาน และการได้รับประสบการณ์ที่ดีในแต่ละช่วงวัยยังส่งผลถึงพฤติกรรมการทำงานที่ดีของบุคคลในอนาคตอีกด้วย

2.2 องค์การด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานผลจากการวิจัยพบว่าความหมายของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพที่แตกต่างจากการให้ความหมายในปัจจุบันจึงควรกำหนดความหมายของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพขึ้นใหม่เพื่อให้เป็นรูปธรรมในการกำหนดนโยบายในการทำงานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานขององค์กรโดยอาจใช้งานวิจัยนี้เป็นแนวทางในการกำหนดความหมายของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพและถึงแม้ว่าการถ่ายทอดความรู้ด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานจะมีองค์กรอย่างฝ่ายฝึกอบรมเข้ามามีบทบาทในการถ่ายทอดแต่การถ่ายทอดส่วนใหญ่ในการทำงานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานยังเป็นหน้าที่ของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานรุ่นพี่ และผู้บังคับบัญชาที่ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานใหม่ร่วมกันเรียนรู้ผ่านประสบการณ์การทำงานทำให้ภาระหนักในการถ่ายทอดเป็นของผู้ตรวจพิสูจน์รุ่นพี่ และผู้บังคับบัญชาซึ่งในบางครั้งผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานใหม่อาจได้ความรู้ในเนื้อหาที่ไม่ครบถ้วนและอาจส่งผลต่อการทำงานในอนาคตและหน่วยงานควรมีการจัดการอบรมความรู้ทางวิชาการด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานโดยตรง เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานอย่างต่อเนื่องเพราะผลของการวิจัยพบว่าหากต้องการพัฒนาองค์กรควรเริ่มจากการพัฒนาที่ตัวบุคคลจึงจะเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืน

3. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ควรทำงานวิจัยในรูปแบบอื่นที่หลากหลายมากยิ่งขึ้นเช่นงานวิจัยในรูปแบบผสมวิธี (Mixed Method) โดยนำข้อค้นพบจากการวิจัยเชิงคุณภาพไปใช้หรือไปต่อยอดในการทำงานวิจัยเพื่อสร้างโปรแกรมหรือชุดฝึกอบรมเพื่อให้ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมีการงานแบบมืออาชีพในลักษณะของงานวิจัยแบบเชิงทดลองหรือวิจัยเพื่อเปรียบเทียบกับหน่วยงานอื่นๆ เพราะผลของการวิจัยพบว่า การถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพส่งผลต่อตัวบุคคลและองค์กรจึงควรทำการวิจัยเพื่อเปรียบเทียบระหว่างส่วนกลางและหน่วยงานในส่วนภูมิภาคหรือทำการวิจัยในอาชีพอื่นๆ ที่น่าสนใจหรือทำงานวิจัยอีกครั้งเมื่อเวลาผ่านไปชักระยะเพื่อให้กลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่เป็นผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานเป็นกลุ่มใหม่ที่อยู่ในช่วงที่สังคมมีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีหรือทำการวิจัยในกลุ่มของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานรุ่นใหม่เพื่อศึกษามูลเหตุที่เกี่ยวกับกับการตัดสินใจเข้าสู่วิชาชีพในสังคมที่

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมลวรรณ คารมปราชญ์. (2553). *กระบวนการกล่อมเกลாத่างการเมืองด้านจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร*. ปรินญานิพนธ์ วท.ด. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กาญจนา ตั้งชล. (2550). *กรุงเทพมหานคร: เมืองโตเต็มวตลอดกาลของประเทศไทย*. นครปฐม: ประชากรและสังคม.
- งามตา วินิตานนท์. (ม.ป.ป.). *เอกสารประกอบคำสอน วป581 การถ่ายทอดทางสังคมกับพัฒนาการของมนุษย์*. กรุงเทพฯ สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จรัส อุ่ณัฐิวัฒน์. (2548). *กลวิธีการถ่ายทอดทางสังคมขององค์การที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในงานและความผูกพันในองค์การสำหรับพนักงานสถาบันการเงินพิเศษของรัฐ*. ปรินญานิพนธ์ วท.ด. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จรัญ ภัคธีรนากุล. (2551, ตุลาคม-ธันวาคม). การพัฒนาวิทยาศาสตร์กับพยานหลักฐาน:วิธีนำสืบพยานผู้เชี่ยวชาญ. *กระบวนการยุติธรรม*. 1(2): 1.
- จิราภรณ์ ตั้งกิตติภรณ์. (2556). *จิตวิทยาทั่วไป*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- จำลองณ์ ขุนพลแก้ว. (2551). *การทำงานแบบมีอาชีพ*. สืบค้นเมื่อ 1 ตุลาคม 2551, จาก http://www.bioresources.kmutt.ac.th/Documents/Activities/KM/25520206_KM02_professional.pdf,
- ชาย โพธิ์สิตา. (2554). *ศาสตร์และศิลป์แห่งการวิจัยเชิงคุณภาพ*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้ง.
- ชรัติอุ่มสัมฤทธิ์. (2556). ว่าด้วย Smart Soldier. *นิตยสารยุทธโศภ*. 122(1): 18-25.
- ฐปนรรักษ์ ต้นสกุล. (2547). *อาชีพพลีเกในอำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (ไทยคดีศึกษา). นครปฐม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม. ถ่ายเอกสาร.
- ณัฐธยาน์ พงษ์ประวัติ. (2552). *ลักษณะทางจิตและการถ่ายทอดทางวิชาชีพพยาบาลที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานตามบทบาทวิชาชีพพยาบาลของพยาบาลจบใหม่*. ปรินญานิพนธ์ วท.ด. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ณัฐพงษ์ ธรรมรักษาสี. (2557). *กระบวนการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพ กรณีศึกษานักออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมมีอาชีพเพื่อรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน*. ปรินญานิพนธ์ วท.ด. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2543). *ทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรม: การวิจัยและพัฒนาบุคคล*. กรุงเทพฯ: โครงการส่งเสริมเอกสารวิชาการ คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ดุสิต พงศาพิพัฒนา. (2544). *การเข้าสู่อาชีพและชีวิตการทำงานของนักร้องคาเฟ่*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สังคมวิทยา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ทิพย์วรรณ มงคลดีกล้ากุล. (2554). *บทบาทของการถ่ายทอดทางสังคมในองค์กรและจิตลักษณะมุ่งอนาคตควบคมตนที่เกี่ยวข้องกับความผูกพันต่อองค์กรและพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรของพยาบาลวิชาชีพ*. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และองค์กร). กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- นันทนา น้ำฝน. (2536). *องค์ประกอบบางประการที่สัมพันธ์กับเอกลักษณ์เชิงวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาล*. กศ.ด. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- บังอร โสพลส. (2537, มีนาคม). *บทบาทการอบรมถ่ายทอดสังคมขององค์กรในการพัฒนาลักษณะความเป็นผู้นำ ทักษะและประสิทธิภาพในการทำงาน*. *วารสารจิตวิทยา สมาคมจิตวิทยาแห่งประเทศไทย*. 1(1): 99-114.
- บุษกร โกมลภมร; และคนอื่นๆ. (2551). *เส้นทางสู่วิชาชีพพยาบาลภายใต้นโยบาย ได้สันติสุข: กรณีศึกษานักศึกษาวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สงขลา ปีการศึกษา 2550*. สงขลา: วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี.
- ประไพทิพย์ ลือพงษ์. (2556). *การพัฒนาทุนมนุษย์ให้มีสมรรถนะความสามารถในการแข่งขัน*. *วารสารนักบริหาร*. 32 (4) : 103 - 109
- ภาณุภา แจ่มดอน. (2551). *กระบวนการเข้าสู่อาชีพและสภาพการทำงานของผู้รับงานไปทำที่บ้าน*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การวิจัยและพัฒนาเมือง). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม. ถ่ายเอกสาร.
- วิริติ ปานศิลา. (2542). *การถ่ายทอดทางสังคมในการทำงาน จิตลักษณะและการรับรู้ที่เกี่ยวข้องกับบทบาทที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการทำงานของบุคลากรสาธารณสุขระดับตำบล ในภาคเหนือของประเทศไทย*. ปรินญาณินพนธ์ วท.ด. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ศุภมาส เพชรพรหม. (2550). *แอร์โฮสเตส : กระบวนการเข้าสู่อาชีพ การดำเนินชีวิตการทำงาน และการจัดการอารมณ์*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สังคมวิทยา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- สุลีมาน นฤมล. (2530). *กระบวนการกลายเป็นหมอนวด:กรณีศึกษาหญิงบริการในสถานบริการอาบ อบ นวด*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

- สราวุธ เบญจกุล. (2550, กันยายน). หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์กับกระบวนการยุติธรรม. *ศาลยุติธรรมปริทัศน์*. 1(9): 64-67.
- สมพล มาสุปรีดี. (2548). *ตัวตลก: กระบวนการเข้าสู่อาชีพและการชำระ. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สังคมวิทยา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.*
- สมศักดิ์ สีดากุลฤทธิ์. (2545). *ปัจจัยการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพครูที่ส่งผลต่อเอกลักษณ์วิชาชีพและพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของครูแนะแนว. ปรินญาณินพนธ์ วท.ด. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.*
- สมโภช เอี่ยมสุภาณิต. (2539). *ทฤษฎีและเทคนิคการปรับปรุงพฤติกรรม. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- สิทธิชัย ศรีเจริญประมง; และเทิดชาย ช่วยบำรุง. (2556). *แนวทางการพัฒนาการดำเนินการด้านทุนมนุษย์เพื่อพัฒนาคุณภาพการบริการของสายการบินในประเทศไทย. วารสารดุชนฎิบัณฑิตทางสังคมศาสตร์. 3(1): 47-62.*
- สุเทพ สุนทรภัสส. (2540). *ทฤษฎีสังคมวิทยาร่วมสมัย พื้นฐานแนวความคิดทฤษฎีสังคมและวัฒนธรรม. เชียงใหม่: โกลบอลวิชั่น.*
- โสภณ แก้วล้อมทรัพย์. (2544). *การเข้าสู่อาชีพขายบริการทางเพศของเยาวชนชาย:กรณีศึกษาบริเวณสนามหลวง. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (พัฒนาสังคม). กรุงเทพฯ. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.*
- โสภภาพร ร่มพลทอง. (2549). *การเปิดรับข่าวสาร การรับรู้ ความคิดเห็น และการมีส่วนร่วมของสมาชิกบ้านเอื้ออาทรที่มีต่อโครงการวัฒนธรรมเอื้ออาทรของการเคหะแห่งชาติ. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การจัดการสื่อสารภาครัฐและเอกชน). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.*
- เสาวลักษณ์ ราเพยพล. (2549). *ความผูกพันต่อองค์กรของบุคลากร โรงพยาบาลมหาราชนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (การบริหารโรงพยาบาล). นครปฐม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.*
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2557). *สารสถิติ. กรุงเทพฯ: สำนักงานสถิติแห่งชาติ.*
- อรรถพล แหม่มสุวรรณวงศ์. (2546). *นิติวิทยาศาสตร์ 1 เพื่อการสืบสวนสอบสวน. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: ทีซีซี พรินติ้ง.*
- อ้อมเดือน สดมณี; และคนอื่นๆ. (2537). *ค่านิยมกับการทำงานและลักษณะทางจิตสังคมของประชาชน.รายงานการวิจัย. ฉบับที่ 78. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.*

- อจนา เตมีย์. (2554). *การถ่ายทอดทางสังคมในองค์กร จิตลักษณะ คุณภาพชีวิตการทำงานและพฤติกรรมการทำงานของพนักงานโรงแรมในกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และองค์กร). กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- เอมอร ทองเจียว. (2539). *หมอนวดแผนโบราณ : ทางเข้าสู่อาชีพและการปรับตัว*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สังคมวิทยา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- Anderson, L.W.; & Krathwohl D.R. (2001). *A Taxonomy for Learning, Teaching and Assessing: A Revision of Bloom's Taxonomy of Educational Objective*. New York: Longman.
- Allison T. Chappell; & Lonn Lanza-Kaduce. (2010, April) . Police Academy Socialization: Understanding the Lessons Learned in a Paramilitary-Bureaucratic Organization. *Journal of Contemporary Ethnography*. 39(2): 187-214.
- Bandura. A. (1986). *Social Foundation of Thought and Action a Social Cognitive Theory*. Englewood Cliffs. Prentice-Hall.
- Bandura. A. (1975). *Self – Efficacy in Changing Societies*. UAS.: Typeset in Palatino.
- . A. (1977). *Social learning Theory*. New Jersey. Prentice-Hall.
- Bateman, S.T.; & Snell, A.S. (2009) . *Management: Leading & Collaborating in a Competitive World*. 8th ed. Boston: McGraw Hill.
- Birgitta K.M. Bisholt. (2011, April) .The professional socialization of recently graduated Nurses experiences of and introduction program. *Nurse Education Today*. 2012(32): 278-282.
- Bloom, B.S. (1959). *Taxonomy of educational objective handbook I: Cognitive*. New York: David Mckay.
- Creswel. J.W. (1998). *Qualitative inquiry and research design: Choosing among five traditions*. California: Thousand Oaks.
- Carol J. Auster. (1993). *The Sociology of Work concepts and case*. California: Pine Forge Press.
- Chao; et al. (1994) . Organizational Socialization: its Content and Consequences. *Journal of Applied Psychology*. 79(5): 730-743.
- Champoux, Joseph, E. (2000). *Organization Behavior: Essential tenets for a New Millennium*. Singapore: South-Western College.
- Gumus.E. (2003). *Crime in Urban : An Empirical Investigate*. Eskisehir Osmangazi University.

- Herzberg, F.; et al. (1959). *The Motivation to Work*. New York: John Wiley and Sons.
- Katz, D.; Kahn, R.L. (1978). *The Social Psychology of Organizations*. 2nd ed. New York: Wiley.
- Kneebone, E.; & Raphael. S. (2011). City and Suburban Crime Trends in Metropolitan America. *Metropolitan Policy Program at Brookings*. 1-23.
- Matthew Cambell. (2009). *Learning in early-career police: coming into the workplace*. Retrieved May 17, 2014, from http://www.apjce.org/files/APJCE_10_1_19_28.pdf
- Rogers, E.M. (1978) . *Traditional midwives as family planning communication in Asia*. Honolulu: The East West Communication Institute.
- Super, D.E. (1975, July) . *How people make and might be helped to make career choices*. Paperpresented at the CRAC/NICEC Seminar, King's College, Cambridge, England.
- Tsushima. M. (1996) . Economic Structre And Crime :The Case of Japan. *The journal of socio-Economic*. 25(4): 497-515.
- Van Maanen, J.; & Schein, E.H. (1979) . Toward a Theory of Organizational Socializatoion. *Research in Organizational Behavior*. 1: 209-264
- . Police Socialization: an Empirical Assessment of job attitude changes during the initial employment period Retrieved May 17, 2014, from <http://hdl.handle.net/1721.1/1860>
- Virginia Jobs. (2557). *Career Guide for Forensic Science Technicians*. 11 สิงหาคม 2557.<http://jobs.virginia.gov/careerguides/forensicsciencetechs.pdf>.

ภาคผนวก

ที่ ศธ 0519.12/3298

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

กองพิสูจน์หลักฐานกลาง

รับเลขที่..... 1146

วันที่ - 9 ก.ค. 2558

1287 1416

๗ กรกฎาคม ๒๕๕๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้บังคับการกองพิสูจน์หลักฐานกลาง

เนื่องด้วย ร.ต.อ.เอกดนัย ธิมาชัย นิสิตรระดับปริญญาโท สาขาวิชาวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
 ประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาานิพนธ์ เรื่อง “กระบวนการถ่ายทอด
 ทางสังคมเชิงวิชาชีพสู่การเป็นผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพร: กรณีศึกษาของพิสูจน์หลักฐานกลาง” โดยมี
 อาจารย์ ดร.ฐาศร จันประเสริฐ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาานิพนธ์

ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์ ผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐาน และผู้เกี่ยวข้อง ในเรื่อง กระบวนการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพสู่การเป็นผู้ตรวจ พิสูจน์หลักฐานมืออาชีพ เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัยดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณะบดีบัณฑิตวิทยาลัย

- ၇၄၈၇

- Con. (nd) had. mn

Maymas di chem. Restaurant, Los Angeles.

พล.ต.ต.

(ธวัชชัย เมฆประเสริฐสุข)

ผบก.พฐก.

२ ७.७.६२२६

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 084-179-1398

MF4Version1:15/7/2556

ใบรับรองจริยธรรมการวิจัยของข้อเสนอการวิจัย
เอกสารข้อมูลคำอธิบายสำหรับผู้เข้าร่วมการวิจัยและยินยอม

หมายเลขข้อเสนอการวิจัย SWUEC- 153/58E

ข้อเสนอการวิจัยนี้และเอกสารประกอบของข้อเสนอการวิจัยตามรายการแสดงด้านล่าง ได้รับการพิจารณาจาก คณะกรรมการสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒแล้ว คณะกรรมการฯ มีความเห็นว่าข้อเสนอการวิจัยที่จะดำเนินการมีความสอดคล้องกับหลักจริยธรรมสากล ตลอดจนกฎหมาย ข้อบังคับและ ข้อกำหนดภายในประเทศ จึงเห็นสมควรให้ดำเนินการวิจัยตามข้อเสนอการวิจัยนี้ได้

- ชื่อโครงการวิจัยเรื่อง:** กระบวนการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพสู่การเป็นผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพร :
 กรณีศึกษาของพิสูจน์หลักฐานกลาง
- ชื่อผู้วิจัยหลัก:** พันตำรวจโทเอกดนัย ชีมาชัย
- สังกัด:** การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- เอกสารที่รับรอง:**
1. แบบเสนอโครงการวิจัย
 2. โครงร่างการวิจัย
 3. เอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัย
 4. หนังสือให้ความยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัย

เอกสารที่พิจารณาทบทวน

1. แบบเสนอโครงการวิจัย	ฉบับที่ 2 วัน/เดือน/ปี 5 เม.ย. 2559
2. โครงร่างการวิจัย	ฉบับที่ 2 วัน/เดือน/ปี 5 เม.ย. 2559
3. เอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัย	ฉบับที่ 2 วัน/เดือน/ปี 5 เม.ย. 2559
4. หนังสือให้ความยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัย	ฉบับที่ 2 วัน/เดือน/ปี 5 เม.ย. 2559

(ลงชื่อ).....

(อาจารย์ แพทย์หญิงจันทร์ทรา ตันนันทยทวงศ์)

เลขานุการคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

(ลงชื่อ).....

(แพทย์หญิงสุรีพร ภัทรสุวรรณ)

ประธานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

หมายเลขรับรอง : SWUEC/E-102/2559

วันที่ให้การรับรอง : 21/04/2559

วันหมดอายุใบรับรอง : 21/04/2560

**ความหมายของผู้ตรวจพิสูจน์หลักฐานมืออาชีพร
มิติผลการปฏิบัติงาน**

Category	Code	Quotation
	ด้านการปฏิบัติงาน ตรวจพิสูจน์ได้อย่าง ถูกต้องแม่นยำ	“อย่างที่เกิดเหตุวัตถุพยานมีเป็นร้อย หลายกลุ่มงานตรวจ มืออาชีพก็ต้อง แล้วก็มองรูปคดีออก ต้องมองวัตถุพยานขาด ว่าวัตถุพยานสำคัญที่จะเชื่อมโยง หรืออาจจะเป็นวัตถุพยานที่มีประโยชน์ในวันข้างหน้า” (คุณเดือน)
		“ความเป็นมืออาชีพของคนมันก็ต้องมองว่า...ต้องเก็บอะไรเพื่อที่จะทำให้มันจะเชื่อมโยงว่ามองวัตถุพยานขาด...อย่างเช่นเกิดเหตุลักทรัพย์...แม่บ้านไปทำความสะอาด ไปเอามือค้ำที่โต๊ะเหนือลิ้นชักที่ถูกงัด การไปเจอรอยนิ้วมือเนี่ยก็ไม่ได้บอกว่าแม่บ้านเป็นขโมย... แต่ถ้าไปเจอ...อยู่ในเก้ที่มันโดนงัดลึกเข้าไปเนี่ย...ก็ค่อยมาว่ากัน ” (คุณเดือน)
		“มืออาชีพต้องตรวจพิสูจน์ได้อย่างถูกต้องอย่างเดียวไม่พอนะ...ความแม่นยำในการตรวจพิสูจน์...เช่นตรวจพิสูจน์เราต้องบอกให้ได้ว่ากระสุนปืนเป็นชนิดไหนขนาดอะไรไม่ใช่ดูแล้วดูอีกก็ยังตัดสินใจไม่ได้ไม่ใช่แล้ว ” (คุณตะวัน)
	ด้านการปฏิบัติงาน ตรวจพิสูจน์ที่ รวดเร็วทัน เหตุการณ์	“ต้องทำงานให้ทันกับเวลา เพราะว่าทุกอย่างมันถูกควบคุมพนักงานสอบสวนเขาก็มีระยะเวลาในการทำสำนวน ถ้าในคดีของศาลก็มีวันที่ศาลนัดพิจารณาทางคดี เพราะฉะนั้นทุกอย่างมันต้องทันภายในระยะเวลาที่กำหนด ไม่งั้นมันก็จะเกิดความเสียหาย ” (คุณมาส)
		“ความรวดเร็วทันต่อการใช้งาน บางทีนะ...มันเป็นคดีเร่งด่วนอะที่ผู้บังคับบัญชาเค้าต้องการเอาอะ... เพราะฉะนั้นในการทำงาน... แต่ถ้ามีคดีสำคัญมาต้องการที่จะผลการตรวจเพื่อที่จะไปขอหมายจับหรือติดตามจับกุมต้องดึงสิ่งนั้นมาทำก่อน ” (คุณตะวัน)
		“ทำงานเร็วคือถ้าเหตุเกิดวันนี้แล้วเราตรวจพิสูจน์แล้วมันตรง เราก็สามารถจับผู้ร้ายได้เร็วใช่ไหม แต่ถ้าเรายังปล่อยทิ้งไว้สองอาทิตย์สามอาทิตย์แล้วมาตรวจ มันก็จะช้าเค้าก็จับคนร้ายได้ช้า ” (จันทร์)
		“ถ้าวัตถุพยานเยอะ วัตถุพยานต้องผ่านการทำ develop อะไรตั้งหลายอย่าง แต่ถ้าเราช้าเพราะเราขี้เกียจหรือถ้าเราช้าเพราะเราไม่กระตือรือร้นมันก็ไม่ใช่มืออาชีพ ” (จันทร์)

ในมิติกระบวนการทำงาน

Category	Code	Quotation
กระบวนการ ทำงานตรวจ พิสูจน์ หลักฐาน อย่างมี มาตรฐาน	มีกระบวนการ ทำงานที่อ้างอิงตาม หลักวิชาการ	“เวลาเมื่ออาชีพทำงานมันต้องมีสิ่งที่อ้างอิงเพราะนั่นงานที่ทำอยู่ งานตรวจพิสูจน์ทุกอย่างเนี่ย...จะต้องมีหลักวิชาการด้วย หลัก วิชาการหนึ่งล่ะมันต้องมีที่มาที่ไป...เวลามีคนมาถาม เอ้ยเวลาคุณ ตรวจเปรียบเทียบคุณเอาอะไรมาเป็นหลักวิชาการ...เราต้องมี reference อ้างอิง ” (คุณตะวัน)
		“ มีอาชีพต้องมีความรู้ในด้านของวิชาการที่เราทำงานด้าน พิสูจน์หลักฐานคือความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์ การใช้เครื่องมือ ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด...อะไรต่าง ๆ เราต้องรู้ ความรู้ทางด้าน ของระเบียบวินัย และคำสั่งกฎหมายต่าง ๆ ...เพราะถ้าเราไม่รู้ ทางด้านนี้เราก็จะทำงานแบบไม่มีทิศทาง ” (คุณรพี)
		“เมื่ออาชีพตรวจตามหลักวิชาการไม่ใช่ว่าตรวจแบบไม่มีหลักไม่มี เกณฑ์ สามารถที่จะอธิบายได้ว่าทำไมถึงเป็นแบบนี้ทำไมถึงไม่ เป็นแบบนี้ ” (คุณจันทร์)
มีกระบวนการ ทำงานที่โปร่งใส ตรวจสอบได้		“ เมื่อเป็นผู้พิสูจน์หลักฐานแล้ว เกี่ยวข้องกับคดีแล้ว มันจะต้องมี ความโปร่งใสด้วย อ้อ คำว่า โปร่งใสก็คือว่า ถ้าจะมีการตรวจสอบ ขอดูได้ออกสารผม...ผมร่างรายงานแบบนี้ เอ้ยสงสัยทำไมกระสุน ปืนต้องออกมาเป็นแบบนี้ผมสามารถให้ดูได้ตาม พ.ร.บ.ข้อมูล ข่าวสาร ” (คุณตะวัน)
		“หลักในการทดสอบเรามีอยู่สองอย่างคือทดสอบกับบุคคลกับ ทดสอบกับตัวอย่างทดสอบ เช่นเราตรวจสอบไปแต่ปรากฏว่า ผู้เชี่ยวชาญอีกสามคนดูเข้มนั่นยืนยันไม่ได้แสดงว่ามีความสงสัย ในวัตถุพยานตัวอย่างแล้วก็ต้องมาดูต้องตั้งคณะกรรมการมา ตรวจ ” (คุณตะวัน)
		“การทำงานแบบมืออาชีพต้องเก็บรายละเอียดเพื่อตรวจ ตรวจสอบย้อนหลังได้” (คุณรพี)
		“เมื่ออาชีพต้องตรวจพิสูจน์ต้องมีการตรวจพิสูจน์ที่โปร่งใส ตรวจสอบได้...โดยสามารถตรวจสอบได้ในทุกขั้นตอนที่สามารถ เปิดเผยได้” (คุณมาส)

Category	Code	Quotation
กระบวนการ ทำงานที่มี การสั่งสม และถ่ายทอด ความรู้	มีกระบวนการสั่งสม ความรู้และพัฒนา ตนเอง	“ พี่คิดว่ามืออาชีพเขาต้องไฝหาความรู้ตลอดเวลา เพราะว่า ความรู้มันพัฒนาไปเรื่อยๆ ...จะอยู่หนึ่งๆ ไม่ได้ ไม่งั้นจะล้าหลัง ต้องมีการเรียนรู้ตลอดเวลา พัฒนาตัวเองตลอดเวลา...และก็การ ทำงานแน่นอนมันเพิ่มพูนประสบการณ์ของเรา ความชำนาญ ทักษะการทำงานของเรา ” (คุณภานุ)
		“ มืออาชีพนี้ต้องเป็นผู้มีความรู้...แล้วก็ต้องมีการพัฒนาตนเองอย่าง สม่ำเสมอ ให้ความรู้ทันยุคทันสมัยต้องรับข่าวสารที่เกิดขึ้นใน ปัจจุบัน แล้วมันทำให้เราเกิดมุมมองต่างๆ ได้หลายอย่าง...เรา สามารถจะค้นคว้าหาข้อมูลที่เป็นประโยชน์กับหน่วยงานเรา ” (คุณ มาส)
		“ มืออาชีพเขาต้องศึกษาเพิ่มเติม เขาไม่หยุดนิ่ง เขาพัฒนาในสิ่งที่ เขาเป็น เขาพัฒนาองค์ความรู้...วิเคราะห์ ค้นคว้า...ไม่หยุดนิ่ง รู้จักพัฒนา ผักผ่อน หางค์กรร่วม ไม่พยายามทำน้ำให้เต็ม เป็นน้ำ ที่สามารถที่จะรับน้ำไหลเข้ามาได้ตลอดเวลา ” (อาทิตย์)
		“ มืออาชีพต้องไม่หยุดกับที่อะ...คือบางทีแบบเทคโนโลยีมันไป ไกลอะ คือต้องไม่หยุดกับที่หมายความว่า ตัวเองอย่าคิดว่าที่เรา มีอะคือดีที่สุดแล้ว ” (คุณศศิ)
		“ มืออาชีพควรจะมีความรู้รอบด้าน ไม่ใช่เฉพาะหน่วยงานอย่าง เดียว ไม่ใช่เฉพาะด้านที่ตรวจพิสูจน์อย่างเดียว ควรจะมีความรู้ใน เรื่องการบริหารจัดการองค์กร การอะไรต่อมิอะไรเพื่อให้หน่วยมัน พัฒนาไปได้ ” (เดือน)
กระบวนการ ทำงานที่มี การสั่งสม และถ่ายทอด ความรู้	มีกระบวนการส่งต่อ ความรู้และ ประสบการณ์	“ การเป็นมืออาชีพที่สำคัญถึงเขาจะมีความรู้เยอะมีประสบการณ์ เยอะแค่ไหน แต่ถ้าเขาถ่ายทอดไม่ดี คนอื่นก็ไม่สามารถที่จะ เรียนรู้ได้เต็มที่ เขาต้องมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ ของเขาด้วย ” (คุณภานุ)
		“ ถ้าคุณเป็นมืออาชีพจริงๆ คุณต้องสามารถตอบคำถามให้คนที่ อยู่ในที่เกิดเหตุจริงๆ แล้วเขาเล่าให้คุณฟังคุณต้องสามารถตอบ คำถามได้ ...น้องโทรมา ไฟไหม้ห้องชาวน่า ...ลองไปดูที่แท้งค์ ที่ใส่หินภูเขาไฟสิ ไหม้จากตรงนั้นหรือป่าว ...ก็นี่ไงก็จาก ประสบการณ์จากที่เราไปตรวจมา...คนที่มืออาชีพต้องตอบ คำถามให้ได้ ” (คุณเดือน)

Category	Code	Quotation
กระบวนการทำงานที่สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้	มีภาวะผู้นำในการทำงาน	“ ถ้าเป็นมืออาชีพต้องมีภาวะผู้นำ...ถ้าไม่มีภาวะผู้นำคุณก็ไม่สามารถจัดการอะไรได้ คิดต้องบริหารจัดการได้...และเพราะเวลาทำงานต้องดูแลลูกน้อง...เพราะเราเป็นผู้บังคับบัญชา ” (คุณเดือน)
		“ การเป็นมืออาชีพเรื่องของการครองใจคนก็สำคัญ คือเรามีทั้งผู้ใต้บังคับบัญชาและผู้บังคับบัญชา เราจะทำอย่างไรให้ทำงานกับเขาได้ราบรื่น ” (คุณรพี)
	การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีในการทำงาน	“ มืออาชีพต้องเก่งคนก็คือว่า เราต้องเข้ากับคนได้ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีทั้งผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา มันต้องอยู่ในสายเลือด ” (คุณรพี)
		“ มืออาชีพต้องมีมนุษยสัมพันธ์เพื่อนร่วมงานนะพี่ว่า...เพราะเวลาทำงานบางที่เราไม่ได้ทำงานคนเดียวก็ต้องไปรวมกลุ่มงานอื่นบ้างถ้าเราเป็นมิตรที่ดีกับเขางานมันก็เดินไปได้แล้วก็ได้รับความร่วมมือไง ” (คุณศศิ)
มีกระบวนการทำงานที่มีคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพทุกขั้นตอน		“ มืออาชีพต้องมีความเป็นกลาง พวกเราเป็นอยู่แล้วเพราะเราไม่ได้พบปะผู้เสียหาย เราก็ตรงไปตามวัตถุประสงค์ และก็ความซื่อสัตย์สุจริต ส่วนใหญ่ก็จะเน้นพูดถึงตรงนี้ และก็อีกอันหนึ่งก็คือผลการตรวจของเรา ผลเป็นอย่างไอก็ต้องเป็นไปตามนั้น ” (คุณจันทร์)
		“ มืออาชีพต้องมีจรรยาบรรณของผู้ตรวจพิสูจน์ คือ เราต้องทำงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริตเพราะว่าการตรวจพิสูจน์...มันก็จะมีการของผลประโยชน์เข้ามาเกี่ยวข้อง ฉะนั้น...เรื่องของการที่เราจะทุจริต...ความโปร่งใสจึงสำคัญ ” (คุณมาส)
		“ มืออาชีพที่สำคัญคือผลการตรวจพิสูจน์มาอย่างนี้ก็ผลเป็นอย่างนี้ ก็เข้าจรรยาบรรณนั่นแหละ มีความซื่อสัตย์สุจริต ” (คุณภาณุ)
		“ เรื่องของความซื่อสัตย์สุจริต ตรงไปตรงมา...ตามจรรยาบรรณของผู้ตรวจพิสูจน์ที่เราได้กำหนดไว้ และมีคุณธรรมในใจ คือไม่เห็นแก่ประโยชน์ตน หรือไม่เห็นแก่พวกสินจ้างรางวัล ซึ่งที่ผ่านมามันเคยมีการทุจริตทางด้านยาเสพติดอาจจะมีการเรียกรับอะไรประมาณนี้ ” (คุณภาณุ)

*หมายเหตุ ตัวอย่างการลงรหัสข้อมูลนี้เป็นเพียงส่วนหนึ่งจากทั้งหมด

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล

พ.ต.ท.เอกดนัย ธิมาชัย

วันเดือนปีเกิด

17 พฤษภาคม 2524

ที่อยู่ปัจจุบัน

167/3 หมู่ 3 ตำบลคิ่งสำเภ อำเภอมโนรมย์
จังหวัดชัยนาท 17110

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2547

วิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาเคมี คณะเทคโนโลยีเคมี

จาก สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเทคนิคกรุงเทพ

พ.ศ. 2560

วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์

จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

